KALENDARZ
PŁOCKI

NA ROK PRZESTĘPNY

1876.

ROK DRUGI.

POD REDAKCYĄ A. F.

CENA KOP. 15.

WARSZAWA.
NAKŁAD KSIĘGARNI KEMPNERA, W PŁOCKU.

1875.

2

Дозволено Цензурою.
Варшава, 24 Сентября 1875 г.

Druk J. Korzeniewskiego, ul. St.-Jerska Nr. 12. w Warszawie.

Święta ruchome na rok 1876.

Kościoła Rzymsko-Katolickiego.			*Kościoła Wschodnio-Katolickiego.*		
Niedziela Starozap.,	d. 13	lutego.	Niedziela Myt. i Far.	d. 1	fewrala.
„ Mięsop.,	„ 20	„	„ Błud. syna	„ 8	„
„ Zapustna	„ 27	„	„ Miasopust.	„ 15	„
Popielec . . .	„ 1	marca.	„ Syropustn.	„ 22	„
Zwiastow. N. M. P.	„ 25	„	„ Werbnaja	„ 28	marta.
Niedziela Kwietnia	„ 9	kwietnia	Woskresenie Christa	„ 4	aprila.
Wielkanoc . . .	„ 16	„	Woznesenie Hosp.	„ 13	maja.
Krzyżowe dni, d.	22, 23 i 24	maja	Soszestwie Ś. Ducha	„ 23	„
Wniebowstąp. Pańs.	d. 25	„	1 den Petrowa Posta	„ 30	„
Zielone Świątki . .	„ 4	czerwca.			
Niedz. Ś. Trójcy. .	„ 11	„			
Boże Ciało . . .	„ 15	„			
Niedz. 1 Adwentu .	„ 3	grudnia.			

Mięsopustu rachując od Nowego Roku do Popielca jest tygodni 8 dni 5.

Cztery pory roku.

Wiosna zaczyna się	d. 20	marca.
Lato	„ 21	czerwca.
Jesień	„ 22	września.
Zima	„ 22	grudnia.

Suche dni.

Pierwsze	dnia	8, 10 i 11 marca.
Drugie	„	7, 9, 10 czerwca.
Trzecie	„	20, 22 i 23 wrześn.
Czwarte	„	20, 22 i 23 grudnia.

Liczba zwrotów kalendarskich.

Podług nowego Gregoryańskiego Kalendarza.			Podług starego Juliańskiego Kalendarza.
XV.	Liczba złota . .	XV.	
IV.	Epakta	XV.	
IX.	Okres słońca . .	IX.	
IV.	Poczet rzymski .	IV.	
b. A.	Litera niedzielna .	DC.	

Zaćmienia w roku 1876.

W roku 1876 będą miały miejsce dwa zaćmienia słońca i jedno księżyca. Z tych jedno tylko zaćmienie księżyca u nas będzie widzialne.

1. Zaćmienie słońca cząstkowe, dnia 15 marca o godz. 9 min. 19 wieczorem, u nas niewidzialne.

2. Zaćmienie księżyca cząstkowe, dnia 3 września o godz. 11 m. 19 wieczorem, widzialne w całéj Europie.

3. Zaćmienie słońca cząstkowe, dnia 17 września o godz. 11 m. 22 wieczor.; u nas wcale niewidzialne.

DNE GALOWE NA ROK 1876.

Które należy obchodzić przez nabożeństwo i uwolnienie uczniów od lekcyi.

STYCZEŃ. Dnia (6 stycznia) 25 grudnia. Pamiątka wybawienia Cerkwi i Państwa Ruskiego od najścia Gallów, a z nimi 20 języków.

Dnia 13 (1) Nowy Rok ruski oraz rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Alexieja Aleksandrowicza.*

MARZEC. Dnia 2 (19) lutego, pamiątka wstąpienia na Tron Jego Cesarsko-Królewskiéj Mości Naj. ALEKSANDRA MIKOŁAJEWICZA.

Dnia 10 (27) lutego, rocznica urodzin J. C. W. W. X. ALEKSANDRA ALEKSANDROWICZA Następcy Tr.

KWIECIEŃ. Dnia 29 (17) rocznica urodzin Jego Cesarsko-Królewskiéj Mości Najjaś. ALEKSANDRA II MIKOŁAJEWICZA i J. C. W. W. X. *Mikołaja Michałowicza.*

SIERPIEŃ. Dnia 3 (2 lipca) Imieniny Jéj Cesarsko-Królewskiéj Mości Najjaśniejszéj MARYI ALEKSANDRÓWNÉJ i J. C. W. W. X. *Maryi Teodorównéj* małżonki Następcy Tronu, J. C. W. W. X. *Maryi Aleksandrównéj* córki J. C. K. M. i J. C. W.W. X. *Maryi Mikołajewnéj* wdowy po J. C. W. W. X. *Maksymilianie Leuchtenbergskim.*

Dnia 8 (27 lipca), rocznica urodzin Jéj Ces. Król. Mości Naj. MARYI ALEKSANDRÓWNEJ, oraz rocznica urodz. i imienin J. C. W. W. X. *Mikołaja Mikołajewicza* Star., i imieniny J. C. W. W. X. *Mikołaja Mikołajewicza* Młodszego.

WRZESIEŃ. Dnia 7 (26 sierpnia), rocznica Koronacyi Ich Cesarskich-Królewskich Mości Najjaśniejszego ALEKSANDRA II MIKOŁAJEWICZA i Najjaśniejszéj MARYI ALEKSANDRÓWNÉJ.

Dnia 11 (30 sierpnia), Imieniny Jego Cesar. Król. Mości Najjaśniejszego ALEKSANDRA II MIKOŁAJEWICZA i J. C. W.W. X. ALEKSANDRA ALEKSANDROWICZA, Następcy Tronu i Jego Cesar. W. W. X. *Aleksandra Michałowicza* tudzież rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Olgi Mikołajewnéj* małżonki J. K. M. Króla Wirtembergskiego i święto orderu S-go Aleksandra Newskiego.

LISTOPAD. Dnia 26 (14) rocznica urodzin Jéj C. W. W. X. *Maryi Teodorównéj* małżonki Następcy Tronu.

Następujące dnie należy obchodzić przez nabożeństwo.

STYCZEŃ. Dnia 3 (22 grud.) im: J. C. W. W. X. *Anastazyi Michałównéj.*

Dnia 22 (10) rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Piotra Mikołajewicza.*

LUTY. Dnia 15 (3) rocznica urodzin J. C. W.W. X. *Mikołaja Konstantynowicza* oraz św. orderu ś. Anny.

Dnia 16 (4) rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Wiary Konstantynównéj.*

KWIECIEŃ. Dnia 13 (1) rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Aleksandra Michałowicza.*

Dnia 16 (4) pamiątka szczęśliwego uratowania życia J. C. M. Ces. ALEKSANDRA II MIKOŁAJEWICZA.

Dnia 22 (10) roczn. ur. J. C W. W. X. *Włodzimierza Aleksandrowicza.*

MAJ. Dnia 5 (23 kwietnia) imieniny J. C. W. W. X. *Aleksandry Józefównéj* małżonki J. C. W. W. X. *Konstantego Mikołajewicza* i J. C. W. W. X. *Aleksandry Petrównéj* małżonki J. C. W. W. X. *Mikołaja Mikołajewicza.*

Dnia 9 (27 kwietnia) rocz: ur: J. C. W. W. X. *Jerzego Aleksandrowicza.*

Dnia 11 (29 kwiet:) rocz: ur: J. C. W. W. X. *Sergiusza Aleksandrowicza.*

CZERWIEC. Dnia 1 (20 maja) imieniny J. C. W W. X. *Aleksieja Aleksandrowicza.*

Dnia 2 (21 maja) imieniny J. C. W. W. X. *Konstantego Mikołajewicza* i J. C. W. W. X. *Konstantego Konstantynowicza,* oraz rocznica urodzin J. C. W.W. X. *Aleksandry Petrównéj.*

D. 13 (1) r. ur. J.C.W. X. *Dymitra Konstantynowicza.*

LIPIEC. Dnia 8 (26 czerwca) rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Aleksandry Józefownéj,* małżonki J. C. W. W. X. *Konstantego Mikołajewicza.*

Dnia 8 (27 czerwca) pamiątka zwycięztwa odniesionego pod Połtawą.

Dnia 11 (29 czerwca) imieniny J. C.W. W. X. *Pawła Aleksandrowicza* i J. C.W.W. X. *Piotra Mikołajewicza.*

Dnia 13 (1) rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Wacława Konstantynowicza.*

Dnia 17 (5) imieniny J. C. W. W. X. *Sergiusza Aleksandrowicza* i J. C.W. W.X. *Sergiusza Michałowicza.*

Dnia 23 (11) imieniny J. C. W. W. X. *Olgi Teodorównéj* i J. K. M. *Olgi Mikołajewnéj* małżon. J. K. M. Kr. Wirtembergskiego i J. K. M. *Olgi Konstantynownéj* małżonki J. K. M. Króla Helenów.

Dnia 27 (15) imieniny J. C. W. W. X. *Włodzimierza Aleksandrowicza.*

Dnia 28 (16) rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Anastazyi Michałównéj.*

SIERPIEŃ. Dnia 18 (6) rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Maryi Mikołajewnéj,* wdowy po J. C. W.W. X. *Maksymilianie* Leuchtenbergskim.

Dnia 22 (10) rocz: ur: J. C. W. W. X. *Konstantego Konstantynowicza.*

Dnia 23 (11) rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Jerzego Michałowicza.*

Dnia 28 (16) rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Katarzyny Michałównéj.*

WRZESIEŃ. Dnia 3 (22 sierpnia), rocznica urodz. J. K. M. Królowéj Helenów J. C. W.W. X. *Olgi Konstantynównéj.*

Dnia 20 (8) rocz. ur. J. C.W.W. X. *Olgi Teodorównéj.*

Dnia 21 (9) rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Konstantego Mikołajewicza.*

D. 29 (17) im. J. C. W. X. *Wiary Konstantynównéj.*

PAŹDZIERNIK. Dnia 3 (21 września) rocznica ur. J. C. W. W. X. *Pawła Aleksandrowicza* i imieniny J. C. W. W. K. *Dymitra Konstantynowicza.*

Dnia 4 (22 wrześ.) święto orderu św. Równo-Apost. X. Włodzimierza.

Dnia 5 (25 września) rocz: ur. J. C. W.W.X. *Sergiusza Michałowicza.*

Dnia 10 (28 września) im: J. C. W. W. X. *Wacława Konstantynowicza.*

Dnia 16 (4) rocz. ur. J. C. W. W X. *Michała Michałowicza.*

Dnia 17 (5) rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Maryi Aleksandrównéj* Córki Ich Ces. Kr. Mości.

Dnia 25 (13) rocz. ur. J. C. W. X. *Michała Mikołajewicza.*

LISTOPAD. Dnia 18 (6) rocznica urodzin J. C.W. W. X. *Mikołaja Mikołajewicza* Młodszego.

Dnia 20 (8) imieniny J. C. W. W.X. *Michała Mikołajewicza* i J. C. W.W X. *Michała Michałowicza,* tudzież święto wszyst. Ces.-Rosyjskich orderów.

GRUDZIEŃ. Dnia 6 (24 listopada) imieniny J. C. W. W. X *Katarzyny Michałównéj* i święto Orderu Ś. Katarzyny Wielkiéj Męczenniczki.

Dnia 8 (26 listop.) imieniny J. C. W. W. X. *Jerzego Michałowicza* i J. C. W.W. X. *Jerzego Aleksandrowicza* i święto orderu ś. Jerzego Wiel. Męcz.

Dnia 12 (30 listop.) święto orderu Ś. Andrzeja Apost.

Dnia 18 (6) imien. J. C. W. W. X. *Mikołaja Aleksandrowicza,* J. C W. W. X. *Mikołaja Konstantynowicza* i J. C. W. W. X. *Mikołaja* Michałowicza.

Styczeń.—Słońce wstępuje w znak **Wodnika** d. 20.

Dnia	Wschód słońca g.	Wschód słońca m.
1	8	12
5	8	11
10	8	9
15	8	5
20	8	0
25	7	54
30	7	47

Dnia	Zachód słońca g.	Zachód słońca m.
1	3	56
5	4	0
10	4	7
15	4	15
20	4	23
25	4	32
30	4	41

STYCZEŃ ma dni XXXI.		ЯНВАРЬ.	STYCZEŃ.
Dnia	ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego	ИМЕНА СВЯТЫХЪ Православной Церкви	ŚW. KOSCIOŁA Rz.-Katol. w Cesarst.
1 S.	Nowy rok. Fulgencjusza B.	20 *Дек. 1874* С. м, Игн,	*Grud.* Teofila męcz.
2 N.	*1 po N. R.* Makarego Opata,	21 М. Іуліаніи	*4 Adw.* Tomasza Ap.
3 P.	Daniela M. i Genowefy P.	22 В. м. Анастасіи В.	Zenona i Anastazyi.
4 W.	Tytusa i Grzegorza BB.	23 Св. От. Св. Ѳеодула.	Wiktoryi Panny M.
5 Ś.	Telesfora P, i Emiljanny P.	24 П. м. Евгеніи	*Wig.* Adama i Ewy
6 C.	Trzech Króli.	25 РОЖД. Г. Іис. ХР.	**Boże Narodzenie**
7 P.	Lucjana M. i Teodora W.	26 СОБОРЪ ПР. БОГ.	**Szczepana Męcz.**
8 S.	Seweryna Opata	27 1 МУЧ. СТЕФАНА	Jana Apostoła
9 N.	*1 po 3 Kr.* Marcjanny P. M.	28 *по Р. Хр.* Ап. Никан.	*1 po B. N.* Młodziank
10 P.	Agatona P. M. i Wilhelma B.	29 Мл. 14000 т. избіен.	Tomasza Kantuaryjs
11 W.	Higina B. M. i Teodora.	30 М. Анисіи	Dawida Kr. i Eugen.
12 Ś.	Arkadyusza M. i Jana B.	31 Пр. Меланіи Рим.	Sylwestra Papieża
13 C.	Weroniki Panny	1 *Янв. 1875.* ОБР. ГОС.	*Styczeń.* **Nowy Rok**
14 P.	Hilarego Bisk. i Feliksa M.	2 Св. Сильвестра п. р.	Makarego Opata
15 S.	Pawła I-go Pustelnika M.	3 П. Малахіи м. Гор.	Daniela M. i Genow.
16 N.	*2 po 3 Kr.* Marcella P. i Otton.	3 Соб. 70 ап. Ѳеокт.	*1 po N. R.* Tytusa Bisk.
17 P.	Antoniego Opata.	5 мч. Ѳеопемта	Telesfora Papieża.
18 W.	Katedry ś. Piotra	6 БОГОЯВЛЕН. ГОС.	**Trzech Króli**
19 Ś.	Henryka B. M. i Kanuta Kr.	7 Соб. с. Іоанна Пред.	Juliana i Lucyana
20 C.	Fabiana i Sebastyana M. M.	8 П. Георгія и Емил.	Rygoberta i Sewer.
21 P.	Agnieszki Panny i Męcz,	9 м. Поліевкта с. Фил.	Marcyanny Panny
22 S.	Wincentego i Anastaz. M. M.	10 С. Григорія нис.	Agatona i Wilhelma
23 N.	*3 po 3 Kr. Zaślub. Najś. M. P.*	11 П. Ѳеодосія и Мих.	*1 po 3 Kr.* Higina B.
24 P.	Tymoteusza B. M. i Felicys.	12 М. Татіаны с. Сав.	Rajnolda i Arkadyusz.
25 W.	Nawrocenie ś. Pawła	13 муч. Ермила Страт.	Feliksa M. i Hilar. B.
26 Ś.	Polikarpa B. M. i Pauliny W.	14 П. От. въ Синаѣ и Р.	Hilarego i Anastazyi
27 C.	Jana Chryzostoma B. W.	15 Павла ѳивейск.	Pawła I Pustelnika
28 P.	Walerego i Flawiana M.	16 Пок. ч. в. с. Петра	Marcella Pap.
29 S.	Franciszka Salezego B. W.	17 Р. Антонія велик.	Anton. O. i Leona
30 N.	*4 po 3 Kr.* Martyny Panny.	18 Аѳанасія и Кир.	*2 po 3 Kr.* Pryski P.
31 P.	Piotra Nolaski i Marcelego.	19 О. Макарія египет.	Ferdynanda i Kanuta.

Odmiany Księżyca.

Pierwsza kw. d. 4 o g. 5 m. 27 rano. Mróz ostry.
Pełnia d. 11 o g. 0 m. 17 rano. Pogoda stała.
Ostatnia k. d. 18 o g. 6 m. 28 w. Powietrze mroź.
Nów dnia 24 o g. 8 m. 44 wiecz. Powietrze zmien.

Swięta Wyznania Mojżeszowego.

Dnia 1 Szabas, dnia 7 Asuro-Betajwas, dzień postny, dnia 8, 15 i 22 Szabasy, dnia 27 Rozchodesz czyli 1 Mca Szwat, dnia 29 Szabas.

Dnia	Wschód słońca g.	m.
1	7	43
5	7	37
10	7	28
15	7	18
20	7	8
25	6	58
28	6	51

Luty.—Słońce wstępuje w znak **Ryb** d. 19.

Dnia	Zachód słońca g.	m.
1	5	37
5	5	44
10	5	53
15	6	2
20	6	11
25	6	19
28	6	27

LUTY ma dni XXIX.		ФЕВРАЛЬ.	LUTY.
Dnia	ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego	ИМЕНА СВЯТЫХЪ Православной Церкви	ŚW. KOŚCIOŁA Rz.-Katol. w Cesarst.
1 W.	Ignacego B. M. i Brygidy P.	20 *Янв.* Пр. Евф. Вел.	*Stycz.* Fabiana i Seb.
2 S.	Oczyszczenie N. M. P.	21 П. Максима Испов.	Agnieszki P. M.
3 C.	Błażeja B. M.	22 Ап. Тимюфея м. Ан.	Winc. i Anas. MM.
4 P.	Ansgarego i Andrzeja BB.	23 С. м. Климента	*Zaślub. N. P. M.* Ildef.
5 S.	Agaty P. M.	24 Пр. Ксеніи и Макед.	Tymot. i Felicyana
6 N.	*5 po 3 Kr.* DorotyP.M. Teofila	25 С. Григорія Богосл.	*3 po 3 Kr* Nawr. S. P.
7 P.	Romualda Opata.	26 Пр. Ксеноф. и Маріи.	Polikarpa B. M.
8 W.	Jana z Matty W.	27 П. Мош. Злат.	Jana Chryzo. B. W.
9 Ś.	Apolonii P. M.	28 П. Ефрема Сирина	Kar.W.Czes. i Rajm.
10 C.	Scholastyki P.	29 Пер. м. с. м.Игнатія.	Franciszka Salezego
11 P.	Eufroz. P. i Lucyny B.	30 ТРЕХЪ СВЯТИТ.	Martyny P. M.
12 S.	Gaudentego B. W. Euli.	31 С. Кира и Іоанна.	Piotra. Nol. W. Mar.
13 N.	*Staroz.* Juliana i Jordana M.	1 *Февр.* М. Трифона	*Luty. 4 po 3 Kr* Ignac.
14 P.	Walentego Kapłana M.	2 СРѢТ. ГОСПОДН.	Oczyszcz. N. P. M.
15 W.	Faustyny i Jowity MM.	3 С. Симеона и Анны	Błażeja B. M.
16 S.	Juljanny P. M.	4 П. Исидора и Кирил.	Ansg. i And. K. BB
17 C.	Sylwina B. i Don. M.	5 М. Агаѳіи и Ѳеодул.	Agaty P. M.
18 P.	Konst. P. M. i Sim. B. M	6 С. Вукола смирн.	Doroty i Teofili. P.M.
19 S.	Konrada Wyz.	7 П. Парѳенія и Луки	Romualda Opata.
20 N.	*Mięsop.* Euchariusza i Leona.	8 *Блуд.* В. м. Ѳеодора.	*5 po 3 Kr.* Jana z Mat.
21 P.	Eleonory Panny.	9 М. Никифора и Панк.	Apolonii. P. M.
22 W.	Katedry ś. Piot. w Antyochii	10 С. м. Харлампія.	Scholastyki P. M.
23 S.	Romany P. i Damazego	11 Св. мч. Власія	Eufroz. P. i Łucya B
24 C.	Sergjusza Męcz.	12 Св. Мелетія и Алек.	Gaudent. B W. Euli.
25 P.	Macieja Apostoła.	13 П. Мартин и Сим.	Julia. i Jord. M. M.
26 S.	Sygfrida B. W.	14 П. Кирила и Авк.	Walentego K. M.
27 N.	*Zapustna.* Aleksandra B.	15 *Мясоп.* Ап. Онисима.	*Staroz.* Faust. i Jowity
28 P.	Leonarda B. W.	16 М. Памфила. Валента	Juljanny P. M.
29 W.	Romana Opata.	17 В.м. Ѳеодора Тирона.	Sylwina i Donata B.

Odmiany Księżyca.

Pierw. kw. dnia 1 o godz. 7 min. 40 w. Śnieg.
Pełnia dnia 8 o godz. 11 m. 0 rano Śnieg i odwilż.
Ostatnia kw. d. 15 o g. 10 m. 41 w. Przymrozek.
Nów d. 24 o god. 3 min. 45 w. Mróz z z wiatrem.

Święta Wyznania Mojżeszowego.

Dnia 5 Szabas dnia 10 Chamisze-asor-Byszwat, dz. radosny, dnia 12 i 19 Szabasy, dnia 25 Rozchodesz, d. 26 Rozchodesz czyli 1 M-ca Ador i Szabas Szkułym.

Marzec.—Słońce wstępuje w znak Barana d. 20.

Dnia	Wschód słońca g.	Wschód słońca m.
1	6	49
5	6	40
10	6	29
15	6	17
20	6	5
25	5	54
30	5	42

Dnia	Zachód słońca g.	Zachód słońca m.
1	5	37
5	5	44
10	5	53
15	6	2
20	6	11
25	6	19
30	6	27

MARZEC ma dni XXXI.		МАРТЪ.	MARZEC.
Dnia	ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego	ИМЕНА СВЯТЫХЪ Православной Церкви	ŚW. KOŚCIOŁA Rz.-Katol. w Cesarst.
1 S.	† *Popieec.* Albina B. Antonin.	18 *Февраль.* С. Льва пап.	† *Pop Luty.* Konst. P.
2 C.	Heleny Ces. Ameli P.	19 Ап. Архиппа С. Фил.	Konrada Wyz.
3 P.	Kunegundy Ces.	20 С. Льва и Агафона	Euchar. i Leona BB.
4 S.	Kazimierza Krol.	21 П. Тимоѳея и Евста.	Eleonory Panny.
5 N.	*Wstępna.* Teofila B. i Fryder.	22 *Сыроп.*Об. є. м.Евген.	*Wstępna.* Kated. ś. P.
6 P.	Wiktora i Wiktoryna MM.	23 Св. м. Поликарпа.	Romany P.
7 W.	Tomasza z Akwinu Wyzn.	24 Обр. глав. Пред.	Sergjusza Męcz.
8 S.	† Jana Boż. i Beaty P.	25 С. Тарасія ар. Конс.	Macieja Ap.
9 C.	Franciszki Rzym. Metodego.	26 С. Порфирія арх.	Sygfrida B. W.
10 P.	† SS. 40 Męczenników	27 П. Прокопія и Тита.	Aleksandra B.
11 S.	† Eligiusza K. Konstantyna.	28 П. Василія испов.	Leonarda B. W.
12 N.	*Sucha.* Grzegorza Pap.	29 *3 Поста* Пр. Барсон.	*Sucha.* Romana Opata.
13 P.	Krystyny i Modesty PP.	1 *Мартъ.* М. Евдокіи.	*Marzec.* Albina B.
14 W.	Matyldy Królowy Wd.	2 С. м. Ѳеодота и Арсе.	Heleny Cesarz.
15 S.	Longina i Leont.	3 М. Евтр. и Васил.	Kunegundy Ces.
16 C.	Cyryaka i Dyak. i Tacya. M.	4 П. Герасима М. Пав.	Kazimierza Królew.
17 P.	Getrudy Panny	5 М. Конона Пр. Мар.	Teofila B. i Fryderyk.
18 S.	Gabryela Archaniola	6 Мч. Констачтина.	Wiktor. i Wiktory. P.
19 N.	*Głucha. Józefa Oblub. N.M.P.*	7 *4 Поста* С. м. Васил.	*Głucha.* Tomasza z Ak.
20 P.	Archipa i Eufemii Pr.	8 Прп. Ѳеофилакта	Jana Bożego i Bea. P.
21 W.	Benedykta Apost.	9 40 м. Севастійскихъ.	Franciszki Rz.
22 S.	Pawła B. i Oktawiana	10 М. Кондрата Кир.	S. 40 Męczen. Cyryla.
23 C.	Katarzyny Królowej Szwedz.	11 С. Софронія	Eulig. K. Kons. W.
24 P.	Marka i Tymoteusza MM.	12 Прп. Ѳеофана	Grze. Pap. i Pelagi P.
25 S.	Zwiastowan. N. M.P. Ireneu.	13 С. Никифора патр.	Kryst. i Modesty PP.
26 N.	*Srodop.* Ludgiera Biskupa.	14 *5 Поста.*П. Венедикт.	*Srodop.* Matyldy Kr.
27 P.	Ruperta Bisk.	15 М. Агапія и Алекс.	Longina i Leontyny.
28 W.	Syxta III P. i Doroteusza M.	16 М. Савинна и Троф.	Cyryaka i Dyak.
29 S.	Cyrylla Dyak. M.	17 П. Алексія и Макаря	Getrudy P.
30 C.	Kwiryna M. i Angie. Wd.	18 С. Кирилла Іерус.	Gabryela Arch.
31 P.	Bałbiny i Kornelli PP.	19 М. Хрисанѳа, Даріи.	*Józefa Obub. N. M. P.*

Odmiany Księżyca.

Pierwsza kw. d. 2 o g. 9 m. 53 w. Mroźne powiet.
Pełnia d. 9 o g. 5 m. 31 rano. Pogoda.
Ostatnia k. d. 16 o g. 8 m. 19 r Śnieg z deszczem.
Nów d. 24 o g. 2 m. 41 w. Słota, w końcu pogoda.
Pier. kw. d. 31 o g. 1 m. 50 w. Słota i silny wiatr.

Święta Wyznania Mojżeszowego.

Dnia 4 Szabas (Zucher), d. 9 Post Estery, d. 10 Purym czyli historya Hamana, d. 11 Szabas Szuszan Purym, d. 18 Szabas (Pura), d. 25 Szabas Chodesz), d. 26 Rozchodesz czyli 1 M-ca Nison.

Kwiecień.—Słońce wstępuje w znak Byka d. 20.

Dnia	Wschód słońca g.	m.	Dnia	Zachód słońca g.	m.
1	5	37	1	6	31
5	5	28	5	6	38
10	5	17	10	6	47
15	5	5	15	6	56
20	4	55	20	5	4
25	4	44	25	5	13
30	4	34	30	5	21

KWIECIEŃ ma dni XXX.		АПРѢЛЬ.	KWIECIEŃ.
Dnia	ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego	ИМЕНА СВЯТЫХЪ Православной Церкви	ŚW. KOŚCIOŁA Rz.-Katol. w Cesarst.
1 S.	Hugona B. Teodoz. B.	20 *Мартъ.* Пр. Іоанна	*Marz.* Archipa W.
2 N.	*Biała.* Fraciszka a Paulo W.	21 *5 Поста.* П. Іакова.	*Biała.* Benedykta Op
3 P.	Ryszarda i Pankracjusza BB.	22 Св. мч. Василія	Pawła B. i Oktawian.
4 W.	Izydora Biskupa.	23 Пр. мч. Никона.	Katarzyny Kr. Szk.
5 S.	Wincentego Feraryusza W.	24 Артемо. Еп.	Marka i Tymot. M.
6 C	Celestyna P. Wilhelma Ap.	25 БЛАГ. ПР. БОГОР.	Zwiastow. N. P. M.
7 P.	Epifaniusza B.	26 Собор. арх. Гавріила	Ludgiera B. M.
8 S.	Dyonizego B.	27 М. Мартоны селунс.	Ruperta B.
9 N.	*Kwietnia.* Maryi Kleofy.	28 *Вербн.* П. Иларіона.	*Kwiet.* Syxta P. i Dor.
10 P.	Ezechiela Proroka.	29 С. Марка и С. Кир.	Cyryla Dyakona
11 W.	Leona Papieża.	30 Пр. Іоанна и С. Зоси.	Kwiryna Męcz.
12 S.	Juliana P. i Damiana B	31 Пр. Ігна. Епис. С. Іо.	Balbiny i Korneli P.
13 C.	*Wielki.* Hermenegildy P.	1 *Вел. Апрѣль* Пр. Мар.	*Kw. Wielki.* Hugona.
14 P.	*Wielki.* Tyburcyusza i Waler.	2 *Вел.* П. Тита М. Пол.	*Wielki.* Francisz. a P.
15 S.	*Wielka.* Bazylissy i Anastazyi.	3 *Вел.* Прп. Никиты.	*Wielka.* Ryszarda B.
16 N.	Wielkanoc. Lamberta M.	4 СВ. ВОСК. ХРИСТ.	Wielkan. Izydora B.
17 P.	Wielkan. Rudolfa Bisk.	5 СВ. ПОНЕДѢЛЬН.	P. Wiel. Wincentego.
18 W.	Apolonjusza Męcz.	6 СВ. ВТОРНИКЪ	Celsa i Wilhelma Ap.
19 S.	Hermogen. i Pafnut. MM.	7 Пр. Георгія и Дан.	Epifaniusza B.
20 C.	Sulpicyusza i Serwilijana M.	8 Ап. Иродіона	Dyonizego B.
21 P.	Anzelma Biskupa	9 Мч. Евпсихія	Maryi Kleofy
22 S.	Sotera i Kaja MM.	10 М. Терентія Максим.	Ezechiela Proroka.
23 N.	*Przewod.* Wojciec. Biskupa M.	11 Фтом. Св. мч. Антипы	*Rrzew.* Leona Pap.
24 P.	Bony P. i Fidelisa Kap.	12 Пр. Василія еп. Парій.	Juliana Pap.
25 W.	Marka Ewangelisty.	13 Св. мч. Артемона.	Hermenegildy Kr.
26 S.	Marcelina i Kleta P. M.	14 С. Мартина и Іоанна.	Tybercyusza W.
27 C.	Teofila Biskupa	15 Ай. Аристарха.	Bazylisa i Anast. MM.
28 P.	Witalisa Męczennika	16 Мч. Агапія и Ирыны	Lamberta M.
29 S.	Piotra M.	17 М. Симеона и Зосимы	Rudolfa B.
30 N.	*2 po W.* Katarzyny Seneńs.	18 Мир. П. Іоан. и Кос.	*2 po W.* Apoloniusza.

Odmiany Księżyca.

Pełnia d. 7 o g. 8 m. 45 r. Wilgotne powietrze.
Ostatnia kw. d. 14 o g. 0 m. 37 r. Pogoda stała.
Nów d. 22 o g. 9 m. 44 w. Deszcz i pochmur.
Pierwsza kw. d. 29 o g. 8 m. 21 w. Pochmurno.

Święta Wyznania Mojżeszowego.

Dnia 1 Szab. (Hafsuka), d. 8 Szabas, (Hagadel), d. 9 i 10 Święta Wielkanocne, d. 11, 12 13 i 14 Chałhamoed, czyli wolne święta, d. 15 i 16 Ostatnie św. Wielk., d. 17 Isrehak radosny d. 22 Szab. d. 24 i 25 Rozchodesz czyli 1 M-ca Ijor, d. 29 Szabas.

Maj. — Słońce wstępuje w znak **Bliźniąt** d. 21.

Dnia	Wschód słońca g.	Wschód słońca m.
1	4	32
5	4	25
10	4	16
15	4	8
20	4	0
25	3	54
30	3	49

Dnia	Zachód słońca g.	Zachód słońca m.
1	7	23
5	7	29
10	7	38
15	7	45
20	7	53
25	8	0
30	8	6

MAJ ma dni XXXI.		МАЙ.	MAJ.
Dnia	ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego	ИМЕНА СВЯТЫХЪ Православной Церкви	ŚW. KOŚCIOŁA Rz.-Katol. w Cesarst
1 P.	Filipa i Jakóba Apostołów	19 *Апр.* Пр. Іоанна.	Hermogenesa i Pafn.
2 W.	Anastazego B. i Zygmunta.	20 П. Өеодора и Анаст.	Sulpicyusza i Serg.
3 S.	*Znalez. ś. Krz.* Aleksand.	21 М. Өеодора	Anzelma B.
4 C.	Floryana M. i Moniki Wd.	22 Ап. Клим. Луки	Sotera i Kaja MM.
5 P.	Piusa V. Papieża	23 В. м. Георгія побѣ.	Wojciec. B. i Jerz. M.
6 S.	Jana Apostoła w Oleju.	24 Мч. Саввы Стратил.	Bony B. i Fidelisa K.
7 N.	*3 po W.* Domiceli P. M.	25 *Раз.* Ап. и Ев Марка.	*3 po W.* Marka Ewan.
8 P.	**Stanisława B. M.**	26 С. М. Василія	Marcelin. i Kleta P.
9 W.	Grzegorza B. *N. P. M. Łas.*	27 С. мч. Симеона.	Teofila B.
10 S.	Izydora Oracza	28 М. Максима С. Кир.	Witalisa Męczen.
11 C.	Mamerta Biskupa	29 С. 9 мч. въ Кизицѣ	Piotra M.
12 P.	Pankracego Męczen.	30 Ап. Іакова и Доната	KatarzynySeneńskiéj
13 S.	Serwacego B.	1 *Май.* П. Іереміи	*Maj.* Filipa iJak. Ap.
14 N.	*4 po W.* Bonifacego Męcz.	2 *Самар.* Св. Аѳанасія.	*4 po W.* Anastazego B.
15 P.	Zofii z 3 córkami	3 С. Тимоѳея и Мав.	Znale. ś. Krz. i Alex.
16 W.	Jana Nepomucena K. M.	4 М. Пелагіи и Силвіи.	Floryana M. i Mon.
17 S.	Paschalisa Wyznawcy.	5 В. Ирины	Piusa V Pap.
18 C.	Felixa B. i Wenantego M.	6 Пр. Іова многост.	Jana w oleju
19 P.	Piotra Celes. P. i Iwona W.	7 Знам. чес. Креста	Domiceli P.
20 S.	Bernarda Seneńskiego	8 Ап. и ев. Іоанна Б.	**Stanisława B.**
21 N.	*5 po W.* Donata i Wikto. M.	9 *Слѣп.П.М.С.Ник. Ч.*	*5 po W.* Grzegorza B.
22 P.	† Julii P. M.	10 Ап. Симона Зилота.	Izydora Oracza
23 W.	† Dezyderyusza B. M.	11 Св. Меѳодія и Ионст.	Mamerta B.
24 S.	† Joanny Wd.	12 С. Епифанія	Pankracego Męcz
25 C.	**Wniebowst. P. Grzeg. VII.**	13 ВОЗНЕС. ХОСПОД.	**Wnieb. P. Serwacego.**
26 P.	Filipa Nereusza W.	14 Мч. Исидора и Мак.	Bonifacego M.
27 S.	Jana. P. i Bedy K.	15 Прп. Пахомія	Zofii z 3-a córkami
28 N.	*6 po W.* Germana Biskupa.	16 *СС. Отец.* П. Өеодора	*6 po W.* Jana Nepom.
29 P.	Teodozyi Męczenniczki.	17 А. Андроника	Paschalisa W.
30 W.	Feliksa P. i Ferdynanda.	18 М. Өеодота и Петра.	Feliksa B. iWen. W.
31 S.	Petroneli P.	19 С. мч. Пр Патрикія	Piotra Celes. P. i Iwo.

Odmiany Księżyca.

Pełna d. 7 o g. 8 m. 45 r. Przyjemne powietrze.
Ostat. kw. d. 14 o g. 0 m. 37 r. Błysk. grzm. i desz.
Nów d. 22 o g. 10 m. 3 wieczór. Pochmurno.
Pierwsza kw. d. 29 o g. 8 m. 21 wiecz. Upały.

Święta Wyznania Mojżeszowego.

Dnia 1 Szabas, d. 12 Łagboemer, dzień radosny, d. 13 i 20 Szabasy, d. 24 Rozchodesz czyli 1 M-ca Siwon, d. 27 Szabas d. 29 i 30 Szewuos, Zielone świątki, pamiątka odebrania 10 przykazań boskich na górze Synai.

Czerwiec.—Słońce wstępuje w znak **Raka** d. 22.

Dnia	Wschód słońca g.	Wschód słońca m.
1	3	47
5	3	43
10	3	41
15	3	40
20	3	40
25	3	41
30	3	43

Dnia	Zachód słońca g.	Zachód słońca m.
1	8	9
5	8	13
10	8	18
15	8	21
20	8	23
25	8	23
30	8	22

CZERWIEC ma dni XXX		ІЮНЬ.	CZERWIEC
Dnia	ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego	ИМЕНА СВЯТЫХЪ Православной Церкви	ŚW. KOŚCIOŁA Rz.-Katol. w Cesarst.
1 C.	Fortunata K. Prokula M.	20 *Май.* Си. Алек. Митр.	Bernarda Senen.
2 P.	Blandyny P.	21 СС. Констина Елены	Donata i Wikt. MM.
3 S.	Erazma B. M.	22 Мч. Василиска.	Julii P. M.
4 N.	**Zesłanie ś. Ducha.** Opata B.	23 СОШЕС. С. ДУХА.	**Zesłan. ś. D.** Dezyder.
5 P.	**Świąteczny.** Bonifacego B.	24 ПОН. С. Д. П. Симео.	**P. świąt.** Joanny wd.
6 W.	Norberta Biskupa.	25 Трет. обр. гл. С. Іоан.	Grzegorza VIII Ur. P.
7 S.	Roberta Opata	26 Ап. Кар. и Алф. М.	Filipa Nereusza W
8 C.	Maxymina i Medarda BB.	27 С. м. Ѳерапонта	Jana P. Bedy K.
9 P.	Pryma i Felic. MM.	28 С. Никиты и Игнат.	Germana B.
10 S.	Małgorzaty Kr. Szkoc.	29 М. Ѳеод. и Іоа.	Teodozyi M.
11 N.	**Sw. Trójcy.** Barnaby Apost.	30 *1 по Св.* П. Ісаак. дал.	**S. Trójcy.** Felixa P.
12 P.	Onufrego Pustelnika.	31 Ап. Ерма, мч. Ермія	Petroneli P.
13 W.	Antoniego z Padwy	1 *Іюнь.* Мч. Іустина.	*1 Czer.* Fort. K. i Pafn.
14 S.	Bazylego B.	2 Св. Никифора патр.	Marceliana P.
15 C.	**Boże Ciało.** Wita i Modesta.	3 Мч. Лукилліана	**Boże Ciało.** Erazma.
16 P.	Benona B. Justyny P. M.	4 Св. Митрофана	Opata B. i Satur. P. M.
17 S.	Marcyana M. Adolfa A	5 Св. мч. Дороѳея	Bonifac. B. i Waleryi.
18 N.	*2 po św.* Marka i Marcel. M.	6 *2 по Св.* П. Виссаріон.	*2 po ś.* Norberta B.
19 P.	Gerwazego i Protaz.	7 Мч. Ѳеодота	Roberta Opata
20 W.	Sylweryusza P. M. i Florent.	8 Велик. мч. Ѳеодота.	Max. i Medarta B. W.
21 S.	Alojzego Gonzagi W.	9 С. Кирилла Алекс.	Bry. i Felicy. MM.
22 C.	Paulina Biskupa	10 С. м. Тимоѳея Еп.	Małg. Kr. Szk.
23 P.	Agrypiny P.	11 С. ч. Варѳол. и Варн.	Barnaby Apostoła
24 S.	Narodzenie ś. Jana	12 Прп. Онуфрія	Onufrego P. W.
25 N.	*3 po św.* Prospera Biskupa.	13 *3 по Св.* Мчц. Акилины	*3 po ś.* Antoniego z P.
26 P.	Jana i Pawła M.	14 Св. Прор. Елисея.	Bazylego B.
27 W.	Władysława Kr. Węgier.	15 Пр. Амоса и Іоны.	Wita i Modesta MM.
28 S.	Ireneusza B. M.	16 Св. Тихона Амѳунтс.	Benona P. Justyny.
29 C.	**Piotra i Pawła Apost.**	17 Мч. Мануила и Изм.	Marcyana M. Adolfa.
30 P.	Emilianny i Lucyny PP.	18 Мч. Леонтія и Ипат.	Marka i Marcele. M.

Odmiany Księżyca.

Pełnia d. 5 o g. 9 m. 7 rano. Deszcz i grzmoty.
Ostatnia kw. d. 13 o g. 11 m. 53 r. Pogoda i parn.
Nów d. 20 o g. 5 m. 15 wiecz. Burza z gradem.
Pierwsza kw. d. 27 o g. 7 m. 23 r. Upały.

Święta Wyznania Mojżeszowego.

Dnia 3 i 10 Szabasy d. 12 post (Chów Sywon) na pamiątkę wojen, dnia 17 Szabas, dnia 22 i 23 Rozchodesz czyli 1 M-ca Tamus, dnia 24 Szabas.

Dnia	Wschód słońca g.	Wschód słońca m.
1	3	44
5	3	47
10	3	52
15	3	57
20	4	4
25	4	11
30	4	18

Lipiec.—Słońce wstępuje w znak **Lwa** d. 23.

Dnia	Zachód słońca g.	Zachód słońca m.
1	8	22
5	8	21
10	8	17
15	8	13
20	8	8
25	8	1
30	7	53

LIPIEC ma dni XXXI.		ІЮЛЬ.	LIPIEC.
Dnia	ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego	ИМЕНА СВЯТЫХЪ Православной Церкви	ŚW. KOŚCIOŁA Rz.-Katol. w Cesarst.
1 S	Teod•ryka Kapłana	19 *Іюнь.* А. Іуды Госп.	Gerwazego i Protaz.
2 N.	*4 po św. Nawiedz. N. P. M.*	20 *4 по Св.* С. м. Меѳодія	*4 po ś.* Sylweryus. PM.
3 P	Heliodora i Anataljusza B.	21 М. Іуліана и Терент.	Alojzego Gonzag. W.
4 W.	Józefa Kalasantego W.	22 Св. Мч. Евсевія.	Paulina Biskupa.
5 S.	Filomeny P. M. Cyr. M.	23 М. Агри. Влад. Бог.	Agrypiny P.
6 C.	Dominiki P. M.	24 РОЖД. С. ІОАН. КР.	Narodzenie Ś. Jana
7 P.	Apoloniusza	25 Прп. мчц. Февроніи	Prospera B.
8 S.	Elżbiety wd.	26 Прп. Давида	Jana i Pawła M.
9 N.	*5 po św.* Cyryla B. i Anatolii.	27 *5 по Св.* Пр. Сампсона.	*5 po ś.* Władysł. Kr. W.
10 P.	7 braci synów Felicyty	28 Св. Кира и Іоанна	Ireneusza B. W.
11 W.	Sabina W. i Pelagii P.	29 Св. ПЕТРА и ПАВЛ	Piotra i Paw. Ap.
12 S.	Jana Gwalberta Ap.	30 Собор. 12 Ап.	Emiliany i Łucyny P.
13 C	Małgorz. i Jana z Dukli	1 *Іюль.* Св Косьмы	*Lipiec.* Teodoryka K.
14 P.	Bonawentury B.	2 Пол. ризы Богород.	*Nawiedz. N. P. M.*
15 S.	Rozesłanie Apost.	3 Мч. Іакинѳа и Вас.	Heliodor. i Anat. BB.
16 N.	*6 po św. N. M. P. Szkaperznej.*	4 *6 по Св.* Св. Андрея.	*6 po ś.* Józefa Kalas.
17 P.	Alexego Wyz.	5 Прп. Аѳанасія	Filomen. PM. Cyrylli.
18 W.	Szymona z Lipna i Kamila.	6 Пр. Сисоя и Антонія.	Dominiki P. M.
19 S.	Wincente. a Paulo W.	7 Прп. Ѳомы	Apoloniusza
20 C.	Eliasza Pror.	8 В. М. Прокопія	Elżbiety wd.
21 P.	Daniela Pror. i Praxedy. P.	9 С. М. Панкратія	Cyryla Anatolii
22 S.	Maryi Magd.	10 Пр. Антона Печер.	7 braci Synów Felic.
23 N.	*7 po św.* Apolinara B. M.	11 *7 по Св.* Мч. Евфимія.	*7 po ś.* Sabiny i Pelagii
24 P.	Krystyny P. M.	12 М. Прокла и Иларія	Jana Gwalberta Ap.
25 W.	Jakóba Apost. i Krzysztofa.	13 Соб. ар. Гавріила.	Małgorzaty P. i Jana.
26 S.	Anny M. N. P. M.	14 Ап. Акиллы и Аниси.	Bonawentury B.
27 C.	Natalii i Kunegundy.	15 Св. Рав. Владиміра	Rozesłanie Apostoł.
38 P.	Inocentego P.	16 Мч. Аѳиногена	N. P. M. Skaplerznej.
29 S.	Marty P.	17 Вел. мчц. Марины	Alexego Wyz.
30 N.	*8 po św.* Abdona i Senneny M.	18 *8 по Св.* Мч. Емиліана.	*8 po ś.* Szymona z Lip.
31 P.	Ignacego Lojoli W.	19 Прп. Макрины	Wincen. a Paulo W.

Odmiany Księżyca.

Pełnia d. 4 o g. 10 m. 54 w. Upał, grzmoty.
Ostatnia kw. d. 13 o g. 2 m. 34 r. Upały, deszcz.
Nów d. 19 o g. 0 m. 15 rano. Stała pogoda.
Pierw. k. d. 26 o g. 3 m. 30 w. Pog. w koń. deszcz.

Święta Wyznania Mojżeszowego.

Dnia 1 i 8 Szabasy, d. 9 Szywu-Asor Betamus, post na pam. Oblężenia Jerozolimy, d. 15 i 22 Szabasy, i Rozchodesz czyli 1 M-ca Aw, rozp. się mięsopust, d. 29 Szab. Chazon, d. 30 Tyszebeaw post.

Dnia	Wschód słońca g.	Wschód słońca m.
1	4	21
5	4	7
10	4	35
15	4	43
20	4	52
25	5	0
30	5	8

Sierpień.—Słońce wstępuje w znak **Panny** d. 20.

Dnia	Zachód słońca g.	Zachód słońca m.
1	7	50
5	7	43
10	7	34
15	7	24
20	7	14
25	7	3
30	6	51

SIERPIEŃ ma dni XXX.		АВГУСТЪ.	SIERPIEŃ.
Dnia	ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego	ИМЕНА СВЯТЫХЪ Православной Церкви	ŚW. KOŚCIOŁA Rz. Katol. w Cesarst.
1 W.	Piotra w Okowach.	20 *Іюль.* Св. Прор. Илія.	Elijasza Pror.
2 S.	*N. P. M. Anielskiej.*	21 Пр. Симеона и Іоан.	Daniela Pr i Praxed.
3 C.	Znalezienie ś. Szczepana	22 Св. Марія Магдален.	Maryi Magd.
4 P.	Dominika Wyz.	23 Мч. Трофима	Apolinara B. M.
5 S.	*N. P. M. Snieżnéj*	24 Мчц. Христины	Krystyny PM.
6 N.	*9 po św. Przemienienie Pańskie.*	25 *9 по Св.* Успеніе Св. А.	*9 po ś.* Jakóba Apost.
7 P.	Kajetana Wyz.	26 Св. мч. Ермолая.	Anny matki N. P. M.
8 W.	Cyryaka i Larga MM.	27 В. м. Пантелеймона.	Natalii i Kunegundy.
9 S.	Romana M.	28 Ап. Прохора и Никан.	Inocentego P.
10 C.	Wawrzyńca M.	29 М. Каллинника	Marty P.
11 P.	Zuzanny i Dygny PP.	30 А. Силы и Силуана.	Abdona i Senena M.
12 S.	Klary P.	31 Св Евдокима.	Ignacego Lojoli W.
13 N.	*10 po św.* Hipol. i Kassyana M.	1 *10 по Св. Авг.* Пр. Крес.	*10 po ś. Sierp.* Piot.. w
14 P.	† Euzubiusza W.	2 П. м. Стефана.	*N.M.P. Anieskiéj* [Ok.
15 W.	Wniebowstąpienie N. P. M.	3 Пр. Исаакія Фитон.	Znalez. ś. Szczepana.
16 S.	Rocha Wyz.	4 С. 7 Отрок. въ Ефссѣ.	Dominika Wyz.
17 C.	Anastazego i Jacka	5 М. Евсинія и Поны	NPM. Snieżnéj
18 P.	Agapita Męcz. Bronisławy P.	6 ПРЕОБРАЖ. ГОСП.	*Przem. Pańskie*
19 S.	Benigny i Rufina	7 Прп. мч. Дометія	Kajetana Wyz.
20 N.	*11 po ś.* Bernarda Opata	8 *11 по Св.* С. Емиліана.	*11 po ś.* Cyryaka i Lar-
21 P.	Joanny Fremiot Wd.	9 С. Матѳія м. Антон.	Romana M. [ga MM.
22 W.	Symforyana i Tymoteuszu M.	10 М. Лаврент. и Агап.	Wawrzyńca Męcz.
23 S.	Filipa Benicyusa W.	11 Пр. Ѳеод. и Вас. П.	Zuzanny i Dygny PP.
24 C.	Bartłomieja Apos.	12 М. Фотія Пам. и Кап.	Klary P.
25 P.	Ludwika Króla	13 П. Максима испов.	Hipolita i Kassya. M.
26 S.	Zefiryna P. M.	14 Пр. Ѳеодосія	Euzebiusza M.
27 N.	*12 po ś.* Prze. ś. Kaz. i Cezar.	15 *12 по Св.* УСП. ПР. Б.	*12 po ś.* Wniebowst.
28 P.	Augustyna B.	16 Нерук. обр. Господ.	Rocha Wyz. [N.P.M.
29 W.	Scięcie ś. Jana Chrzciciela.	17 М. Мирона и Филипа.	Anastazyusz. i Jacka.
30 Ś.	Fel. M. i Róży Lim. P.	18 М. Флора и Лавра.	Bronisławy Panay.
31 C.	Rajmunda Wyznawcy.	19 Мч. Андрея.	Benigny i Rufina.

Odmiany Księżyca.

Pełnia dnia 3 o g. 1 m. 43 w. Deszcz i grzmoty.
Ostatnia kw: d. 11 o g. 7 m. 2 r. Pogoda i upały.
Nów dnia 18 o g. 6 m. 40 r. Ciepła umiarkowane.
Pierwsza kw. d. 25 o g. 5 m. 24 r. Pogoda i ciepło.

Święta Wyznania Mojżeszowego.

Dnia 5 Szabas Nachme, czyli dzień radosny, dnia 12 i 19 Szabasy, dnia 20 i 21 Rozchodesz czyli 1 Mca Elul dnia 26 Szabas.

Wrzesień.—Słońce wstępuje w znak Wagi d. 20.

Dnia	Wschód słońca g.	Wschód słońca m.
1	5	11
5	5	17
10	5	26
15	5	35
20	5	43
25	5	51
30	6	0

Dnia	Zachód słońca g.	Zachód słońca m.
1	6	47
5	6	38
10	6	27
15	6	13
20	6	3
25	5	51
30	5	40

WRZESIEŃ ma dni XXX.		СЕНТЯБРЬ.	WRZESIEŃ.
Dnia	ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego	ИМЕНА СВЯТЫХЪ Православной Церкви	ŚW. KOŚCIOŁA Rz.-Katol. w Cesarst.
1 P.	Idziego Opata i Wiktora B.	20 *Августъ.* П. Самуила.	Bernarda Opata
2 S.	Stefana Kr. Węg. i Justa B.	21 Ап. Ѳаддея	Joanny Fremiot
3 N.	*13 po św.* Serafii P. M. Izabeli.	22 *13 по Св.* Мч. Агаѳон.	*13 po ś.* Symforyana M.
4 P.	Róży i Rozalii Panormitań.	23 М. Луппа, Ирин.	Filipa Ben. W.
5 W.	Wiktoryna i Justyniana.	24 Св. мч. Евтихія.	Bartłomieja Ap.
6 S.	Zachariasza Pror.	25 Св. Вартол. и Тита	Ludwika Kr.
7 C.	Reginy P. M.	26 М. Адріяна и Натал.	Zefiryna PM.
8 P.	**Narodzenie N. P. M.**	27 П. Пимена и Саввы	Prze. ś. Kaz. i Cezar.
9 S.	Gorgoniusza M. i Adryana.	28 Пр. Моисея мур.	Augustyna B.
10 N.	*14 po św.* Mikołaja z Tolent.	29 УСѢКЛ. ГЛ. ІОАН.	*14 po ś.* Scięcie ś. Jana.
11 P.	Prota, Teodory Pok.	30 Пр. М. С. Алакс. Нев.	Felixa M. i Róży P.
12 W.	Waleryana i Salezego.	31 Полож. пояса Богор.	Rajmunda Wyz.
13 S.	Mauryliusza B.	1 *Сент.* С. Симеон. Ст.	*Wrze.* Idziego Opata
14 C.	Podwyższenie Ś. Krzyża	2 М. Маманта	Stefana Kr.
15 P.	Nikodema Kapłana	3 Св. мч. Анѳима	Serafii P.
16 S.	Cypryana i Eufemii	4 Св. мч. Вавилы	Rozalii Panormit.
17 N.	*15 po św.* 5 r. ś. Fran. Justyna.	5 *15 по Св.* Пр. Захаріи.	*15 po ś.* Wiktoryna.
18 P.	Józefa z Kop. i Tom. z W.	6 Вос. арх. Михаила	Zacharyasza Pror.
19 W.	Januaryusza Męczennika.	7 Мч. Созонта.	Reginy P. M.
20 S.	† Eustachiusza M.	8 РОЖД. ПР. БОГ.	**Narodzenie N. P. M.**
21 C.	Mateusza Ap.	9 С. Богоот. Іоакима	Gorgoniusza M.
22 P.	† Maurycego M.	10 Мчц. Минодоры	Mikołaja z Tol. i Pul.
23 S.	† Tekli P. M.	11 Пр. Ѳеодоры	Prota Teodory Pok.
24 N.	*16 po św.* NPM. odwyz. niew.	12 *16 по Св.* Св. мч. Ав-	*16 po ś.* Walerjana.
25 P.	Aurelii P.	13 Св. Корнилы [тонома.	Mauryliusza B.
26 W.	Cypryana M. i Ładysława.	14 ВОЗД. КРЕСТ. БОГ.	Podwyż. ś. Krzyża.
27 S.	Kosmy i Damiaaa.	15 В. Никиты и Порѳ.	Nikodema Kap.
28 C.	Wacława K. Cz. i Lud. z G.	16 Вел. мчц. Евфиміи	Cypryana i Eufemii
29 P.	Michała Archanioła	17 М. Софіи, Вѣры, Над.	5 ran. ś. Fr. i Justyna.
30 S.	Hieronima Dok. Koś.	18 С. Евменія горт.	Józefa z Kop. i Tom.

Odmiany Księżyca.

Pełnia d. 2 o g. 2 m. 41 w. Deszcz i silny wiatr.
Ostatnia kw. d. 9 o g. 11 m. 52 w. Pogoda i ciepło.
Nów d. 16 o g. 9 m. 3 rano. Powietrze chłodne.
Pierw. k. d. 23 o g. 6 m. 58 r. Pochmurno i chłod.

Swięta Wyznania Mojżeszowego.

Dnia 2 i 9 Szabasy, d. 10 rozpocz. się Roraty do d. 10 Tiszry, d. 16 Szabas, d. 19 św. Trąbki, czyli Nowy Rok 5637 od stworzen. świata d. 20 drugi dz. św. Trąbki, d. 21 Post Gedalia, d. 23 Szabas Szuwa, d. 28 Jom-kipur czyli Sądny dzień, post i św. uroczyste, dnia 30 Szabas.

Październik.—Słoń. ws. w zn. Niedźwiadka d. 20.

Dnia	Wschód słońca g.	Wschód słońca m.
1	6	1
5	6	8
10	6	17
15	6	26
20	6	34
25	6	43
30	6	53

Dnia	Zachód słońca g.	Zachód słońca m.
1	5	37
5	5	28
10	5	16
15	5	5
20	4	55
25	4	44
30	4	34

PAZDZIERNIK ma dni XXXI.		ОКТЯБРЬ.	PAŹDZIERNIK.
Dnia	ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego	ИМЕНА СВЯТЫХЪ Православной Церкви	ŚW. KOŚCIOŁA Rz.-Katol. w Cesarst.
1 N.	*17 po św. N. P. M. Rożań.* Re-	19 *Сен. 17 по Св.* М. Троф.	*17 po ś.* Januaryusza.
2 P.	Aniołów Stróżów. [migjusza.	20 Вел. мч. Евстафiи	Eustachiusza M.
3 W.	Kandyda M. i Ludomiła.	21 Св. ап. Кодрата.	Mateusza Apost.
4 S.	Franciszka Seraf.	22 С. Θоки	Maurycego M.
5 C.	Placyda M. i Flawii Panny	23 Зач. Св. Iоанна	Tekli P M.
6 P.	Brunona Wyznawcy	24 Св. пер. мч. Θеклы	NPM. od Wyz. Niew.
7 S.	Justyny P. M	25 Прп. Сергiя Радон.	Aureli P.
8 N.	*18 po ś.* Brigidy Wdowy.	26 *18 по Св.* П. С. А. и Е.	*18 po ś.* Cypryana M.
9 P.	Dyonizego B. M.	27 Мч. Каллистрата	Kosmy i Damiana.
10 W.	Franciszka Bor. Wincen. Kad.	28 Прп. Харитона.	Wacława i Ładys. z G.
11 S.	Placydy P.	29 Пр. Кипр. и Феоф.	Michała Arch.
12 C.	Maxymiliana B.	30 Св. мч. Григорiя	Hieronima Dok. Koś.
13 P.	Edwarda Kr.	1 *Октяб.* П. ПР. БОГ.	*Paźd.* Remigiusza B.
14 S.	Kalixta P. M.	2 Св. мч. Кипрiана	Aniołów Stróżów
15 N.	*19 po św.* Jadwigi wd. i Teres.	3 *19 по Св.* С. м. Дiонис.	*19 po ś.* Kandyda M.
16 P.	Florentyna B. i Gawła Opata	4 Мч. Iерофея, Гурiя	Franciszka Seraf.
17 W.	Wiktora B. i Lucyny M.	5 Св. Петра и Алекса.	Placydy wd.
18 S.	Łukasza Ewang.	6 Ап. Θомы	Brunona Wyz.
19 C.	Piotra z Alkantary	7 Мч. Сергiя	Justyny P.
20 P.	Przeniesienie ś. Wojciecha	8 Прп. Пелагiи	Brygidy wdowy
21 S.	Urszuli P. i Towar. M.	9 Ап. Iакова Алфеова	Dyonizego BM.
22 N.	*20 po św.* Korduli P. M. Jana	10 *20 по Св.* М. Евламп.	*20 po ś.* Franciszka B.
23 P.	Jana Kapistrana W. [Kanteg.	11 Св. ап. Филиппа	Placydy P.
24 W	Rafała Archanioła.	12 Мч. Андроника.	Maxymil. i Winc. Kad.
25 S.	Kryspa i Kryspina MM.	13 С. Карпа и Веньям.	Edwarda Kr.
26 C.	Ewarysta Pap. Męczennika.	14 М. Назарiя	Kalixta PM.
27 P.	Sabiny M.	15 Прп. Евфимiя	Jadwi. wd. i Teres. P.
28 S.	Szymona i Tadeusza	16 Мч. Лонгина сотн.	Florentyna B.
29 N.	*21 po św.* Narcysa B. i Euzeb.	17 *21 по Св.* Пр. Осiи.	*21 po ś.* Wiktora B.
30 P.	Zenobiusza. B. i Zeno. M.	18 Ап. и Ев. Луки	Łukasza Ewang.
31 W.	† Wolfganga Bisk.	19 П. Iоанна рыльск.	Piotra z Alkantary W.

Odmiany Księżyca.

Pełnia d. 1 o g. 3 m. 25 r. Ciepło jak w lecie.
Ostat. kw. d. 9 o g. 0 m. 37 w. Pogoda ale chłod.
Nów d. 17 o g. 9 m. 47 w. Mgła, deszcz i chłodno.
Pierwsza kw. d. 24 o g. 7 m. 42 w. Pochmurno.
Pełn. d. 31 o g. 9 m. 25 ran. Chłodne przymrozk.

Święta Wyznania Mojżeszowego.

Dnia 3 i 4 Sukoth czyli św. Kuczek, d. 5 i 6 Chałhamoed cz. wolne św., d. 7 Szabas Chałhamoed, d. 9 Hoszana Raba Palma, d. 10 i 11 ost. św. Kuczek, d. 14 Szabas dn. 18 i 19, Rozchodesz czyli 1 M-ca Mar Cheszwon. d. 21 i 28 Szabasy.

Listopad.—Słońce wstęp. w znak Strzelca d. 22.

Dnia	Wschód słońca g.	Wschód słońca m.	Dnia	Zachód słońca g.	Zachód słońca m.
1	6	56	1	4	30
5	7	4	5	4	23
10	7	13	10	4	15
15	7	22	15	4	7
20	7	31	20	4	0
25	7	39	25	3	55
30	7	47	30	3	50

LISTOPAD ma dni XXX.		НОЯБРЬ.	LISTOPAD.
Dnia	ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego	ИМЕНА СВЯТЫХЪ Православной Церкви	ŚW. KOŚCIOŁA Rz.-Katol. w Cesarst
1 S.	Wszystkich SS.	20 *Октяб.* В. м. Артемія.	Przen. ś. Wojciecha
2 C.	*Dzień Zaduszny.* Wiktoryna.	21 Прп. Иларіона	Urszuli P i Towarz.
3 P.	Huberta B.	22 БОГОРОД. КАЗ.	Korduli PM.
4 S.	Karola Boromeusza B.	23 А. Іакова бр. Госп.	Jana Kapistrana W.
5 N.	*22 po św.* Zacharia. i Elżbiety.	24 *22 по Св.* Св. Афанасія	*22 po ś.* Rafała Arch.
6 P.	Leonarda Wyznawcy.	25 Мя. Маркіана	Krys. i Kryspina MM
7 W.	Wilibrarda Biskupa.	26 В. м. Димитрія.	Ewarysta P. i Jana.
8 S.	Gotfrida B. M.	27 П. Нестора и Марка	Sabiny P. M.
9 C.	Teodora M.	28 Мч. Терентія	Szymona i Tadeusza.
10 P.	Andrzeja z Awelinu	29 Прп. м. Анастасін	Narcyza B. i Euzeb.
11 S.	Marcina Biskupa	30 Св. мч. Зиновія	Zenob. B. i Zenobii.
12 N.	*23 po św.* 5 Braci Pol. MM.	31 *23 по Св.* Ап. Стахія.	*23 po ś.* Wolfganga B
13 P.	Dydaka W.	1 *Ноябрь* С. Косьмы	*List.* Wszystkich ŚS
14 W.	Serapiona i Klementyny.	2 Мч. Акиндина.	*Dzien zaduszny.* Wikt
15 S.	Leopolda Marg. i Getrndy.	3 С. м. Іосифа	Huberta B.
16 C.	Edmunda Biskupa	4 Прп. Іоанникія	Karola Boromeusza
17 P.	Salom. i Stanisł. Kapłana	5 Мч. Галактіона	Zacharia. i Elżbiety.
18 S.	Maxima B.	6 Св. Павла Испов.	Leonarda Wyzn.
19 N.	*24 po św.* Elżbiety Król. Węg.	7 *24 по Св.* Мч. Іерона	*24 po ś.* Wilibarda B.
20 P.	Felixa Walezyusza	8 СОБ. АРХ. МИХ.	Gotfrida B. M.
21 W.	Ofiarowanie N. P. M.	9 Св. Мч. Онисифора.	Teodora żołn. M.
22 S.	Cecylii PM.	10 Ап. Ераста.	Andrzeja z Awelinu
23 C.	Klemensa Papieża	11 Мч. Мины и Викторя	Marcina Biskupa
24 P.	Jana od Krzyża	12 Св. Іоанна милостив.	5 braci Pol. MM.
25 S.	Katarzyny P. M.	13 Св. Іоанна златоуст.	Dydaka W.
26 N.	*25 po św.* Piotra, Alexan. B. M.	14 *25 по Св.* С. Филиппа	*25 po ś.* Klemensa Ap.
27 P.	Barlaama	15 Мч. Гурія и Димитр.	Leopolda i Gertrudy.
28 W.	Rufa M. Mansfeta B.	16 Ап. и Еван. Матѳея.	Edmunda B.
29 S.	Saturnina M.	17 Св. Григорія.	Salom. i Stani. Kost.
30 C.	Andrzeja Apostoła.	18 Мч. Платона и Ром.	Maxyma B.

Odmiany Księżyca.

Ostatnia kw. d. 7 o g. 4 m. 9 w. Niestała pogoda.
Nów dnia 18 o g. 1 m. 20 w. Śnieg z deszczem.
Pier. kw. d. 22 o g. 10 m. 21 r. Pochmurno i wiatr.
Pełnia dnia 30 o g. 8 m. 26 r. Śnieg w koń. mróz.

Święta Wyznania Mojżeszowego.

Dnia 4 i 11 Szabasy, dnia 17 Rozchodesz czyli 1 M-ca Kisłew. dnia 18 i 25 Szabasy.

Grudzień. — Słońce wstęp. w znak Koziorożca d. 21.

Dnia	Wschód słońca g.	Wschód słońca m.
1	7	48
5	7	54
10	8	0
15	8	5
20	8	9
25	8	11
30	8	12

Dnia	Zachód słońca g.	Zachód słońca m.
1	3	50
5	3	47
10	3	45
15	3	46
20	3	47
25	3	50
30	3	54

GRUDZIEŃ ma dni XXXI.		ДЕКАБРЬ.	GRUDZIEŃ.
Dnia	ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego	ИМЕНА СВЯТЫХЪ Православной Церкви	ŚW. KOŚCIOŁA Rz.-Katol. w Cesarst.
1 P.	Eligiusza Biskupa	19 *Ноябрь* П. Варлаама.	*List.* Elżbiet. Kr. Węg.
2 S.	Bibianny P.	20 П. Григорія декап;	Feliksa Walezyusza
3 N.	*1 Adw.* Franciszka-Ksaw. W.	21 ВВ. ВО. ХР. ПР. БО.	*26 po ś.* Ofiar. N. P. M.
4 P.	Barbary Panny Męczen.	22 Св. ап. Хилимона	Cecylii P. M.
5 W.	Sabby Op. Piotra Chryz.	23 С. кн. Алексан. Невс.	Klemensa Papieża
6 S.	Mikołaja Biskupa	24 Б. мч. Екатер.	Jana od Krzyża
7 C.	† Ambrożego P.	25 С. м. Климента	Katarzyny P. M.
8 P.	**Niepokalane Pocz. N. P. M.**	26 Прп. Іакова	Piotra Alexand. BM.
9 S.	Leokadyi P. M.	27 Знам. Пр. Богород.	Barlaama P.
10 N.	*2 Adw.* N. P. M. Loretańsk.	28 *27 по Св.* П. Стефана.	*1 Adw.* Mansfeta i Rufa
11 P.	Damazego Papieża W.	29 Мч. Парамона.	Saturnina M.
12 W.	Synezyusza i Alexandra M.	30 Св. ап. Андрея Перв.	Andrzeja Apostoła.
13 S.	Łucyi P. M.	1 *Декабрь.* Пр. Наума.	*Grud.* Eligiusza B.
14 C.	Spirydona B.	2 Прор. Аввакума	Bibianny P.
15 P.	Ireneusza M.	3 Прор. Софонія	Franciszka-Ksaw. B.
16 S.	Euzebiusza i Adelaidy	4 Вел. мчц. Варвары	Barbary PM.
17 N.	*3 Adw.* Łazarza B.	5 *28 по Св.* Прп. Саввы	*2 Adw.* Piotra Chryz.
18 P.	Gracyana B.	6 СВ. НИКОЛ. ЧУД.	Mikołaja B.
19 W.	Faustyny Wd. i Nemezyusza.	7 Св. Амвростя мед.	Ambrożego B.
20 S.	† Teofila M.	8 Пр. Патапія	**Niepok. Pocz. N. P. M.**
21 C.	Tomasza Apostoła	9 Зачат. Св. Анны	Leokadyi P. M.
22 P.	† Zenona i Flawijana	10 Мч. Мины, Ермоге.	NPM. Loretańskiej
23 S.	† *Wigilia.* Wiktoryi P. M.	11 П. Даніила и Луки.	Damazego Papież. W.
24 N.	† *4 Adw.* Adama i Ewy.	12 *29 по Св.* Св. Спирид.	*3 Adw.* Synezyusza M.
25 P.	**Narodzenie Chr. Pana**	13 Мч. Евстратія.	Łucyi PM.
26 W.	**Szczepana I. Męczennika.**	14 Мч. Фирса и Филим.	Spirydiona B.
27 S.	Jana Ewangelisty	15 Елевоерія и Стефана.	Ireneusza M.
28 C.	Młodzianków	16 Прор. Аггея	Euzebiusza i Adelajd.
29 P.	Tomasza Kantuaryjskiego	17 Прор. Даніила	Łazarza B.
30 S.	Eugenijusza Biskupa	18 Мч. Севастіана	Gracyana B.
31 N.	Sylwestra Papieża	19 *Св. Пр.* Мч. Вонифатія	*4 Adw.* Nemezyusza M.

Odmiany Księżyca.

Ostatnia kw. d. 6 o g. 4 m. 45 r. Przymroz. i śnieg.
Nów d. 14 o g. 2 m. 4 wiecz. Zawierucha śnieżna.
Pier. k. d. 22 o g. 11 m. 15 w. Mróz w koń. odwilż.
Pełnia d. 29 o g. 9 m. 10 w. Mróz i śnieg pruszy.

Święta Wyznania Mojżeszowego.

Dnia 2 i 9 Szabasy, d. 11 Chanuka rozpocz. się gody trwają d. 8, d. 16 Szab. Chanuka, 16 i 17 Rozchodesz ez. 1 M-ca Tewas, d, 23 Szab. d. 26 Asuro Betajwas, post na pam. oblęż. Jeroz. d. 30 Szabas

DOM CESARSKO-RUSKI.

Jego Cesarska Mość Najjaśniejszy Pan, Cesarz i Samowładca Wszech Rosyi Król Polski, Aleksander Mikołajewicz, urodz. 17 (29) kwietnia 1818 roku.

Jéj Cesarska Mość, Cesarzowa Marya Aleksandrówna, urodzona 27 lipca (8 sier). 1824 roku.

Jego Cesarska Wysokość Cesarzewicz, Następca Tronu, Wielki Xiąże *Aleksander Aleksandrowicz*, ur. 26 lut. (10 marca) 1845.

Jéj Cesarska Wysokość Cesarzówna, Następczyni Tronu, W. X. *Marya Fedorówna*, urodzona 14 (26) listopada 1847 r.

J. C. W. W. X. *Mikołaj Aleksandrowicz*, urodz. 6 (18) maja 1868 r.

J. C. W. W. X. *Jerzy Aleksandrowicz*, urodz. 27 kwietnia (9 maja) 1872 r.

J. C. W. W. X. *Włodzimierz Aleksandrowicz*, uro. 10 (22) kwietnia 1847 r.

J. C. W. W. X. *Aleksy Aleksandrowicz*, urodz. 2 (14) stycznia 1850 roku.

J. C. W. W. X. *Sergiusz Aleksandrowicz*, urodz. 29 kwietnia (11 maja) 1857 roku.

J. C. W. W. X. *Paweł Aleksandrowicz*, urodz. 21 września (3 paździer.) 1860 r.

J. C. W. W. X. *Konstanty Mikołajewicz*, ur. 9 (21) września 1827 r.

J. C. W. W. X. *Aleksandra Józefówna*, urodz. 26 czerwca (8 lipca) 1830 r.

J. C. W. W. X. *Mikołaj Konstantynowicz*, urodz. 2 (14) lutego 1850 r.

J. C. W. W. X. *Konstanty Konstantynowicz*, ur. 10 (22) sierpnia 1858 r.

J. C. W. W. X. *Dymitr Konstantynowicz*, urod. 1 (13) czerwca 1860 r.

J. C. W. W. X. *Wacław Konstantynowicz*, urod. 1 (13) lipca 1862 r.

J. C. W. W. X. *Mikołaj Mikołajewicz Starszy*, urodz. 27 lipca (8 sierpnia) 1831 r.

J. C. W. W. X. *Aleksandra Piotrówna*, urodz. 21 maja (2 czerwca) 1838 r.

J. C. W. W. X. *Mikołaj Mikołajewicz Młodszy*, urodz. 6 (18) listopada 1856 r.

J. C. W. W. X. *Piotr Mikołajewicz*, urod. 10 (22) stycznia 1864 r.

J. C. W. W. X. *Michał Mikołajewicz*, ur. 13 (25) października 1832 r.

J. C. W. W. X. *Olga Teodorówna*, urod. 8 (20) września 1839 r.

J. C. W. W. X. *Mikołaj Michałowicz*, ur. 14 (26) kwietnia 1859 r.

J. C. W. W. X. *Michał Michałowicz*, ur. 4 (16) października 1861 r.

J. C. W. W. X. *Jerzy Michałowicz*, urod. 11 (23) sierpnia 1863 r.

J. C. W. W. X. *Aleksander Michałowicz*, ur. 1 (13) kwietnia 1866 r.

J. C. W. W. X. *Helena Pawłówna*, urodz. 28 grudnia 1806 (9 stycznia 1807 r.).

J. C. W. W. X. *Marya Alekandrówna*, urodz. 5 (17) października 1853 r.

J. K. M. *Olga Konstantynówna*, urodz. 22 sierpnia (3 września) 1851, małżonka J. Kr. M. Króla Helenów Jerzego I.

J. C. W. W. X. *Wiara Konstantynówna*, urod 4 (16) lutego 1854 r.

J. C. W. W. X. *Anastazya Michałówna*, urod. 16 (28) lipca 1860 r.

J. C. W. W. X. *Marya Mikołajewna*, ur. 6 (18) sierpnia 1819 roku.

J. K. M. *Olga Mikołajewna*, urodzona 30 sierpnia (11 września) 1822, małżonka J. K. M. Króla Wirtembergskiego.

J. C. W. W. X. *Katarzyna Michałówna*, ur. 16 (28) sierpnia 1827 r., małżonka J. X. M. W. X. Meklemburg-Strelickiego.

J. C. W. W. X. *Sergiusz Mikołajewicz*, ur. 7 (19) października 1869 r.

Dzieci: J. C. W. W. X. *Maryi Mikołajewny* wdowy po J. C. W. W. X. Leuchtenbergskim.,

Synowie, Ich Cesars. Wysok., Xiążęta Romanowscy, Arcy-Xiążęta Leuchtenbergscy: *Mikołaj Maksymilianowicz*, ur. 23 lipca (4 sierpnia) 1843 r.

Eugeniusz Maksymilianowicz, urodzony 27 stycznia (8 lutego) 1847 r.

Sergiusz Maksymilianowicz, urodz. 8 (20) grudnia 1849 roku.

Jerzy Maksymilianowicz, urodz. 17 (29) lutego 1852 r.

Córki: Ich Ces. Wysok. Xiężniczki Romanowskie. Arcy-Xiężniczki Leuchtenbergskie: *Marya Maksymilianówna* ur. 4 (16) października 1841 r., małżonka J. X. W. W. X. Wilhelma Badeńskiego.

Eugenia Maksymilianówna, urod. 20 marca (1 kwietnia) 1845 r., małżonka J. X. W. X. Oldenburgskiego Aleksandra.

EWANGELIE

NA WSZYSTKIE NIEDZIELE I UROCZYSTOŚCI

w roku 1876.

Na Nowy Rok, u Łukasza św. w rozdz. 2. *O obrzezaniu Chrystusa Pana.*

„ Niedzielę po Nowym Roku, u Mat. św. w rozdz. 3. *O Chrzcie Chrystusa w Jordanie.*

„ Trzech króli, u Mat. św. w rozdz. 2. *O ŚŚ. Trzech Królach.*

„ Niedzielę 1 po 3 Królach, u Łukasza św. w rozdz. 2. *O Chrystusie w 12-u latach.*

„ Niedzielę 2 po 3 Królach, u Jana św. w rozdz. 2. *O godach w Kanie Galilejskiéj.*

„ Niedzielę 3 po 3 Królach, u Mateusza św. w roz. 8. *O trędowatym i o setniku.*

„ Niedzielę 4 po 3 Królach, u Mateusza św. w roz. 8. *O uspokojeniu bałwanów morskich.*

„ Oczyszczenie N. M. P., u Łukasza św. w rozdz. 2. *O przyniesieniu Chrystusa do kościoła Jerozolimskiego.*

„ Niedzielę 5 po 3 Królach, u Mateusza św. w roz. 13. *O siejbiarzu i rozmaitem nasieniu.*

„ Niedzielę Starozap. u Mateusza św. w rozdz 20. *O robotnikach w winnicy.*

„ Niedzielę Mięsopustną u Łukasza św. w rozdz. 8. *O nasieniu i roli.*

„ Niedzielę Zapustną u Łukasza św. w roz. 18. *Jezus przepowiada swą mękę.*

„ Popielec, u Mateusza św. w roz. 6. *O poście.*

„ Niedzielę Wstępną, u Mateusza św. w roz. 4. *O poście i diable, który kusił Jezusa*

„ Niedz. Suchą, u Mateusza św. w roz. 17. *O przemienieniu się Jezusowém.*

„ Niedzielę Głuchą, u Łukasza św. w roz. 11. *O wyrzuceniu czartów.*

Na Zwiastowanie N. P. M. u Łuk. św. w roz. 1. *O przysłaniu Anioła Gabryela do N. P. M.*

„ Niedzielę Środopostną, u Jana św. w rozdz. 6. *O nakarmieniu 5000 ludzi.*

„ Niedzielę Białą, u Jana św. w roz. 8. *O żydach chcących ukamienować Jezusa.*

„ Niedzielę Kwietną, u Mateusza św. w rozd. 21. *O wjeździe Chrystusa do Jerozolimy.*

„ Wielki Czwart., u Jana św. w roz. 13 *O wieczerzy Pańskiéj.*

„ Wielki Piątek, Passya według Jana św. w rozdz. 18 i 19.

„ Niedzielę Wielkanocną, u Marka św. w rozdz. 16. *O zmartwychwstaniu Chrystusa Pana.*

„ Poniedz. Wielkanocny u Łukasza św. w roz. 24. *O dwóch uczniach Chrystusa.*

„ Niedz. Przewodnią, u Jana św. w roz. 20. *O pokazaniu się Chrystusa uczniom.*

„ Niedzielę 2 po Wielk., u Jana św. w roz. 10. *O Chrystusie dobrym Pasterzu.*

„ Niedzielę 3 po Wielk., u Jana św. w r. 16. *O odejściu Chrystusa do Ojca.*

„ Ś. Stanisława u Jana św. w roz. 16. *O Chrystusie dobrym pasterzu.*

„ Niedzielę 4 po Wielk., u Jana św. w rozdz. 16. *O przyczynie odejścia Chrystusa.*

„ Niedzielę 5 po Wielk., u Jana św. w rozdz. 16. *O skutkach prośby w Imieniu Jezusa.*

„ Wniebowstąpienie Pańskie, u Marka św. w rozdz. 16. *O Wniebowstąpieniu Chrystusa.*

„ Niedzielę 6 po Wielk., u Jana św. w rozdz. 16. *O przyjściu pociechy Ducha Św.*

Na Zesłanie Ducha ś., u Jana św. w roz.
„ 14. *O zesłaniu Ducha Św.*
Ponied. Świąt., u Jana św. w roz. 3 *O rozmowie Chrystusa z Nikodemem.*
„ Trojcę św., u Mateusza św. w roz. 22. *O mocy danéj Chrystusowi.*
„ Boże Ciało, u Jana św. w rozdz. 6. *O Sakr. Ciała i Krwi Chrystusa Pana.*
„ Niedzielę 2 po Św., u Łuk. św. w roz. 14. *O wezwaniu na wielką wieczerzę.*
„ Niedzielę 3 po Św. u Łukasza św. w rozdz. 15. *O zgubionéj owcy i groszu.*
„ ŚS. Piotra i Pawła u Mateusza św. w roz. 16. *O władzy danéj Piotrowi.*
„ Niedzielę 4 po Św. u Łukasza św. w r. 5. *O obfitym połowie ryb.*
„ Niedzielę 5 po Św. u Mateusza św. w roz. 5. *O sprawiedliwości i pojednaniu się z bratem.*
„ Niedzielę 6 po Św. u Marka św. w r. 8. *O nakarmieniu 4000 ludzi.*
„ Niedzielę 7 po Św. u Mateusza św. w roz. 7. *O fałszywych prorokach.*
„ Niedzielę 8 po Św. u Łukasza św. w roz. 16. *O niesprawiedliwym szafarzu.*
„ Niedzielę 9 po Św. u Łukasza św. w r. 15. *O zburzeniu Jerozolimy.*
„ Niedzielę 10 po Św. u Łukasza św. w roz. 18. *O faryzeuszu i celniku.*
„ Wniebowzięcie N. P. M. u Łukasza św. w roz. 10. *Mowa Chr. P. do Marty.*
„ Niedzielę 11 po Św. u Marka św. w roz. 7. *O głuchym i niemym.*
„ Niedzielę 12 po Św. u Łukasza św. w roz. 10. *O rannym Samarytanie.*
„ Niedzielę 13 po Św. u Łukasza św. w roz. 17. *O uzdrowieniu trędowatego.*
„ Narodzenie N. M. P. u Mat. św. w r. 1. *Księgi rodzaju Jezusa Chrystusa.*
„ Niedzielę 14 po Św. u Mateusza św. w roz. 6. *O służeniu Bogu i mamonie.*
„ Niedzielę 15 po Św. u Łukasza św. w roz. 7. *O wskrzeszeniu syna wdowy.*

Na Niedzielę 16 po Św. u Łuk, św. w roz. 14. *O uzdrowieniu opuchłego.*
„ Niedzielę 17 po Św. u Mateusza św. w roz. 22. *O miłości Boga i bliźniego.*
„ Niedzielę 18 po Św. u Mateusza św. w roz. 9. *O uzdrowieniu paralityka.*
„ Niedzielę 19 po Św. u Mateusza św. w roz. 22. *O wezwaniu na gody weselne.*
„ Niedzielę 20 po św. u Jana św. w roz. 4. *O chorym synu królewskim.*
„ Niedzielę 21 po św. u Mateusza św. w r. 18. *O dłużniku złośliwym i słudze.*
„ Wszystkich ŚŚ. u Mat. św. w roz. 5. *O tych, którzy są błogosławieni.*
„ Dzień zaduszny u Jana Św. w roz. 5. *O wskrzeszeniu umarłych.*
„ Niedzielę 22 po Św. u Mateusza św. w r. 22. *O oddawaniu czynszowéj monety.*
„ Niedzielę 23 po Św. u Mateusza św. w roz. 24. *O wskrzeszeniu córki księcia.*
„ Niedzielę 24 po Św. u Mateusza św. w r. 8. *O Jezusie i uczniach na morzu.*
„ Niedzielę 1 Adwentu u Łukasza św. w roz. 21. *O znakach na niebie i ziemi.*
„ Niedz. 2 Adwentu u Jana św. w roz. 1. *O poselstwie Jana do Chrystusa.*
„ Niepokalane Poczęcie N. M. P. u Mat. św. w roz. 1. *Księgi rodzaju Jezusa Chrystusa.*
„ Niedzielę 3 Adwentu u Jana św. w r. 1. *O poselstwie żydów do Jana.*
„ Niedzielę 4 Adwentu u Łukasza św. w r. 3. *O Janie opowiadającym chrzest.*
„ Boże Narodzenie Ewang. u Łukasza św. w roz. 2. *O Narodzeniu Chrystusa Pana.*
„ św. Szczepana 1-go Męczen. u Łuk. św. w roz. 23. *O posyłaniu proroków.*
„ Jana Ewang. u Mateusza św. w roz. 21. *O naśladowaniu Chrystusa.*
„ Młodzianków, u Mateusza św. w roz. 2. *O ucieczce do Egiptu i rzezi niewiniątek w Betleem.*

WYKAZ ŚWIĄT KOŚCIELNYCH
W MIEŚCIE PŁOCKU.

Kościół Katedralny.

1. Nowy rok i dwa dni następne (40-godzinne nabożeństwo).
2. Ś. Zygmunt dnia 2 Maja.
3. Najświętszéj Panny Maryi dnia 8 Września (z oktawą).
4. Poświęcenie Kościoła w Niedzielę 1-szą Października.

Kościół Parafialny.

1. Niedziela zapustna i dwa dni następne (40-godzin. nabożeństwo).
2. Matki Boskiéj Bolesnéj w Piątek przed Niedzielą palmową v. kwietnią.
3. Ś. Anny dnia 26 Lipca.
4. Ś. Bartłomieja dnia 24 Sierpnia.
5. Najświętszéj Panny Maryi dnia 2 Lutego.
6. Najświętszéj Panny Maryi Rożańcowéj w Niedzielę 1-szą Października.
7. Ś. Marcina dnia 11 Listopada.
8. Ś. Barbary dnia 4 Grudnia.

Kościół Po-reformacki.

1. Imienia Jezus, w Niedzielę 2-gą po Trzech Królach.
2. Najświętszéj Panny Maryi dnia 2 Lutego.
3. Najświętszéj Panny Maryi dnia 2 Marca.
4. Ś. Antoniego dnia 13 Czerwca.
5. Poświęcenie Kościoła w Niedzielę 2-gą po Świątkach.
6. Ś. Jana Chrzciciela dnia 24 Czerwca.
7. Najświętszéj Panny Maryi Anielskiéj dnia 2 Sierpnia.
8. Przemienienie Pańskie dnia 6 Sierpnia.
9. Najświętszéj Panny Maryi Wniebowzięcie dnia 15 Sierpnia.
10. Dnia 29, 30 i 31 Sierpnia (40-godzinne nabożeństwo).
11. Najświętszéj Panny Maryi Narodzenie dnia 8 Września.
12. Ś. Franciszka dnia 3 Września.
13. Ś. Franciszka dnia 4 Października.
14. Ś. Piotra dnia 3 Października.
15. Najświętszéj Panny Maryi Niepokalanéj d. 8 Grudnia (z oktawą).

FUNDUSZ SZPITALA

POD TYTUŁEM ŚWIĘTEJ TRÓJCY

i stan onegoż przy oddaniu w zarząd zgromadzenia Siostr Miłosierdzia w roku 1792 opisany.

Szpital Ś. Trójcy w Płocku dla chorych ubogich fundowała Aleksandra księżna, żona Ziemowita księcia Mazowieckiego, i sześcią włókami gruntu miary Chełmińskiéj uposażyła, czego jest dowodem przywiléj Ziemowita księcia Mazowieckiego, udzielony w Wystkitkach na drugi dzień po Ś. Andrzeju Apostole 1405 roku. Po śmierci księcia Ziemowita, taż Aleksandra księżna z synami swemi szpitalowi Ś. Trójcy przywilejem udzielonym w Płocku w sam dzień Ś. Agnieszki r. 1426, nadała trzy włoki gruntu miary chełmińskiéj.

Szpital ten od początku swéj fundacyi oddany został w zarząd kapitule katedry Płockiéj, przez przywiléj księcia Ziemowita wyżéj wyrażony, *de data* w Wystkitkach 1405.

Że kapituła tym szpitalem rządziła zawsze, dowodami są: Dekreta Zygmunta Augusta króla polskiego 1570. Biskupów Płockich: Marcina Szyszkowskiego 1608, Jana Gębickiego 1670. Submissya całego miasta Płocka, że się do gruntów szpitala Ś. Trójcy wdawać nie będzie, dana w roku 1670.

Roku 1729 gdy się w Płocku agitowała komissya między miastem Płockiem i różnemi juryzdykcyami, taż komissya nie wspomniawszy w dekrecie wyrażonych wyżéj dokumentów, odebrała szpitalowi a miastu nadała trzy włóki, i szpital w zarząd oddała miastu, z obowiązkiem dawania corocznie kalkulacyi kapitule. Gdy miasto Płock rządziło szpitalem, obory, stodoły, owczarnia, domy gruntowników i inne budowle upadły; konie, woły i insze inwentarze i porządki gospodarskie poginęły. W szpitalu spróchniałym, 5 lub 6 ubogich bywało, którzy więcéj z jałmużny wyproszonéj, niż z prowentoru gruntów szpitalnych żyli. Ubogich zaś chorych liczba znaczna we wszystkich bramach miejskich, pod murami i płotami, na deszczach, śniegach, wiatrach leżała, bez opatrzenia wszelkiego, i więcéj ich umierało z niewygody i głodu, niż z rzeczywistej choroby. Kapłani do chorych w piecach leżących, *cum Sanctissimo Eucharistiae Sacramento* dla dania Komunii w piece włazić musieli; wielu ubogich chorych pod murami i w domach żydowskich bez wszelkiéj dyspozycyi i opatrzenia ŚŚ. Sakramentami umierało; bywały wypadki, że ciała umarłych psy i świnie żreć poczynały. Ten

nierząd całemu miastu, całemu województwu i całéj okolicy jest pamiętny.

J. O. Michał Jerzy książe Poniatowski biskup Płocki, a teraźniejszy książe Prymas, będąc uwiadomiony o takowym nierządzie, a pod bytność swoją w Płocku przypatrzywszy się nędzy ubogich chorych, do któréj opisania wyrazów nie staje, z miłości troskliwéj ku owieczkom swoim, litując się nad ubogimi, zaczął myśleć, aby intencye pobożne książąt dziedzicznych mazowieckich, fundatorów szpitala Ś. Trójcy dla chorych, do skutku przyprowadzić. Jako biskup, mając z praw kościelnych i krajowych moc, władzę i juryzdykcyą nad szpitalami dyecezyi swojéj roku 1702, dla przysposobienia rzeczy potrzebnych szpitalowi, grunta wszystkie szpitala Ś. Trójcy na Płocku będące, oddał w administracyę JW. JX. Gadomskiemu Kantorowi i Suffraganowi Płockiemu, a część kollegium pojezuickiego na szpital przeformowawszy, wprowadził do Płocka 1784 r. Zgromadzenie Siostr Miłosierdzia, i onemuż tenże szpital w zarząd oddał; także grunta wszystkie na mieście Płocku będące i do szpitala Ś. Trójcy należące, wioskę Wilczą-Górę zwaną przedtém, probostwu Ś. Ducha w Sierpcu służącą i summę Ferdynancka zwaną, w ilości dziesięć tysięcy złotych polskich przez początkową erekcyę, a przez osobny przywiléj Kępę na Wiśle [1]) będącą, do biskupów Płockich należącą nadał. Gdy tego pobożnego dzieła przez JO. księcia Prymasa zostawionego, cała publiczność wielki pożytek uznawała i głosiła, Najwyższa Opatrzność wzbudziła dobroczyńców, którzy złożyli summy.

Za pomnożeniem funduszu szpitala i wprowadzeniem przez Siostry Miłosierdzia porządku JO. książe Szembek biskup Płocki z wszelkiemi formalnościami i uroczystością w prawie kanonicznym przepisaną erekcyę w 1788 roku uformował. Fundusze wszystkie szpitala płockiego Ś. Trójcy, pod zarządem Siostr Miłosierdzia będącego wyliczając:

1. Kolegium pojezuickie z ogródkiem i placami od Kommisyi Edukacyjnéj nabytemi. 2. Grunta na Płocku będące. 3. Wieś zwana Wilczagóra. 4. Kępa na Wiśle. 5. Summa, dziesięć tysięcy złotych Ferdynancką zwana. 6. Summę, dwadzieścia tysięcy złotych od Wielmożnego JX. Józefa Zórawskiego kanonika katedralnego Płockiego, na edukacyą panienek ubogich szlacheckich za-

---

[1]) Kępa na Wiśle rozciągała się poniżéj mostu ku Winiarom, w roku 1839 było na niéj domów cztery i drzewa niektóre znacznéj grubości, ale skutkiem wylewów zmniejszana, w końcu r. 1859 zupełnie znikła.

pisaną i summę stu dwóch tysięcy złp. od JW. X. Gadomskiego suffragana Płockiego.

Obowiązki podług intencyi i woli dobroczyńców w téj erekcyi wyrażone są następujące: 1. Aby Siostry Miłosierdzia mieszkały w tym szpitalu przynajmniéj sześć i chorych mężczyzn dwunastu także niewiast dwanaście żywiły [1]). Chorych teraz dla wielkiego nacisku bywa w niektórych czasach do czterdziestu a sale objąć ich nie mogą i prowenta wystarczyć. 2. Aby Siostry Miłosierdzia chorujących w mieście Płocku i w bliskich wsiach nawiedzały. 3. Z summy dziesięć tysięcy Ferdynanckiéj, cztery szlacheckie panienki uczyły się, dając im wikt i odzienie; z summy zaś dwudziestu tysięcy, edukowały sześć panienek szlacheckich dając im wikt bez odzienia. Szkoła dla uczenia dziewcząt, czytania, pisania, aby była wszystkim wolna. 5. Ubogim w szpitalu Ś. Ducha mieszkającym pięćset złp. pieniędzmi albo leguminą aby Siostry Miłosierdzia corocznie wydawały. 6. Aby cyrulika trzymały. 7. Aby w kaplicy szpitala co tydzień trzy msze za duszę JW. JX. Gadomskiego Suffragana Płockiego odprawiały się. 8. Aby szpitala tego dwóch było prowizorów, jeden z kapituły katedry Płockiéj, drugi z szlachetnego magistratu miasta Płocka.

Były Siostry Miłosierdzia w possessyi i spokojności co do gruntów szpitala Ś. Trójcy na Płocku będących, lecz miasto Płock, wszystkie grunta szpitalne i jednego ogrodu do warzywa nie zostawiwszy, gwałtem szpitalowi odebrało i Siostry Miłosierdzia z possesyi wybiło i na części te grunta między obywatelów podzieliło. W czasie kommissyi *Boni ordinis* agitującéj się w mieście Płocku, do tejże kommissyi o gwałtowne odebranie gruntów szpitalnych Siostry Miłosierdzia zapozwały miasto Płock, lecz z rezolucyi kommissyi, ta sprawa odłożoną została do przyszłéj kadencyi, któréj wcale potém nie było. Że miasto Płock od ordynacyi kommissyi *Boni ordinis* porządku wewnętrznego w mieście przepisanéj do assesoryi apelowało, assesorya bez przypozwu Siostr Miłosierdzia, bez żadnego wejrzenia w fundusze, erekcyę, dokumenta, według słownéj tylko informacyi przez miasto uczynionéj, uformowała ordynacyę szpitala, lecz nie szpitala Ś. Trójcy pod rządem Siostr Miłosierdzia będącego. Tego dowodem jest taż ordynacya, nakazująca szpitalowi, pod zarządem Siostr Miłosierdzia będącemu, oddawanie grzywien na rzecz sądu przypadających.

---

[1]) Płock w roku 1776 miał ludności 23; katolików 1946, starozakonnych 365 osób, a w roku 1792 mało co więcéj.

Gdy kommissya cywilno-wojskowa województwa Płockiego ufundowała juryzdykcyę swoją na mocy konstytucyi Titulo kommissye porządkowe, cywilno-wojskowe, articulo o materyi ekonomicznéj N° 9, wszelkie obowiązki względem szpitalów na kommissyę *Boni ordinis* włożone, na kommissye cywilno-wojskowo przelewającéj, pozwały Siostry Miłosierdzia miasto o oddanie gruntów szpitalnych do kommissyi cywilno-wojskowéj województwa Płockiego, a gdy dowiodły, że były *in immediato possesione*, zyskały w kommissyi dekret reindukcyi, na mocy tego dekretu w possesyę gruntów szpitalnych przez officyalistę były wprowadzone. Siostry Miłosierdzia znów powtórnie po reindukcyi przez miasto z possesyi wyzute i mandatem do assesoryi pociągnięte; a ta sprawa z illacyi extra regestrów była wzięta, tak, że i dokumentów nie było czasu przesłać. W assesoryi wypadł dekret przysądzający szpitalowi pod zarządem Siostr Miłosierdzia będącemu, dziewięć włók miary chełmińskiéj, ale razem czyniący ordynacyą, ażeby udzieliwszy szpitalowi na ogród gruntu, przez licytacyę były puszczone, aby prowizor był z miasta, nie wspomniawszy o prowizorze z kapituły, któréj według przywileju Ziemowita i erekcyi nowéj być powinien.

Assesorska ordynacya aby grunta szpitala Ś. Trójcy były przez licytacyę puszczone, zasadza się na konstytucyi z roku 1775, już przez konstytucyę 1780 Tit: szpitale zniesioną. Ta konstytucya roku 1775 już zniesiona przepisywała, aby fundusze dalsze od szpitalów były *per Emphyteusim* puszczane, to jest takie, w którychby dla odległości była trudność dla gospodarowania; bliższe zaś fundusze dla wygody szpitalów przy nich zostawać każe, grunta zaś szpitala Ś. Trójcy, nie mogą być bliższe, jako, gdy są w mieście Płocku. Konstytucya z r. 1780 Tit. szpitale, przepisuje kommissyi *Boni ordinis*, aby starała się o uskutecznienie intencyi i przepisów fundatorów. Ta zaś intencya była książąt Mazowieckich fundatorów, aby te grunta szpital na siebie trzymał, „*per ipsos in hospitali præfato egenos; et infirmos degentes præfatos suos.... habendos, tenendos, gubernandos uti fruendos*“, etc. Słowa są Ziemowita przywileju. Zwłaszcza, że szpital ten jest w prawdziwéj trzymania na siebie tych gruntów potrzebie, którą okażą następujące wyrazy:

Potrzebny jest szpitalowi folwark w którymby były: pralnia, obora, stajnia, chlewy potrzebne do chowania koni, krów, świni, ptastwa, bo przy szpitalu na to miejsce wcale nie znajduje się.

Znajduje się w tym Szpitalu kilkadziesiąt osób, czego dowodem jest spisanie ludności. Na żywienie codzienne kilkudziesięciu

osób, na chleb, kluski, kasze różne, piwo, trzeba znacznéj kwoty zboża do kilkuset korcy wynoszącéj. Potrzeba mleka, masła, sera, słoniny, ptastwa i innych rzeczy. Miasto Płock jest takie, że tych wiktuałów kupić nie można, bo je każdy obywatel z gruntów, które trzyma sam spożyje, a częstokroć i zboża na targach, które dwa razy w tydzień bywają kupić nie można, wreszcie miasto Siostrom Miłosierdzia kupowania na targach zabrania. Dla niedowozów na targi, doznają niedostatku żywiący siebie i jedną lub drugą osobę, a czyliżby szpital nie mający do żywności potrzebnych rzeczy w naturze z gruntów właściwych a za pieniądze wszystkie wiktuały kupujący, nie miał trudności w wyżywieniu osób kilkudziesiąt, owszem doznałby prawdziwéj niemożności zwłaszcza w wyżywieniu chorych, którym nie wszystkim wszystkie wiktuały mogą być dane do jedzenia. Kępę na Wiśle JO. przeszły książe biskup Płocki i Prymas nadał szpitalowi tym końcem, aby na niéj przez lato krowy trzymano, których może się wyżywić przeszło dwadzieścia. Gdyby szpital na téj kępie nie miał krów, i drogo kupując nie miał podług potrzeby mleka, masła, sera, potrzebne jest szpitalowi miejsce do chowania przez zimę tych krów, potrzebna jest dla nich pasza.

Najjaśniejsza rzeczpospolita chcąc umniejszyć wydatków szpitalnych, uwolniła szpitale od opłaty rzezi, chce tedy rzeczpospolita, aby szpitale od rzeźników drogo nie kupowały mięsa ale bydło na swą potrzebę kupowały. W Płocku bydła nie przedają, trzeba je kupować na jarmarkach, rzadko bywających w okolicach Płocka. Potrzebuje szpital dla bydła na rzeź kupionego miejsca i paszy. Gdyby szpital za gotowe pieniądze kupował zboża, kasze, masło, ser, słoninę, ptastwo, plewy dla koni, słomę do sienników dla chorych i insze rzeczy, których potrzeby przewidzieć nie można; krowy gdyby dawał na zimowanie i od nich płacił, prócz niemożności dostania tych rzeczy, prowizya od summ złączona z czynszem z gruntów szpitalnych, nie wystarczyłaby na wyżywienie tylu osób ile teraz jest w szpitalu.

Od 1405 roku uposażenia szpitala Ś. Trójcy przez książąt Mazowieckich szpital na siebie trzymał grunta; jest folwark szpitalny na którym były stodoły, obory, owczarnie i inne budynki gospodarskie, były konie, woły, krowy, owce, wszelkie narzędzia gopsodarskie; bywało pięciu lub sześciu gruntowników, których dotychczas są siedliska i półwłoczki z których robili dnie i obrabiali grunta szpitalne. Teraz szpital do porządku przyprowadzony i tak znaczną liczbę osób żywiący, czemuż nie ma na siebie trzymać tych gruntów i mieć

gruntowników? a miasto żadnego prawa nie mające po tycb gruntów, dla czego chce je mieć i z nich użytkować? Grunta te od książąt Mazowieckich kupione i szpitalowi nadane nie są funduszem miejskim. Ordynacya assesorska żadnego odłączenia jednego funduszu od drugiego nie uczyniła i uczynić się to odłącznie nie może bez przemiany pobożnych intencyj fundatorów i dobrodziejów jeszcze żyjących, tego na nowo zbudowanego szpitala, którzy chcieli, aby ten szpital miał dwóch prowizorów.

Konstytucya 1768 r. Tit. „Warunek miasta i miasteczek naszych" i 1780 Tit. „szpitale" zalecili kommisarzom *Boni Ordinis* aby *una cum Loci Ordinaris* według praw fundatorów ku pomnożeniu dochodów szpitalnych urządzenia uczyniły, we wszystkich urządzeniach szpitalnych z referencyą do departamentu policyi.

Konstytucya 1789 Tit. Kommissye porządkowe, cywilno-wojskowe i wszystkie obowiązki względem szpitalów włożone na komisyę *Boni Ordinis* przelała na kommissye porządkowe cywilno-wojskowe, a więc w urządzeniach szpitalnych refencyi do policyi. Prześwietna kommissya policyi ma zupełną moc i władzę ordynacyą aby grunta szpitala Ś. Trójcy były przez licytacyą puszczone, jako umniejszającą dochodów szpitalnych odmienić, a ordynacyą aby te grunta na siebie trzymał szpital, jako dochody szpitalne pomnażającą uczynić.

W ostatnich dniach października 1836 roku z kollegium po Jezuickiego przeniesiono szpital do kamienicy na ulicy Warszawskiéj, kupionéj przez rząd za czterdzieści tysięcy złp. wraz z ogrodem od Jałowickiego byłego prezesa Trybunału; do czasu zakazu, w téj kamienicy mieściła się loża massońska. Obecnie szpital Ś. Trójcy fundusze ma tylko pieniężne, ogród owocowy i warzywny w roku bieżącym został sprzedany, kupił p. Holtz.

Podał do druku K. J. S. we Wrześniu 1875 r.

KILKA SŁÓW
O PAŁACU KRYSZTAŁOWYM I ALEKSANDRA.

Londyn posiada w okolicach swoich osobliwość jaką żadna stolica poszczycić się nie może, a tą jest olbrzymie muzeum, przechodzące obszernością zbiorów to wszystko, co się w samém mieście znajduje. Pałac kryształowy z materyałów jakie pozostały z gmachu pierwszéj wystawy, wzniesionym został wedle planu Józefa

Paxton 1854 r., jedynie ze szkła i żelaza. Budowa ta, któréj wiązanie wewnętrzne przejmuje podziwieniem, imponuje również na zewnątrz swoim obszarem i wspaniałością; obejmuje ona przeszło 1700 stóp na długość, a jéj dwie na skrajach wieżyce dochodzą do 300 stóp wysokości. Koszta wzniesienia gmachu tego przeszły w swoim czasie 10 milionów rubli srebrem, a roczne utrzymanie onego wynosi 500 tysięcy rubli srebrem. W Londynie z kopuły św. Pawła gmach wystawy daje się dostrzedz pomimo znacznéj odległości od miasta, piętrząc dachy swoje po nad tysiącami domów stolicy i wszystkich jéj przedmieść. Z kilku stacyi w pół godziny można się dostać do pałacu pociągiem kolei żelaznéj, który dowozi publiczność aż do wnętrza gmachu.

Pałac wznosi się na wzgórzu wysłaném uroczą zielenią, którą zarząd zużytkował na utworzenie wytwornych tarasów, zadziwiających bujną roślinnością, ożywioną przez sztukę. Są tam rozległe trawniki, na jakich w tysiącach deseni rozsiane kwiaty, upajają niezliczonemi barwy i zapachem, altany i kioski wytwornego smaku, mogące zaspokoić kapryśne wymagania wszystkich dzieci zepsutego stulecia, już idyllę naiwnego marzyciela, któremu do szczęścia potrzeba nieba i strumyka. Wody w jakich cały ten przybytek się przegląda, niestety pokrajano systematycznie w stawy i sadzawki, urozmaicone tu i owdzie wytryskami, dostarczają wieczorem nieprzebrany materyał do wrażeń, kiedy pałac i ogrody zostają uilluminowane.

Wnętrze pałacu odpowiada jego powierzchowności. Wspaniałe wschody w kilku kierunkach prowadzą do téj świątyni, która miała pozostać pamiątką najpierwszéj wystawy, jako manifestacya nowoczesnéj kultury wyrażonéj przez wszystkie ludy. Kurytarze i wejście przygotowywują przychodnia do wrażeń jakie go czekają, ubrano je w egzotyczne krzewy i posągi wielkich ludzi, na jakie się przeszłość składała. Restauracya mogąca zaspokoić wszelkie wymagania znajduje się na samym wstępie, zastępując drogę przechodniowi, którego niejako przestrzegają że go czeka całodniowa praca oglądania, przed którą posilić się wypada.

Środek głównéj nawy zajmują facsimila mieszkańców kolonii; zwierzęta i kwiaty tych krain ułożone w systematycznych grupach, dają wskazówkę i wyobrażenie o bogactwie posiadłości angielskich, a płody wykazują błogosławiony wpływ geniuszu na okolice niedawno jeszcze ubogie i nieucywilizowane, tak że patrząc na to, przychodzą pomimo woli na myśl słowa poety:

„*Coelum non animum mutant qui trans mare carmut.*“

Po bokach tejże nawy urządzone przybytki naukowe w postaci wschodnich zabudowań, które nazwano *„courts“* (przedsionki), są w nich umieszczone zbiory sztuki Egipcyan, Greków i Rzymian, osobliwości Azyi mniejszéj, oraz reszty świata starożytnego; to wszystko co się odnosi do sztuki, użytku powszechnego i przemysłu tych narodów, znaleźć tu można, a więc pamiątki ich rzeźby, malarstwa i architektury, naczynia, sarkofagi, narzędzia, słowem to wszystko co z ich egzystencyą miało związek. Dzisiejszy wschód nie mniéj obficie został przedstawiony w zakresie wynalazków, przemysłu i kunsztu. Do skrajnych ścian budynku, przylepiły się przedsionki ludów nowoczesnych a w szczególności Francyi, Włoch i Anglii, w których prócz pamiątek historycznych np. odcisków najznakomitszych grobowców i modeli świątyń, głównie przemysł i handel podały sobie ręce, aby uwydatnić postęp tego stulecia, a więc znajdziesz tu sklepy najwytworniejsze, w jakich błyszczy to wszystko co zbytek i bogactwo dzisiejszéj epoki cechuje. Rozsiadły się tu galanterye i gobeliny francuzkie, alabastry i ceramiki włoskie, maszyny, wyroby stalowe, a wreszcie instrumenta muzyczne Wielkiéj Brytanii. Geniusz Niemców uwydatnił się w stosach symetrycznie ułożonych butelek win reńskich i szeregiem automatów, które za wrzuceniem drobnéj monety zaczynają funkcyonować. Nawet Czechy dostarczyły swoich szkieł, które nieźle przy wyrobach francuzkich odbijają.

W głębi nawy środkowéj urządzono ogród włoski, ozdobiony roślinnością południowéj Europy; tu i owdzie wśród zieleni wytryskują fontanny i ptaki różnobarwne z obcéj strefy, poumieszczane w ogromnych klatkach, przyczyniają się do całości wrażenia. W środku ogromna cysterna z wodą otoczona krzewami wodnemi, udziela gościnność łabędziom, nadając miejscu temu rzeczywiście cechę pałacu zaczarowanego. Papugi kakadu przywiązane do drzew łańcuszkami, zwabiają setki ciekawych swojém nawoływaniem, a bufet słodyczy, urządzony pod cieniem akacyi, dostarcza przychodniom ciastek do karmienia tych ptaków, zepsutych codziennemi pieszczotami. Niepogoda nie ma wpływu na tę miejscowość, bo dach szklanny podobnie jak cały pałac zabezpieczają od deszczu. Urocze aleje tego przybytku zasiane są posągami (Gipsabgüse), stanowiącemi podobizny dzieł najznakomitszych rzeźbiarzy, tak iż turysta znający Europę przypomina sobie oryginały w najpierwszych jéj muzeach.

Górne piętra pałacu poświęcono rozmaitym zbiorom, a mianowicie: galeryi obrazów i gabinetom przyrodniczym. W pierwszéj za-

ledwie utwory drugorzędnéj wartości spotkać można, gdyż arcydzieła znajdują się w samym Londynie, za to gabinet zoologiczny, minerałów i muzeum technologiczne są nadzwyczaj bogate. Prócz tego znajdują się tam kamery obscury, gabinet wirtembergski z grupami komicznemi zwierząt, odznaczający się dowcipnym układem i umiejętném zużyciem swoich materyałów, nareszcie skład fortepianów, na których zawsze można słyszeć muzykę. Puste miejsca służą schronieniem niezliczonéj liczbie sklepów galanteryjnych, w których spotkasz towary całego świata i mowę wszystkich ludów. Ten Babilon funkcyonuje codziennie od rana, aż do zmroku prócz niedzieli, przypominając rzeczywistą wystawę aż do złudzenia. Wchodząc do pałacu kryształowego z odpowiedniemi środkami, można się umyć, najeść, napić i kupić wszystko co jest potrzebne do użytku, słowem nawet w zakresie wiedzy co człowiekowi niezbędném jest do życia i przyjemności, tak że opuszczając to siedlisko przemysłu i nauki, trzeba przyznać Anglii że zjednoczyła w pałacu wspaniały i jedyny obraz cywilizacyi nowożytnéj.

Prócz osobliwości na któreśmy zaledwie rzucili okiem, znajdują się tam aquarium, oranżerya, oraz zbiór wyrobów woskowych, ogromny teatr, mogący pomieścić 3000 widzów, na którym codzień bywają przedstawienia, oraz sala koncertowa z 4000 miejsc, w jakiéj w godzinach różnych pierwsi artyści dają się słyszeć; sala Haendla z organami największemi w Europie po Haarlemskich i Yorskich, dorównywającemi wielkością organom zdobiącym muzeum w Birminghamie, zapełnia się po południu o 5-téj godzinie ciekawymi usłyszenia czarujących dźwięków tego instrumentu. Zaledwie dzień cały wystarcza na zwiedzenie po wierzchu wszystkiego w pałacu kryształowym, z którego się wychodzi tak znużonym, iż niepodobna sobie zdać sprawy z odniesionych wrażeń. Dodajmy do tego produkcye pojedyńczych spekulantów i artystów całéj Europy, poczynając od wirtuozów aż do akrobatów, dla których pałac jest otwartém polem do popisu, a będziemy mieli pojęcie wiele każdy dzień dostarcza pokus, odrywających przybysza od pierwszego celu zwiedzania zbiorów tego przybytku.

Londyn doszedłszy do 4 milionów ludności nie poprzestał na jednym pałacu kryształowym, którego mogłaby mu pozazdrościć każda stolica; prywatne przedsiębierstwo w dniu 5 maja r. b. utworzyło dlań współzawodnictwo w nowym pałacu zwanym Aleksandra. Muzeum to niedorosło swojéj metropolii, w każdym razie ma przyszłość przed sobą. Pałac zbudowany w prostokąt, łączy się koleją żelazną północną ze stolicą. Wznosi się on na wzgórzu wśród

prześlicznéj okolicy, która z natury swojéj daje mu prawo do zyskania sympatyi u mieszkańców Londynu.

Bogate zbiory wewnątrz czynią to miejsce już dziś interesującem tak, że tłumy ciekawych co pół godziny doń podążają. Wody w około pałacu dostarczają zwolennikom spaceru prawdziwéj rozrywki, tysiące łódek zapełnia się przybyszami, którzy w najrozmaitszych kierunkach szybując, nadają temu miejscu prawdziwie uroczą wesołość. Na tych kanałach które sztuka w jednem scentralizowała miejscu, wyścigi urządzane bywają przez komitet zarządu. Na wzgórzach około pałacu rozsiadły się domki najrozmaitszéj struktury, zdobne wdziękiem i lekkością, w których urządzono zakłady kulinarne. Galerya obrazów przeznaczonych na sprzedaż, niezliczone mnóstwo wspaniałych magazynów i muzea gipsowych posągów wchodzą w skład wnętrza pałacu. Urządzenie sal tych niedościga prostotą pałacu kryształowego, za to przechodzi go wspaniałością i postępem kunsztu o całe lat dwadzieścia. Sala kościelna w któréj umieszczono dzieła sztuki najznakomitszych artystów jakiemi świątynie Europy się zdobią, jest prawdziwą perłą tego przybytku. Oprócz tego pałac Aleksandra posiada wspaniały ogród włoski, teatr, salę koncertową z organami, gabinet magiczny i cyrk jeźdców konnych. Czytelnie gazet obydwóch pałaców, prenumerują przeszło po 300 dzienników tylko angielskich, pomiędzy któremi znalazłem jeden francuzki (Siècle). Prócz tych dwóch pałaców, Londyn posiada jeszcze jeden pozostały po drugiéj wystawie powszechnéj, w którym urządzoną została olbrzymia sala dla zbiorowych koncertów. Przybytki te przedstawiają widome świadectwo potężnego wpływu cywilizacyi, która w ostatnich czasach tak szybkim krokiem pod protekcyą rządu angielskiego, ogarnęła wszystkie sfery tego szczęśliwego kraju.

A. N......i.

Pisano we Wrześniu 1875 r.

O POCZUCIU PRAWA.

Stosunki ludzkie muszą mieć stałą normę, wedle któréj się regulują. Tym czynnikiem stanowiącym wyższą zasadę dla ustawodawstwa jest poczucie prawa, złożone w sercu każdego człowieka. Cywilizacya kształci to poczucie wrodzone, nadając mu właściwy kierunek zgodny z pomyślnością ogółu. Celem prawa jest ustanowienie porządku w danem społeczeństwie a więc zabezpieczenie praw osobistych i praw ogółu w imię własnego interesu i miłości bliźnie-

go. Kiedy zwierzęta w myśl instynktu spełniają pewne czynności, np. żyjąc gromadnie poddają się zwierzchnictwu jednego, tak człowiek w imię rozumu krępuje wolę swoję, na korzyść woli ogółu, mając na widoku dobro osobiste i społeczne. Dowcipnie powiedział professor Czajkowski, iż trzech ludzi jadących na bryce, urządza pewien statut co do wzajemnego zachowywania się, jakoż poczynając od trojga ludzi, nie możemy sobie wyobrazić społeczeństwa bez pomienionego statutu. Na nic się wszakże nie przydadzą ustawy, chociażby gwarantowane karami najsurowszemi, skoro nie wypływają z poczucia ogółu; najlepsze prawodawstwo nie przyjmie się, o ile nie odpowiada kulturze społeczeństwa, dla którego zostało postanowione. Dla tego bezowocnie rząd angielski szczepił w osadach swoich na Wschodzie prawne instutucye, których domorosłe społeczeństwo nie rozumiejąc, przyjąć nie mogło. Pierwszą więc rękojmią pomyślnego wykonywania prawa, jest poczucie onego w pojedynczych członkach społeczeństwa, bez tego bowiem pozostanie ono martwą literą, którą chyba pod przymusem ożywić będzie można. W rozwoju cywilizacyi poczucie prawa jest osią około którój kształcą się idee moralne i ekonomiczne a poszanowanie własności stanowi może pierwszy moment rzeczonego rozwoju. Własność, ten rezultat najwyższy pracy człowieka, od początku jak ludzkość żyje, strzeżoną była na równi z najpoważniejszemi interesami. Pierwotne społeczeństwo chcąc poszanowanie własności uświęcić, zasadę ową wcieliło do religii, która jednak z czasem nie była dostatecznym puklerzem. Poszanowanie własności ogółu było drugą fazą w rozwoju pojęć prawnych, które niestety w niektórych społeczeństwach do chwili obecnéj nie weszło w krew ogółu. Karol V w ustawie kryminalnéj dla państwa swojego, w jakiem słońce nigdy nie zachodziło, naznaczył karę śmierci dla tych którzy ścinali drzewa na drogach publicznych. Filantropijny Beccaria z oburzeniem powiada, że kilkadziesiąt tysięcy padło pod mieczem za pomienione przestępstwo, ale za to dziś wszystkie drogi w Niemczech kwitną drzewami, bo poszanowanie własności weszło tam *in succume et sanguinem*. Takiemi to środkami opłakanemi niektóre państwa zdążały do szczepienia zasad, chcąc uprzedzić powolny rozwój oświaty, która w swoim czasie więcéj zrobić będzie w możności, aniżeli sto kodeksów karnych. W idei postępu i rozwoju kultury szukać należy środków do zrealizowania błogiéj przyszłości, którą mamy przepowiedzianą w pojęciu wspólnéj owczarni. Tymczasem, aby nam źle nie było, wypada szczepić poszanowanie dla prawa, które jest jedyną rękojmią dobrobytu i spokoju. W historyi naszéj przy wysokich cnotach obywatelskich, widnieje niestety mały

stopień rozwoju co do poczucia prawa. Sławne zajazdy i wymierzanie sobie samemu sprawiedliwości, zdarzały się na porządku dziennym; typy w ostatniéj epoce np. panie Kochanku, starosty Kaniowskiego lub Józefa Gosdzkiego byłyby klęską w każdym innym kraju, kiedy w naszym służyły za temat wesołych anegdotek, nie gorsząc opinii publicznéj. Świetne prawodawstwo polskie w takich warunkach nie mogło przynieść należytych owoców. Pojęcie własności w kraju naszym, jak to świadczą hypoteki wcześniéj rozwinięte aniżeli u Niemców, nie dało się uprzedzić cywilizacyą innych ludów. Pojęcie znaczenia własności, tkwi również w znanéj zasadzie, że nie posessyonat nie mógł być urzędnikiem. Jednakże nierówność stanów i niejednolitość sądów, osłabiła dodatnie strony prawodawstwa, które w obec wadliwego ustroju całego naszego społeczeństwa, nie rozwinęło się w całéj pełni. Małe poszanowanie dla prawa zrodziło oddzielną klassę procesowiczów, których ilość powiększyły całe falangi złéj wiary prawników. Procesa mnożyły się skutkiem rozwałkowania ustaw na całe volumina, przykryte zwyczajami każdéj prowincyi a nawet miast rządzących się obcém prawodawstwem. Epoka XVIII wieku była rzeczywiście typowa, tak że przekład (Rasyna) *les plaideurs* przez Niemcewicza bardzo do niéj przypadał. Kodyfikacya Napoleona zaradziła złemu, zrównała bowiem stany, ujednostajniła sądy, jednakże sprowadzenie przepisów do zasad ogólnych, musiało wywołać pewne zawiłości, w których ludzie złéj wiary znajdują źródło do sporów. Poczucie prawa w obec kodeksu jest światłem przewodniem, którem należy się oryentować; w niem człowiek uczciwy znajdzie wskazówkę postępowania; prawodawca kreśląc ogólne zasady, nie mógł przewidzieć szczególnych wypadków, które zdrowy rozsądek i poczucie sprawiedliwości tylko rozwiązać są w stanie. Zwykle własny źle zrozumiany interes pokrywa wrodzone poczucie prawa, które wskazaliśmy na czele, jako najwyższe principium pomyślności. W starożytnéj Grecyi poszanowanie prawa i obowiązków, były tak dobrze pojęte, że podatki bez nadzoru zbierano do wspólnéj szkatuły i nigdy nie było braków. Ale po co zwracać się do tak odległych czasów. Opowiadano mi jako w wolném mieście Krakowie zdarzało się, że kilka wsi bez rachunku powierzało pieniądze na podatki jednemu sołtysowi, który odnosił je do kasy nie uroniwszy ani grosza. W Szwajcaryi opłata podatków odbywana regularnie, stanowi cnotę obywatelską, któréj zaniedbanie chłoszcze opinia publiczna. W naszym kraju kiedy instytucye kredytowe bardzo się w ostatnich czasach rozwinęły, lekceważenie w opłacie rat procentowych i amortyzacyjnych, należy uważać jako czyn przeciwko interesowi ogólnemu. Zbłąkanie pojęć

w tym przedmiocie ma swoje źródło w przeszłości. Przed 100 laty pożyczaniem pieniędzy trudnili się izraelici, niestawienie się na słowie takiemu co wziął wielki procent a waluty całéj nie wyliczył, nie obrażało sumienia, lecz *tempora mutantur moribus*, dziś podobna polityka sumienia może być wygodną dłużnikowi, lecz jest nie na czasie i obraża jego własne dobro. Będąc na torze zbłąkanych pojęć, da się coś powiedzieć i na obronę dłużników, a mianowicie z przykrością muszę zaznaczyć fakt, że dawne opinie zszedłszy się z nowemi, wyrodziły pewne niefortunne dla obyczaju krajowego przesilenie. Wiemy, że lichwa nie polega na wielkim procencie, lecz na warunkach w jakich go ściągamy; gdy spekulant bierze odemnie na dwadzieścia a sam zyskuje czterdzieści to nie może być mowy o lichwie, gdy tymczasem lichwą będzie mniejszy procent od rzetelnego a nieszczęśliwego dłużnika, który zaskoczony np. chorobą, zmuszony jest zaciągać pożyczkę, na której tylko sam traci. Jednak w ostatnich czasach zadaleko posunięto powyższą interpretacyą, szczególniéj w większych miastach. Gra na giełdzie i stosunek ze spekulantami którzy zarabiają w dwójnasób otworzyły pole do grunderstwa: smutna mania wzbogacania się bez pracy przesiąkła u nas pewne warstwy społeczeństwa, których członkowie mojém zdaniem zatracili poczucie prawa. Ktoś nareszcie musi się składać na ich zyski, które osiągają bez pracy i bez pożytku konsumują. Filie banków założone w miastach prowincyonalnych, jakkolwiek bardzo pożyteczne, nie zapobiegają złemu, ponieważ procent zabrany przez żyranta bankiera, który świadczy nie swemi pieniędzmi, czyni pożyczkę bardzo uciążliwą. Ztąd smutne następstwa przejawiają się w małym wzroście pomyślności krajowéj, klasa bowiem produkcyjna, w walce z kapitałem nie może nigdy postawić mu czoła, a skutkiem czego tak często odbiega od wykonywania przyjętych zobowiązań, których rękojmią jest poczucie prawa [1]).

---

[1]) Opowiadano nam o pewnéj osobie, która za wyrobienie pożyczki 2,000 rs. zapłaciła 200 rs. rozmaitych pobocznych wydatków, oprócz rozumie się 8% należnych do banku. *Przeg. Tyg.* Nr. 23. Nie tylko u nas, ale i za granicą, nawet w Anglii opinie się zmieniły; wiemy jak daleko dziś tam jest posunięta idea spekulacyi, kiedy temu kilka wieków procentowanie uważano za plamę. (Reeve Hist. of the Eng. Law str. 212).

A. N.

NIEKTÓRE DANE STATYSTYCZNE
odnoszące się do gubernii Płockiéj
za rok 1874.

W roku zeszłym w kilku słowach określiliśmy ważność i znaczenie statystyki, korzyści z niej płynące. W tém przeświadczeniu o jej pożytku, postanowiliśmy i w roku bieżącym poznajomić czytelników ze stanem gubernii za rok zeszły i dać możność w drodze porównań wyprowadzić wnioski. W roku zeszłym raz w skutek późno rozpoczętego wydawnictwa, powtóre w skutek braku wielu materyałów, dane nasze bardzo były ubogie. Pragniemy o ile możności dział ten najobszerniéj traktować i staramy się coraz więcéj o źródła własne, oprócz rządowych.

Z tego téż względu, a główniéj z łaskawéj grzeczności pana Link naczelnika kancelaryi gubernatora, jesteśmy w tym roku w stanie cokolwiek więcéj podać szczegółów.

Nie możemy jednak powiedzieć abyśmy znaczną część nawet przedmiotu ogarnęli. Statystyka bowiem obejmuje wszystkie najdrobniejsze szczegóły życia państwowego, i notuje wszystko co tylko jest w stanie uchwycić. Dawszy w roku zeszłym jéj określenie, nie możemy się wstrzymać aby obecnie choć pokrótce przed czytelnikiem nie przedstawić jak wielką rolę odgrywa we wszystkich europejskich państwach. Przedewszystkiem winniśmy nadmienić, że już w starożytnych nawet czasach, acz niedołężnie z dzisiejszego punktu widzenia, istniały zbiory statystyczne a mianowicie za Cezara i Cycerona. Począwszy od śre-

dnich wieków statystyka nie ujęta jeszcze w formę nauki, poczynała gromadzić jednak materyały. W 17 wieku rozpoczęto już układać listy ludności. Sully założył „cabinet complet de politique et de finance,“ biuro które zajmowało się zbiorem danych odnoszących się do finansów, górnictwa i handlu. Wszystko to jednakże były działania nie ujęte w system, w celach fiskalnych głównie prowadzone,—nie było jeszcze nauką.

Dopiero Achenwall w drugiéj połowie 18 wieku kładzie podwaliny dla nauki i po dziś dzień za jéj twórcę jest uważany.

Od téj epoki poczyna się systematyczne naukowe traktowanie przedmiotu. Ze szkół, przechodzi ta nauka do zarządów państwowych, staje się zwierciadłem życia narodów.

Zaczynają się tworzyć szkoły, używające różnéj metody; rozwija się nauka statystyki jako taka, rozwija się również statystyka urzędowa.

Moglibyśmy przytoczyć setki nazwisk, które téj gałęzi wiedzy się poświęciły, lecz powołamy tylko niektóre: a w szczególności Süssmilcha, który skierował na inną drogę wadliwy kierunek, polegający na cytowaniu nagich cyfr. W nowéj epoce Quetelet'a, który włączył przejawy duchowo-moralne do sfery naszéj nauki.

Rządy również pojęły ważność dla nich statystyki. Od 1800 roku w różnych państwach powstają specyalne statystyczne biura, które pragną jak największą cyfrę danych ująć. W najnowszéj epoce kongresy statystyczne, oraz pisma specyalne coraz bardziéj wpływają na wzrost téj nauki.

Na te kilka słów pozwalają nam tylko ramy naszego wydawnictwa i wracamy do tego, że i w roku obecnym okaże się wiele niedostatków, lecz trudność w zebraniu materyału uniemożliwia ich wypełnienie.

Przedstawiony materyał czerpaliśmy głównie z udzielonego nam jak powiedzieliśmy wyżéj „Raportu do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.“ (Обзоръ Плоцкой Губерніи за 1874, Плоцкъ 1875). Z dziennika Gubernialnego za rok 1875. Sami zaś także o wiele szczegółów się staraliśmy.

Przedewszystkiem powiemy: 1) o ludności i jéj ruchu, urodzeniach i śmiertelności; 2) zaraz następnie o zdrowiu publiczném jako będącém w związku z wzrostem i umniejszeniem zaludnienia; 3) o moralności; 4) o rolnictwie; 5) o handlu; 6) o przemyśle; 7) o komunikacyachh; 8) o oświacie; 9) o sprawie włościańskiéj, 10) o podatkach.

1. Ludność.

Po 1 stycznia 1874 r. ludność ogólna gubernii Płockiéj wynosiła 490,143 mieszkańców:

W ciągu roku 1874

a) Urodzenia były w następującéj liczbie.

Nazwa miejscowości	Prawych			Nieprawych			Ogółem		
	płci męzk	żeńskiéj	ogółem	męzkiéj	żeńskiéj	ogółem	męzkiéj	żeńskiéj	ogółem
m. Płock	293	242	535	24	28	52	317	270	587
pow. Płoc.	1102	1335	2437	69	49	111	1164	1384	2548
Wyszogr.	82	54	136	3	7	10	85	61	146
p. Płoński	1263	1233	2496	39	34	73	1302	1267	2569
m. Płońsk	237	235	472	4	5	9	241	240	481
m. Zakroc.	184	175	359	2	1	3	186	176	362
p. Lipnow.	1449	1391	2840	20	24	44	1469	1415	2884
m. Lipno	88	95	183	5	8	13	93	103	196
m. Dobrzyn nad Wisłą	28	24	52	3	2	5	31	26	57
p. Rypiński	1003	1030	2033	84	79	163	1087	1109	2196
m. Rypin	120	138	258	10	13	23	130	151	281
p. Mławski	1151	1092	2243	41	44	85	1192	1136	2328
m. Mława	64	72	136	12	5	17	76	77	153
p. Sierpcki	1011	1007	2018	81	66	147	1092	1073	2165
m. Sierpc	103	83	186	4	2	6	107	85	192
p. Prasnys.	1048	978	2026	37	39	76	1085	1017	2102
m. Prasnysz	61	47	108	10	8	18	71	55	126
p. Ciechan.	1049	998	2047	59	64	123	1108	1062	2170
m. Ciecha.	146	153	299	2	3	5	148	156	304
Ogółem.	10482	10382	20864	502	481	983	10984	10863	21847

Biorąc pódług micsięcy znajdujemy:

Miesiące.	Prawych		Nieprawych		Ogółem		Ogół płci oba
	Męż.	Kobiet	Męż.	Kobiet	Męż.	Kobiet	
Styczeń	1032	943	42	47	1074	990	2064
Luty	848	892	28	34	876	926	1802
Marzec	1005	1012	51	39	1056	1051	2107
Kwiecień	813	914	52	48	855	962	1817
Maj	920	843	50	50	970	893	1863
Czerwiec	955	858	41	52	996	910	1906
Lipiec	868	761	43	41	911	802	1713
Sierpień	749	741	34	38	783	779	1562
Wrzesień	793	857	43	42	836	899	1735
Październlk	785	804	33	36	818	840	1658
Listopad	849	882	45	30	894	912	1806
Grudzień	875	875	40	24	915	899	1814
Razem	10482	10382	502	481	10984	1086	21847

Porównywając cyfry z lat dwóch otrzymujemy:

W roku	Prawych	Więcej	Nieprawych	Więcéj	Ogółem
1873	19029	w 1874	889	w 1874	
1874	20864	1835	983	94	1929

Zatém cyfra urodzeń z roku zeszłego zwiększyła się na 1,929 głów.

W téj liczbie na 100 urodzonych w r. 1874, prawych było 95,50, nieprawych 4,50 co porównane z cyfrą z roku zeszłego przedstawia zwiększenie się urodzeń nieprawych.

Liczba nieprawych urodzeń wzrasta z każdym rokiem, a szczególniéj w miastach; biorąc bowiem np. m. Płock i przypuszczając, że liczy 20,000 ludności, znajdujemy nieprawych urodzeń 52, co jest prawie 10% ogólnéj cyfry urodzeń. W powiecie zaś całym, z ogółem ludności przeszło 60,000 znajdujemy nieprawych 111 czyli cyfrę o połowę mniejszą. Chcąc wynaleźć źródło takiego postępu w urodzeniach nieprawych i przewyżkę po stronie miast, należałoby wniknąć w setki rozlicznych przyczyn. Główne jednakże źródło spoczywa prawdopodobnie w tém, iż

warunki życia i utrzymania trudniejsze są w miastach jak na wsiach, a ztąd ilość rodzin stosunkowo zwiększa się po wsiach. Powtóre życie miejskie na długo przedstawia możność pędzenia bezżennego życia, gdy tymczasem wieś czyni koniecznem prawie małżeństwo. Wreszcie źródło spoczywa i we wzroście ludności.

Daléj przekonywamy się, że w pewnych miesiącach ludność stale się powiększa, pod względem ilości urodzeń, a mianowicie: Quetelet i Villerme zauważyli największą liczbę urodzen w lutym lub marcu, zaś najmniejszą w lipcu. Spostrzeżenia jednak swoje czynili w krajach południowych. Za przyczynę tego zjawiska przyjmowali odmianę pór roku, zajęć. W szczególności, że czas pracy letniéj pory, przestrzeganie postów, wpływają na zmniejszenie cyfry urodzeń podług miesięcy, gdy tymczasem epoka wypoczynku, zaopatrzenia w żywność stale wpływa na zwiększenie poczęć respective urodzeń.

Nie można powiedzieć aby to były jedyne przyczyny przywiedzionego zjawiska, lecz i u nas spostrzegamy tę prawidłowość, z pewną odmianą a mianowicie maximum w styczniu i marcu, zaś minimum w lipcu, sierpniu i wrześniu. Ta tylko jest różnica, że tu po części znajdujemy zaprzeczenie wywodów powyższych.

Najprawdopodobniejsze źródło w tém spoczywa, iż ilość styczniowych urodzeń odpowiadająca epoce poczęcia w kwietniu, zależną jest od ogólnego rozbudzenia do życia fizycznego całéj przyrody, jak to przypuszczają niektórzy. Zdaje się jednakże, że odkrycie prawdziwych przyczyn mogłoby wówczas nastąpić, gdyby zdołano ująć wszystkie składowe warunki życia ludzkiego. Przytoczyliśmy te uwagi dla tego, aby zwrócić uwagę czytelnika na fakt prawidłowości i dać mu pole do pożytecznych spostrzeżeń.

b) *Śmiertelność* przedstawia się w roku 1874 w następujący sposób:

Miejscowość.	Mężczyzn.	Kobiet.	Ogółem.
miasto Płock	270	240	510
powiat Płocki	952	1021	2073
miasto Wyszogród	58	39	97
powiat Płoński	543	480	1023
miasto Płońsk	69	102	171
m. Zakroczym	39	48	87
pow. Lipnowski	1081	1096	2177
do przeniesienia	3012	3026	6138

Miejscowość.	Mężczyzn.	Kobiet.	Ogółem.
z przeniesienia	3012	2026	6138
miasto Lipno.	87	88	175
m. Dobrzyn nad W.	25	24	49
pow. Rypiński	773	778	1551
miasto Rypin	85	92	177
powiat Mławski	777	700	1477
miasto Mława	75	94	169
pow. Sierpecki	665	627	1292
miasto Sierpc	68	65	133
pow. Prasnyski	794	747	1541
miasto Prasnysz	71	67	138
p. Ciechanowski	600	666	1316
miasto Ciechanów	89	91	180
Ogółem	7181	7165	14346

Podług wieku.

Lata	Zmarli		Ogółem
	Mężczyzn	Kobiet	
do 1 miesiąca	622	553	1175
od 1 „ do 1 roku	1272	1062	2334
od 1 roku do 5 lat	1321	1196	2517
„ 5 „ — 10 „	657	627	1284
„ 10 „ — 15 „	288	295	583
„ 15 „ — 20 „	247	269	516
„ 20 „ — 25 „	162	229	391
„ 25 „ — 30 „	207	251	458
„ 30 „ — 35 „	193	236	429
„ 35 „ — 40 „	189	283	472
„ 40 „ — 45 „	235	272	507
„ 45 „ — 50 „	271	288	559
„ 50 „ — 55 „	309	319	628
„ 55 „ — 60 „	392	438	830
„ 60 „ — 65 „	271	272	543
„ 65 „ — 70 „	164	172	336
„ 70 „ — 75 „	142	170	312
„ 75 „ — 80 „	116	110	226
„ 80 „ — 85 „	87	90	177
„ 85 „ — 90 „	27	23	50
„ 90 „ — 95 „	8	5	13
„ 95 „ — 100 „	1	5	6
Ogółem	7181	7165	14346

Z porównania śmiertelności za lat dwa widzimy, że w roku 1873 było 15,567 zmarłych, w r. 1874 było 14,346 zmarłych, zatém w roku zeszłym mniéj na 1,221 głów.

Przewyżka tedy leży po stronie urodzeń na 7,501 osób.

W ten sposób jesteśmy w stanie podać cyfrę ludności za rok 1874.

Nazwa powiatu.	Mężczyzn.	Kobiet.	Ogółem.
Ciechanowski	26819	28414	55233
Płocki	30278	31986	62264
Rypiński	26956	28404	55360
Mławski	29621	31241	60862
Sierpecki	25388	27783	53171
Płoński	33532	35277	68809
Lipnowski	33071	39173	72244
Prasnyski	24883	26266	51149
miasto Płock	8271	10281	18552 [1])
Razem	238819	258825	497644

Podług tych danych:

Na 100 osób ogółu zaludnienia gubernii wypadało w roku 1874 urodzonych 4,39, czyli na 23 mieszkańców 1 urodzenie.

Stosunek zaś zmarłych do ogółu i liczby urodzeń był, jeden zmarły na:

W roku 1873	31,4 ogółu zaludnienia,	1,2	urodzonych.
„ 1874	34,6 „ „	1,3	„

Śmiertelność za rok 1874 przedstawia pocieszające więcéj cyfry jak r. 1873. Przyczyna tego spoczywa w tém głównie, że w roku zeszłym oprócz ospy i szkarlatyny niepanowała żadna epidemia. Oprócz tego lato było suche, oraz jesień sprzyjająca. Większe szczegóły co do tych wpływów podamy mówiąc o zdrowiu publiczném.

Na ospę umarło 15 osób.

Z ogólnej cyfry zmarłych większość umarła w swych domach i bez pomocy lekarzy.

Zmarło	w 6-ciu szpitalach,	w praktyce prywatnéj lekarzy.
W styczniu	9	54
„ lutym	20	60
„ marcu	11	25
„ kwietniu	17	23
„ maju	16	15
do przeniesienia	73	176

[1]) Płock z niestałą ludnością liczy do 22,000 mieszkańców.

Zmarło w 6-ciu szpitalach.		w praktyce prywatnéj lekąrzy.
z przeniesienia	73	176
„ czerwcu	13	74
„ lipcu	8	15
„ sierpniu	13	37
„ wrześniu	16	19
„ październiku	19	25
„ listopadzie	15	20
„ grudniu	19	19 [1])
	176	368=562

W braku innych danych co do śmiertelności podług miesięcy musieliśmy obecne powołać. Ponieważ zaś szpitale znajdują się w odrębnych warunkach, zatém liczba zmarłych, jakim pomoc lekarska była okazaną, może służyć mniéj więcéj za normę najwyższéj śmiertelności.

Widziemy téż, że największa była w miesiącach styczniu, lutym i czerwcu, najmniejsza w epoce lata. O przyczynach téj najwyższéj i najniższéj śmiertelności powiemy w dziale zdrowia publicznego. Zestawiając uprzednie cyfry widzimy, że z ogółu zmarłych w r. 1874 14,346 osób, zmarło bez żadnéj pomocy lekarskiéj 13,784 osób, oprócz tego w ogólnéj liczbie zmarłych mieszczą się osoby, które w skutek rozlicznych wypadków utraciły życie a mianowicie:

Od samobójstwa . . .	15	z przeniesienia	135
„ dzieciobójstwa. . .	14	Od zaduszenia i upadłych z wysokości	21
„ zabójstwa. . . .	15	„ spalenia	5
„ nagłych chorób . .	14	„ zaczadzenia. . . .	2
„ pijaństwa. . . .	11	„ zmarznięcia . . .	4
„ niewiadoméj przyczyny.	66	„ utonięcia	52
		„ pokąsania	1
		„ innych przyczyn. .	30
do przeniesienia	135	Ogółem.	252

Co w stosunku do ogólnéj śmiertelności stanowi 1,75°/₀ a do ogólnéj liczby mieszkańców 0,05°/₀.

---

1) W cytowanym na początku raporcie podaną jest cyfra zmarłych w praktyce lekarskiéj z r. 1874 na 1,394, co jest w sprzeczności z danemi w Dzienniku Gubernialnym pomieszczonemi, w każdym razie i podług tego 12,000 osób zmarło bez pomocy lekarskiéj.

Nadto znaleziono ciał martwych: w miastach 1, w powiatach 9, razem 10.

Porównywając cyfry śmiertelności w miastach i powiatach, które reprezentują ludność wiejską znajdujemy, że liczba zmarłych stosunkowo większą jest na wsiach. Przyjmując bowiem np. ludność Płocka na 20,000, zaś powiatu na 62,000, mamy jednego zmarłego w Płocku na 39 mieszkańców, zaś na wsiach na 29 jednego. Tłómaczy się to lepszemi warunkami miast, raz że większa liczba osób w mieście używa pomocy lekarskiéj i nie jest tak wystawioną na ciągłe zmiany powietrza. Podług zaś ogólnéj cyfry gubernii wypada jak powiedzieliśmy jeden zmarły na 34 mieszkańców.

Szczegółami temi nie możemy się poszczycić abyśmy chociaż drugie miejsce w Europie zajmowali pod względem śmiertelności. Zdawałoby się, że mając ludność stosunkowo niewielką, ztąd większą łatwość wyżywienia, tém samém łatwiejszą drogę do zamożności, powinnibyśmy się cieszyć najmniejszą cyfrą śmiertelności. Tymczasem tak nie jest niestety!

Liczba śmiertelności w Europie chwieje się jak 1:33, lecz w pojedyńczych miejscowościach jest inną. Rossya szczególniéj przedstawia smutne dane, zwłaszcza gubernia Permska i Kurska gdzie stosunek wynosi 1:14 lub 15 [1]). Inne miejscowości cieszą się lepszemi danemi; nawet w Londynie podług Queteleta umiera 1 na 46 mieszkańców.

Powód zdaje się leżyć takich niekorzystnych wypadków, raz w małéj ilości lekarzy, a co więcéj w braku zaufania do nich ludności wiejskiéj, która bardziéj kieruje się jakąś fatalistyczną teoryą „co ma być to będzie“ aniżeli rozumem.

Na śmiertelność w ogóle widziemy, że wpływ wieku osobników ma wielkie znaczenie i głównie największą się przedstawia od urodzenia do 5 roku życia spadając powoli. W ten sposób z ogólnéj cyfry zmarłych w r. 1874 to jest 14,346, na dzieci do 5 roku życia przypada 5,925.

c) *Małżeństwa.* Zawarto takowych w r. 1873 3,275, w roku 1874 3,641.

W roku 1873 jedno małżeństwo było na 149 mieszkańców, w roku 1874 jedno małżeństwo było na 136 mieszkańców.

---

[1]) cnf. Haushofer. Wykład statystyki pag. 137.

Według lat.

Wiek	Liczba małżeństw zawartych		
	Mężczyzn	Kobiet	Ogółem
młodszych od 20 lat	423	951	1374
od 21 do 25 "	1136	1276	2412
" 26 — 30 "	765	607	1372
" 31 — 35 "	423	271	694
" 36 — 40 "	275	247	522
" 41 — 45 "	217	115	332
" 46 — 50 "	194	131	325
" 51 — 55 "	116	32	148
" 56 — 60 "	57	8	65
" 61 — 65 "	28	2	30
" 66 — 70 "	6	1	7
" 71 — 75 "	1	—	1
Razem.	3641	3641	7282

d) *Emigracya i naturalizacya* była prawie żadną, głównie skierowaną do kraju zachodniego Cesarstwa, wychodzców ogółem było 50 rodzin, mężczyzn 78, kobiet 85. Cudzoziemców osiadło 41 osób.

Na tém kończymy dane co do ludności z tém przeświadczeniem, żeśmy dotknęli zaledwie małą cząsteczkę tego działu; lecz raz brak materyału a powtóre szczupłość ram niepozwala nam na zanotowanie wielu zjawisk. Z kolei przechodzimy do związkowéj materyi, to jest do kwestyi tyczących zdrowia publicznego.

2. Zdrowie publiczne.

Cyfry służby zdrowia w roku zeszłym nie uległy zmianom. [1]) Stosunek lekarskiéj pomocy do ogółu ludności także zmianom nie uległ.

W następującéj tablicy przedstawiamy cyfry leczących się i wyzdrowienia w praktyce prywatnéj lekarzy i w szpitalach, które w ogólnéj liczbie niezgodne są wprawdzie z przytoczonym raportem. Jednakże czerpaliśmy takowe także z dziennika gubernialnego za każdy miesiąc. Obok tego podajemy stan powietrza i chorób panujących.

---

[1]) cnf. Kalendarz z roku 1875.

Miesiące	Przybyło chorych u lekarzy	Przybyło chorych w Szpital.	Ogółem.	Wyzdrowiało u lekarzy	Wyzdrowiało w Szpital.
Styczeń	1060 [1]	351 [2]	1415	576	195
Luty	976	198	1194	978	140
Marzec	355	137	492	634	187
Kwiecień	1126	181	1307	853	105
Maj	831	162	993	918	170
Czerwiec	656	146	802	505	170
Lipiec	494	194	688	675	143
Sierpień	400	148	548	308	158
Wrzesień	640	191	831	582	181
Październik	746	160	906	683	165
Listopad	674	149	723	693	159
Grudzień	656	151	807	684	162
Razem.	8508	2168	10676	8089	1935

[1]) Wlicza się do styczniowych część chorych 120 z roku 1873.
[2]) Toż samo wliczenie na 225 osób.

Ogółem	Wiatry panujące	Temperatura	Choroby
771	półn.-zach. i południowe.	0° d. 23 było — 9° R.	Szkarlatyna, katary organów oddechowych, po części tyfus.
1118	ditto, połu.-wsch.	ciepła dosyć od deszczu do śniegu	Też same, reumatyzm i uporczywe febry.
721	zachodnie wiatry i wschodnie.	od 0 do 10 i 12+ R. deszcze częste.	Tyfus i róża głównie, oraz ospa w powiecie Prasnyskim.
958	półn. i poł. wsch.	często termometr spadał do 0° R. chłody w drugiéj połowie.	Kataralne, póź. tyfus plamisty, krwotoki płucne, szkarlat. i diftevitis u dzieci.
1088	zmienne.	susza i ciepła.	Zapalenia płuc, rogówki oczu i tkanki łącznéj, w końcu katary kiszek.
675	zach. połu.-zach. połud.-wschod.	ciepło do 20 R. sucha.	Katary kiszek, dysenterya, czasem nerwy i oczy.
788	zmienne.	noce chłodne, sucha.	Zapalne choroby gardła, płuc, pleury, tyfus febry i reumatyzm.
466	zachodnie.	15—20 R. susze.	W sierpniu, szkarlat. z chorobą Breita połączona, w Lipnowskiem diftevitis.
763	zachodnie.	15—20 R. rzadko 10. Pogody.	Choroby kanał.-odechowego, szkar. z białkomoczem, w Prasn. i Ciech. tyfus brzuszny, rożyca skóry.
848	zachodnie.	od 8—9 R. ciepła deszcz rzadki.	Też choroby.
852	zach., połu.-zach.	+5R. 10 R.+5 i 0	Szkarlatyna i tyfus.
843	zachód.	lekkie mrozy i do 12 niżéj zera.	Zapalne i też same co uprzednio.
10024			

Podług zaś powołanego raportu cyfra była znacznie wyższą poszukujących porady lekarza. Cyfra chorych najwyższa ściśle

odpowiada cyfrom śmiertelności najwyższéj, to jest była w styczniu, lutym i kwietniu, najniższa w epoce lata.

Z polecenia Naczelnika kraju ustanowiono ciągły komitet sanitarny, który przyjął za zadanie: 1. Zbadanie i nadzór nad mieszkańcami. 2. Zbadanie wody. 3. Dezinfekcya miasta. 4. Nadzór nad artykułami pożywienia. 5. Statystyka medyczna.

Oprócz tego istnieje nieustanny nadzór nad ograniczeniem syfilisu. Kontrola nad prostytucyą o ile możności jest najściślejszą.

W roku 1874 wypadków wiadomych téj choroby było 599, w téj liczbie w szpitalach 282, w praktyce lekarskiéj 317, znacznie mniéj niż w roku zeszłym, gdyż w 1873 r. było wypadków 716.

Szczepieniem ospy zajmowali się głównie felczerzy i zaszczepiono takową 16,571 dzieciom. Stan szpitali w niczém zmianie nie uległ.

3. Moralność.

Sfera moralności trudną jest do ujęcia, i dla tego materyał nasz w téj mierze bardzo jest szczupłym, tak, że ograniczyć się tylko musiemy na wykazach przestępstw wchodzących w zakres prawa karnego.

Przestępców osądzonych w roku 1874 było:

	mężczyzn	1,691
	kobiet	388
		2079

W roku	1873	2,198
,,	1874	2,079
zatém mniéj		119

Z rodzaju przestępstw spełniono: 1) przeciwko religii 9; 2) przeciwko państwu 385; 3) przeciwko własności państwa 160; 4) przeciwko osobom 215; 5) przeciwko własności prywatnéj 353; 6) przeciwko innych 26, razem 1,148.

I. W przestępstwach przeciwko panstwu głównie się mieszczą, przestępstwa przeciw władzy, oraz naruszenie praw o obowiązkach służby cywilnéj i powinności wojskowéj. Osób osądzonych za te przestępstwa było 459 mężczyzn i 75 kobiet, razem 534 osób.

a) Podług stanów: kupców 2, mieszczan 215, innych 3, włościan 304.

b) Podług wieku: mniéj 17 lat było 27; od 17—20, 49; od 20—25, 151; od 26—30, 108; od 31—40, 96; od 41—50, 73; od 51—60, 29; wyżéj 1.

II. W przestępstwach przeciwko własności państwa pierwsze miejsce zajmuje naruszenie ustaw akcyznych i tych wypadków było 93, daléj ustaw celnych 45.

Osądzono osób: mężczyzn 241, kobiet 49, razem 290.

a) Podług stanów: kupców 17, mieszczan 106, włościan 163, innych 4.

b) Podług wieku: mniéj 17 lat było 2; od 17—20, 15, od 21—25, 32; od 26—30, 66; od 30—40, 71; od 41—50, 70; od 51—60, 26; wyżéj 8.

III. Przestępstwa przeciwko osobistości; w téj grupie najwięcéj jest wypadków płynących z pobicia 128, następnie idą przestępstwa przeciwko honorowi 78, ogół osądzonych wynosi 413.

a) Podług stanów: mieszczan 178, włościan 235.

b) Podług wieku: mniéj 17 lat było 10; od 17—20,46; od 21—30, 147; od 41—50, 63; od 51—60, 37; wyżéj 5.

IV. Przestępstwa przeciwko własności: najwięcéj kradzieży i oszustw, wypadków tych ogół wynosi 298, nadużycie pełnomocnictwa i inne, udział w tych wzięło osób 829.

a) Podług stanu: kupców 1, mieszczan 373, włościan 455.

b) Podług wieku: mniéj 17 lat było 18; od 17—20, 82; od 20—25, 125; od 26—30, 177; od 30—40, 153; od 40—50, 159; od 50—60, 94; wyżéj 21.

W skutek nieostrożności wypadków 26.

Przeglądając ten wykaz znajdujemy co do wieku, że w przestępstwach przeciwko państwu największa ilość wypada na wiek od lat 20—25. Płynie to z tego, że głównie do téj grupy należy uchylenie się od służby wojskowéj, która w pomienionym wieku przypada. W przestępstwach przeciwko własności państwa, główną rolę odgrywają naruszenia przepisów akcyznych i wypadają głównie na wiek dojrzały. Gdzie spoczywa źródło tych przestępstw, trudno zaiste powiedzieć, lecz doświadczenie uczy, że im ustawy bardziéj są skomplikowane i bogate w kazuistykę, tém zawsze rodzi się więcéj środków do ich obejścia. Wreszcie jest to stałem zjawiskiem, że wszelkie opodatkowanie niestałe rodzi zawsze w wielu chęć uniknięcia takowego, potwierdzić to można we wszelkich kierunkach tego rodzaju podatków.

4. Rolnictwo.

W roku zeszłym podaliśmy cyfry gatunku i użytku ziemi dotyczące, dziś téż ich powtarzać nie mamy potrzeby, bowiem nic w tym kierunku zmianie nie uległo.

Materya o rolnictwie, rzecby można powinnaby być najważniejszą częścią pracy, już to dla tego, że głównie przedstawia bogactwo gubernii, już też ze względu, że w tym punkcie najłatwiéj mogłoby być o materyały. Tymczasem tak nie jest i wiadomości nasze są zbyt szczupłe. W danych, z których czerpać jesteśmy zmuszeni są tak ubogie materyały, że w tysiącznéj części nie wyczerpują przedmiotu, możemy z nich się dowiedzieć o ilości wysiewu i zbioru, lecz nie o hodowli bydła, pszczół i koni, jedném słowem o różnych odnogach gospodarczego życia.

Zbiór zaś materyałów dla pojedyńczéj osoby, przy braku środków wykonania nie tylko jest trudny, lecz i niemożliwy.

Stan zasiewów w r. 1874 i zbiorów był następujący:

	Zasiano czetwerti.	Zebrano.
Ozimin.	274,224	1,582,921
Jarzyn.	264,676	1,490,564
Kartofli	412,999	2,433,080

Przybliżony urodzaj przeciętnie przedstawia się w ten sposób:

Pszenicy $7^3/_4$, żyta $6^1/_2$, owsa $5^3/_4$, jęczmienia 5, grochu $5^1/_2$, kartofli $5^1/_2$.

Powiaty	Zasiano czetwerti						
	Pszeni.	Zyta	Owsa	Jęczm.	Gryki	innych	Kartofli
Płocki.							
na dworskich grunt.	6410	13245	11270	4060	515	5420	10620
„ włościańskich	4325	7105	7700	2110	215	3510	7515
„ miejskich	1135	2930	1083	719	—	668	3125
	11870	23280	20053	6889	730	9598	21260
Płoński.							
na dworskich grunt.	8000	13700	15200	6000	1000	1000	19500
„ włościańskich	3800	6000	3500	1850	700	800	8500
„ miejskich	200	300	300	150	300	200	2000
	12000	20000	19000	8000	2000	2000	30000
Lipnowski.							
na dworskich grunt.	8455	26020	20387	5172	2228	692	44499
„ włościańskich	1641	16555	8732	2595	1079	3018	44759
„ miejskich	288	512	495	88	23	492	1075
	10384	43087	29614	7855	3330	9604	90333
Rypiński.							
na dworskich grunt.	2138	9663	7680	1026	500	2984	30865
„ włościańskich	436	8465	3667	534	280	1167	30472
„ miejskich	15	109	100	10	5	4	237
	2589	43087	29614	7855	3330	9604	90333

Powiaty	Zasiano czetwerti						
	Pszeni.	Żyta	Owsa	Jęczm.	Gryki	innych	Kartofli
Mławski.							
na dworskich grunt.	1675	16850	10750	3950	1720	220	22500
„ włościańskich	946	10402	7920	2880	1641	110	18918
„ miejskich	140	1375	320	95	70	35	1720
	2761	28627	18990	6925	3431	365	43138
Sierpecki.							
na dworskich grunt.	12500	17100	15430	1600	1128	5800	30000
„ włościańskich.	7891	11453	12240	980	821	2112	21000
„ miejskich.	752	452	535	160	165	209	1100
	21143	29005	28205	2740	2114	8121	52100
Prasnyski.							
na dworskch grunt.	3081	5838	5551	3268	151	541	8068
„ włościańskich.	780	8006	2203	1191	1651	560	16994
„ miejskich.	156	711	471	160	31	97	1684
	4017	14555	8225	4619	1833	1198	26746
Ciechanowski.							
na dworskich grunt.	13407	8386	14906	2087	793	2145	23808
„ włościańskich.	2027	4706	4848	857	398	944	16538
„ miejskich.	160	245	340	137	131	120	600
	15594	13337	20094	3081	1322	3209	40946
Ogółem.	80358	190128	155628	41679	15545	28250	366097

Powiaty	Zebrano czetwerti						
	Pszeni.	Żyta	Owsa	Jęczm.	Gryki	innych	Kartofli
Płocki							
na dworskich grunt.	51420	66350	45135	32435	4120	21890	63720
„ włościańskich	34600	35525	30800	16880	1720	14040	45090
„ miejskich	9190	14750	4350	5725	4350	2785	18850
	95210	116625	80285	55010	5840	38715	127660
Płoński.							
na dworskich grunt.	72000	95960	60800	30000	4000	5000	78000
„ włościańskich	34100	42000	14000	9250	2800	4000	34000
„ miejskich	1800	2100	1200	750	1200	1000	8000
	107900	140000	76000	40000	8000	10000	120000
Lipnowski.							
na dworskich grunt.	40616	143160	58727	20530	5842	16098	217359
„ włościańskich	10978	82845	26686	8917	2997	8740	188594
„ miejskich	2968	3432	1485	380	49	902	4350
	54562	229437	86898	29827	8888	25740	410303
Rypiński.							
na dworskich grunt.	13837	53809	26880	3591	750	10444	185190
„ włościańskich	2398	46557	9167	1335	280	2917	152360
„ miejskich	82	600	250	25	5	10	1185
	16377	100966	36297	4951	1035	13371	338735

Powiaty	Zebrano czetwerti						
	Pszeni.	Zyta	Owsa	Jęczm.	Gryki	innych	Kartofli
Mławski.							
na dworskich grunt.	10484	101100	51190	16790	3020	385	157500
„ włościańskich.	5912	62412	37432	12237	2872	192	132426
„ miejskich.	860	8250	1580	404	113	62	12040
	17256	171762	90202	29431	6005	639	301966
Sierpecki.							
na dworskich grunt.	156000	154000	112000	10140	9200	69000	174000
„ włościańskich.	62000	98000	73000	9200	7123	19000	122000
„ miejskich.	8703	19408	5842	5783	478	248	3400
	226703	271408	190842	25123	16801	88248	299400
Prasnyski							
na dworskich grunt.	23107	40042	16653	13072	755	2164	64544
„ włościańskich.	5805	52039	6609	4764	8255	2240	135952
„ miejskich.	1035	4621	1413	640	155	388	13472
	24947	96702	24675	18476	9165	4792	213968
Ciechanowski.							
na dworskich grunt.	108250	42730	60124	12122	1786	8270	144958
„ włościańskich.	16111	23400	19472	5180	776	3690	99228
„ miejskich.	391	580	1408	690	610	570	1490
	124752	66710	81004	17992	3172	12530	245676
Ogółem.	672707	1193610	666203	220840	58906	194035	205708

Rolnictwo stanowi główną produkcyjną siłę gubernii, z każdym rokiem zmierza do wzrostu, a w szczególności pomnaża się ilość płodozmiennych gospodarstw. Wiele majątków uwalnia się od serwitutów włościańskich drogą ugody wzajemnéj, nadto ilość używanych maszyn przyrasta.

Gorzelnictwo tak ściśle związane z gospodarstwem coraz bardziéj upada. Przyczyna tego leży nie w wysokości opłaty akcyznéj, jak raczéj w skomplikowanéj formalności przy prowadzeniu gorzelni, tak, że często mimo chęci i winy prowadzący takową przekracza przepisy i podlega karom. W skutku tego wiele zakładów zostało zamkniętych.

Drugą zaś przyczyną płynącą, już to z powiększenia normy opłaty akcyznéj, już z upadku krajowego gorzelnictwa jest ogromny napływ wódki z Prus drogą kontrabandy doprowadzanéj w baryłkach od 2 do 4 garncy. W r. 1874 tego rodzaju ujęto spirytusu 69,093 wiader, co zdaje się jest cząstką zaledwie, nie zatrzymanego ogółu.

Gospodarstwo leśne w bardzo ograniczonéj ilości jest prowadzone, a ubytek lasów z każdym dniem staje się widoczniejszym.

Hodowla bydła w gubernii jest prowadzoną w widokach własnych gospodarstw, rzadko gdzie w celu systematycznéj sprzedaży.

Tymczasem hodowla owiec coraz bardziéj się powiększa, a mianowicie średnio i cienko wełnistych; żałujemy, że nie jesteśmy w możności podać cyfr obu tych gałęzi gospodarstwa.

5. Handel.

W gubernii głównie jak to w roku zeszłym powiedzianem było, ogranicza się głównie do produktów gospodarstwa rolnego.

Zboże téż głównym jest przedmiotem handlu eksportowego. Nie mamy do tej pory nigdzie cyfr, ile rocznie takowego wychodzi za granicę królestwa. Główną arteryą transportową dla zboża jest rzeka Wisła, następnie pograniczne komory.

Oprócz zbóż, wychodzą w małéj ilości z gubernii skóry i lny, a nadto szmaty do wyrobu papieru, co zwiększyło cenę takowych.

Oprócz tego w blizkości granicy dość znaczny prowadzi się handel trzodą chlewną i gęsiami.

Handel wewnętrzny, prowadzi się w rozmiarach potrzeb miejscowych i spoczywa tylko w ręku starozakonnych.

W roku 1874 świadectw na handel wykupiono 9,769 sztuk, to jest o 771 więcéj jak w roku zeszłym.

6. Przemysł fabryczny.

Ogranicza się do potrzeb miejscowych, mowy być prawie nie może o fabrykacyi, któraby dla zbytu za granicę produkowała.

Właściwie nawet nie można téj gałęzi nazwać fabryczną, gdyż w tak szczupłym zakresie jest prowadzoną. Zdawałoby się, że stan pod tym względem powinien być innym z uwagi na komunikacyą wodną, lecz brak arteryi lądowych do tego w części się przyczynia.

Powtóre, drugiem i najważniejszém źródłem takowego stanu jest brak kapitałów.

Wprawdzie kapitały w gubernii istnieją znaczne, lecz są nieuruchomione, a posiadacze nawet wielcy gruntowni rzadko posiadają obrotowy kapitał.

Daléj kapitalistów tak zwanych klassa, jest zbyt trwożliwą, aby w przemysł kłaść chciała swe mienie, gdy bez rezyka i niebezpieczeństwa może takowemi obracać, z wielką wygodą dla

siebie. Kapitały też tego rodzaju leżą albo w procentowych papierach lub też figurują na hypotekach.

Kapitały do hypotecznego lub wekslowego wypożyczenia są dość znaczne w gubernii, a że są bardzo poszukiwane, a nawet często ich brak się wydarza, powoduje to wysoką stopę procentową od 10 do 12%.

W ostatnich czasach szczególniéj zwiększyła się ilość drobnych kapitalistów którzy „sine cura" dobre interesa robią.

Gdyby kapitały w tym kierunku mniéj były potrzebne, a zatém gdyby mniéj procentowały, musiałyby się naturalnym porządkiem rzeczy zwrócić w inną stronę.

Z tych również przyczyn drobne i większe kapitały dla stworzenia przemysłu fabrycznego nie łączą się ze sobą, bo tak dobrze małym jak wielkim zasobem obracać można.

Głównie też przemysł związany jest z gospodarstwem rolném.

Szczegółowo znajdujemy stan fabrykacyi w następującym wykazie:

a) *Miasto Płock* posiada: 2 dystylarnie z produkcyą rs. 36,580, robotników 5; 2 fabryki octu z produk. rs. 2,250, rob. 3; 1 garbarnię z produk. rs. 100, rob. 1; 2 cegielnie z produk. rs. 12,644, rob. 17; 1 świec i mydła z produk. rs. 27,018, robot. 5; 1 krochmalu z produk. rs. 300, rob. 1; 1 olearnię z produk. rs. 900, rob. 3; 1 fabryka tytuniów z produk. rs. 11,382, robot. 61; 1 fabryka wapna z produk. rs. 2,500, rob. 1.

b) *Miasto Wyszogród* posiada 2 olearnie z produkcyą rs. 1,400, robotników 4.

c) *Miasto Płońsk* posiada 1 fabrykę wyrobów z miedzi z produkcyą rs. 15,000, robotników 5; 2 browary z prod. rs. 2,000, robotników 6; 1 garbarnia z produk. rs. 750, rob. 2; 1 olearnia z prod. rs. 1,500, rob. 3.

d) *Miasto Zakroczym* nie posiada żadnych.

e) *Miasto Lipno* posiada 1 browar z produkcyą rs. 900, robotników 1; 1 fabryka octu z prod. rs. 500, robot. 1; 5 garbarni z prod. rs. 2,250, rob. 6; 2 świec i mydła z prod. rs. 600, rob. 2; 1 olearnia z prod. rs. 150, rob. 1.

f) *Miasto Dobrzyń nad Wisłą* posiada 1 browar z produkcyą rs. 1,200, robotników 3; 1 fabryka octu rs. 700, robotn. 1; 1 cegielnia z prod. rs. 19,000, rob. 5.

g) *Miasto Rypin* posiada 1 fabrykę octu z produkcyą rs. 200, robotników 1; 4 fabryk wyprawy skór z prod. rs. 400, robot. 4.

h) *Miasto Mława* posiada 1 browar z prod. rs. 3,000, robot. 3; 1 fabryka octu z prod. rs. 350, rob. 1; 6 fabryk wypraw skór

z prod. rs. 4,750, rob. 10; 3 cegielnie z prod. rs. 2,550, rob. 7; 3 świec i mydła z prod. rs. 1,200 robot. 6.

i) Miasto Sierpc posiada 1 browar z prod. rs. 2,000, rob. 3.

k) Miasto Prasnysz posiada 1 browar z prod. rs. 600. robot. 3; 3 fabryki octu z pr. rs. 300, rob. 3; 1 fabryka wyprawy skór z prod. rs. 900, rob. 2; 2 olearnie z prod. rs. 250, rob. 2.

l) Miasto Ciechanów posiada 3 browary z prod. rs. 7,075, rob. 7; 2 fabryki octu z prod. rs. 430, rob. 2; 2 cegielnie z prod. rs. 630, robot. 4.

m) Powiat Płocki posiada 6 browarów z prod. rs. 10,560, rob. 16; 17 cegielni z prod. rs. 8,210, rob. 47; 12 olearni z prod. rs. 2,530, rob. 13.

n) Powiat Płoński posiada 1 fabrykę wyrobów żelaznych z prod. rs. 259,820, rob. 142; 1 fabrykę wyrobów z miedzi z pr. rs. 6,000, rob. 3; 9 gorzelni z prod. 323,280, rob. 148; 7 browarów z prod. rs. 9,000, robot. 27; 1 fabryka wyrobów ze skóry z prod. rs 750, rob. 2; 1 fabryka zapałek z produk. rs. 10,375, rob. 35; 1 fabryka krochmalu z prod. rs. 1,000, rob. 5; 1 młyn parowy z prod. 6,000, rob. 13.

o) Powiat Lipnowski posiada 1 fabrykę wyrobów żelaznych z prod. rs. 3,200, rob. 2; 8 gorzelni z prod. rs. 118,765, rob. 57; 5 browarów z prod. rs. 14,600, rob. 15; 2 fabryk octu z prod. rs. 1,200, rob. 2; 1 fabryka skór z prod. rs. 400, rob. 1; 6 cegielni z prod. rs. 101,512, rob. 41; 1 fabryka papieru z prod. rs. 2,400, rob. 4; 1 olearnia z prod. rs. 1,200, rob. 1.

p) Powiat Rypiński posiada 3 gorzelnie z prod. rs. 46,809, rob. 20; 4 browary z prod. rs. 6,880, rob. 10; 2 fabryki octu z prod. rs. 550, rob. 2; 3 fabryki skór 1,200, rob. 3; 18 cegielni z prod. rs. 25,000, rob. 42; 1 świec i mydła z prod. rs. 1,500; 3 tartaki z prod. rs. 1,400, rob. 5; 3 młyny parowe z produk. rs. 71,000, rob. 11.

q) Powiat Mławski posiada 4 hamernie z prod. rs. 17,500, rob. 13; 7 gorzelni z prod. rs. 228,970, robot. 42, 7 browarów z prod. rs. 11,000, rob. 20; 1 fabryka wyrobów skór z prod. rs. 500, rob. 1; 6 cegielni z prod. 6,280, rob. 19; 1 fabryka świec z prod. rs. 2,000, rob. 8; 4 tartaki z prod. rs. 6,600, rob. 7.

r) Powiat Sierpecki posiada 1 hamernię z produk. rs. 12,000 robot. 9; 5 gorzelni z prod. rs. 93,081, rob. 28; 5 browarów z pr. rs. 3,300, rob. 11; 1 cegielnia z prod. rs. 4,500, rob. 3; 1 fabryka szkła z prod. rs. 20,000, rob. 21; 1 tartak z prod. rs. 30,000 robotników 29.

s) *Powiat Prasnyski* posiada 1 gorzelnię z prod. rs. 29,849, rob. 7; 8 browarów z prod. rs. 10,000, rob. 19; 1 fabryka octu z prod. rs. 50, rob. 1; 4 cegielnie z prod. rs. 755, robot. 8; 1 fabryka papieru z prod. rs. 750, rob. 8.

t) *Powiat Ciechanowski* posiada 1 hamernię z prod. rs. 760, robot. 3; 2 gorzelnie z prod. rs. 34,238, rob. 13; 3 browary z pr. rs. 8,600, rob. 9; 7 cegielni z prod. rs. 3,860, rob. 39; 2 cukrownie z prod. rs. 260,000, robot. 500.

Ogólną sumę produkcyi gubernii stanowi rs. 1,990,914 przy 1689 robotnikach.

Wiele zakładów nie można nazwać nawet fabrykami, są to albo prosto domowe warsztaty prowadzone przez samego właściciela, lub też fabrykacya prowadzoną na tak drobną skalę, która wystarcza na szczupłe tylko potrzeby miejscowe.

Wszystkie bowiem zakłady wyrobu octu, olearnie, garbarnie są tego rodzaju, że czynią zadość potrzebom danego miejsca.

Co się tyczy cegielni, to takowa znajduje się zawsze w większym majątku ziemskim, a gdy w ostatnich latach ilość murowanych gospodarczych budowli znakomicie wzrosła, tém samem ilość cegielni się zwiększyła. Rzadko jednak takowe trudnią się zbytem po za miejscowym, rzadko prowadzone są w widokach handlu.

Ztąd też pożytek dla bogactwa krajowego z tych zakładów jest bardzo mały. Głównie też na uwagę zasługują: 1) Gorzelnie; 2) Cukrownie; 3) Fabryki wyrobów z żelaza; 4) Browary; 5) Młyny parowe; 6) Tartaki; 7 Huty szklanne.

Co do pierwszych, to ogół gorzelni w gubernii wynosi 35 zakładów i przedstawia produkcyą na rs. 875,052. W roku 1874 w tych zakładach wyrobiono bezwodnego spirytusu 15,909,185 stopni.

2. Cukrowni w gubernii było dwie, w Glinojecku i Krasieńcu z produkcyą rs. 260,000. Cukru wyrobiono ogółem 38,786 pudów 39½ funtow. W ogóle stosunkowo do innych gubernii Płocka posiada mało cukrowni i z tych Glinojecka prowadzi się w szczupłych rozmiarach; czego przyczyna leży, iż niedawno z upadku podniesioną została.

3. Pośród fabryk żelaznych pierwsze miejsce trzyma fabryka kupca Kopelmana w Płońskim powiecie, jest to zakład na duże rozmiary prowadzony, głównie wyrabiający produkta dla twierdz.

4. Browarów ogół wynosił 55 z produkcyą roczną rs. 90,315 i te głównie służyły do potrzeb miejscowych.

5. Młynów parowych znajduje się cztery z produkcyą rs. 76,000 największe we wsiach Borowiczki i w dobrach Okalewo.

6. Z tartaków głównie zasługuje na uwagę w dobrach Bieżuń, który prowadzony jest o sile pary i wyrabia drzewo na spław.

3. Nakoniec huta szklanna również w tychże dobrach się znajdująca, wyrabia produkt prosty, zaspakajający zwykłe potrzeby. Jednem słowem rzec można, że gubernia Płocka pod względem przemysłu fabrycznego, jedno z ostatnich miejsc w kraju zajmuje i nie widać dążenia w tym kierunku do wzrostu. O ile przyczyna leży w braku lądowéj kommunikacyi, okaże mająca przeprowadzić się linia kolei Nadwiślańskiéj.

7. Komunikacye.

Na mocy ukazu z d. 19 czerwca 1870 roku, wszystkie drogi w królestwie dzielą się na gubernialne i powiatowe.

I. Co do dróg. Po koniec roku 1874 w gubernii było:

a) Pierwszorzędnych dróg wiorst 287 sążni 368, w téj liczbie: brukowanéj wiorst 8 sążni 362, szosy wiorst 259 sążni 276, zwykłych wiorst 19 sąż. 230.

b) Drugorzędnych wiorst 1,395 sąż. 441 w téj liczbie: brukowanéj wiorst 9 sąż. 285, szosy wiorst 141 sąż. 210½; gruntowéj wiorst 1244 sąż. 445½.

W roku 1874 oprócz naprawy dróg, z sum gubernialnego drogowego podatku wybudowano szosy wiorst 4 sąż. 278 o koszcie ogólnym rs. 10,010 kop. 53. Wybudowanie jednéj wiorsty zatém średnio kosztowało rs. 2,197 kop. 24.

Na naprawę dróg gubernialnych wydano rs. 32,023 kop. 58, na poprawę mostów rs. 1,292 kop. 32, utrzymanie służby drogowéj i techników rs. 7,795, razem rs. 41,110.

Z gminnych funduszów wybudowano szosy wiorst 1 sążni 320. W celu utrzymania dróg powiatowych użyto w naturze: dni pieszych 37,100, dwukonnych podwód 9,935, gotowizną rs. 13,074 kop. 60. Dróg bocznych w gubernii znajdujemy 2,910 wiorst, utrzymywanych przez posiadaczy gruntów.

II. Mosty. Mostów znajdowało się większych 131, w téj liczbie 15 opatrzonych taryfą.

III. Co do dróg spławnych, to głównie wspomniemy Wisłę jako główną wodną komunikacyjną linię. Podług danych zaczerpniętych z Nieszawskiéj komory celnéj okazuje się, że w r. 1874 przybyło po rzece Wiśle z zagranicy z ładunkiem berlinek i gabarów 582, bez ładunku 514, razem 1,096.

Ogólna wartość ładunku wynosiła podług tych źródeł rs. 1,255,166, liczba robotników 8,325 osób.

Za granicę zaś wypłynęło z ładunkiem 1,394 berlinek i gabarów, tratew 3,581 wartości rs. 12,213,675, z liczbą 27,418 robotników. Żałować musiemy, że nie jesteśmy w stanie podać ilości spławionego zboża i jego wartości.

IV. Poczty. Wszystkich stacyi pocztowych w r. 1874 było 21, na takowych utrzymywano 21 pocztylionów i 95 koni.

Posiadamy tylko co do Płockiéj stacyi dane, przedstawiające ruch korespondencyi na takowéj. Z Płocka ekspedjowano ogółem listów 53,478, posyłek i pak 2,918, to jest: listów zwykłych 47,626, otwartych 1,478, pieniężnych 2,597, rekomendowanych 1,777.

Otrzymano w Płocku listów zwykłych 44,942, otwartych 2,170, pieniężnych 8,388, rekomendowanych 2479, razem 57,979.

Pism polskich i ruskich codziennych 211, tygodniowych 56. zagranicznych 1,996.

Nieodesłano listów: dla niedokładnego adresu 125, dla użytéj marki 18.

Można mieć pewne przekonanie, że zniżenie opłat pocztowych wpłynie na zwiększenie się ilości korespondencyi.

8. Oświata.

W Płockiej gubernii po koniec r. 1874 było 293 naukowe zakłady, to jest: 1 Gimnazyum męzkie, uczących się 410, 1 żeńskie ucząc. 180, 1 Seminaryum nauczycieli wiejskich ucząc. się 57, 1 Szkoła wzorowa ucząc. się 30, 212 Szkół początkowych, uczących się 12,800, 1 Niedzielno-handlowa ucząc. się 6, 10 Niedzielno-rzemieślniczych, uczą. się 521, 12 prywatnych szkół, ucząc. się 448, 54 Kantoraty, ucząc. się 1,590. Uczących się ogółem 16,042, to jest chłopców 9,912, kobiet 6,130.

W r. 1874 otworzono 3 męzkie pensyonaty, 2 żeńskie i 12 szkół początkowych.

Podług wyznań biorąc uczyło się: Prawosławnych 195, Rzymsko-katolików 11,117, Ewangelików 3,352, Żydów 1,378.

Podług stanów: dzieci szlachty i urzędników 1,061, duchownych 2, mieszczan 3,964, włościan 10954, cudzoziemców 61, razem 16,042.

Oprócz tych zakładów przy kościele katedralnym istnieje 1 seminaryum duchowne o 43 uczniach.

Przyjmując liczbę mieszkańców gubernii na 497,644 wypada 1 uczący na 31 mieszkańców. Przypuszczając zaś, że dzieci

uczą się od 10 roku życia do 16 włącznie: możemy wyszukać cyfr, które wykażą stosunek uczących się do takich, którzy żadnego wykształcenia nieotrzymują.

W roku 1874 podlegających spisowi wojskowemu to jest poborowi, liczących lat 20 było mężczyzn 4,291, przypuszczamy, że takaż liczba osób przypada na lata 10, 11, 12 do 16 roku życia włącznie, samych mężczyzn, dodając do tego równą liczbę kobiet otrzymamy dzieci od 10 do 16 roku życia razem 51.492. Że zaś uczyło się tylko dzieci ogółem 16,042, zatém niepobierających żadnéj nauki było 35,450.

Zastanawiając się nad stosunkiem szkół do ogółu mieszkańców otrzymujemy 1 szkołę na 1.698 mieszkańców.

Szczegółowo: 1 męzkie gimnazyum na całą ludność, 1 żeńskie i 1 szkoła początkowa na 2,342 mieszkańców.

Porównajmy te dane z innemi państwami Europy:

a) Szkoły początkowe. W Prusach 1 szkoła na 740 mieszkańców, w Saxe Wejmarze 1 na 411, w Bawaryi 1 na 581, w Hanowerze 1 na 524, w Saksonii 1 na 770, w Austryi 1 na 1,172, w Holandyi 1 na 1,412, w Anglii 1 na 2,658.

Pierwsze zatém miejsce pośród wykształcenia ludowego zajmują Niemcy. Anglia zaś pod tym względem smutne dane przedstawia.

b) Szkoły średnie, gimnazya. Takowych jak widzimy w gubernii jest jedno męzkie i jedno żeńskie, co na ogół ludności absolutnie jest nie wystarczającem.

Saxe Altenburg z ludnością 5 razy mniejszą liczy 1 gimnazyum i 1 szkołę realną, Lippe Schaumburg z ludnością 31.382 mieszkańców posiada 2 gimnazya, jednem słowem stosunek zakładów średnich w gubernii niepomiernie jest mały. Istnieje wprawdzie w gubernii kilka prywatnych szkół, kilko-klasowych, lecz te jako władające szczupłemi środkami potrzebom należycie zadość nie czynią.

Ilość osób średnie wykształcenie pobierających nadzwyczajnie jest małą. Cyfry wreszcie wymowniejsze są od słów. Z tych widziemy, że ilość szkół ludowych znacznie się powiększa, zaś średnie wykształcenie pozostaje w mierze. W skutek Najwyższego postanowienia z d. 30 czerwca 1871 kierunek gimnazyów jest ściśle klasycznym. W r. 1873/4 uczących się w płockiem gimnazyum było: W klasie przygotowawczéj 52, w I-éj 71, w IIéj 86, w III-éj 85, w IV-éj 49, w V-éj 30, w VI-éj 26, w VII-éj: rok I-szy 8, w VII-éj rok II-gi 21, ogółem 428.

Promowano z r. 1874/5, z przygotowawczéj do I-éj 38, z I-éj do II-éj 43, z II-éj do III-éj 49, z III-ej do IV-éj 47, z IV-éj do V-éj 19, V-éj do VI-éj 15, z VI-éj do VII-éj rok I-szy 18, z VII-ej oddz. I do VII-éj oddz. II 6, ukończyło gimnazyum 7, razem 242.

Zatém liczba promowanych do niepromowanych przedstawia się jak 1:2.

Rozpatrując się w postępach uczniów gimnazyum męzkiego, winniśmy nadmienić, że stopni podług jakich ocenia się postęp w naukach jest pięć, 1 zły, 2 mierny, 3 dobry, 4 bardzo dobry i 5 celujący, nadto, że stopnie te udzielają się ze sprawowania, pilności i uwagi.

a) Co do postępów.

Ruski uczniów 2 stopień 5, uczniów 27 stop. 4, uczniów 202 3, uczniów 151 stop. 2, uczniów 10 stop. 1.

Łacina uczniów 2 stopień 5, uczniów 24 stop. 4, uczniów 171 stop. 3, uczniów 127 stop. 2, uczniów 21 stop. 1.

Grecki uczniów 1 stopień 5, uczniów 19 stop. 4, uczniów 116 stop. 3, uczniów 63 stop. 2, uczniów 1 stop. 1.

Historya uczniów 1 stopień 5, uczniów 21 stop. 4, uczniów 134 stop. 3, uczniów 42 stop. 2, uczniów 2 stop. 1.

Niemiecki uczniów 4 stop. 5, uczniów 20 stop. 4, uczniów 103 stop. 3, uczniów 122 stop. 2, uczniów 20 stop. 1.

Francuzki uczniów 3 stop. 5, uczniów 3 stop. 4. uczniów 6 stop. 3, uczniów 1 stop. 2, uczniów 1 stop. 1.

Polski uczniów 5 stop. 5, uczniów 38 stop. 4, uczniow 147 stop. 3, uczniów 28 stop. 2, uczniów 1 stop. 1.

Matematyka uczniów 6 stopień 5, uczniów 48 stop. 4, uczniów 188 stop. 3, uczniów 143 stop. 2, uczniów 5 stop. 1:

Geografia uczniów 2 stop. 5, uczniów 25 stop. 4, uczniów 177 stop. 3, uczniów 80 stop. 2, uczniów 11 stop. 1.

b) *Sprawowanie* uczniów 52 stop. 5, uczniów 153 stop. 4, uczniów 155 stop. 3, uczniów 4 stop. 2.

c) *Pilność* uczniów 18 stop. 5, uczniów 78 stop. 4, uczniów 288 stop. 3, uczniów 80 stop. 2.

d) *Uwaga* uczniów 23 stop. 5, uczniów 86 stop. 4, uczniów 182 stop. 3, uczniów 63 stop. 2.

Z ogólnéj liczby uczniów absentowało się w roku szkolnym uczniów 317, godzin razem 10,232. Chorowało 101 uczniów, zmarło 4, wydalono 2, ubyło 58. Karano: karceresem 324, naganą 212 [1]).

---

[1]) W tych cyfrach jedni i ci sami kilka razy się powtarzają.

Skład nauczycielski: Dyrektor 1, inspektor 1. Nauczyciele: do ruskiego 3, polskiego 1, niemieckiego 1, francuzkiego 1, łaciny i greckiego 5, matematyki 2, historyi 2, religii 4, rysunków 1, śpiewu i gimnastyki 1, lekarz 1. W téj liczbie z wykształceniem uniwersyteckiem 13 osób, z innéj edukacyi 8.

Pomoce naukowe: a) Gabinety, fizyczny i chemiczny posiadające przedmiotów 1,965. b) Biblioteka dzieł 6,847, tomów 9,251. d) Czytelnia dla uczniów posiadająca dzieł 270, tomów 546.

Do czytania brano przez uczniów dzieł do języków 162, do historyi 194, powieści 88.

Uczniowie zajmowali się obok nauki udzielaniem lekcyi młodszym kolegom, i tak z klasy IV-éj nauczało 8, z V-éj 10, z VI-éj 12, z VII-éj 4.

Co do zamieszkań uczniów i postępów w tym względzie, to takowe największe były u tych, którzy mieszkali w domach rodziców i u nauczycieli. W domach rodziców i krewnych mieszkało 235 uczniów, na stancyach ogólnych 42, u nauczycieli 6, na stancyach prywatnych 81.

Nadzór nad uczniami w ten sposób był dopełniany, iż każda klasa posiada gospodarza, którym jest nauczyciel; a nadto miasto podzielonem jest na rewiry i gospodarze klas odwiedzają uczniów po domach oraz czuwają nad onymi i w mieście.

Co do postępów w innych zakładach naukowych nie posiadamy pod ręką wiadomości żadnych.

9. Sprawa włościańska.

W téj materyi zwrócić uwagę należy: 1) na zamiany serwitutów; 2) na spory dotyczące takowych; 3) na zarząd gmin.

Co do pierwszych w r. 1874 zatwierdzono: umów o zamianę ziemi 34, o zamianę serwitutów 53, jednych i drugich 37, razem 124.

Seperacya gruntów włościańskich, na drodze ugody, z każdym rokiem się powiększa. O ile fakt ten ważnym jest dla gospodarstwa krajowego, przekonywamy się z tego, że cena ziemi w majątkach odseperowanych znakomicie jest większą. Staraniem też właścicieli jest jak najprędsze odseperowanie się, gdyż tą drogą uwalniają się od wielu ciężarów jakiemi są służebności.

II. W roku 1874 powstało sporów o naruszenie serwitutów 176, z których rozpoznano 165.

W roku tymże podano próśb o dozwolenie cięcia lasów 42, pomyślnych rezolucyi było tylko 22.

Co do przestrzeni dozwolono: wyrąbać mórg 2,236 prętów 147, wykarczować mórg 842 pręt. 141. Wyrąbać na drzewo i do budowli sztuk 47,000.

III. *Gminy*. Gmin ogółem było 110. Podług ludności dzieliły się: mające mniéj jak 2,000 mieszkańców, tych było 2; od 2,000 do 4,000 miesz. 58 gmin, od 4,000 do 6,000 mieszk. gmin 43; większych gmin 7.

Na tak zwanych gminnych zebraniach wydano postanowień 544, w tych: co do rozkładu podatków 21, co do rozkładu powinności naturalnych 195, w innych przedmiotach 328. Ogół gminnych podatków wynosił rs. 83,868 kop. 25³/₄.

Z tych asygnowano na utrzymanie wójtów rs. 18,945, ławników rs. 4,607 kop. 92½, pisarzy rs. 21,534 kop. 70, na inne wydatki rs. 14,363 kop. 15.

Co do personelu wójtów, to liczba piszących zwiększyła się w roku zeszłym o 13 osób. Z wójtów było: szlachty 37, mieszczan 14, włościan 59, umiejących czytać i pisać 67, czytać 28, nie piszących 15.

Z téj liczby oddano pod sąd 3 wójtów, uwolniono za bezprawne działania 7, ukarano aresztem 9, pieniężnie 32.

Co do działalności wójtów. To w roku 1874 ustanowili opiek: nad nieletniemi 740, bezwłasnowolnemi — sierotami bez majątku 7, nad majątkiem nieobecnych 7.

Obszar czynności wójtów nie dozwala im w tym kierunku należycie czuwać, dla tegoteż działalność ich ogranicza się tylko do ustanowienia opieki.

Kar ogółem pieniężnych nałożono rs. 5,002 kop. 96³/₄.

Sądownictwo gminne. W roku 1874 osądzono: policyjnych spraw 7,458, cywilnych 5,505, o spadkach 339, więcéj ogółem jak w r. 1873 na 1,297 spraw.

Z téj liczby skasowano: sądów policyjnych 81, cywilnych 104, o spadkach 19.

Kar z wyroków wyegzekwowano rs. 9,132 kop. 86.

W skład sądów gminnych wchodzą ławnicy, których ogół wynosił 231 osób. W téj liczbie: szlachty 38, mieszczan 16, włościan 177. Podług oświaty: umiejących czytać i pisać było 65, czytać 44, bez oświaty 122.

Do zarządów gminnych należą pisarze i tych było ze szlachty 67, mieszczan 37, włościan 12.

Zamierzona organizacya sądownictwa, dotknie także i gminne i należy mieć nadzieję, że korzystnie wpłynie na takowe. Sam rozdział władzy administracyjnéj i sądowéj znakomicie do tego winien się przyczynić.

10. Podatki.

Do podatków gubernialnych należą: 1) od ubezpieczeń; 2) drogowy; 3) kwaterunkowy.

Co do I-go. Wartość zabezpieczonych zabudowań w roku 1874 wynosiła rs. 18,030,410. Opłata przypadająca do pobrania stanowiła sumę rs. 142,237 kop. 18½. Szkody przez pożary zrządzone obliczają się na rs. 60,501 kop. 44.

Oprócz zabezpieczenia zabudowań takowemu podlegało bydło w ilości 269,937 sztuk.

Ilość opłaty asekuracyjnéj od takowego wynosiła rs. 26,993 kop. 70. Z funduszów tych asygnowano w roku zeszłym rs. 10,810 na wynagrodzenie za zabite bydło, które podległo księgosuszowi.

II. Podatek drogowy. Rozmiar tego podatku określa się w ten sposób, że obywatele wiejscy płacą 15% gruntowego i podymnego podatku, miejscy zaś 15% podymnego i kontyngensu liwerunkowego.

W roku 1874 powinno było wejść do kas: zaległości rs. 6,536 kop. 32, podatku rs. 68,242 kop. 60¾.

III. Kwaterunkowy. Na zasadzie postanowienia z dnia 31 maja 1868 r., rozkład tego podatku dokonywa się przez zarządy miejskie i gminne.

Podatku tego w r. 1874 powinno wpłynąć: z zaległości rs. 19,095 kop. 52½, z bieżących rs. 45,005.

Niestałe dochody państwa stanowi podatek akcyzny: 1) od trunków; 2) od tytuniów; 3) od cukru.

1. Co do trunków, podatku opłacano od takowych, od spirytusu i wyrobów wódek rs. 682,480, z piwa rs, 26,280 kop. 54. Z patentów na prawo sprzedaży i wyrobu rs. 76,535 kop. 64.

2. Z tytuniów. Za świadectwa na sprzedaż otrzymano rs. 9,785, za banderole rs. 7,589 kop. 25½, z kar rs. 730 kop. 98.

3. Od cukru opłata akcyzna wynosiła rs. 27,150 kop. 50½, z patentów rs. 320.

Powinności w naturze były: 1) kwaterunkowa; 2) drogowa; 3) podwodowa; 4) wojenna.

Co do 1-éj. Ogół wojsk w gubernii oprócz twierdzy Nowogeorgiejewska wynosi 6,000. Za rozlokowanie wojsk tych należało zapłacić rs. 40,777 kop. 74.

2. O ilości i jakości tego rodzaju obowiązków mówiliśmy w części o drogach i tu powtarzamy tylko, że ogół dni pieszych wynosił 37,100, konnych 9.935.

3. *Co do podwód*, użyto takowych: jednokonnych płatnych 1,499, bezpłatnych 211; parokonnych płatnych 3,549, bezpłatnych 13,844; trzykonnych płatnych 56; bezpłatnych 34; czterokonnych płatnych 71, bezpłatnych 57; razem płatnych 5,175, bezpłatnych 14,146.

4. W roku 1874 po raz ostatni poboru dokonano podług dawnego systemu, z wykupem. Płocka gubernia obowiązaną była dostarczyć: chrześcian 1,234, żydów 245, razem 1,479 ludzi.

Przyjęto zaś 1,189 ludzi, wykupiło się 136, pozostało w zaległości 154, odesłano do szpitali dla zbadania 276 osób.

Na skutek Najwyższego Manifestu z d. 1 stycznia 1874 r. cała ludność zdolna do broni powołaną została do obowiązków służby wojskowéj bez różnicy stanów. Podlegających zatém konskrypcyi ilość się zwiększyła i w r. 1874 wyniosła 4,291 osób, z których 4,261 podlegało losowaniu. Z tej liczby weszło do służby 910 osób, i tak: *a*) mających prawo na krótszy czas służby 6 osób, zaś na ogólny termin 904. *b*) Umiejących czytać i pisać 127. *c*) Szlachty 11, urzędników synów 2, kupców 1, mieszczan 98, włościan 787 i innych 11. *d*) Rosjan 1, Polaków 795, Niemców 70, Żydów 44. *e*) Bezżennych 822, żonatych 88.

Co się tyczy podatków ogólno-państwowych jakie płaci gubernia, to takowe przedstawiają się w ten sposób:

a) Podatek główny dworski gruntowy . .	192,236	rs.	16	k.
b) Dodatkowy.	90,051	„	61	„
c) Podymne z dworskich budowli. . . .	64,396	„	20	„
d) Główny gruntowy z osad	3,791	„	97	„
e) Dodatkowy	1,084	„	60	„
f) Podymne.	4,547	„	—	„
g) Główny gruntowy włościański . . .	95,417	„	71	„
h) Dodatkowy.	46,790	„	11	„
i) Podymne.	96,200	„	—	„
k) Podymne w miastach	23,284	„	25	„
l) Kontyngens liwerunkowy	995	„	5	„
Ogółem w r. 1874 powinno wejść do kas	619,514	„	66	„

Nie od rzeczy przedstawić tu będzie także dochody i rozchody miast gubernii Płockiéj.

Nazwa Miasta	Z lat uprzednich było w Banku Polskim		Dochód z roku 1874		Rozchód z roku 1874		Jest w Banku Polskim	
	Rubli	Kop.	Rubli	Kop.	Rubli	Kop.	Rubli	Kop.
Płock	61048	37 1/2	42825	70 1/2	36485	21 1/2	79054	37 1/2
Płońsk	48775	56	14907	91	14447	78	58501	84
Lipno	5940	88 1/2	5653	49 1/2	4419	13	9465	41
Rypin	19709	81 1/4	2605	34 1/2	2470	36 1/2	20693	51
Mława	43466	44	13101	79 1/2	8851	17	58175	74
Sierpc	11277	58 1/2	6493	75	2853	46	11277	58 1/2
Prasnysz	16566	62	5578	36 1/2	4815	15 1/2	18066	62
Ciechan.	23802	10 1/2	12132	87 1/2	6611	16 1/2	26333	19 1/2
Wyszog.	10782	88	4976	45	2321	41 1/2	7887	45
Zakrocz.	12306	83 1/2	6541	46	3144	85	12554	97 1/2
Dobrzyn nad Wis.	29428	53	3116	93 1/2	1955	35	30624	82
Razem	282075	62 3/4	118911	8 3/4	88375	5 1/4	332635	52

Na tém zakończamy ten krótki rys statystyczny, prosząc czytelnika o wybaczenie jego ułomności i braków. Podajemy to tylko co byślimy w stanie zebrać, nie mając bynajmniéj pretensyi abyśmy całość wyczerpali. Przeciwnie zeznajemy sami, że wiele niedostaje jeszcze szczegółów, któreby obraz uzupełniały.

Mamy nadzieję jednak, że z czasem dział ten coraz bogatszym czytelnikom przedstawiać będziemy. *A. F.*

KILKA WIADOMOŚCI Z HIGIENY.

Ratowanie ludzi w nagłych wypadkach utratą życia grożących.

a) Zaczadzonych. Po spaleniu się drzewa, węgle po nim pozostałe lub téż kamienne, wywiązują gaz tlenek węgla oraz inne gazy zabójcze; dostrzegalne nawet dla oka w postaci niebieskiego płomyka. Baczną téż uwagę zwracać należy na zasuwanie pieców, które zwykle są źródłem zagorzeń.

Zaczadzonego należy natychmiast wynieść na świeże powietrze, lub téż wpuścić należytą ilość świeżego powietrza. Rozebrawszy chorego układa się w ten sposób, aby głowa i piersi były wyżéj i skrapia się twarz zimną wodą, naciskając lekko piersi dla

przywrócenia oddechu. Dobrze jest sprawić wymioty, poczém dawać należy wodę z octem lub cytryną, lewatywy z octem i zimne na głowę okłady. Gdy to nie sprawi skutku, upust krwi z ręki jest pożyteczny.

b) Utonionych. Ciało utopionego należy odwrócić na bok, otworzyć usta, by ułatwić odpływ wody. Jeśli woda odeszła, układa się ciało na wznak, z głową wzniesioną. Po zdjęciu ubrania, obwinąć ciepłą kołdrą ogrzaną. Rozciera się ciało szczotką lub flanelą, na dołku żołądkowym, brzuchu, bokach i krzyżu. Dla przywrócenia oddechu cisnąć lekko na piersi należy, naśladując wznoszenie i opadanie piersi. Po upływie 15 sekund zaprzestaje się na czas pewien téj czynności i wciska się powietrze z pomocą ust lub mieszka w usta utonionego. Czynność tę powtarzać trzeba kilkanaście razy naprzemian, pod nozdrza poddaje się flaszkę z octem mocnym, nadto pociera się nim skronie i kostki ręki. Gdy usta silnie są zaciśnięte, otworzyć je należy koniecznie, nadto należy się starać rozgrzać ciało, przeprowadzając gorące żelazko po wierzchu flaneli, która ciało owija; prowadząc takowe po piersiach, brzuchu, kolumnie pacierzowéj, pod pachami i dołku żołądkowym. Podeszwy i dłonie należy długo nacierać.

Jeżeli utoniony powraca do życia, nacierania i okłady gorące należy wciąż prowadzić; zaprzestać zaś należy, gdy usiłuje oddychać wszelkich naciskających piersi czynności.

Przed przyjściem do zmysłów, nie należy nic wewnątrz dawać oprócz paru kropli wódki do ust, lub włożenia kawałka kamfory. Jeźli powrót do życia nastąpił, należy położyć chorego w ogrzane łóżko, na nogi kłaść kamionki gorące, dawać do picia wino, wódkę i rosół.

c) Choroby zaraźliwe. Powiemy o tych, które szczególniéj łatwe są do nabycia na wsi a mianowicie o wypływających z częstego obchodzenia się zwierzętami.

1. Wścieklizna. Choroba ta najczęściéj przechodzi od psa do człowieka. Pies jest w tym stanie smutny, oczy ma zaognione, liże zimne rzeczy, chowa się, wyszedłszy z ukrycia jest niespokojny, biega bez celu, chrypnie, i często wyje. Napady szaleństwa idą szybko, po 6 dniach zwierzę zdycha. Podejrzanego psa najlepiéj zabić. Objawy wścieklizny objawiają się u człowieka w drugim tygodniu, lub około 40-go lub 50-go dnia. Ranę najlepiéj natychmiast rozpalonem do białości żelazem wypalić, w braku tego użyć witryol, kamień piekielny. Nadto ranę doskonale wyciskać, aby krew i ślinę jadowitą usunąć.

Praktyczném jest psa który ukąsił poddać obserwacyi, gdyż zabicie przecina możność sprawdzenia czyli pokąsanie jadowitem było, a często napróżno pozostawia się ukąszoną osobę pod najwyższą trwogą.

2. Czarna krosta. Źródłem jéj karbunkuł u bydląt, którego są dwa rodzaje:

Pierwszy rodzaj, odrazu zabijający zwierzę. Drugi przedstawia się obrzmieniami okrągłemi, twardemi, występującemi na piersiach, łopatkach, podgardlu, szyi, bokach i brzuchu.

Unikać téż należy spożywania mięsa dotkniętych tą chorobą bydląt i w ogóle wszelkich z takowém stosunków.

Czarna krosta u człowieka zjawia się zwykle na twarzy, szyi, rękach i t. p. Najpierwéj okazuje się guziczek bardzo swędzący, na którym powstaje pęcherzyk czerwonawy, czerniejący niedługo a w końcu w strup przechodzący. Części otaczające krostę są czerwone, obrzmiałe, połyskujące z uczuciem prężenia i palenia. Dnia 2-go lub 3-go zjawiają się: bezsenność, zawrót, ból głowy, które to przypadłości są już groźnym objawem i pierwszym środkiem po spostrzeżeniu podejrzanéj krosty jest jéj wypalenie i gnojenie następnie maścią drażniącą lub terpentyną.

3. Nosacizna. Choroba ta dla człowieka jest zabójczą, zjawia się w tychże objawach co i u zwierząt, i tenże ma przebieg; każdy gospodarz jest obznajmiony z tą chorobą, szczegółów téż o niéj niepodajemy. Zwracajmy tylko uwagę na konieczność ostrożnego obchodzenia się ze zwierzętami dotkniętemi tą chorobą.

DZIEŃ ŚWIĘTEGO JANA.

Obrazek obyczajowy z życia ludu neapolitańskiego,

przez

Rosenthal-Bonin.

przełożyła z niemieckiego

B. F.

Signora Elżbieta Zuccini wstała dzisiaj nadzwyczaj rano; zanim jeszcze zadzwoniono na mszę w San Paolo i nim wesoły Giacomino z Casorii, począł biegnąć po za swoim osiołkiem okrzykiwać pasternak i sałatę.

Morze w zatoce neapolitańskiéj drzemało głęboko, olbrzymie wyspy skaliste otoczone były jeszcze wonną, białą zasłoną nocy, rozpostartą na sterczących wierzchołkach. Signora Elżbieta podniosła się już o drugiéj w nocy, śpiesznie rzuciła się na kolana przed obrazkiem Madonny, poczém natychmiast skierowała się ku zwierciadłu, aby swoje czarne włosy jak najstaranniéj i najpiękniéj ułożyć; wszystkie nawet łańcuszki z granatów, srebrne pierścionki, największe złote kolczyki i inne jakie posiadała kosztowności, połączyła wspaniale Elżbieta na małéj swéj osóbce i stanęła wyczekująca w oknie, spoglądając niespokojnie czy złoto-różowe chmurki jutrzenki nie oblały jeszcze pierwszym promieniem wschodzącego dnia, pomarańczowych i zielono-oliwnych wyniosłości Sorrenta.

Był to dzień Ś-go Jana, ważny dzień dla młodych dziewcząt neapolitańskich, w którym mogły te pełne życia, czarne kędzierzawe główki upewnić się, czy jeszcze w tym roku powiewając dumnie wachlarzami jako młode mężatki, po ulicach będą przechadzać się czyli téż następnego lata znowu zadawać będą losowi téż samo tru-

dne pytanie. Była to pełna wyczekiwana chwila, bo chociaż niezamężne piękności wspaniałego, nadbrzeżnego miasta, nie tak energicznie wyrażały życzenie posiadania czepeczka, jak owo szwajcarskie dziewczę, które mówiło do swéj matki: „Matko! ja muszę mieć męża, inaczéj dom spalę,“ to wszakże tę chęć podpalania mogły podzielać ze swemi północnemi siostrzycami, wszystkie dwudziestoletnie a wolne jeszcze neapolitanki.

Elżbieta za miesiąc miała ukończyć lat 20, nikt więc dziwić się nie powinien, iż o północy już znaleść nie mogła spoczynku i nasłuchiwała uderzenia wieżowego zegaru, aby nie opuścić ważnéj chwili przepowiedni, Indovinellą zwanéj. Ubranie jéj było już ukończone, w tym świetnym stanie, z sercem tęsknoty pełném, oparła się w otwartém oknie, dozwalając lekkiemu, chłodnemu powiewowi nocy muskać jéj czarnowłosą główkę. Żeglarze poczynali już krążyć po morzu, dzień powinien wkrótce zaświtać. Nagle też ukazał się żółty pas na sinawych górach, szare chmurki zawieszone spokojnie na horyzoncie promieniły się oblane złotem, morze świeciło zjawiskiem rozbudzonego poranku i w tejże chwili Ełżbieta sięgnęła pospiesznie do stojącéj obok szklanki, wyjęła zeń kwiat gwoździka i rzuciła na pustą, milczącą ulicę. Nie śmiejąc odetchnąć stała ona teraz na wpół ukryta po za firanką patrząc bacznie na dół, gdyż każda sekunda spowodować mogła ową chwilę krytyczną, i zapytywała siebie, czy ktokolwiek podniesie kwiatek i kto téż to będzie? Gdyby to był jaki młodzieniec, nie wątpiłaby żadna prawdziwa neapolitanka, a mniéj jeszcze Elżbieta, iż zostanie mężem pytającéj. Dziewczyna wstrzymując oddech śledziła wciąż swój kwiatek, a gdy się tak bacznie wpatrywała, zdało jéj się nagle, że dwa kwiaty leżą jeden obok drugiego. Elżbiota przypisywała to z początku złudzeniu świtającéj jutrzenki, wychyliła głowę po za okno i aby się lepiéj przekonać przetarła oczy ręką—patrzyła. Lecz co za przerażenie! W istocie dwa duże, pąsowe gwoździki leżały na drodze. Jak się to stać mogło?... rozważała czarnowłosa dziewczyna oddychając gwałtowniéj, wszak wczoraj wieczór umieściła ona w szklance jeden tylko gwoździk, tego była pewną. Nagle uczuła w sercu jakby dotknięcie obosiecznego noża. Toż to nad nią, na trzeciem piętrze mieszkała nieznośna, zuchwała Fanetta i zapewne musiała ona w téj chwili dopełnić także zwyczaju Indovinelli. Elżbieta spojrzała do góry. W istocie, z balkonu odchodziła właśnie Fanetta w swojéj żółtéj widniejącéj zdaleka sukni. Czarnowłose dziewczę chwyciło się gniewnie za głowę. „Który kwiat jest moim!“ krzyknęła z rozpaczą. „Oba gwoździki zupełnie są do siebie podobne, zbiegnę więc, zabiorę prędko obadwa i rzucę inny, świeży kwiatek.“ Elżbieta była już we drzwiach swe-

go pokoju, gdy usłyszała kroki na spokojnéj dotąd ulicy. „Oh! może to jaka kobieta, może chłopię przechodzi tamtędy,“ pocieszała się. Jedno wszakże spojrzenie jéj płomienistych oczu sprawiło, iż zatrzymała się jak skamieniała i w najwyższém podziwieniu patrzyła na ulicę. Nie jeden mężczyzna, lecz aż dwóch tam się znajdowało: Elegancko ubrany, dystyngowany pan w pięknych lila rękawiczkach, które przenikliwy wzrok Elżbiety dostrzegł natychmiast, a o kilka kroków daléj stał krzywousty posługacz z poblizkiéj oberży. Obadwa szybko podeszli ku gwoździkom. „Dziesięć lat mojego życia oddałabym chętnie, gdybym mogła wiedzieć, który z nich posiądzie mój kwiatek,“ jęknęła Elżbieta. Wirowało jéj w głowie z gniewu, łudzącego oczekiwania i rozpaczy. Machinalnie ze ściśniętem sercem spoglądała na kwiaty a w oczach jéj świeciły łzy. Elżbieta widziała teraz jak piękny, elegancki pan schylił się po gwoździk, podjął go, oczyścił z kurzu i włożywszy w dziurkę od guzika, śmiejąc się spojrzał w górę. W żalu swoim Elżbieta zapomniała, iż zwyczaj nakazywał jéj cofnąć głowę i ukryć się. Jakby demoniczną siłą przykuta, oczekiwała rozstrzygnięcia losu, lecz łzy zaćmiły jéj oczy i młody człowiek ze zdumieniem spoglądał na szczególne, badające wyrocznią dziewczę, którego płacz mógł rozpoznać przy świetle powstającego szybko dnia. A teraz krzywousty Agosto dotarł także do owego miejsca, bezmyślnie podniósł swemi ogromnemi palcami drugi gwoździk i umieściwszy go podług ludowego zwyczaju za uchem, podreptał ociężałym krokiem ku swojéj traktyerni. Elżbieta obudziła się jakby ze snu ciężkiego. Przestraszona odbiegła od okna, miotana żalem i gniewem, spojrzała na przeciwną ścianę pokoju, gdzie pstro malowana i ozdobiona srebrnemi blaszkami świeciła ku niéj Madonna; kilka chwil tylko stała tak pogrążona w smutku, nagłym ruchem rzuciła się na kolana przed obrazkiem Łaskawéj: „Oh! nie przeznaczaj pięknego téj złéj Fanecie! daj jéj niezgrabnego Agosto, Święta Matko Boska!“ wołała tak głośno, iż na ulicy słychać ją było. „Ona zawsze staje mi na drodze; tak było już z tym pięknym pułkownikiem od bersaglierów, który spoglądał na mnie, a ta zuchwała wyśmiewała się tam na górze i stawała zawsze na ganku gdy przechodził tędy. Oh! daj jéj głupiego Agosto, błagam Cię o to łaski pełna!“ Tak modliła się z głębi duszy nasza Elżbieta, gdy tymczasem młody człowiek ze swoim gwoździkiem udał się ku łazienkom nie przeczuwający nic Agosto obierał cebulę w kuchni oberży; Fanetta zaś przymierzała we włosy duży srebrny grzebień, którym dzisiaj w fabryce kwiatów gdzie pracowała, zaimponować chciała swoim towarzyszkom i nie wiedząc nic ani o dwóch kwiatach, ani o tém, iż Agosto podniósł także jeden gwoździk z ziemi, cieszyła się eleganckim, pięknym zna-

lazcą swego kwiatu i pełna różowych marzeń, wesołą nuciła piosnkę. Ten wypadek z kwiatami był tym razem szczególniéj przykrym dla Elżbiety, dotychczas bowiem nie miała ona szczęścia w Indovinelli. Zeszłego roku zdeptano jéj kwiatek, nim go ktokolwiek spostrzedz zdołał, dwa lata temu przechodzący drogą osioł połknął ów pełen znaczenia gwoździk; przed trzema zaś laty jakiś lazaroni wymiotł takowy; nareszcie dzisiejsze zdarzenie rozdraźniło ją głęboko i paląca rozpacz jéj duszę opanowała.

Wiele dni potém nie mogła czarnowłosa piękność, ani jeść, ani téż spać. Serce jéj pogrążone było w dokuczliwéj niepewności i męczącém zwątpieniu. Pasowała się z sobą, aby znaleść wyjście z tego labiryntu życzeń, nadziei i rozpaczy, nakoniec z chaosu tego zrodziły się w niéj trzy uczucia, pochłaniające wszystkie inne. Pierwszém była niepohamowana nienawiść dla niewinnego Agosta. Elżbieta nie mogła słyszeć jego imienia, ni widzieć go przechodzącego, aby gniew jéj nie potęgował się do najwyższego stopnia; drugie stanowiła szalona zawiść i szydercza pogarda dla swéj współmieszkanki Fanetty; trzeciem zaś było utworzenie z pięknego młodzieńca w lila glansowanych rękawiczkach „ideału,“ który czciła, uwielbiała, którego zaślubienie uważała jako szczyt ziemskiego szczęścia. Był to cel ku jakiemu marząc i tęskniąc dążyła bezustannie; lecz pośród snów różowych i rozkosznych nadziei, ukazywała się jéj wciąż, krzyżując te świetlane obrazy, duża, kędzierżawa głowa Agosta z gwoździkiem widniejącym za uchem, podobna do węża w raju, a daléj śmiała Fanetta rzucająca kwiat na ulicę.

Codziennie Elżbieta widziała w swéj wyobraźni pięknego młodziana, jako konkurenta stającego przed jéj matką i upatrywała go przez okno, lub téż na przechadzce spoglądała trwożliwie na około, czy go nie spotka i czy téż on troszczy się o nią? Lękała się przytém aby los nie przeznaczył jéj Agosta. Kilkakrotnie przez dzień widywała ona z powstrzymanym oddechem, jak przechodził koło jéj domu, obładowany rozmaitemi pożywnemi rzeczami jak jarzyny, makaron lub drób i drżała w trwodze śmiertelnéj, aby nie począł spoglądać w jéj okna, przysyłać tajemniczo do mieszkania kwiatów lub czegoś podobnego, jak to było we zwyczaju kochanków w Neapolu i doprawdy zdawało jéj się od pewnego czasu, jakoby Agosto uważniéj przyglądał się jéj domowi, niekiedy poufałe rzucał w górę spojrzenia, a dzisiaj niewątpliwie kiwnął jéj głową. Jeszcze nigdy w życiu nie widziała Elżbieta nic równie wstrętnego, jak powolny, gruby posługacz i z rozkoszą poczęstowałaby go trucizną.

I w istocie spoglądał teraz Agosto w górę ku Elżbiecie. Łudziła może neapolitankę jéj zgorączkowana, wzburzona wyobraźnia, albo

téż może Agosto, patrząc na słońce kichał zaraz podobnie jak młode kocięta; takim przynajmniéj powodom przypisywało strwożone dziewczę tę nagłą życzliwość. Ni jedno wszakże, ni drugie nie było powodem tego strasznego dla Elżbiety odkrycia. Cały ten wypadek miał wprawdzie miejsce, lecz co, przygnębiona neapolitanka uważała jako skutek czaru jéj kwiatka, miało o wiele mniéj cudowną, bo zupełnie naturalną przyczynę.

W oberży, gdzie służył Agosto, stołował się młody Lugini, ów w lila rękawiczkach ideał Elżbiety; eleganckiemu florentczykowi znającemu dobrze obyczaje ludu neapolitańskiego, podobała się dziwnie piękna, zalana łzami twarzyczka młodéj dziewczyny w dniu Indovinelli; w takich warunkach wywarła ona na uczuciowym Włochu daleko silniejsze wrażenie, niż innym razem mogłaby dokazać tego która z mniéj pięknych neapolitanek i Lugini nie mógł zapomnieć płaczącego dziewczęcia, śledzącego przy świetle jutrzenki swoję wyrocznią! O tak! czarnowłosa, kędzierżawa główka wydała mu się wtedy bardzo pociągającą i bardzo wdzięczną. Z podobnemi uczuciami i myślami Lugini odbywał teraz częściéj przechadzkę pod oknami, niby obowiązek zaciągnięty w dniu Indovinelli, lecz nieszczęśliwie wybierał zawsze chwilę, w któréj pobożna Elżbieta znajdowała się w kościele. Pragnął zwrócić uwagę dziewczyny a sądząc, iż z powodu jéj zacisznego życia nie potrafi tego urzeczywistnić bez wywołania pewnego podziwu, powziął myśl aby niepozornego, trochę ociężałego ale łagodnego i milczącego Agosta, użyć jako stróża i posłannika miłości względem dziewczęcia. Tym więc sposobem wyjaśniają się owe dziwy, iż Agosto, w ogóle niewiele troszczący się o dziewczęta, starał się najpierw odszukać Elżbietę, a myśląc iż ją odnalazł, uznał podług wspomnień swéj młodości za najrozsądniejsze, przez widoczną życzliwość zjednać sobie jéj zaufanie, a nawet w końcu ukłonił jéj się poufale, nie przeczuwając jaką burzę wywołał w sercu czarnowłoséj piękności i jaki szalony gniew poprzysięgnięto na jego spokojną głowę. W sprzeczności z tém wszakże Elżbieta przez jakiś wewnętrzny niepojęty pociąg, przyglądała się przechodzącemu Agosto, który w dzikim wzroku dziewczyny dopatrywał błysków budzącéj się życzliwości. Bardzo zadowolony z siebie donosił swojemu florentczykowi najpomyślniejsze wiadomości, otrzymywał za to całego lira i odtąd nie mógł już dość napatrzeć się Elżbiecie i dostatecznie naopowiadać swemu protektorowi przyjemnych rzeczy o pięknéj dziewczynie, a nowym lirem pobudzony do wielkich przedsięwzięć, postanowił dokonać najwaleczniejszych czynów, gdyby takowych zażądano od niego.

Lugini jednakże nic tak strasznego nie wymagał. „Agosto, rzekł raz po południu do swego posłannika miłości, czybyś ty nie mógł tego oto bukietu zanieść, wiesz już dokąd; tylko trzeba aby ona zauważyła, iż pochodzi odemnie, wymówisz więc słowo „gwoździk.“

Gruby posługacz widział już w myśli cały rząd świecących lirów.

— Czemu nie, odpowiedział, a oczy jego w których widniała ufność i radość zdawały się mówić, wiem już teraz dokładnie dokąd mam się udać i za kwandransik będzie ona podług pańskiego życzenia miała to już w rękach.

— No sprobuj Agosto, będę tu na ciebie oczekiwał.

Agosto poczesał prędko swoją grzywę dziesięcioma palcami, wytarł czerwoną twarz kuchennym fartuchem, zapiął kaftan i puścił się na wędrówkę. Właśnie w téj chwili Eżbieta patrzyła oknem na ulicę i pierwszą rzeczą jaką na swoję niedolę spostrzegła, był gruby posługacz, lecz teraz szedł on z bukietem a cała jego postawa wydała jéj się szczególniéj elastyczną. „Cóż on mię może obchodzić?“ szepnęła Elżbieta drżącym głosem a ciężki kamień padł jéj na serce. „O wszyscy święci!“ z tym pełnym zgrozy okrzykiem rzuciła się Elżbieta na krzesło. Bez słów, bez myśli siedziała dziewczyna; to czego się tak długo alękał, stało się; gruby posługacz z bukietem wszedł do domu. Elżbieta była bliską zemdlenia, pasowała się rozpacznie by odzyskać oddech i przytomność. Teraz już usłyszała pukanie do drzwi. W pierwszéj chwili rozglądała się błędnym wzrokiem po pokoju, by znaleść jakie narzędzie, któreby mogła wymierzyć w głowę bezczelnego napastnika. Postanowiła nie otwierać wcale. Pukanie ponawiało się a łoskot sprawiany przez tego człowieka, wprowadzał dziewczynę w takie wzruszenie, iż gniew pokonał wszystkie inne zamiary i paliła ją tylko chęć nauczenia rozumu bezwstydnego zalotnika. Otworzyła więc i spojrzała na oddawcę bukietu wzrokiem, na który każdy inny prócz grubego Agosto, szukałby najśpieszniéj ratunku w ucieczce. Nasz posłaniec miłości stał jednakże zupełnie spokojnie, potém ofiarował kwiaty z bardzo wyrazistym błyskiem w oczach a zrobiwszy chytrą minę, rzekł tajemniczo półgłosem: „Oto kwiaty, Signora! ty wiesz już, powiadam tylko, gwoździk!“ Elżbieta szukała słów, któremiby mogła całe uniesienie gniewu i pogardy odmalować, aby tego bezwstydnika należycie skarcić a zarazem odczepić się od niego na zawsze; w tejże chwili usłyszała wesoły śpiew Fanetty na schodach. W głowie jéj błysnęła nagle myśl podwójnéj zemsty, mogła ją teraz jak pragnęła wywrzeć obustronnie.

— Omyliłeś się gruby niedołęgo, syknęła, o piętro wyżéj, i z temi słowy zamknęła z trzaskiem drzwi przed nosem wystraszonego posłannika miłości.

Strapiony Agosto poskrobał się w ucho. Rozejrzał się po schodach. „Jest jeszcze jedno piętro!“ zamruczał. „Co tam, kto idzie do mnie?“ dał się słyszeć dźwięczny głos Fanetty po za poręczą schodów. „Ach! kwiaty! przynieś je tutaj dobry człowieku, to z pewnością dla mnie,“ wabiła go wciąż z góry. Agosto stał chwilkę namyślając się, nareszcie rzekł do siebie: „Mogłem ja się pomylić co do dwóch tych panien, w każdym razie ta jest grzeczniejsza.“

W oka mgnieniu uznał on, iż z tamtą żadne poselstwo się nie uda, a zatém ani jeden lir nie wpłynie mu do kieszeni. Ten ostatni wzgląd zwalczył w nim inne skrupuły. Ostrożnie wszedł na wyższe piętro i oddał Fanecie bukiet z wolno wypowiedzianém, cokolwiek bojaźliwém objaśnieniem: „Od tego z gwoździkiem.“

— Właśnie! wysoki, smukły, w szarym surducie i lila rękawiczkach, rozległa się gotowa odpowiedź.

Agosto spojrzał na nią... „Tak, od tego,“ rzekł, trochę zmieszany i zdziwiony.

Fanetta dała solda Agostowi i uradowana poskoczyła z kwiatami do swego pokoju, Agosto zaś dokonywał odwrotu i potrząsając głową mówił do siebie: „Do diabła! omyliłem się grubo i o mało żem panu Luginiemu nie zjednał drugiego zamiast trzeciego piętra. To byłoby dopiero ciekawe, ale ma widać człowiek szczęście i miałeś go dzisiaj Agosto, wszystko się jeszcze bardzo dobrze udało.“ Wśród tego monologu dotarł grubas do oberży i w takiem usposobieniu zapewnił wyczekującego florentczyka, iż signora usłyszawszy słowo „gwoździk“ natychmiast go sobie jak najdokładniéj przypomniała. „Wysoki, smukły, w szarym surducie, lila rękawiczkach“ zawołała z płomieniejącemi oczyma, a z pięknych kwiatów niepohamowaną okazywała radość. Najmądrzéj wszakże zrobił chytry posługacz przemilczawszy pierwszą swą pomyłkę, gdyż tym sposobem wielka jego zręczność w poselstwie stała się niewątpliwą.

Florentczyka zdumiewała w sprawozdaniu Agosta owa rażąco prędka wzajemność. Płaczące dziewczę zrobiło wprawdzie głębokie na sercu jego wrażenie, wolałby jednakże aby zabranie z nią znajomości przyszło mu cokolwiek trudniéj. Po tém dziewczęciu nie oczekiwał tego. Kto jednak odgadnie jakie szczególne pobudki popchnęły dziwną dziewczynę do takiego kroku, zastanawiał się myśląc o twarzyczce płaczącéj w dniu Indovinelli, był to silny magnes, który go pociągał aby nie zaniedbywać raz zawiązanego stosunku z czarnowłosą pięknością.

Nazwiska Elżbiety można téż było łatwo niewinnym sposobem dowiedzieć się w sąsiedztwie, Lugini więc napisał do niéj kilka wytwornych wierszyków, w których usprawiedliwiał swą śmiałość, za-

pewniał o czystości swych zamiarów, wspominał o wielkiem zajęciu jakie w nim ona wzbudziła w ów świętojański poranek, a nakoniec błagał aby mu nie odmówiła szczęścia chwilowéj rozmowy; skoro zaś takowa podług surowych neapolitańskich obyczajów prawdopodobnie w jéj domu odbyć się niemogła, wskazywał jako miejsce spotkania Villę lub pałac Reale w godzinie przechadzki. List był podpisany: „Lila rękawiczki w dniu Indovinelli,“ prosił zaś o odpowiedź poste restante pod adresem „Enrico L.“ Z tym listem poszukał znów florentczyk wiernego swego Agosto. Ten wszakże znajdował się na rynku a niecierpliwemu kochankowi zdawało się, iż nigdy nie powróci. Niespokojnie śledził po ulicach, w tém ujrzał zbliżającego się listonosza. Lugini podbiegł ku niemu, szepnął słów parę i wsunął mu list, ten wziąwszy pismo jako téż i zapłatę skłonił się bardzo domyślnie. Florentczyk przystanął i patrzył za nim dopóki nie zniknął we wskazanym domu, poczém udał się do banku wekslów, gdzie pracował jako komisant.

Wytwornie skreślony bilecik doszedł przez posłańca szczęśliwie swego przeznaczenia. Listonosz wziął się tak zręcznie do dzieła, iż bez żadnego hałasu, potrafił zwrócić na siebie uwagę. Wprawny w wykonywaniu podobnych poleceń, umieścił tak zręcznie liścik we drzwiach pokoju Elżbiety, iż wpadł on zaraz w ręce naszéj czarnowłoséj, gdy takowe otworzyć chciała. Przy czytaniu tych wierszy wstąpiło w neapolitankę tyle nadziei, jak gdyby anioł niebieski dzierżący w ręku najwspanialsze roskosze świata, spuścił się ku niéj i bogactwa te rozsypywał przed nią.

— Ach! więc to mój gwoździk, wołała radośnie, więc ten, który on podniósł był moim.“ Całowała bezustannie list, obiegała pokój i rękoma przesyłała niebu pocałunki, lecz nagle pogrążyła się w zadumie i rzekła do siebie: „Ja przecież iść tam nie mogę, nie, to nie wypada, ja nie powinnam chodzić;“ i mocno zmartwiona osunęła się przyciskając list do łona, na słomiane swe krzesełko.

„I to dziś już miało nastąpić! ciągnęła daléj żałośnie, już dzisiaj! O! ja nie powinnam mu ani razu odpowiedzieć, nie ufam sobie a matce nie mogę przecież o tém wspominać. Co mam czynić? To straszne!“ i powabna brunetka biegała niespokojnie po swojéj izdebce. Dziesięć razy na minutę była zdecydowaną udać się do Villi Reale i dziesięć razy odrzucała z podobną szybkością to postanowienie. Jak mała łódka podrzucana na wzburzoném morzu, chwiała się Elżbieta między odwagą i rozpaczą, śmiałem męstwem i beznadziejném zwątpieniem. Im więcéj dzień się chylił, tém straszniejszą stawała się jéj męczarnia, tém rozpaczliwsze wahanie.

Dzień następny wzmógł jéj cierpienia do ostatecznéj doniosłości, trzeciego dnia wzięła wachlarz aby iść na przechadzkę, lecz bezsilna i znękana opadła znowu na swoje krzesło.

Lugini tymczasem trzy razy już udawał się na pocztę i za każdym razem ekspedytor odpowiadał mu wstrząśnieniem głowy; wieczorem kilkakrotnie przebiegł florentczyk ogród przy Villi leżący, przechadzał się po chodniku przed pałacem, a nie znalazłszy żadnego śladu swéj piękności, począł się niepokoić. „Cóż mogło jéj przeszkodzić? Czyż powinna się tak na pierwszy raz ociągać, nie zdaje mi się to zgodném z ową poprzednią gotowością,“ szemrał florentczyk, spoglądając zadumany po wrzącéj ruchem ulicy; w tem wzrok jego padł na ulicznego pisarza, który niedaleko poczty siedział pod małym namiotem przy swoim stoliku i nasunęła mu się myśl, że może jego piękna jak większa część neapolitanek z ludu, czaru pisma nieświadomą była, a nie mogąc sama przeczytać tego co do niéj napisał, wstydziła się jednakże zaufać publicznemu pisarzowi. „Tak pewno będzie, zawołał prawie głośno Lugini uradowany swém szczęśliwém odkryciem; musi to być z pewnością taki powód! Agosto przeto zostanie znowu *postillon d'amour*.“ Z taką radosną otuchą przebiegał pędem strzały zakręty ulic i wkrótce stanął przed oberżą; tym razem powiodło mu się lepiéj. Znalazł swego wiernego Agosto uśpionego nad koszykiem karczochów, które prawdopodobnie przebierał. Lugini upuścił na ziemię sztukę monety, któréj dzwięk zbudziłby grubego posługacza nawet ze snu śmiertelnego. Niezmiernie szybko w stosunku do swojéj wagi, stanął on na równych nogach.

— Czy chcesz zarobić lira? zapytał florentczyk, pragnąc w ten sposób umysłowi posługacza nadać najwyższą sprężystość.

Agosto odwiązał natychmiast swój biały fartuch.

— Pójdziesz tam raz jeszcze, mówił daléj florentczyk przeciągłym tonem do swojego posłańca, i wygłosisz przyzwoicie i skromnie te słowa: czy do Villi lub pałacu Reale i czy dzisiaj... w porze przechadzki, a staraj się dokładnie zapamiętać odpowiedź.

Agosto spiesznie opuścił kuchnią i za chwilę stanął przed drzwiami Fanetty, która mu je otworzyła z radością.

— Mam tylko o trzy słowa zapytać, objaśniał swój krok dyplomatyczny Agosto, z poufnie tajemniczym uśmiechem na szerokiéj twarzy „czy do Villi lub pałacu Reale i czy dzisiaj... w porze przechadzki?“

Fanetta nie pojmując z razu czego posłaniec żądał, patrzyła na grubego cokolwiek zdziwiona, tak iż ten poczuł obawę aby scena z drugiego piętra powtórzoną nie została. To się jednak nie przytrafiło. Fanetta w sprawach miłosnych nie była tak niedoświadczoną a obdarzona przenikliwym zmysłem neapolitanki w oka mgnieniu

odkryła jądro zagadkowego poselstwa. Chwilę się namyślała i zdawała się wahać, a potém szepnęła ze swawolnym uśmiechem: „Nie jestże to przeznaczenie losu? przed Indovinellą nikt się nie obroni, i wesoło odrzekła czekającemu posłańcowi: Si... Villa.“ Agosto otrzymał lira za tak doskonale wykonane polecenie a Lugini podziwiał sam swoję przebiegłość. „Radbym tylko wiedzieć, wołał wesoło, które dziewczę tutaj umie pisać, to ma téż swoją dobrą stronę, zostawszy mężatkami nie mogą tak łatwo z kochankami korespondować.“ Wśród podobnych rozmyślań przepędził Lugini czas do wieczora.

* * *

Trzy dni upływały jak Elżbieta otrzymała fatalny bilecik; dłużéj już rozpalona, śliczna czarnowłosa główka podołać nie mogła. Stracone spotkanie z „ideałem,“ którego jéj los w owym świętojańskim poranku przeznaczył, ciężyło jéj na sercu. „Czyż powinnam odpychać szczęście? zapytywała ona siebie przy zachodzie słońca tyle razy, ile toż słońce rozrzucało promieni... Ostatecznie przyszło jéj na myśl iż gdyby poprosiła swoję matkę o chwilę przechadzki, mogłaby jéj najchętniéj przez Villę Reale i piękne Toledo do pałacu towarzyszyć. „Wiesz mateczko, taka dziś pogoda prześliczna, byłoby ci doprawdy zdrowo, gdybyś zobaczyła wesołych ludzi i odetchnęła pokrzepiającém powietrzem morskim.“ Elżbieta mówiła to z taką troskliwą miłością, iż matka nie mogła się oprzéć prośbie ukochanéj córki. Poczęła się zaraz na ową przechadzkę wybierać, a Elżbieta zwinna jak sarenka biegała po pokoju, stroiła się jeszcze piękniéj, w jeszcze więcéj łańcuszków i pierścieni jak w dzień Indovinelli, była bowiem przekonaną, iż jéj wielbiciel oczekiwał napróżno przez kilka wieczorów we wskazaném miejscu i chciała mu zjawieniem się w téj okazałości dać niewinną oznakę zachęty.

Lecz w tymże samym czasie, o piętro wyżéj niebezpieczna Fanetta ostrzyła na toż samo spotkanie wszystkie strzały Kupidyna. Tak znienawidzona przez Elżbietę żółta suknia okrywała jéj postać, ogromny srebrny grzebień artystycznie zatknięty zdobił jéj włosy, a błyszczące, pozłacane szpilki przytrzymywały na głowie piękną powiewną zasłonę, którą Fanetta pośpiesznie na ową schadzkę przygotowała.

W kilka chwil po odejściu Elżbiety, która prowadziła swą matkę, Fanetta również wyszła z domu i skierowała przedsiębiorcze kroki ku wskazanemu miejscu.

Villa Reale stanowi prześliczne miejsce przechadzki nad morzem. Między palmami i innemi pełnemi prawie zawsze kwiatów i woni południowemi roślinami, gromadzi się każdego wieczora najznakomitsza jako też najniższa ludność w Neapolu, jest to rodzaj pieszego

Korso, gdzie zamiast kwiatów i konfektów darzą się słodkiemi spojrzeniami, gdzie przy łagodnym szmerze fal morskich, wesołych dźwiękach orkiestry wojskowéj, przy świetle gazu i gwiazd oddycha się powietrzem wieczorném, a żywość południowa i swoboda włoska dozwalają obecnym cieszyć się rozlicznemi przyjemnościami.

Fanetta na szybkich swych nóżkach stanęła u celu wcześniéj niż Elżbieta z matką. Odważna dziewczyna wmięszała się pomiędzy przechodniów a bystrym wzrokiem upatrywała oczekiwanego. Wspaniała pogoda sprowadziła mnóstwo spacerujących i odnalezienie kogokolwiek było z początku niemożliwém. Nakoniec spostrzegła Fanetta obok małéj, na zbiegu dwóch pobocznych dróg położonéj i bluszczem oplecionéj kapliczki, Luginiego, odbywającego tam czaty i obserwującego pilnie napływające fale przechodniów. Fanetta wysunęła się z tłumu, zeszła z głównéj drogi i skierowała tak swe kroki, iż nagle znalazła się naprzeciw florentczyka; w ręku trzymała ona sporą wiązankę pąsowych gwoździków, aby tém łatwiéj być przez niego poznaną. Lecz rzecz nadzwyczajna, śledzący kochanek zdawał się nie widzieć téj oznaki a co dziwniejsza, iż objąwszy przechodzącą wzrokiem nie poznawał jednakże jéj wcale. Fanetta zmieszana przebiegła raz jeszcze obok nieczułego kochanka, szepcząc przytém słowo Indovinelli.

Lugini zadziwiony wpatrywał się bystro w dziewczynę, a dostrzegłszy jéj znaczący uśmiech, nie wiedział sam co o tém sądzić. Wpadł wszakże na domysł, iż mogła to być posłanka jego pięknéj. Nawzajem więc powtórzył wyraz Indovinelli. Fanetta odpowiedziała mu zalotnym uśmiechem i skinieniem głowy, poczém oddaliła się. Lugini pospieszył za nią i kiedy już był blisko, Fanetta z wielkiem jego zdziwieniem schwyciła poufale ramię, które przypadkowo trzymał cokolwiek zgięte i uczepiła się go mocno. Właśnie w téj chwili z gęstwiny po za kapliczkę wysunęła się ze swą matką Elżbieta, która okazywała dziś wielkie upodobanie do miejsc ustronnych. Jeden rzut oka na Fanettę uczepioną ramienia jéj „ideału“ sprawił iż stanęła jak piorunem rażona.

Więc to był jéj gwoździk! jęknęła cicho. Cóż więc list miał oznaczać? Chcieliżby oboje uczynić sobie ze mnie igraszkę bezwstydną, przebiegło jéj przez głowę. Pozbawiona oddechu, z wzrokiem przyćmionym szalonym gniewem, w gwałtowném wzburzeniu cisnęła silnie rękę matki, która i tak już zdumiona nagłem zatrzymaniem się córki patrzyła na nią. Równie zdziwiony spoglądał Lugini na swoję piękną, rzucono mu wszakże spojrzenie tryskające taką wzgardą i gniewem, iż przerażony nie był w stanie postąpić naprzód kroku, ani też wyrzec jednego słowa a zmieszany coraz bardziéj stał wciąż przed matką i córką, trzymając pod ramię Fanettę. Jak-

by pod wpływem jakiegoś czaru stało tych czworo na przeciw siebie. Pani Zuccini patrzyła na swą córkę, ta zaś badawczy wzrok utopiła w Luginim, który ze swéj strony jéj się przyglądał a Fanetta niemile dotknięta spozierała kolejno na nich troje.

— Czy znasz pan moję córkę? zapytała nakoniec pani Zuccini.

Lugini odzyskał przytomność. Przesunął rękę po czole.

— Tak pani, odrzekł uśmiechając się nieśmiało, zabrałem w sposób dość szczególny znajomość z jéj córką i pragnąłbym...

— Andiamo (odejdźmy), zawołała Elżbieta pociągając matkę.

Ta widocznie wszakże chciała się coś więcéj o dziwném spotkaniu dowiedzieć, nie opuszczała bowiem swego miejsca.

— I pragnąłbyś pan? rzekła wracając do przerwanych słów Luginiego, patrząc nań przytém poważnie.

— Z pani łaskawém pozwoleniem, z jéj macierzyńską pomocą i opieką znajomość tę nadal utrzymać, a nawet serdeczniejszą uczynić, dokończył Lugini.

— I to mówisz pan przy téj damie? dorzuciła matka Elżbiety z naciskiem w głosie, obejmując go surowym wzrokiem.

Teraz dopiero przypomniał sobie Lugini swoję towarzyszkę. Nienawiść z jaką Elżbieta patrzyła na Fanettę, wyjaśniła mu, iż dziewczę, które prowadził nie miało nic wspólnego z jego ukochaną. Kto ona była i czego żądała?... Lugini począł pojmować osobliwość swego przykrego położenia. Usiłował uwolnić się od ręki Fanetty, lecz ta gniewem ku niewiernemu a nienawiścią i zazdrością ku Elżbiecie uniesiona, cisnęła silniéj ramię towarzysza, tak iż Lugini zręcznie obmyślonym ruchem poradzić nic nie zdołał.

— Nie znam wcale téj pani i niewiem czego ona chce odemnie, wyjąkał nakoniec.

— Nie wiesz pan? śmiała się szyderczo Fanetta, nie podniósłżeś mego gwoździka w dniu Indovinelli i tą pamiątką nie przywabiłżeś mię tutaj?

Elżbieta wzdrygnęła się, a florentczyk patrzył na mówiącą nie mogąc jéj żadną miarą pojąć.

— Tu przywabiłem? w jaki sposób? zapytał.

— Jakto, czyż nie przez Agosta? odparła śmiało Fanetta.

— O! ten bałwan! krzyknął Lugini, któremu teraz wszystko się wyświeciło.

— A kwiaty, czyż mi ich pan także nie przysłałeś? pytała daléj z gniewném spojrzeniem Fanetta.

— O mistrzu wszystkich osłów! zatytułował florentczyk swego Merkurego.

— Zakończmy tę scenę, odezwała się matka Elżbiety, jesteśmy sobie obcy mój panie, a stosunki jego z tą damą nie obchodzą nas bynajmniéj, prosimy zatém nie mięszać nas do téj sprawy.

Pani Zuccini chciała oddalić się.

— Przebaczenia, szanowna pani, chwilkę tylko jeszcze. Wołał Lugini zachodząc jéj drogę. Nie mogę pozostać w fałszywém świetle, jakie to śmieszne zdarzenie na mnie rzuciło. Jestem w tém tylko winien, iż bez pani wiedzy chciałem zaznajomić się z jéj córką, lecz ona swą godnością i taktem przekonała mię, iż łudziłem się tylko lekkomyślnie. Z wielką radością dowiaduję się teraz, iż ta która mi odpowiedziała, nie jest zacną twą córką; całe zaś to dziwne spotkanie jest wynikiem niedorzecznego nieporozumienia. Tę damę bowiem uważałem jako posłankę córki pani. Sam wszakże nie pojmuję jeszcze dokładnie całéj sprawy; racz zatém tylko mi pozwolić szanowna pani odwiedzić cię jutro, zechciéj przyjąć usprawiedliwienie mego postępowania a zarazem wyjaśnienie całéj téj zawikłanéj przygody.

Pani Zuccini zwlekała z odpowiedzią; spojrzała na Elżbietę, która rumieniła się, a w oczach jéj błyszczało coś, co spowodowało, iż matka przenikliwym wzrokiem śledziła wrażenie odbite na twarzy córki. Rozsądna kobieta robiła widać przy tém własne spostrzeżenia, gdyż rozpatrywała badawczo całe to pojawienie się florentczyka. Rysy jéj przybrały wyraz cokolwiek chłodny.

— Dobrze więc panie, rzekła, jutro przed południem oczekiwać będę pańskiego usprawiedliwienia, i z głębokim ukłonem opuściły obiedwie Luginiego i Fanettę.

— Jak mogłaś pani odgrywać rolę tamtéj? zapytał teraz niezbyt uprzejmie swéj towarzyszki. List mój nie był przecież pod pani adresem pisany.

— Nie wiem nic o żadnym liście, odparła Fanetta, tylko pan podniosłeś mój kwiatek Indovinelli; a następnie przysłałeś mi bukiet z ową świętojańską pamiątką, naznaczając mi na dziś spotkanie tutaj. To zdrada z pańskiéj strony wypierać się tego i wystawiać mię na pośmiewisko przed tą niedobrą dziewczyną i jéj bezrozumną starą.

— Widzę, rzekł florentczyk, iż pani także jesteś zwiedzioną szczególnym zbiegiem okoliczności. Wskaż mi zatém jaki środek, którymbym mógł całe to nieprzyjemne zdarzenie ci wynagrodzić.

— Wynagrodzić! zawołała gniewnie Fanetta; zejdź mi pan z oczu! i puściwszy gwałtownie ramię florentczyka wybiegła szybko z ogrodu.

Głęboko zadumany powracał Lugini do oberży. Rozmaite myśli zajmowały go. Nie zdarzyło mu się jeszcze nigdy spotkać tak godnéj miłości dziewczyny jak owa neapolitanka; dziś wydała mu się jeszcze bardziéj pociągającą niż wtedy z załzawionemi oczyma... a na jutro obiecał wizytę jéj matce... rzecz stała się poważną... wieczorna scena przyśpieszyła rozstrzygnięcie w sposób, o jakim Lugini przy całém zajęciu się dziewczęciem nie pomyślał wcale. Te wyda-

rzenia zaniepokoiły go. Jeżeli pójdzie jutro, do czego poniekąd się zobowiązał, wypadnie mu wyrzec słowo stanowcze, a następnie tak prędko przybić do portu, od którego mniemał się jeszcze bardzo dalekim. Lugini dumał głęboko i naradzał się sam z sobą. Płacząca w Indovinellę twarzyczka, świetne, kwitnące zjawisko dzisiaj w Wili, nakoniec zachowanie się i godność matki, były to obrazy tworzące złoty most do jakiegoś pomyślnego rozwiązania. „Dziewczyna jest mi przez kwiaty i przez wszystko w ogóle przeznaczona, mowił do siebie. Los porwał mię prawie i z nią połączył; podoba mi się téż nadzwyczajnie, daleko więcéj niż inne czarnowłose. Trzeba sprobować szczęścia. Gdyby tylko odbyć te drażliwe jutrzejsze odwiedziny; jak mię, oraz moje usprawiedliwienia tam przyjmą“... Lugini roztrząsał w myśli wszystkie ubiegłe wypadki. Mimo fatalności swego położenia musiał się śmiać.

— Jak téż mądry Agosto mógł coś podobnego urządzić? mruczał do siebie; musi mi ten gruby hultaj zdać z tego sprawę, i florentczyk przyspieszał kroki ku oberży. Zastał Agosta w bardzo dobrym humorze, zajętego przyprawianiem brunatnego rybnego sosu.

— Agosto, zaczął posłuchanie nasz elegancki znajomy, dokąd zaniosłeś kwiaty i moje polecenie?

— Dokądże jak nie na Strada Medina, numer sto jeden, trzecie piętro, odrzekł ze spokojném sumieniem.

— Trzecie piętro, powiadasz?

— Ma się rozumieć!

— Teraz pojmuję wszystko jako téż i gwoździki w Indovinelli! zawołał Lugini. Ale czyś nie był wcale na drugiem piętrze, wszak miałeś nakazane?

Agosto spoglądał trochę zmieszany.

— Byłem tam naprzód, ale mię źle przyjęto i kazano iść piętro wyżéj, gdzie téż dobrze pana znali.

— O! Agosto, czy ty wiesz co to jest *pecus campi?* zagadnął florentczyk gotującego posłannika miłości.

— Nie, nie rozumiem po francuzku, mruknął Agosto przydając cebuli do sosu.

— No to ja ci powiem mój przyjacielu; udaj się na pastwisko i niechaj bydło ci to wytłómaczy, rzekł Lugini. Wprowadziłeś mię w sidła i od jutrzejszego poranku zawisło czy zarobisz odemnie jeszcze jednego lira czyli téż porcyą kijów.

— Ja myślę że lira, odparł powolnie Agosto, sporządzając daléj sos, który potém pan Lugini w sąsiednim pokoju wraz z innymi gośćmi przy łososiu z dobrym apetytem spożywał. W tymże samym

czasie pani Zuccini miała z córką swą Elżbietą poważną naradę zakończoną domysłem, którego urzeczywistnienia oczekiwano.

* * *

Nazajutrz punktualnie o jedenastéj godzinie przed południem, zjawił się u pani Sabiny Zuccini, pan Henryk Lugini. Został przyjęty dość życzliwie i z umiarkowaną dumą. Zajął uroczyście miejsce i począł całe nieporozumienie objaśniać, potém jakby natchniony mówił o piękności i cnotach Elżbiety, daléj bardzo skromnie zrobił wzmiankę o swéj posadzie w banku i ładném dziedzictwie, które na pewnéj hypotece ulokowane było i znów powrócił do wdzięków Elżbiety i jéj delikatnego taktu; znakomitym zwrotem przeszedł potém do kwestyi małżeństwa w ogóle i starał się delikatnie powziąść wiadomość o Elżbiecie, któréj dziś jeszcze nie miał zaszczytu widzieć, poczém zakonkludował, iż uważałby za najwyższe szczęście na ziemi, gdyby tak miłe i cnotliwe dziewczę zostało jego żoną a ostatecznie poprosił wprost, bacznie i z pewną troską słuchającéj matki o rękę Elżbiety.

Pani Zuccini pod grzeczną wymówką opuściła pokój, chciała zobaczyć się z córką powracającą właśnie z kościoła. Słychać było zewnątrz matkę i córkę swobodnie mówiące pięknym włoskiem językiem, poczém ukazała się pani Zuccini z Elżbietą, w któréj ciemnych oczach błyszczało tyle szczęścia, iż niepodobna było rozmowy téj się niedomyśleć. Lugini ją téż odgadł, ujął rękę Elżbiety, wyrzekł słów kilka, poczém zwyczajem neapolitańskim złożono sobie wzajemnie pocałunki na czole. Gawędzono późniéj o znajomości zawiązanéj w tak szczególny sposób, a kiedy przedmiotem rozmowy stał się Agosto jako znalazca kwiatu Indovinelli, Lugini doszedł rozwiązania téj osobliwéj świętojańskiéj historyi. Elżbieta odmalowała ukochanemu, całą nienawiść i gniew ku mniemanemu swemu zalotnikowi, pani Zuccini zrobiła poważną uwagę o tak lekkomyślnie zawieranych znajomościach. Elżbieta opowiadała swą trwogę śmiertelną, gdy Agosto zjawił się z bukietem i wszystko troje śmieli się serdecznie z téj plątaniny zdarzeń, gdzie na głównym planie zarysował się to posłannik miłości, to kochanek, to znów Agosto i śmiała Fanetta a szczególniéj to dwoje wywołało tyle trwogi, gniewu, przestrachu i zamieszania, z czego wszakże ukształtowała się przepyszna róża najpiękniejszego szczęścia miłości.

Lugini jeszcze tegoż przedpołudnia oddalił się jako narzeczony szczęśliwéj Elżbiety, która teraz podwójną przywiązywała wiarę do nieomylności wyroczni Indovinelli i na to, iż Lugini podniósł jéj kwiatek, jak na Ewangelią gotowa była przysiądz.

DZIAŁ INFORMACYJNY.

PRZEPISY O POLOWANIU

Najwyżéj zatwierdzone dnia 17 lipca 1871 r.

§ 1. *Prawo polowania* służy osobom mającym przynajmniéj 150 morg gruntu.

§ 3. Prawo własności polowania może być ustępowane.

§ 5. Na cudzym gruncie polować można za zezwoleniem właściciela gruntu.

§ 7. Zwierzyna postrzelona należy do tego na czyj grunt przeszła, wyjąwszy polowanie „par force.“

§ 9. *Przepisy o polowaniu.* Pragnący polować wyjedna od naczelnika powiatu imienne myśliwskie świadectwo na rok od 1 do 1 stycznia. Świadectwo to należy mieć przy sobie.

§ 11. Opłata od świadectwa rs. 1.

§ 15. *a*) Na samice łosie, jelenie i sarny wolno polować we wrześniu i październiku.

b) Na zające, głuszce, cietrzewie, jarząbki, kuropatwy i dropie wolno polować od 1 (13) sierpnia do 15 (27) lutego.

c) Na ptastwo: żurawie, czaple, kuliki, chruściele, bekasy, dubelty, czajki, kurki wodne, gołębie, przepiórki, drozdy, skowronki, gęsi, kaczki i nurki wolno polować od 1 (13) lipca do 1 (13) kwietnia.

§ 18. Ptaków śpiewających tępić niewolno.

§ 21. *Sposoby polowania.* Zakazane: sidła, sieci, łapki, haki, trucizna i wykręcanie gniazd.

Uwaga. Łowienie kuropatw w sieci dla rozpłodu w zimie dozwala się, przy zameldowaniu władzy miejscowéj, i za upoważnieniem na piśmie.

Polowanie w nocy wzbronione, oraz na polach zasianych bez zezwolenia właściciela, jak niemniéj w młodym lesie.

§ 30. *O psach.* Dzielą się na zwyczajne i myśliwskie.

§ 32. *Zwyczajne* są: podwórzowe, łańcuchowe, owczarskie i pokojowe; nie mogą być wypuszczane jak na sznurku lub z klockiem długości 2 1/2 stop, grubości 2 1/2 cali.

§ 34. Psy strzegące stada mogą mieć długi sznur zamiast klocka.

§ 35. *Myśliwskie* są: ogary, charty, wyżły, taksy i w ogóle używane do polowania.

§ 36. Od chartów i ogarów istnieje opłata, od charta rs. 15, od ogara rs. 5.

§ 37. Aby otrzymać prawo ich trzymania należy od władzy powiatowéj złożyć deklaracyą z oznaczeniem ilości w dniu 1 (13) września.

§ 40. Do chwili pogoni winny być charty prowadzone na smyczach.

Uwaga. Za przekroczenie tych przepisów istnieją kary.

PRZEPISY O POWINNOŚCI WOJSKOWÉJ

Najwyżéj zatwierdzone w d. 1 stycznia 1874 r.

Rozdział I. postanowienia ogólne.

§ 2. Wykup i zastępstwo nie ma miejsca.

§ 10. Pobór odbywa się przez losowanie, osoby które nie podlegają wejściu do wojsk stałych, zaliczają się do pospolitego ruszenia.

§ 11. Do losowania powołują się ci, którzy z dnia 1 stycznia ukończyli lat 20.

§ 12. Osoby z wykształceniem mogą wejść w charakterze *dobrowolnie wstępujących* (*вольно опредѣляющихся*) na zasadzie art. rozdziału II.

§ 14. Losowanie odbywa się od 1 listopada do 15 grudnia.

Rozdział II. Termina służby w wojskach stałych i zapasie.

§ 17. Służba trwa lat 15, z tych: 6 w armii, 9 lat w zapasie.

§ 23. Zapas powołuje się w razie potrzeby skompletowania wojsk.

Rozdział III. O prawach i obowiązkach będących w zapasie.

§ 25. Osoby będące w służbie czynnéj zachowują swe prawa sobiste i majątkowe.

§ 28. Będący w zapasie mogą wchodzić do służby cywilnéj.

Rozdział IV. O niezdatnych do dalszéj służby.

§ 32. Będący w służbie czynnéj lub zapasie, w razie niezdolności dalszéj uwalniają się.

Rozdział VI. O wyłączeniach, odroczeniach i ulgach.

A. Wyłączenia i odroczenia z powodu wad ciała.

§ 43. Aby być przyjętym przez losowanie trzeba posiadać wzrostu najmniéj 2 arsz. 2 1/2 werszka.

B. Ulgi z położenia familijnego.

§ 45. Są 3 kategorye:

1. *a*) dla jednego syna przy niezdolnym do pracy ojcu lub matce; *b*) brata przy sierotach; *c*) wnuka przy dziadku lub babce; *d*) dla jedynego syna w rodzinie.

2. Dla jedynego syna przy ojcu i braciach nie mających lat 18,

3. Dla osoby bezpośrednio za bratem idącéj, będącym w służbie czynnéj lub w téj zmarłym.

Uwaga. Przybrani za synów przed 10 rokiem i pasierby u niemających synów uważają się za rodzone dzieci.

§ 48. Mający prawo do ulg, mogą takowe utracić gdy będzie oświadczoném, że za podporę rodziny nie służą.

§ 49. Gdy w rodzinie złożonej z ojca lub matki wdowy z dziećmi, dziada lub babki z wnukami, lub brata z sierotami ubędzie osoba zdolna do pracy, to jeden z członków.

§ 50. Jeżeli losy ciągnęli dwaj bracia rodzeni, urodzeni w jednym i tym roku i obydwaj wyciągną losy do wojska, ten co ma numer wyższy zalicza się do pospolitego ruszenia. Zamiana losów dozwolona.

§ 51. Zastępstwo dopuszcza się przez osobę do téj saméj rodziny należącą.

C. Odroczenia dla interesów majątkowych.

§ 52. Dla interesów może być powinność odroczona do lat 2-ch.

D. Z powodu wykształcenia.

§. 53. Do lat 22. Pobierającym wykształcenie w Cesarskiéj akademii sztuk, Moskiewskiéj szkole malarstwa i budownictwa, konserwatoryum petersburgskiego i moskiewskiego, akademii duchownych, osobom po ukończeniu uniwersytetu wybranym do kształcenia się na profesorów.

Do 24-ch lat z seminaryów duchownych.

Do 25 lat wychowańcom szkoły Moskiewskiéj malarstwa przed 22 rokiem ozdobionym medalem srebrnym, uczniom śpiewu konserwatoryum petersburgskiego i moskiewskiego; ci którzy ukończyli wyższe zakłady naukowe służą w wojsku miesięcy 6 w zapasie lat 14 miesięcy 6, ze średnich zakładów rok 1 miesięcy 6, w zapasie 13 lat

miesięcy 6.—szkoły elementarne w armii lat 4, w zapasie 11. Zaliczają się do zapasu na lat 15:

1. Lekarze, weterynarze, farmaceuci. 2. Stypendyści akademii sztuk wysłani za granicę. 3. Profesorowie.

Rozdział IX. Art. 96. Każdy obowiązany zapisać się do rewiru powołania na mocy deklaracyi do któréj dołącza się metryka urodzenia, a to przed 20 rokiem.

Art. 123. Ci którzy pragną doznać ulg z uwagi na wykształcenie, oznajmić winni właściwemu komitetowi wojskowemu dołączając świadectwo zakładu naukowego, z objaśnieniem czy pragną wejść do służby na zasadzie losowania, czy jako dobrowolnie wstępujący.

Art. 136. Prawną przyczynę niestawienia się do powołania stanowi ciężka choroba i inne nieprzezwyciężone przeszkody; w dowodzie składa się świadectwo lekarza i policyi, w ich braku księdza lub sędziego pokoju.

Uwaga. Prawo obecne przyjmuje takich, którzy sami wstępują do służby i dzielą się na 2 kategorye.

1. Dobrowolnie wstępujących (вольно опредѣляющихся) to jest takich, którzy należąc do poboru i nie poddając się skutkom losowania, sami wstępują i co do tych przepisy: Najwyżéj w dniu 19 marca 1874 r. zatwierdzone.

Rozdział XII. Art. 171. Przyjmują się: a) ci, którzy mają nie mniéj 17 lat, b) odpowiadają warunkom zdrowia; c) mają świadectwo z ukończenia przynajmniéj 6-ciu klas gimnazyów lub szkół realnych, lub według programu zdadzą egzamin.

Służy im wybór broni. Dzielą się na 3 kategorye: a) ci którzy ukończyli wyższe zakłady naukowe, służą 3 miesiące; b) średnie 6 miesięcy; c) ci którzy wedle programu zdali egzamin 2 lata, i przyjmują się do wojsk w razie wakatów, do gwardyi, artyleryi i inżynieryi, z I-éj kategoryi pragnący zapisać się do służby jako dobrowolnie wchodzący, podają do dowódcy pułku prośbę na stemplu kop. 70. Składają przytém dowody: a) świadectwo, że zapisani są do pewnego rewiru; b) pozwolenie ojca lub opieki gdy są nieletni; c) zaświadczenie zdolności przez lekarza rządowego; d) podpis na to, że nie byli karani; e) zobowiązanie rodziców, że podejmują się utrzymać wstępującego; f) dowody z ukończonych nauk; g) poświadczone kopje dokumentów *a* i *f*, wszystko w języku ruskim.

Dowody *b*, *c*, *d*, *e*, na papierze stemplowym 40 kop. Do kawaleryi wchodzący złożą obok tego na obmundurowanie, do dragonów rs. 200, ułanów 250, huzarów 350.

Forma podania o przyjęciu w tym razie.

Всепресвѣтлѣйшій, Державнѣйшій, Великій Государь Императоръ АЛЕКСАНДРЪ НИКОЛАЕВИЧЪ, Самодержецъ Всероссійскій, Государь Всемилостивѣйшій.

Проситъ (означить чинъ или званіе просителя, имя, отчество и прозваніе) о ниже слѣдующемъ.

Имѣя желаніе поступить въ военную Вашего Императорскаго Величества службу на правахъ вольно опредѣляющагося и подноса у сего, по описи, всѣ требуемые на сей предметъ закономъ документы всеподданнѣйше прошу:

Дабы повѣлено было сіе прошеніе мое принять и меня выше поименованнаго опредѣлить на службу (въ такую то часть войскъ). *Годъ мѣсяцъ и число.* Къ поданію надлежитъ (командиру таково-то полка или другой отдѣльной части). Сіе прошеніе писаль (означить чинъ или званіе и фамилію писавшаго своею рукою).

Примѣчаніе. Проситель долженъ приложить руку къ пунктамъ; такимъ образомъ послѣ словъ: „все подданнѣйше прошу" писать „*къ сему*" а затѣмъ въ концѣ: *прошеніе такой то* (прописать чинъ или званіе, имя, отчество и фамилію) *руку приложилъ.* Потомъ означить на прошеніи мѣсто жительства.

Felczerzy jako tacy w armii mogą służyć. Awanse po zdaniu egzaminu.

2. *Ochotników*, to jest takich, którzy chociaż nie należąc do poboru sami wstępują.

Art. 93. Do czynności nie używa się papieru stemplowego.

Rozdział XIII. O skargach.

Art. 197. Na czynności władz dopuszczają się skargi, ustne i piśmienne.

Art. 199. Podającemu wydaje się kwit.

Art. 201. Skargi na układających listy powołania, co do niedokładności w ciągu 2-ch tygodni od 1 maja podają się albo do powiatowego lub okręgowego kompletu.

Art. 205. Na kompleta powiatowe, co do niedokładności list i ulg, wieku i zdolności do gubernialnego kompletu w ciągu 4-ch tygodni od oznajmienia decyzyi, i te są ostateczne.

Art. 211. Na gubernialne kompleta, pod względem ulg, superewizyi do 1-go Depart. Rządz. Senatu w ciągu 2-ch miesięcy od decyzyi, podają się do tegoż kompletu, który je we właściwej drodze przedstawia.

SPIS REWIRÓW W GUBERNII PŁOCKIÉJ.

Miasto Płock. Należą Płock i Wyszogród, gminy: Brwilno, Bielino, Góra, Drobin, Zagoty, Kleniewo, Lelice, Łubki, Majki, Mąkolin, Ramotówko, Rembowo, Rogożno, Świencice i Starozreby.

Lipno. Lipno, Borek i Dobrzyń, gminy: Brudzeń, Bobrowniki, Dobrzejewice, Kikoł, Kłokock, Mazowsze, Nowogród, Osiek, Obrowo, Osówka, Oleszno, Skempe, Tłuchowo, Chalin, Czarne, Szpetal i Jastrzembie.

Mława. Mława, gminy: Zielun, Dembsk, Kosiny, Dombrowa, Ratowo, Mostowo, Rozwozin, Mława, Zielona, Stupsk, Szczepkowo, Niechłonin, Turza i Unierzysz.

Płońsk. Płońsk i Zakroczym, gminy: Błędówko, Wójty, Zamoście, Wychodziec, Dziektarzewo, Załuski, Kuchary, Modzele, Naruszewo, Pomiechowo, Sarbiewo, Sarnowo, Sielce, Sochocin, Stróżęcin i Szumlin.

Prasnysz. Prasnysz i Chorzele, gminy: Chojnowo, Karwacz, Jednoróżec; Bugsy, Płaskie, Krzynowłoga-Wielka-Mała, Baranowo, Dzierzgowo i Zaremby.

Rypin Rypin, gminy: Starorypin, Czermin, Pręczki, Dzierzno, Rogowo, Chrostkowo, Gójsk, Dobrzyń, Sokołowo, Żałe, Wąpielsk, Płonne, Skrwilno, Okalewo, Szczutowo i Osiek.

Sierpc. Sierpc, gminy: Borkowo, Bieżuń, Białyszewo, Gutkowo, Żurawin, Kosemin, Koziebrody, Lisewo, Rościszewo, Raciąż, Stawiszyn i Gradzanowo.

Ciechanów. Ciechanów, gminy: Bartołdy, Gołymin, Grudusk, Zalesie, Młock, Nużewo, Opinogóra, Ojrzeń, Regimin i Sońsk.

PRZEPISY POCZTOWE.

§ 1. *Niewolno przesyłać*, zbyt wielkie rzeczy, palne i gryzące materyały.

§ 2. *Rodzaje korespondencyi:*

a) *Zakryte listy* są te, które zapieczętowane są w koperty.

b) *Otwarte listy*, blankiety na takowe są gotowe, tekst listu winien być nie przeciwny prawu i przyzwoitości, można pisać je i ołówkiem, bezimiennie nawet.

c) *Przesyłki obanderolowane*, do tych liczą się druki, próby towarów, akta i t. p.

d) *Rekomendowane listy*, na kopercie należy napisać *заказное отъ* NN., za rekomendacyę tę płaci się oprócz opłaty posyłki kop. 10.

e) Posyłki bez ceny i z ceną. Do tych należą: wszystkie posyłki oprócz pieniędzy, najwyższa cena może być podaną na rs. 5.000.

f) Pieniężne posyłki, uważają się za takowe te, w których się znajdują pieniądze, bilety kredytowe, procentowe papiery i t. p. Pieniądze można wysyłać do sumy nieograniczonéj. Płaci się opłata asekuracyjna, przy przesyłaniu papierów procentowych, również ta opłata się pobiera, do czego wysyłający winien określić wartość każdego papieru, w ten sposób aby ta niższą od nominalnéj wartości nie była, do czego dolicza się kupony.

Jeżeli w pakiecie mieszczą się tylko papiery procentowe, lub też razem z pieniędzmi, należy sporządzić opis, to jest wymienić rodzaj (bez oznaczenia NN-ów) ilość, wartość.

§ 3. *Forma posyłek.* Przyjmują się owinięte w skórę, ceratę, w skrzynkach, płótno. Każda posyłka oprócz listów winna być przewiązaną na krzyż sznurkiem którego koniec może być przypieczętowany.

§ 4. *Zaadresowanie. a)* Adres winien być w języku ruskim, czytelny, do Petersburga, Moskwy i miast gubernialnych oznaczać należy ulicę i Nr. domu. *b)* Oprócz tego należy napisać jaki rodzaj jest posyłki.

§ 5. *Waga korespondencyi*: 1) zwykłego listu 5 funtów; 2) cennego pakietu zamkniętego 10 funtów; 3) cennego otwartego 20 funtów; 4) pieniężnego w kopercie 20 funtów; 5) pieniężnego w skórzanéj torbie 60 funtów.

§ 6. *Taksa wagowego*: 1) za list zamknięty 8 kop. za łut; 2) za otwarty 4 kop. za łut; 3) za cenne i pieniężne 10 kop. za łut; 4) za posyłki w ogóle do 300 wiorst 3 kop. z funta, od 300 do 400 wiorst 4 kop. z funta, od 400 do 2,500 wiorst zwiększa się opłata na 1 kop. za każde 100 wiorst.

§ 7. *Taksa asekuracyi i kwitów*: 1) od 1 do 100 rs. 1 kop. z rubla, od 100 do 400 rs. $1/2$ kop. z dodaniem 50 kop., od 400 do 1,600 rs. $1/4$ kop. z dodaniem 1 rs. 50 kop., od 1,600 $1/8$ kop. z dodaniem 3 rs. 50 kop., kwit pocztowy 5 kop.

§ 8. *Marki pocztowe* są na 1, 2, 3, 8, 10 i 20 kop. *Koperty* na 5, 8 i 10 kop.

Ceny korespondencyi międzynarodowéj są też same co wewnętrznéj, a mianowicie dla całéj Europy, Turcyi, Azyatyckiéj, Egiptu i Stanów Zjednoczonych Ameryki, przyczém można wysyłać nieopłacane listy. Adresy piszą się w języku francuzkim i ruskim.

PRZEPISY STEMPLOWE.

Na podania do Warszawskiego Generał-Gubernatora i ministrów, używa się stempel na rs. 1.—Do Senatu w Warszawie i Komisyi Sprawiedliwości rs. 1.—Do Izb Skarbowych i Rządów Gubernialnych kop. 70, na odpowiedź dołącza się stempel na 40 kop.—Działy pomiędzy spadkobiercami rs. 1 kop. 50.—Kaucye i ewikcye rs. ½ od tysiąca.—Kaucye bez oznaczenia cyfry rs. 1 kop. 50.—Kwity na wypłaty rs. 30 przenoszące, ½ od tysiąca.—Kwity w ogólnych wyrazach 15 kop. Opisy biegu życia 15 kop.—Plenipotencye 60 kop.

Sprawy w sądach.

W przedmiocie do 3000 rs. 1 od sta,—od 3000 do 9000 ½ od sta, od 9 i t. d. ⅕.—bez oznaczenia cyfry rs. 3.—testamenta rs. 1 kop. 50.—kupno i sprzedaż ⅖ % czyli 4 od tysiąca oraz połowa tego na miasta zatem 6 od tysiąca,—dzierżawy wieczyste toż samo,—kupno ruchomości ⅕ %,—spółka zwykła toż samo,—dzierżawy ditto,—intercyzy na rs. 1 kop. 50.

Weksle.

Na 300 rs. 15 kop.,—od 300 do 600 30 kop.,—od 600—900 45 kop.,—od 900—1200 60 kop.,—od 1200—1500 kop. 75,—od 1500—2000 rs. 1,—od 2000—3000 rs. 1 kop. 50,—od 3000—4000 rs. 2,—od 4000—6000 rs. 3,—od 6000—9000 rs. 4 kop. 50,—od 9000—12000 rs. 6;—od 12000—15,000 rs. 7 kop. 50.

Na summy większe piszą się weksle na 2-ch lub więcéj stemplach.

Zmiany własności przez spadek, zapisy, legaty. 1° dzieci prawe 1 %. 2° małżonkowie, dzieci naturalne uznane 2 %. 3° inni krewni 3 %. 4° obcy 6 %.

Obligacye, pożyczki i zastawy hypoteczne 1 od tysiąca. Zobowiązanie bez hypoteki ½ od tysiąca.

WYKAZ MONARCHÓW EUROPY.

Cesarstwa.

Państwo.	Panujący.	Data urodzenia.
Rossya	Aleksander II.	29 kwietnia 1818
Niemcy	Wilhelm I.	22 marca 1798
Austrya	Francis.-Józef I.	18 sierpnia 1830
Turcya	Ab-dul-Azis.	9 lutego 1830

Królestwa.

Państwo.	Panujący.	Data urodzenia.
Anglia	Wiktorya I.	24 maja 1819
Bawarya	Ludwik II.	25 siepnia 1845
Belgia	Leopold II.	9 sierpnia 1835
Dania	Krystyan IX.	8 kwietnia 1818
Grecya	Jerzy I.	24 grudnia 1845
Niderlandy	Wilhelm III.	19 lutego 1847
Portugalia	Ludwik I.	31 paździer. 1838
Saksonia	Albert	23 kwietnia 1828
Szwecya	Oskar II.	21 stycznia 1829
Wirtemberg	Karol I.	6 marca 1823
Włochy	Wiktor Emanuel II.	14 marca 1820
Hiszpania	Alfons XII.	

Papiestwo.

Państwo kościel.	Pius IX.	13 maja 1792

Rzeczypospolite.

Francya	Prezydent	Mac-Mahon.
Szwajcarya	,,	Ziegler.

WYKAZ ZNACZNIEJSZYCH PAŃSTW EUROPY.

Państwa,	Rozległ. mil. kw.	Ludność.	Główne miasto	i ludność.
Austrya	11.306	35,943,490	Wiedeń	835,000
Bawarya	1,380	4,870,000	Monachium	172,000
Belgia	537	5,021,000	Bruksela	315,000
Dania	693	1,783,000	Kopenhaga	185,000
Francya	9,578	36,102.921	Paryż	1,900,000
Grecya	910	1,451,000	Ateny	50,000
Hiszpania	9,215	16,515,000	Madryt	332,000
Niderlandy	549	3,688,000	Amsterdam	280,000
Niemcy	8,204	41,009,000	Berlin	826,000
Portugalia	1,622	3,995,000	Lizbona	224,000
Rossya	94,410	71.202,785	Petersburg	668,000
Saksonia	271	2,556,000	Drezno	170,000
Szwajcarya	739	2,669,000	Bern	37,000
Szwecya i Nor.	13,824	5,897,000	Sztokholm	140,000
Turcya Europ.	6,507	10,510,000	Konstantyn	1,000,000
W. Brytania	5,696	31,465,410	Londyn	3,390,001
Włochy	5,376	26,220,000	Rzym	246,000

Rossya.

Syberya	270,624	mil kwadr.	3,327,627	ludność.
Rossya Europejska	85,820	"	66,267,421	"
Kaukaz	7,978	"	4,893,332	"
Finlandya	6,367	"	1,732,721	"
Królestwo Polskie	2;223	"	6,193,712	"
Razem	373,012	"	3,119,507	Azyi śr.
			85,534,220	

Ludność gubernii Królestwa Polskiego.

Warszawska 1,004,234, Kaliska 678,520, Kielecka 529,636, Łomżyńska 489,699, Lubelska 701,376, Petrokowska 696,007, Płocka 480,280, Radomska 540,271. Suwałkska 531,405, Siedlecka 542,284, razem 6,193,712.

WŁADZE GUBERNII.

Warszawski Generał Gubernator, Dowodzący Wojskami Wojennego Okręgu, JW. Paweł Eustachowicz *Kotzebue.*

Rząd Gubernialny Płocki.

Gubernator, JW. Baron Konstantyn Ludwikowicz *Wrangel.*
Naczelnik kancelaryi, Sergiusz Aleksiejewicz *Link.*
Sztab-oficer do szczególnych poruczeń *Newelski.*

Ogólny Zarząd.

Wice-Gubernator R. R. S., Hipolit Karłowicz *Pistolkors.*
Sekretarz, *Krukowski.*
Redaktor dziennika Augustyn *Dziewałtowski.*
Budowniczy Józef *Górski.*
Inżynier Stanisław *Oraczewski.*
Radca Wydziału Administr., Józef *Słupecki.*
Radca Wydziału Policyjnego, Mikołaj *Klirikow.*
Radca Wydziału Prawnego Ludwik *Stokowski.*
Asesor Ubezpieczeń, Edward *Paciejowski.*
Inspektor Lekarski, Władysław *Ostrowski.*
Weterynarz, Mateusz *Zalewski.*
Asesor Farmacyi August *Libchen.*

Władze Powiatów.

Płockiego. Naczelnik R. S. *Solncew.*—Pomocnik, Naczelnik straży *Gawrylenko.*—Pomocnik Administracyjny *Janczewski.*—Inżynier, *Gocławski.*—Lekarz *Brzozowski.*

Płońskiego. Naczelnik Podpułkownik, *Oranowski.*—Pomocnik Naczelnika Straży Ziemskiéj, *Wasiutyński.*—Pomocnik Administracyjny, *Jaskiewicz.*—Inżynier, *Chromecki.*—Lekarz, *Piotrowski.*—Weterynarz Okręgowy, F. *Rządkowski.*

Ciechanowskiego. Naczelnik, Rotmistrz *Gomolicki.*—Pomocnik, Naczelnik Straży Ziemskiéj, *Scipura.*—Pomocnik Administracyjny, *Sieciński.*—Inżynier, *Paczowski.*—Lekarz, *Majewski.*

Prasnyskiego. Naczelnik, *Chomeńko.*—Pomocnik Naczelnik Straży Ziemskiéj, *Czerkasow.* — Pomocnik Administracyjny, *Strelcow.*—Inżynier, *Chmieliński.*—Lekarz, *Kiernożycki.*

Mławskiego. Naczelnik, *Łabudziński.*—Pomocnik, Naczelnik Straży Ziemskiéj, *Karmaziński.*—Pomocnik Administracyjny, *Diglewicz.*—Inżynier, *Kmita.*—Lekarz, *Buckiewicz.*

Sierpeckiego. Naczelnik, Kolegialny Asesor, *Gutzen.*—Pomocnik, Naczelnik Straży Ziemskiéj, *Mikulicz.*—Pomocnik Administracyjny, *Taranowski.*—Inżynier, *Kamiński.*—Lekarz, *Wokulski.*

Lipnowskiego. Naczelnik, *Bulguczew.*—Pomocnik, Naczelnik Straży Ziemskiéj, *Iskra.*—Pomocnik Administracyjny, *Lesnobrodzki.*—Inżynier, *Kulczycki.*—Lekarz, *Stępniewski.*

Rypińskiego. Naczelnik, *Pietkiewicz.*—Pomocnik, Naczelnik Straży Ziemskiéj, *Synajski.*—Pomocnik Administracyjny, *Ritnowski.*—Inżynier, *Kulczyński.*—Lekarz, *Kasterski.*

Zarząd Policmejstra m. Płocka.

Policmejster, *Hoeppener.*

Straż ogniowa.

Naczelnicy: *Blumberg*, *Karpiński*, *Woldenberg*, *Werner* i *Cieszewski.*

Magistraty:

Płocka. Prezydent, *Widuliński.*—Kasyer, *Waśniewski.*—Sekretarz kwatermistrz, *Iwanów*—Sekretarz, *Makowski.*—Lekarz miasta, *Kurowski.*

Wyszogroda. Burmistrz, *Pawłowski.*—Kasyer, *Pęrzyński.*—Lekarz, *Cwierciakiewicz.*

Płońska. Burmistrz. *Barański.*
Zakroczymia. Burmistrz, *Czaczkowski.*
Ciechanowa. Burmistrz, *Wiśniewski.*
Prasnysza. Burmistrz, *Sokolis.*
Mławy. Burmistrz, *Goetz.*
Sierpca. Burmistrz, *Szulc.*
Lipna. Burmistrz, *Mrozowski.*
Dobrzynia nad Wisłą, Burmistrz, *Wielgoluski.*
Rypina. Burmistrz, *Sierawski.*

Płockie Więzienie.

Nadzorca, *Saweliew.*

ZARZĄD DO SPRAW WŁOŚCIAŃSKICH.

Prezes, JW. Gubernator.
Członkowie: Wice-Gubernator.
Prezes Izby Skarbowéj.
Stały Członek, R. S. *Berens.*

Komisarze:

Płockiego. *Siemonów.*
Płońskiego. *Czufarowski.*
Ciechanowskiego. *Majewski.*
Prasnyskiego. *Majboroda.*
Mławskiego. *Raskazów.*
Sierpeckiego. *Powało-Szwejkowski.*
Lipnowskiego. *Zelabużski.*
Rypińskiego. *Grambeka.*
Sekretarz, *Nasonow.*—Rewizor pomiarów, *Stepanow.*

POCZTA.

Zarządzający w Łomży, *Kunicki.*

Kantory Poczty.

Płocki, Pocztmeister, *Białocerkowski.*
Prasnyski, *Błaszkiewicz.*
Mławski, *Ehrenkreutz.*
Lipnowski, *Prewłocki.*

Pocztowe oddziały.

w Płońsku, *Pieniążek.*
w Ciechanowie, *Grądzki.*
w Sierpcu, *Walejewski.*
w Rypinie, *Prusewicz.*

Stacye Pocztowe.

Bodzanów, *Borszewski*
Raciąż, *Wernik.*
Bielsk, *Wernik.*
Zakroczym, *Iwanow.*
Strzegów, *Łukaszewicz.*
Szreńsk, *Paderewski.*
Wyszogród,
Dobrzyń nad Dr. *Dejtszer.*
Zbójno, *Gronwald.*
Lubicz, *Paderewski.*
Góra, *Boratyński.*
Chorzele, *Kowalewski.*

IZBA SKARBOWA.

Zarządzający R. S. *Czyżów.*—Starszy referent, *Tustanowski.*—Urzędnicy do szczegól. poruczeń: 1) *Kosopolański;* 2) *Rojkiewicz.*

Wydział Kass: Naczelnik, *Eysymondt.*
Podatków, *Tarchow.*
Dóbr, *Riazanow.*

Kasa Gubernialna.

Kasyer główny, *Messner.*
Kasyerzy: I. *Rostalski.*
„ II. *Grochowski.*

Powiatowe.

Płońsk, *Janiszewski.*
Ciechanów, *Bebenkowski.*
Prasnysz, *Krzykowski.*
Mława, *Humięcki.*
Sierpc, *Rutkowski.*
Lipno, *Chlipalski.*
Rypin, *Wojczyński.*

Zarząd leśny.

Płock Nadleśny, *Borysowicz.*
Zakroczym. „ *Szczepiorski.*
Ciechanów. „ *Swierzyński.*
Prasnysz. „ *Chrzanowski.*
Lipno. „ *Oraczewski.*

Zarząd akcyzny.

Główne biuro w Łomży,—Zarządzający *Schweder.*
Okrąg III. Płock, Nadzorca *Malczewski.*
„ IV. Lipno, „ *Bielawin.*
„ V. Mława, „ *Miedwiednikow.*

Komory.

Aleksandrowski okręg, R. R. S. *Lwowski.*

Komora Pepłówek, zarządzający, *Andrejew.*—Zieluń, *Pistolkors.*—Lubicz, *Jakowlew.*—Dobrzyń, *Fesenko.*

TOWARZYSTWO KREDYTOWE ZIEMSKIE.

Prezes, *Komierowski.* — Radcy: *Rościszewski*, *Zawadzki*, *Choromański*, *Sokołowski.* —Pisarz, *Skonieczny.*—Kasyer, *Mańkowski.*

Filia Banku Polskiego.

Zarządzający, *Wojciechowski.*

PŁOCKA DYREKCYA NAUKOWA.

Naczelnik, *Sacharow.*

Płockie Gimnazyum żeńskie.

Zawiadujący, *Onacewicz.*—Ochmistrzyni, Marya *Hanusz.*

męzkie.

Dyrektor, *Fedyński.*—Inspektor, *Argejew.*

Zarząd Żandarmeryi.

Naczelnik, Pułkownik *Perszyn.*
Naczelnik okręgowy Płock, i Płońsk.. *Aleksiejew.*
„ „ Ciechanów i Prasnysz, *Prudnikow.*
„ „ Mława i Sierpc, *Hartułazi.*
„ „ Lipno i Rypin, *Białecki.*
„ Nowogeorgiewskiéj komendy, *Biełanowski.*

Zarząd Komunikacyi.

Naczelnik 4-go dystansu rzeki Wisły, *Potworowski.*

DUCHOWIEŃSTWO.

Prawosławnego wyznania.

Proboszcz, X. *Stabnikow.*

Rzymsko-Katolickiego.

Zarządzający Dyecezyą, X. Wincenty *Orzeszkowski*, Prałat Katedry, officyał, S-go Stanisława klassy II kawaler.

Suffragan Płocki, Aleksander *Gintowt*, Biskup Helenopolitański, S-éj Anny i S-go Stanisława klasy II kawaler,

KAPITUŁA KATEDRALNA PŁOCKA.

Prałaci.

1. Prepozyt, X. Wincenty *Orzeszkowski*, zarządzający Dyecezyą. 2. Archidyakon, X. Antoni *Boliński.* 3. Kustosz, X. Tomasz *Myśliński*, S-go Włodzimierza III klasy i S-éj Anny II-éj klasy z koroną cesarską kawaler. 4. Archidyakon Pułtuski, X. Feliks *Motyliński.*

Kanonicy.

1. X. Franciszek *Grabowski*. 2. X. Gracyan *Rzewuski*. 3. X. Łukasz *Płocki*. 4. X. Andrzéj *Płoski*.

Konsystorz Dyecezyi Płockiéj.

1. Prezydujący, X. Wincenty *Orzeszkowski*, Prepozyt Katedry, Officyał, zarządzający Dyecezyą, S-go Stanisława klasy II kawaler. 2. Sędzia Surrogat, X. Franciszek *Grabowski*, Kanonik Katedry Płockiéj. 3. Regens Kancelaryi i Pisarz Sądu, X. Józef *Pawłowski*, Kanonik Kolegiaty Pułtuskiéj, ozdobiony krzyżem złotym. 4. Obrońca Sakramentu Małżeństwa, X. Julian *Ołdakowski*, ozdobiony krzyżem złotym. 5. Sekretarz, X. Stanisław *Nowakowski*. 6. Wizytator klasztorów, X. Antoni *Brudzyński*. 7. Archiwista, X. Adolf *Białokoz*. 8. Woźny, Wojciech *Meltzer*.

Seminaryum Dyecezyalne Płockie.

1. Regens, X. Ignacy *Smoliński*. 2. Profesorowie: X. Antoni *Brykczyński*. 3. X. Julian *Dmochowski*. 4. X. Stanisław *Ordon*. 5. X. Wincenty *Petrykowski*. 6. X. Damian *Łowiński*. 7. Prokurator, X. Wincenty *Jankowski*.

Skład Parafialny.

Proboszcz, X. Franciszek *Szanior*, Kanonik honorowy Płocki. Wikaryusze: 1. X. Damian *Łowiński*. 2. X. Wincenty *Jankowski*. 3. X. Adam *Chodkowski*.

Ewangelickiego wyznania.

Superintendent, X. *Berner*.

SĄDOWNICTWO.

Sądy Pokoju.

w Płocku. Sędziowie: *Łempicki* Karol, *Łempicki* Roman, *Rostkowski* Franciszek.—Podsędek, *Biedrzycki* Władysław.—Pisarz....—Obrońca. *Kamocki*.

Zakroczym. Sędziowie: *Sieklucki* Hipolit, *Dębowski* Wiktor, *Beczkowicz* Teodor.—Podsędek, *Tymowski* Jan.—Pisarz, *Siewierski* Kwiryn.

Regenci: w Płońsku, *Lutomirski* Wincenty i *Roman* Andrzéj, w Zakroczymiu *Pałuski* Franciszek.—Obrońca. *Tatarczyński*.—Komornik, *Nowicki* Jan.

Pułtusk. Sędziowie: *Hann* Józef, *Szala* Julian, *Sommer* Alfons.—Podsędek. *Spiessbach* Aleksander.—Pisarz, *Chądzyński* Aleksander.—Regenci: *Tarnowski* Kazimierz w Pułsku, *Marendowski* Antoni w Makowie, *Kołakowski* Karol w Pułtusku. *Sulej* Stanisław w Pułtusku.—Obrońcy: *Massalski* Mikołaj, *Neuman* Teofil, *Miszałowski* Albin.

Lipno. Sędziowie: *Zieliński* Gustaw, *Wilczewski* Franciszek, *Gostomski* Józef.—Podsędek. *Sulikowski* Stanisław.—Pisarz, *Stacewicz* Tadeusz.—Regenci: *Eliaszewicz* Grzegorz, *Goślicki* Jan, *Lewandowsbi* Ludwik w Dobrzyniu, *Dziewanowski* Hilary w Rypinie, *Kaczyński* Ignacy w Rypinie.—Obrońcy: *Kozłowski* Teofil, *Kotwicki* Franciszek.—Komornicy: *Kasprowicz* Franciszek, *Wernik* Józef.

Mława. Sędziowie: *Sonenberg* Stanisław, *Załuski* Feliks, *Krajewski* Ignacy.—Podsędek, *Lobert* Wincenty.—Pisarz, *Czerwiński* Władysław.—Regenci: *Chudzyński* Franciszek, *Sławęcki* Szymon, *Machczyński* Teodor w Sierpcu, *Olszewski* Konrad w Raciążu.—Obrońcy: *Żmijewski* Józef, *Koppe* Adolf.—Komornik, *Remiszewski* Aleksander.

Prasnysz. Sędziowie: *Tański* Tomasz, *Chełchowski* Piotr, *Milewski* Józef.—Podsędek, *Billewicz* Artur.—Pisarz, *Woznicki* Adam.—Regenci: *Cybulski* Feliks, *Filipowicz* Hipolit, *Lewicki* w Ciechanowie, *Bykowski* w Chorzelach.—Obrońcy: *Kołakowski* Jakób, *Łubieński* Ludwik, *Sięgosz* Jan.—Komornik, *Rydyer* Franciszek.

Sąd Poprawczy w Płocku.

Sędzia prezydujący: *Milewski* Piotr. — Podprokurator, *Lemene.*

Sąd Kryminalny.

Prezes R. S., *Grabowski.*—Prokurator *Radzymiński.*

Trybunał Cywilny w Płocku.

Prezes, *Radgowski.*—Prokurator, *Kołomyjski.*—Pisarz Kancelaryi Hypotecznéj, *Gurbski.*

Archiwum akt dawnych.

Archiwista *Leszek.*

Regenci Gubernialni.

Chodecki Kajetan, *Holtz* Władysław, *Lubowidzki* Antoni, *Ordon* Emilian, *Pyrowicz* Stanisław, *Wołowski* Antoni.

Patronowie.

Brudzyński Józef, hotel Polski, ulica Kolegialna.
Chrzanowski Stanisław, ulica Więzienna dom Rejnerta.
Chyczewski Stanisław, plac Floryanski.
Dąbrowski Gracyan, ulica Grodzka dom Wagnera.
Filleborn Antoni, ulica Więzienna dom Jurskiéj.
Kramsztyk Marceli, ulica Grodzka dom Tyszki.
Lebensztein Franciszek plac Floryański.
Lewinsohn Ludwik, ulica Grodzka dom Zemana.
Molsdorf Bronisław, ulica Więzienna dom Karski.
Piechowski Stanisław, ulica Tumska, dom Brzozowskiéj.
Piotrowski Aleksan., ulica Więzienna dom Dominowskiéj.
Przyłudzki Józef, ulica Więzienna dom Kretkowskiego.
Pyrowicz Stanisław, ulica Warszawska dom Fogla.
Rutkowski Władysław, ulica Grodzka dom Segała.
Rytel Julian.
Stryjewski Walenty. ulica Rynek Kanoniczny.
Stróżecki Karol, ulica Stary Rynek dom Grabowskiego.
Urbanowski Michał, ulica Warszawska dom Wąsowicza.
Woźnicki Zbigniew.
Zagrodzki Walerian, ulica Grodzka dom Liszyckiego.
Żmijewski Ignacy, ulica Więzienna dom Kretkowskiego.
Zalewski Antoni, ulica Kollegialna dom Rejcha.
Zalewski Maksymilian.
Zamłyński Ignacy, ulica Więzienna.

Komornicy.

Kotarski Felicyan, ulica kollegialna dom Malczykowskiego.
Kotarski Franciszek, ulica Szeroka.
Slaski Teofil, ulica Kollegialna.
Kołakowski Alfons, rynek Kanoniczny.
Filipowski Marceli, ulica Grodzka dom Liszyckiego.

Woźni.

Borkowski, Botwiński, Bellon, Chlebowski, Dziankowski, Kownacki, Kolczyński, Lewandowski, Milewski, Widelski, Woliński, Winnicki, Witkowski.

LEKARZE.

Brzozowski, ulica Tumska dom własny.
Buckiewicz, Stary Rynek.
Drużyłowski, ulica Kollegialna dom Pawłowskiego.
Ehrlich, ulica Warszawska dom Żochowskiéj.

Gurbski, ulica Więzienna.
Kurowski, ulica Warszawska dom własny.
Lisicki, ulica Rynek Stary dom Dąbrowskiéj.
Mieczkowski, ulica Kollegialna dom Malczykowskiego.
Ostrowski, ulica Więzienna dom własny.
Nieznański, ulica Warszawska dom własny,
Perkal, ulica Rynek Stary dom Libche..a.
Smoliński, ulica Warszawska dom własny.
Wyczałkowski, Szeroka dom Luli.
Gensz, ulica Stary Rynek dom Dzierżanowskiego.

TELEGRAF.

Rosya europejska dzieli się na trzy strefy.

1-sza odległość 100 wiorst — telegram kosztuje za 20 wyrazów 50 kop. 2-ga odległość 1000 wiorst — telegram rsr. 1. 3-cia więcéj jak 1540 wiorst — rs. 2. Za 10 słów wyżéj nad 20 opłata zwiększa się o połowę.

Opłata za granicę:

	rs.	kop.		rs.	kop.
do Anglii	3	—	do Danii	2	—
„ Austryi	2	—	„ Hiszpanii	3	38
„ Belgii	2	25	„ Francyi	2	75
„ Grecyi	2	50	„ Włoch	2	75
„ Mołdawii	1	50	„ Norwegii	2	13
„ Szwecyi	1	88	„ Niderlandów	2	25
„ Portugalii	3	63	„ Prus i Niem.	1	88
„ Serbii	1	75	„ Szwajcaryi	2	25
„ Turcyi	2	25	„ New-Jork	15	50.

W gubernii Płockiéj stacyi jest 7: w Płocku, Lubiczu, Płońsku, Nowogieorgiewsku, Prasnyszu, Mławie i Lipnie.

Największa długość wyrazu może być 7 syllab. Liczb pięć stanowi wyraz.

Części złożonego wyrazu połączone kreskami, uważają się za wyraz oddzielny.

Każdy znak, litera lub cyfra osobno stojąca liczy się oddzielnie.

Depesze można adresować 1° albo do zamieszkania, 2° albo do stacyi pocztowéj, 3° albo poste-restante.

Depesze można posyłać: 1° pocztą jako list—k. 13, 2° sztafetą, 3° umyślnym, 4° telegrafem dróg żelaznych. Lecz sposób odesłania w depeszy należy oznaczyć. Odpowiedź może być opłacona.

Depesze można podawać w językach: ruskim, niemieckim, francuzkim; w polskim w obrębie Królestwa Polskiego.

Wagi i miary.

a) długości:

Jednostka Sażeń = 3 arszyny. Arszyn = 16 werszków.

Dawne polskie miary.

Jednostka Łokieć = 2 stopom. Stopa = 12 calom. Łokieć = 1296 werszkom.

b) Miary powierzchni.

Jednostka Sażeń □ = 49 □ stóp. 1 st. □ = 144 calom. Dziesiatina = 2400 □ saż.

Dawne.

Kwad. sążeń = 9 □ łokciom.

Do mierzenia gruntów.

Włóka = 30 morg. Morga = 30 prętom kw. Włóka = 15 dziesiat. 897 saż. 35 stóp 135 linii.

c) Miary objętości,

ciał płynnych.

Jednostka Wiadro = 30 funt. destyl. wody. Wiadro = 10 kružkom. Kružka = 10 czarkom. Beczka = 40 wiadrom. Pipa = 20 okseftom. Dawny garniec = 4 kwartom = 16 kwaterkom.

d) ciał sypkich.

Jednostka Czetwieryk. = 64 funt. dest. wody. Czetweryk = 8 garcom. Garniec = 30 częściom. Ośmina = 4 czetwerykom. Czetwert = 8 czetwerykom. Korzec = 4 ćwierciom = 32 garnc. = 128 kwartom. Korzec = 4,8785 czetweryka. Łaszt = 30 korcom.

Wagi.

1 funt = 32 łut. 1 Łut = 3 zołotnikom. 1 Zołot. = 96 dolom. Pud = 40 funt. Berkowiec = 10 pudom. Dawny funt = 2 grzywnom = 32 łutom. Łut = 4 drachmom. 1 drachma = 3 skrupułom. 1 skrupuł = 24 granom.

Czas wnoszenia podatków wiejskich i ich rodzaj.

Dworskie. Gruntowy główny I rata Styczeń. Gruntowy główny II rata Lipiec. Gruntowy dodatkowy I rata Kwiecień. Gruntowy dodatkowy II rata Październik. Podymne zwykły i dodatkowy I rata Marzec. Podymne zwykły i dod. II rata

Wrzesień. Składka drogowa I rata Styczeń. Składka drogowa II rata Lipiec. Składka ogniowa Kwiecień. Składka kwaterunkowa Wrzesień. Składka transportowa Styczeń.

Włościańskie. Gruntowy główny I rata Kwiecień, Gruntowy główny II rata Październik. Gruntowy dodatkowy I rata Kwiecień. Gruntowy dodatkowy II rata Październik. Podymne I rata Kwiecień. Podymne II rata Październik. Drogowy I rata Kwiecień. Drogowy II rata Październik.

Opłaty Towarzystwa Kredytowego.

1-sza rata w czerwcu, 2-ga w grudniu.

Czas losowania ważniejszych papierów w Królestwie.

Listów likwidacyjnych 17 lutego (1 marca) i 29 sierpnia (10 września).

Listów zastawnych 20 marca (1 kwietnia) i 19 września (1 października).

Pożyczki premiowéj 1 (13) stycznia, marc., lipc. i września.

Ceny miejsc w teatrze Płockim.

Loża z buduarem rs. 4, na ubogich 10 kop. Loża numerowana rs. 3, na ubogich 10 kop. Krzesło 3 pierwsze rzędy rs. 1, na ubogich 2½ kop. Krzesło 3 następne rzędy kop. 75, na ubogich 2½ kop. Krzesła dalsze i boczne kop. 50, na ubogich 2½ kop. Amfiteatr 3 pierwsze rzędy kop. 75, na ubogich 2½. Amfiteatr dalsze rzędy kop. 50, na ubogich 2½. Krzesło w amfiteatrze na galeryi kop. 35. Galerya kop. 20. Uczniowie płacą na amfiteatr i parter po kop. 15.

ROZKŁAD JAZDY PAROSTATKÓW NA WIŚLE.

z Warszawy do Płocka.

w Poniedziałki, środy i piątki z Warszawy o 8-éj rano.		Cena jazdy. I kl. rs.	kop.	II kl. rs.	kop.
w Nowogeorgiewsku	10½—11	—	90	—	60
„ Zakroczymiu . .		1	5	—	75
„ Wychodźcu . . .	11½—12	1	35	—	90
„ Wyszogrodzie . .	12 — 1	1	65	1	5
„ Tokarach . . .	2 — 2½	2	55	1	65
„ Płocku	3 — 3½	2	70	1	80

W klasie I przyjmują 50 funt. bez opłaty, przewyżka po 1 kopiejce od funta.

Z Płocka do Warszawy.

		Cena jazdy.			
we wtorki, czwartki i soboty.		I kl. rs.	kop.	II kl. rs.	kop.
z Płocka o godz. 5 rano.					
w Tokarach. . .	$6^1/_2$—7	—	20	—	15
„ Wyszogrodzie .	$9^1/_2$—10	1	5	—	75
„ Wychodźcu .	$10^1/_2$—11	1	50	1	—
„ Zakroczymiu .	$2^1/_2$— 3	1	80	1	20
„ Nowogeorgiews.					
„ Warszawie. .	6 — 7	2	20	1	30

Pakunek bezpłatny w klasie II 30 funtów.

Cena koni pocztowych.

Za 1 konia kuryerskiego na wiorstę $7^1/_2$ kop.
„ 1 „ pod ekstrapocztę „ $5^1/_2$ „
za ekwipaż kryty „ 2 „
za bryczkę „ 1 „

Poczthalterowi ogółem 60 kop.
za sztafety: 1 koń na wiorstę 6 kop.
bryczka na wiorstę 1 kop.
ceduła 5 kop.

ROZKŁAD JAZDY I CENY

Karet pocztowych do Kutna i prywatnych powozów.

Omnibusy pocztowe wychodzą z Płocka do Kutna:

1) O godzinie 9 éj—10-éj rano i stają w Kutnie o godzinie 4-éj po południu, do pociągu odchodzącego do Warszawy o godzinie 5 minut 45.

2) O godzinie 9-éj—10-éj wieczorem i stają o godzinie 4 rano w Kutnie, do pociągu odchodzącego do Warszawy o godzinie 5 minut 30, opłata od osoby rs. 1 kop. 35.

Pakunek bezpłatny funtów 30.

PRZYCHÓD I ODCHÓD POCZT.
w Płocku.

Dzień	Odchodzi.				Przychodzi.			
	Rodzaj korespondencyi	Trakt	Godz.	minut	Rodzaj korespondencyi	Trakt	Godz.	minut
Niedzie.	Osobow.				Listowa	Warszaws.	5	31
	i listowa	Mławski	8	—	Osobo.		10	44
	Wozow.	Warszaws.	6	43	i listow.	Wyszogro.		
	Os. i list.	Kutnowski	9	—	Wozow.	Lipnowski	4	43
	„	Wyszogro.	1	—	Os. i list.	Kutnowski	5	27
Poniedz.	Listowa	Lipnowski	6	—	Listowa	Warszaws.	5	31
	„	Warszaws.	7	—	Wozow.	Mławski	8	31
	„	Kutnowski	9	—	Listowa	Kutnowski	5	27
Wtorek	Osobow.	Mławski	8	—	Os. i list.	Warszaws.	5	31
	i listow.	Kutnowski	9	—	„ „	Kutnowski	6	27
					Listowa		1	—
					Os. i list.		5	27
Środa	Os. i list.	Lipnowski	6	—	Listowa	Warszaws.	5	31
	Wozow.	Mławski	8	—	„	Kutnowski	5	27
	Listowa	Warszaws.	7	—				
	„	Kutnowski	9	—				
Czwart.	Os. i list.	Warszaws.	7	—	Osobow.	Mławski	4	27
	„	Kutnowski	9	—	i Listo.	Lipnowski	2	12
	„	Wyszogro.	1	—	„	Kutnowski	5	27
					„	Wyszogro.	10	44
Piątek	Listowa	Lipnowski	6	—	Listowa	Warszaws.	5	31
	Os. i list.	Mławski	8	—	Os. i list.	Kutnowski	5	27
	Listowa	Warszaws.	7	—				
	Os. i list.	Kutnowski	9	—				
Sobota	Wozow.	Lipnowski	3	—	Wozowa	Warszaws.	1	12
	Listowa	Warszaws.	7	—	Os. i list.	Mławski	4	27
	„	Kutnowski	9	—	Listowa	Lipnowski	1	42
						Kutnowski	5	27

SPIS MIESZKAŃ RÓŻNYCH OSÓB
W PŁOCKU.

Aptekarze.

Jędrzejewski Waler., Grodzka
Kühn Gustaw, Stary-Rynek
Szymański Jan, Kollegialna

Skład materyałów aptecz.

Kempner, Grodzka

Ajenci.

Fraenkel Wolfsohn, Stary-Ryn.
Karpiński Kazim., Stary-Rynek
Rościszewski Zygm., Grodzka
Szubert Julian, Kollegialna

Akuszerki.

Błońska Paulina, Grodzka
Bodzyńska Amelia, Kollegialna
Celmer Rozalia, Warszawska
Kucharska Maryan., Stary-Ryn.
Maleszewka Walerya, Grodzka
Płoszyńska Marya, Stary-Ryn.
Pawłowska Olimpia, Szeroka
Ponomarew Joanna, Kollegialn.
Szwager Małka, Szeroka

Ajenci banku handl. Warsz.

Lewin Bernard, Grodzka
Rościszewski Zygm. Grodzka

Buchalterzy.

Adolf Aljon, Kollegialna
Chełmicki Tomasz, Grodzka
Dobrzyński Jakób, Kollegialna
Frenkel Leon, Grodzka
Kanarek Wiktor, Grodzka
Kirsztein Markus, Bielska
Kamocki Ksawery, Bielska
Lichtenfeld, Michał, Bielska
Milrad Hajman, Grodzka
Majzner Enoch, Bielska

Bankierzy.

Flatau Ludwik, Stary-Rynek
Lewita Ludwik, Grodzka
Schönwitz, Stary-Rynek
Woldenberg Dawid, Grodzka

Utrzymujący bilard.

Bebenkowski Józef, Warszaws.
Cesarski Narcyz, Mich. skwer
Czapliński Feliks, Stary-Rynek
Łaguna Ludwika, Stary-Rynek
Farba Abram, Kollegialna
Szmul Laudan, Więzienna.

Brukarz.

Mütz Wilhelm, Maszewo

Bednarze.

Pęski Stanisław, Warszawska
Sztenc Jan, Grodzka
Stenbart Bogumił, Płońska

Ziołkowski Piotr, Zduńska
Zieliński Tadeusz, Kollegialna
Zieliński Ludwik, Więzienna

Blacharze.

Fluks Mojsie, Szeroka
Kucbard Iciek, Bielska
Mester Ber, Szeroka
Mester Szyja, Szeroka
Raciążer Beniamin, Szeroka
Sztern Abram, Szeroka

Cukiernicy.

Bebenkowski Józef, Warszaws.
Cesarski Narc. Michał. skwer
Łaguna Ludwika, Stary-Rynek
Malczykowski Maryan, Kolleg.

Cyrulicy.

Funkensztein Lejzer, Szeroka
Jarzombek Berek, Szeroka
Kohn Eliasz, Szeroka
Krzyżanowski Andrzej, Misyon.
Maruszewski Franc. Stary-Ryn.
Majewski Maryan, Stary-Ryn.
Płoszyński Franc., Stary-Rynek
Romaszewska Rozalia, Warsz.
Stawiski Ignacy, Grodzka
Skotnicki, Szeroka
Wainberg, Grodzka
Wiśniewski Julian, Kollegialna
Włoczewski Jan, Dobrzyńska

Cieśle.

Adamkiewicz Michał, Królewie.
Bronowski Jakób, Błonie
Budnicki Teofil, Płońska
Benka Wincenty, Błonie
Cyn Edward, Warszawska
Cieszewski Aleksander, Warsz.
Haman Herman, Królewiecka
Przymanowski Franc. Płońska

Czapnicy.

Gerszonowicz Salomon, Jeroz.
Kutner Mosiek, Grodzka
Ledeman Mosiek,
Płockier Fajbuś, Jerozolimska
Rabinowicz Beniamin, Jerozol.
Waksman Szaja, Grodzka

Handlujący czapkami i kapel.

Czapka Fiszel, Michał. skwer
Kowadło Lewin, Stary-Rynek
Kirsztein Izrael, Stary-Rynek
Leszczyński Iciek, Grodzka
Siegelberg Rubin, Grodzka

Fabrykanci cegły.

Blumberg Robert, Nadwiśle
Józefowski Marceli, Parowa
Niedźwiedź Beniamin, Parowa
Sobolewski Wojciech, Parowa

Drukarnie.

Pauli Edward, Grodzka
Rządu Gubernialnego, Kolleg.

Handlujący drzewem.

Liebszytz Chaim, Bielska
Liberman Szaja, Bielska
Lederberg Beniamin, Stary-Ry.
Perelgrütz Iciek, Bielska

Dystylatorzy wódek i likier.

Lewin Bernard, Grodzka
Grünberg, Królewiecka

Handlujący wyrobami tabac.

Adamska Bronisław., Grodzka
Audyt Teresa, Więzienna
Bimberg Josek, Szeroka
Borucka Teodora, Więzienna
Bibergol Zelman, Kollegialna
Bruzda Leib, Bielska
Bebenkowski Józef, Warszaws.
Brochocki Antoni, Kollegialna
Chaia Lichtensztein, Warszaw.
Czapliński Feliks, Stary-Rynek

Drabinka Chaim, Warszawska
Dom Zgody, Grodzka
Domb Hersz, Warszawska
Dom Zgody, Tumska
Frendel Lejzer, Królewiecka
Farba Abram, Kollegialna
Frenkel Mordka, Mostowa
Grupmann Rafał, Stary-Rynek
Gulski Antoni, Stary-Rynek
Goldberg Szlama, Grodzka
Goldberg Józef, Szeroka
Goldberg Iciek, Szeroka
Gutenberg Lewin, Szeroka
Grupmann Jakób, Szeroka
Gincberg Lejbuś, Jerozolimska
Gerszonowicz Salomon, Bielska
Grudziński Mikołaj, Dobrzyńs.
Goldfrid Szaja, Więzienna
Gersz Bernard, Nadwiśle
Hejdrych August, Kollegialna
Iffa Goldsztein, Szeroka
Kempner Ester, Fajga, Grodz.
Krajanek Litla, Bielska
Kessel Jan, Bielska
Konig Ryfka, Bielska
Königsberg Kiwa, Szeroka.
Kohn Noech, Grodzka
Kowalska Józefa, Warszawska
Kiruszyn Gabryel, Nadwiśle
Kuzymin Jegor, Kollegialna
Lewandowski Aleks., Bielska
Lewin Bernard, Szeroka
Lewek Zylber, Płońska
Lewensztein Moritz, Mich. skw.
Lando Izrael, Warszawska
Luszczyński Szymon, Synagog.
Łaguna Ludwika, Stary-Rynek
Mizgajska Julia, Stary-Rynek
Morgersztein Izrael, Szeroka
Mauerberg Szepsiel, Szeroka
Margiel Rajzla, Bielska
Markus Szyja, Szeroka
Majzner Abram, Synagogalna
Mauerberger Chaim, Misyonar.
Majzner Mosiek, Kollegialna
Malczykowski Maryan, Kolleg.
Mętlewicz Ferdynand, Grodzka
Majewska Julianna, Bielska
Munsztukowa H. N., Szeroka
Osowski Abram, Szeroka
Ostrowski Józef, Kollegialna
Olszewski, Grodzka
Papierczyk Lejbuś, Grodzka
Przedecz Lewin, Stary-Rynek
Papierczyk Szlama, Warszaws.
Pawłowski Teofil, Warszawska
Rafał Chaja, Stary-Rynek
Rozenman Ryfka, Bielska
Rotenberg Marjem, Więzienna
Rogoziński Chajem, Szeroka
Szymański Feliks, Grodzka
Szreńskier Giersz, Więzienna
Szyld Eliasz, Szeroka
Szulman Rachmel, Szeroka
Stupaj Fajga, Szeroka
Szenman Jakób, Szeroka
Szmul Landau, Więzienna
Skoczek Mojżesz, Szeroka
Sawicki Ludwik, Stary-Rynek
Szczygielski Daniel, Stary-Ryn.
Słowik Dawid, Dobrzyńska
Topola Szmul, Królewiecka
Thorner Józef, Stary-Rynek
Tarasow Elżbieta, Grodzka
Thoner wdowa, Szeroka
Temersohn Chaia, Szeroka
Thorner Hersz, Kollegialna
Thorner Michał, Więzienna
Thorner Fiszel, Kollegialna
Topolewski Szymon, Kollegial.
Tyszler Frojda, Szeroka
Thorner Józef, Stary-Rynek
Winogron Mejłocz, Kollegialna
Wierzbicki Ludwik, Bielska

Weinbaum Markus, Stary-Ryn.
Wielfgang Wolf, Stary-Rynek
Wiśniewski Ludwik, Szeroka
Zylberman Dwojra, Szeroka
Zaltzsztein Iciek, Warszawska
Zielenka Iciek, Bielska
Żółtowski Antoni, Stary-Rynek
Żochowski Józef, Stary-Rynek
Żywocki Gerszonowicz, Nadw.

Handlujący papierem stęplowym i kartami.

Grubman, Szeroka
Kempner Ester, Fajga, Grodzka
Mejzler, Warszawska
Szymański Feliks, Grodzka
Waserman Izydor, Grodzka

Fryzyerzy.

Bernatowicz Agnieszka, St.-Ry.
Bernatowicz Hipolit, Grodzka
Frydman Natalia, Szeroka
Graniszewska Anna, Stary-Ryn.
Maruszewska Teresa, Stary-R.

Furmani.

Arbajter Mordka, Szeroka
Frydman Enoch, Szeroka
Fedbrod Iciek, Bielska
Jakubowicz Abram, Szeroka
Kuźmierczak Marcin, Warszaw.
Koder Jacek, Więzenna
Kopyto Juda, Szeroka
Lemański Jakób, Nadwiśle
Lotemberg Szmul, Kollegialna
Machina Joel, Szeroka
Munsztuk Izrael, Szeroka
Nejmark Janwel, Szeroka
Nejmark Ajzyk, Szeroka
Piurro Abram, Szeroka
Penchaek Zelman, Więzienna
Płońskier Mordka, Szeroka
Parucha Franciszek, Płońska
Rembow Nuchim, Szeroka
Szlacter Eliasz, Szeroka
Zaniewski Francisz., Dobrzyńs.
Żywocki Chaim, Szeroka

Meklerzy.

Aurbach Fiszel, Stary-Rynek
Asz Chaim, Zduńska
Asz Fajbuś, Stary-Rynek
Asz Majer, Szeroka
Bursztyn Zacharyasz, Grodzka
Borensztein Zelek, Królewiecka
Czekas Szaja, Szeroka
Cukier Josek, Szeroka
Czerkas v. Serkas Wulf, Więz.
Dajcz Grojnew, Więzien.
Fajga Hersz Wolff, Bielska
Gombiński Mendel, Królewieck.
Janowski Gersz, Więzienna
Kiełbik Szmul, Szeroka
Migacz Mosiek, Dobrzyńska
Nejfeld Jakób, Stary-Rynek
Nelkin Szlama, Szeroka
Płocker Hawcer, Szeroka
Szpiro Slama, Więzienna
Temersohn Abram, Więzienna
Temersohn Józef, Szeroka
Temerson Szmul, Szeroka
Wengorz Chaim, Stary-Rynek
Zurkowski Szaja, Szeroka

Farbiarze.

Arnadt Ryszard, Misyonarska
Fibuś Jojne, Dobrzyńska
Fibuś Juda, Więzienna
Niedomański Gustaw, Mostowa
Szrejbert Ferdynand, Mostowa

Fabrykanci krochmalu.

Goldberg Icek
Strzyg Iciek, Płońska

Fabrykanci mydła i świec.

Kaliski Mosiek, Płońska

Nejmark Szmul, Królewiecka
Szrejtel Fiszel, Królewiecka

Fabrykant octu.

Funkensztejn Mosiek, Kollegial.

Fabrykanci oleju.

Cymbler Wolff, Szeroka
Cymbler Berek, Szeroka
Makower Tauchem, Szeroka

Garbarz.

Lichtensztein Krystyan, Parow.

Gwoździarze.

Bek Leopold, Bielska
Bek Jan, Synagogalna
Chęciński Jan, Parowa
Miecznik Konstanty, Więzien.
Romanowski Jan, Szeroka
Sarna Mosiek, Stary-Rynek

Handlarze bydłem i końmi.

Nejmark Dawid, Szeroka
Pielucha Margel, Więzienna

Handlarze zbożem i wełną.

Askanas Józef, Bielska
Borensztein Eber, Więzienna
Brombergier Mordka, Więzien.
Flatau Ludwik, Stary-Rynek
Frenkel Herman, Bielska
Goldman Haskiel, Stary-Rynek
Gajzler Moszek, Szeroka
Indor Lejbuś, Królewiecka
Lula Abram, Szeroka
Majerczak Salomon, Piekarska
Oberfeld Jakób, Dobrzyńska
Rynaldo Gersz, Szeroka
Szenwitz Haskiel, Szeroka
Wolfsohn Frenkel, Stary-Ryn.
Woldenberg Dawid, Grodzka
Wyszogród Szaja, Bielska

Handlujący żelazem.

Dom Zgody, Grodzka
Ejzenberg Chaim, Szeroka
Ejzenberg Mosiek, Jerozolims.
Ejzenberg Abram, Szeroka
Ejzenberg Szoel, Jerozolimska
Karpiński Kazimierz, Stary-Ry.
Karasek Iciek, Szeroka
Koziebrocki Szmul, Jerozolims.
Rotman Nusen, Jerozolimska
Ryfenholtz Moszek, Bielska

Fabrykanci wyrobów rolnic.

Holsztein Adolf, Bielska
Sarna Mojżesz, Szeroka

Handlujący rolniczemi wyro.

Karski Jan, Warszawska
Karasek Iciek, Jerozolimska
Rościszewski Zygm., Kollegial.
Sarna Mojżesz, Jerozolimska

Handlarze skórami.

Aleksander Józef, Jerozolimska
Chmil Choja, Bielska
Chana Porner, Szeroka
Dom Zgody, Grodzka
Karpiński Kazim., Stary-Rynek
Liberman Mordka, Królewieck.
Mosiek Globus, Synagogalna
Szpiro Józef, Synagogalna

Handlarze szklannemi wyro.

Finkensztein Mos., Grodzka
Pelergrütz Iciek, Bielska
Świętosławski Szlama, Stary-R.
Waunbaum, Bielska
Wagner Albert, Grodzka
Weingold Mosiek, Grodzka

Handlujący fajans. wyrob.

Finkensztein Mos., Grodzka

Flaks Mosiek, Stary-Rynek
Flaks Iciek, Więzienna
Gurfinkul Izrael, Szeroka
Wagner Albert, Grodzka
Weinbaum, Bielska

Handlujący meblami.

Goldberg, Grodzka
Iberal Abram, Stary-Rynek
Turkielfaub Abram, Szeroka

Handlarze ryb i śledzi

Apelbaum Gersz, Stary-Rynek
Apelbaum Haskiel, Szeroka
Bibergal Wolff, Kollegialna
Drzewina Abram, Szeroka
Dom Zgody, Grodzka
Fulc Mosiek, Bielska
Guterski Mntes, Szeroka
Gołda Delek, Piekarska
Globus Sura, Szeroka
Grzebień Jakób, Jerozolimska
Horowitz Abram, Szeroka
Jagoda Izrael, Szeroka
Karpiński Kazim. Stary-Rynek
Kapusta Salon, Grodzka
Kapusta Dwojra, Szeroka
Klamer Jakób, Szeroka
Krajanek Haskiel, Bielska
Leszczyner Zanwel, Szeroka
Lubelski Mordka, Szeroka
Leszczyński Dawid, Grodzka
Lenk Izrael, Szeroka
Liepszytz Estera, Stary-Rynek
Landsznajder Dawid, Szeroka
Landsznajder Abram, Szeroka
Lepiński Kiwa, Jerozolimska
Lewinsztein Moritz Kanon. Ry.
Minc Mordka, Bielska
Radzanower Abram, Szeroka
Rozenthal Kelman, Szeroka
Roza Wigdor, Szeroka
Rybak Abram, Szeroka
Szkłower Izrael. Szeroka
Szczupak Chaja. Grodzka
Tarasów Elżbieta, Grodzka
Torner Józef, Stary-Rynek
Trajtel Jankiew, Szeroka
Trajtel Josek, Grodzka
Wieruszower Lipman, Szeroka
Zyc Iciek, Więzienna
Zylberman Dwojra, Szeroka

Handlarze mąki.

Altman Szoel, Jerozolimska
Bruzda Abram, Szeroka,
Dom Zgody, Grodzka
Dom Zgody, Więzienna
Fliderblum Fiszel, Grodzka
Frankensztein Iciek, Stary-Ry.
Grabowski Leon, Zduńska
Gerszonowicz Azryel, Szeroka
Gorzałka Mejłoch, Jerozolimsk.
Grünbaum Majer, Szeroka
Gombińska Trajeta, Grodzka
Holcenbker Joel, Stary-Rynek
Jagoda Abram, Bielska
Klein Azryel, Jerozolimska
Klejnfeld Berek, Szeroka
Markus Szyja, Szeroka
Lesser Ita, Szeroka
Markus Szyja Szoroka
Markowicz Lewek, Więzienna
Nejman Gersz, Szeroka
Pantofel Szymke, Szeroka
Piechołka Wolff, Synagogalna
Rozenblum Chaim, Szeroka
Strzyk v. Rozenblum L., St.-R.
Szlachter Jakób, Szeroka
Tynko Josiek, Bielska
Węgorz Iciek, Szeroka
Węgorz Abram, Szeroka
Węgorz Majer, Stary-Rynek
Złotnik Abram, Więzienna
Zaks Zelman, Szeroka

Handlujący papierem.

Dom Zgody, Grodzka

Kohn Cyrla, Stary-Rynek
Kempner Ester, Grodzka
Kempińska Estera, Grodzka
Karpiński Kazim. Stary-Rynek
Waserman Izydor, Grodzka
Szenman Jakób, Grodzka

Handlarze solą.

Bresler Wulf, Grodzka
Bursztyn Majer, Bielska
Blejzon Michał, Bielska
Dom Zgody, Grodzka
Ejzenberg Szoel, Jerozolimska
Falc Mosiek, Bielska
Grabowska Józefa, Zduńska
Globus Sura, Szeroka
Kenigsberg Szymche, Szeroka
Karasek Iciek, Szeroka
Krajanek Haskiel, Bielska
Kryżek Berek, Stary-Rynek
Kutner Szlama, Bielska
Kohn Salomon, Jerozolimska
Karpiński Kazim., Stary-Rynek
Lando Izrael, Misyonarska
Makower Tauchem, Szeroka
Margel Rajsla, Szeroka
Mizgajska Julia, Stary-Rynek
Narwa Abram, Bielska
Plucer Wulff, Szeroka
Papierczyk Szlama, Warszaws.
Radzanower Lejzer, Bielska
Rozenthal Kolman, Szeroka
Tarasów Elżbieta, Grodzka
Zylbeman Dwojra, Szeroka

Handlarze kaszą.

Brzeziński Jan, Nadwiśle
Browarski Jan, Nadwiśle
Czapski Jan, Parowa
Czapski Antoni, Parowa
Dom Zgody, Więzienna
Fernes Jan, Płońska
Graczyński Jan, Parowa
Kolczyński Ignacy, Błonie
Koszubski Franciszek, Parowa
Kutner Dawid, Szeroka
Kutner Estera, Szeroka
Kalmus Majer, Szeroka
Magnes Wigdor, Szeroka
Mikołajewski Mateusz, Parowa
Polkowski Maryan, Parowa
Świątkowski Maryan, Parowa
Zokiewski Józef, Warszawska
Zygmunt Adolf, Królewiecka
Zielochowski Tomasz, Parowa

Introligatorzy.

Adler Wolff, Szeroka
Bloch Chaim, Grodzka
Ejzenberg Fiszel, Grodzka
Rusak Szymche, Szeroka

Księgarze.

Kempner Ester, Fajga, Grodzka
Wasserman Izydor, Grodzka

Kominiarze.

Fijałkowski Adam, Więzienna
Lewandowski Józef, Dobrzyńs.

Kotlarz.

Finkensztein Szlama, Szeroka

Kowale.

Czerniaków Zelek, Bielska
Falkowski Jan, Dobrzyńska
Jagodziński Stanis., Królewiec.
Jagodziński Józef, Warszawska
Kroll Fryderyk, Bielska
Kutnowski Mosiek, Bielska
Kaliski Teodor, Dobrzyńska
Lipski Marcelli, Bielska
Lewicki Palemon, Dobrzyńska
Mackiewicz Józef
Nowakowski Antoni, Bielska
Siłakowski Jan, Kollegialna

Zakrzewski Jan, Płońska

Krawcy.

Arkowicz Aron, Zduńska
Bursztyn Majer, Bielska
Berczak Abram, Szeroka
Bacharski Kaufman, Szeroka
Czekaj Antoni, Stary-Rynek
Cykier Szymche, Szeroka
Finkensztein Mordka, Szeroka
Guzik Fajbuś, Grodzka
Grunbaum Abram, Stary-Rynek
Huna Szreńskier, Stary-Rynek
Kopinos Markus, Stary-Rynek
Kaliski German, Stary-Rynek
Klimber Koper, Stary-Rynek
Kohn Nuchim, Szeroka
Kutnowski Fiszel, Szeroka
Kwiatek Kolman, Szeroka
Leszczyński Iciek, Grodzka
Lubelski Markus, Stary-Rynek
Landsznajder Dawid, Szeroka
Landsznajder Abram, Szeroka
Mazur Froim, Szeroka
Minc Mosiek, Szeroka
Nejman Chaim, Stary-Rynek
Niedobiór Boruch, Szeroka
Nierub Rubin, Szeroka
Nadel Nuta, Szeroka
Nożyca Gersz, Więzienna
Obrzynek Iciek, Jerozolimska
Prusak Abram, Stary-Rynek
Pluciński Andrzej, Stary-Rynek
Pulwenis Lejzer, Stary-Rynek
Prusak Rypiński, Jerozolimska
Redła Lejzer, Szeroka,
Sarna Kiwa v. Plucer, Grodzka
Sztok Szmul, Szeroka
Szenwald Izrael, Szeroka
Szenwald Majer, Szeroka
Szemberg Mosiek, Szeroka
Sochaczewski Abram, Szeroka
Tasiemka Mojsie, Szeroka
Trajtel Iciek, Jerozolimska
Tykociński Szlama, Szeroka
Wisła Dawid, Grodzka
Włosko Mendel, Stary-Rynek
Wilczek Dawid, Szeroka

Kuśnierze.

Gerszon Gersz, Nadwiśle
Grün Berek, Szeroka
Szwartz Mordka, Nadwiśle
Szwartz Szmul, Nadwiśle
Zylberman Abram, Nadwiśle

Koszykarz.

Szleje Ernest, Bielska

Lakiernicy.

Brudziński Aleksander, Bielska
Buczkowski Józef, Bielska

Utrzymujący łaźnie, wanny, kąpiele.

Kiruszyn Gabryel, Mostowa
Kaczyńska Katarzyna, Mostow.
Lisicki Aleksander, Mostowa
Waserman Grojnew, Mostowa
L. S. Wassermana Szlamy, Mo.

Malarze.

Bomzon Dawid, Stary-Rynek
Dembski Franciszek, Płońska
Dancigier Eruchim, Grodzka
Galicki Antoni, Warszawska
Graftier Antoni, Kollegialna
Gomulicki Walenty, Dobrzyńs.
Kamiński Jan, Kollegialna
Krowicki Walenty, Dominikań.
Langman Eruchim, Szeroka
Pawłowski Piotr, Kollegialna
Tarczyński Franciszek, Dobrz.
Rozental Kalman, Kollegialna
Rozental Juda, Szeroka

Woźniewicz Ksawery, Stary-R.

Fotografi.

Chodźko, Kollegialna
Pawłowski Piotr, Kollegialna

Utrzymujący magazyny mód.

Czaban Elżbieta, Michał. skwer
Czarnecka Konstan., Grodzka
Drzewiecka Florent., Warszaw.
Goldman Iciek, Szeroka
Kowadło Jakób, Niecała
Kaftan Szyja, Jerozolimska
Listerowicz Jakób, Stary-Ryn.
Stablewska Amalia, Grodzka
Wejksel Schoel, Nadwiśle
Zylberman Chananie, Synagog.

Sprzedający gotowe ubrania.

Flaks Lejb, Jerozolimska
Guzik Fajbuś, Grodzka
Kowadło Aron, Jerozolimska
Kowadło Jakób, Jerozolimska
Leszczyna Iciek, Grodzka
Lubliner Mordka, Jerozolimska
Natalberg Ber, Jerozolimska
Rejek Szlama, Jerozolimska
Sarna Szaja, Grodzka
Topaz Abram, Jerozolimska

Młynarze.

Godfrid Bendt, Parowa
Grabecki Józef, Parowa
Hofman Stanisław, Wiatrak
Krawczyński Józef, Parowa
Krawczyński Francisz., Parowa
Koren Dawid, Szeroka
Liwakowicz Jan, Parowa
Lewandowski Filip, Parowa
Lewandowski Stanisł., Parowa
Lewandowski Stefan, Parowa
Lewandowski Jan, Parowa
Muleon Michał, Wiatrak
Maller Abram, Szeroka
Nowacki Ignacy, Wiatrak
Popławski Łukasz, Wiatrak
Roller Andrzéj, Wiatrak
Sarnowski Józef, Parowa
Szenwald Mojsie, Szeroka
Wiśniewski Andrzej, Wiatrak
Ziołkowski Antoni, Parowa
Zilberberg Pinkus, Parowa

Utrzymujący magle.

Czarnecki Andrzej, Dobrzyńska
Dembe Zofia, Bielska
Jurgens Henryk, Piekarska
Merle Karol, Michał. skwer
Tomaszewski Jan, Dobrzyńska
Zommer Marya, Kollegialna
Zalewski Jan, Więzienna

Mularze.

Bednarski Francisz., Piekarska
Bromka Tomasz, Dobrzyńska
Bromka Adam, Więzienna
Bromka Piotr, Aleje
Bromka Wojciech, Błonie
Bromka Józef, Płońska
Bromka Ksawery, Płońska
Bromka Mikołaj, Płońska
Bandurski Konstanty, Nadwiśle
Celmer Antoni, Parowa,
Dombkowski Stanisł., Warsz.
Doroch Ludwik, Aleje
Dublaszewski Tomasz, Płońska
Filipecki Jan, Mostowa
Gelba Mateusz, Bielska
Józefowski Marcelli, Parowa
Komosiński Maryan, Parowa
Klejs Julian, Płońska
Kowalski Antoni, Aleje
Kowalski Ignacy, Błonie
Kołodziejski Paweł, Błonie
Kołodziejski Marcelli, Błonie
Kołodziejski Stanisł., Błonie

Karasiewicz Jan, Grodzka
Konopka Antoni, Nadwiśle
Lejba Ludwik, Mostowa
Leniewski Francisz,, Warszaw.
Lemke Francisz., Warszawska
Lesser Gustaw, Więzienna
Łuszczewski Francisz., Parow.
Miaskiewicz Antoni, Parowa
Miaskiewicz Adam, Parowa
Mackiewicz Francisz., Mostowa
Marks Franciszek, Płońskn
Mieszkowski August, Płońska
Nowicki Stanisław, Nadwiśle
Nowakowski Sylwester, Błonie
Pałaszewski Feliks, Dobrzyńs.
Pasternakiewicz Ignacy, Nadw.
Pasternakiewicz Tom., Ostatnia
Szumlański Ignacy, Nadwiśle
Soczewka Józef, Nadwiśle
Szafrański Teofil, Płońska
Wysocki Jakób, Płońska
Waligórski Stanisław, Parowa
Zielochowski Tomasz, Parowa
Zemel Iciek, Szeroka
Ziołkowski Marcin, Warszaws.
Ziołkowski Maryan Warszaws.
Zawadzki Jan, Nadwiśle
Zawadzki Karol, Błonie
Zawadzki Antoni, Błonie

Prywatni nauczyciele.

Audran Jan, Kollegialna
Biernacki Piotr, Grodzka
Bacharski Mikołaj, Kollegialna
Dziewanowska Teodora, Grodz.
Ejbich Józef, Płońska
Fridriks Karol, Stary-Rynek
Linda Cecylia, Misyonarska
Merle Wilhelm, Warszawska
Szymański Stanisł., Stary-Ryn.
Żaków Elżbieta, Stary-Rynek

Ogrodnicy.

Franke Edward, Płońska
Hoffman Jan, Królewiecka
Hoffman Stanisł., Szeroka
Jeżewski Jan, Misyonarska
Malanowski Konstanty, Dobrz.
Małkiewicz Jan, Kollegialna
Markwart Karol, Misyonarska
Nowakowski Kazimierz
Osiecki Tadeusz, Kollegialna
Szulecki Józef, Dobrzyńska

Piekarze.

Brombergier Szulim, Szeroka
Fedbrod Hinda, Szeroka
Fiszman Izrael, Szeroka
Fankowski Jan, Misyonarska
Fankowski Karol, Płońska
Goldberg Iciek, Więzienna
Herold Karol, Kollegialna
Kepke Karol, Zduńska
Klemczyński Karol, Zduńska
Lemkie Emil, Michał. skwer
Magnes Mojsie, Więzienna
Malanowski Filip, Warszawsk.
Malanowski Stefan, Zduńska
Niemiatowski Julian, Warszaw.
Rotsztein Fiszel, Szeroka
Szlezynger Giersz, Szeroka
Szmergalski Jan, Więzienna
Schmidt Moritz, Grodzka
Tybulski Romuald, Więzienna
Wejszok Szlama, Szeroka
Wegner Juliusz, Dobrzyńska
Ziołkowski Marcin, Warszaws.

Piernikarze.

Majerczyk Jakób, Bielska
Majerczyk Mosiek, Bielska
Rozenblum Dawid, Bielska
Szebach Walery, Więzienna
Weingold, Bielska

Igłarze.

Cukier Mendel, Szeroka
Cukier Izrael, Szeroka
Szafran Josek, Szeroka

Powroźnicy.

Kessel Wilhelm, Bielska
Kurczak Wolf, Szeroka
Łapigrosz Kaufman, Szeroka
Wasserman Izrael. Bielska

Handlarz powroźnemi wyrob.

Mintz Josek, Bielska

Rzeźnicy.

Bronarski Antoni, Nadwiśle
Dzierżanowski Franc., Dobrz.
Dzierzanowski Rom., Królewie.
Gerber Jan, Stary-Rynek
Głowacki Józef, Królewiecka
Hejdukiewicz Teofila, Bielska
Hausman Adolf, Stary-Rynek
Kłobuszewski Waw. Dobrzyńs.
Kłobuszewski Franc., Nadwiśle
Kwelman Szymon, Płońska
Kopicki Zygmunt, Bielska
Kowalski Józef, Grodzka
Kłobuszewska Joanna, Dobrz.
Kowalska Paulina, Tumska
Lancberg Lipman, Szeroka
Magenta Ludwik, Dobrzyńska
Pęcherek Hersz, Więzienna
Pęcherek Abram, Szeroka
Przymulski Józef, Królewiecka
Pęcherek Zalman, Szeroka
Pęcherek Lejbuś, Szeroka
Rozekfeld Konstanty, Nadwiśle
Sawicki Ludwik, Stary-Rynek
Sanicki Iciek, Więzienna
Sanicki Dawid, Więzienna
Sawicki Ludwik, Szeroka
Wurszt Rudolf, Kollegialna
Załęski Józef, Zduńska

Rybacy.

Czapski Jan, Parowa
Graczyński Jan, Parowa
Graczyński Wojciech, Parowa
Jakubowski Józef, Parowa
Koszubski Franciszek Parowa
Laskowski Władysław, Nadwi.
Lewandowski Maryan Parowa
Laskowski Alekander, Nadwiśle
Lewandowski Leon, Parowa
Puternicki Jan, Parowa
Puternicki Franciszek, Parowa
Puternicki Marcin, Nadwiśle
Puternicki Bartłomiéj, Nadwiśle
Podlaski Jan, Nadwiśle
Rakowski Francisz., Parowa
Swiątkowski Maryan, Parowa
Sosnowski Józef, Parowa
Zabuski Ludwik, Nadwiśle

Rękawicznicy.

Grosman Iciek, Grodzka
Majewski Teofil, Grodzka
Waserman Schymche, Jerozol.

Siodlarze.

Błażejewski Gabryel, Stary-R.
Bieganowski Michał, Bielska
Graniszewski Adam, Stary-Ryn.
Mizgajski Franc., Stary-Rynek
Zieliński Ksawery, Kollegialna

Utrzymujący zakłady wyrob. siodlarskich.

Czajkowski Bartłom., Nadwiśl.
Ejzenberg Szoel, Jerozolimska
Karasiek Iciek, Jerozolimska
Kronenberg Jan, Bielska

Slusarze.

Błoński Grzegórz, Stary-Rynek
Bonczkiewicz Maciéj, Warsz.
Blekicki Stanisław, Królewiec.
Goldberg Gabryel, Grodzka

Zakobielski Melchjor, Więzien.

Szczotkarze.

Rangins Wilhelm, Kollegialna

Szklarze.

Borensztejn Jakób, Szeroka
Jadwiga Iciek, Synagogalna
Szperlag Abram, Synagogalna
Szymański Lejba, Bielska
Szlazberg Gerszon, Szeroka
Wisła Abram, Zduńska

Szewcy.

Aksamitowski Ignacy, Dobrz.
Branicki Józef, Dobrzyńska
Binkowski Karol, Stary-Rynek
Borensztein Zelman, Szeroka
Bogdański Jan Dominikańska
Bulasiński Jan, Kollegialna
Budnicki Wincenty, Kollegialn.
Bronikowski Julian, Warszaw.
Bopkowski Stanisł., Warszaws.
Branicki Hipolit, Nadwiśle
Beba Józef v. Lipiński, Więzien.
Cybulski Antoni, Grodzka
Dzierżanowski Leon, Parowa
Dobrosielski Stanisł., Kollegia.
Dublaszewski Józef, Kollegial.
Furman Abram, Szeroka
Filipecki Teofil, Więzienna
Gołenznik Chaim, Szeroka
Goldman Szymchę, Szeroka
Gerbliński Marcelli, Kollegial.
Gudasiewicz Ignacy, Nadwiśle
Hibiński Szymon, Stary-Rynek
Henik Ludwik, Piekarska
Haaze Edward, Nadwiśle
Janiszewski Jan, Bielska
Jankowski Karol, Warszawska
Kaczewski Stanisł,, Stary-Ryn.
Krynicki Ludwik, Stary-Rynek
Kwieciński Emilian, Bielska
Kapusta Majer, Grodzka
Karafka Wulff, Grodzka
Kubicki Feliks, Płońska
Kozłowski Michał, Warszaws.
Karasiewicz Piotr, Nadwiśle
Lotenberg Mosiek, Szeroka
Lewanda Hersz , Szeroka
Lenszel Szaja, Szeroka
Lewandowski Jan, Szeroka
Małkiewicz Franc., Stary-Ryn.
Mienbus Kaufman, Szeroka
Maliński Antoni, Więzienna
Marcinkowski Kazim., Więzien.
Markowski Jan, Więzienna
Marks Antoni, Tumska
Mochowski Stanisław, Błonie
Nowakowski Julian, Więzienna
Paulink Konstanty, Grodzka
Paulink Stanisł., Stary-Rynek
Pyrowicz Maryan, Grodzka
Piątkowski Kazim., Więzienna
Podgurski Jan, Bielska
Pawłowski Władysł., Płońska
Pessel Ferdynand, Warszaws.
Przędziński Maks, Nadwiśle
Piersieniski Emilian, Warszaw.
Renda Piotr, Zdnńska
Rozenblum Zelman, Stary-Ryn.
Sarwacki Jan Piekarska
Sarwiński Szczepan, Dobrzyńs.
Szonig Michał, Stary-Rynek
Slepowroński Adam, Warszaw.
Szapira Iciek, Szeroka
Szeciński Michał, Kollegialna
Smoczynski Stanisł., Kollegial.
Tadecki Jan, Grodzka
Tarnowski Michał, Grodzka
Wirowski Jan, Grodzka
Wojciechowski Antoni, Więz.
Wilczyński Aleksandr., Dobrz.
Załęski Jan, Zduńska
Zieliński Józef Warszawska

Sztelmachy.

Ejchler Edward, Bielska
Kalwasiński Leopold, Dobrzyń.
Markowskow Wilhelm, Bielska
Palczuch Dawid, Bielska
Szmol Władysł., Misyonarska

Sprzedający wozy i bryki.

Ejzenberg Szoel, Jerozolimska

Stolarze.

Bejm Feliks, Dobrzyńska
Bejm Michał, Stary-Ryn.
Bazimiński, Więzienna
Czarnecki Andrzéj, Dobrzyńska
Domański Ignacy, Warszawska
Felc Fryderyk, Stary-Rynek
Gozdower Gersz, Więzienna
Gersztyngier Jakób, Szeroka
Libkind Szlama, Szeroka
Merle Karol, Michał. skwer
Miżyński Antoni, Warszawska
Osmólski Ignacy, Dobrzyńska
Pokrzywa Gerckie, Szeroka
Pawłowski Stanisł., Dobrzyńs.
Rokicki Aleksander, Więzienna
Rutkowski Stanisł., Warszaw.
Sobiecki Józef, Bielska
Szlezyngier Michał, Szeroka
Smoczyński Józef, Kollegialna
Swieblik Antoni, Nadwiśle
Tomaszewski Jan, Dobrzyńska
Zybert Jan, Szeroka
Zaremba Ksawery, Więzienna

Tokarze.

Drzymałowski Lewek, Szeroka
Kutner Mosiek, Bielska
Kutner Dawid, Szeroka
Themersohn Rubin, Szeroka

Wypalacze wapna.

Blumberg Robert, Nadwiśle
Ejzenberg Mosiek, Szeroka
Myśliborski Lejbuś, Szeroka

Waciarze.

Bluchotz wdowa, Grodzka
Cynamon Aussel, Dobrzyńska
Cynamon Majer, Michał. skwer
Cytryn Beniamin, Synagogalna
Płonskier Dawid, Grodzka
Szacher Lejbuś, Szeroka
Szwarcenberg Haim, Jerozolim.
Szacher Wolff, Jerozolimska

Składy węgli.

Ejzenberg Szoel, Jerolimska
Karasek Iciek, Jerozimska
Karpiński Kazim., Stary-Rynek
Ratman, M. N., Jerozolimska

Zajezdne domy i hotele.

Lasman Mosiek, Szeroka
Majewska Julianna, Bielska
Oshowski Józef, Kollegialna
Topolewski Szymon, Kollegial.
Wierzbicki Ludwik, Bielska
Żółtowski Antoni, Stary-Rynek
Zaltzsztein Fajbuś, Szeroka

Zegarmistrze.

Brylant Tewel, Grodzka
Drejsohn Emanuel. Mich. skwer
Kalmus Mosiek, Szeroka
Szymański Feliks, Grodzka
Sobotka Haim, Grodzka

Złotnicy.

Fizyk Markus, Grodzka
Grünbaum Fajbuś, Grodzka
Lubliner Jakób Grodzka.

Zduni.

Jabłoński Adam, Parowa
Jagodziński Wincenty, Szeroka
Karolewicz Francisz. Płońska

Kaszubski Kajetan, Mostowa
Lewandowski Piotr, Parowa
Leliński Floryan, Parowa
Maliński Michał, Parowa
Nowakowski Franciszek, Dobr.
Nowakowski Karol, Płońska
Rolf Otto, Dobrzyńska
Swiderski Szymon, Parowa
Sosiński Stanisław, Parowa
Wendel Antoni, Królewiecka
Zbirzechowski Edmund, Dobrz.

Handlarze futer.

Kirsztein Izrael, Stary-Rynek
Sregelberg Rubiu, Grodzka

Handlarze mydła i świec.

Bruzda Adam Szeroka
Czerkas Iciek, Szeroka
Dom Zgody, Szeroka
Dom Zgody, Tumska
Karpiński Kazim., Stary-Rynek
Morgensztejn Izrael, Szeroka
Mizgajska Julia, Stary-Rynek
Mazgiel Rajzla, Bielska
Mauerbergiel Szepsiel, Szeroka
Moritz Lewinsztejn, Mich. skw.
Nejmark Szmol, Bielska
Nejmark Suchar, Bielska
Niedzwiedz Szlama, Bielska
Szrenskier Giersz, Więzienna
Szyld Eliasz, Szeroka
Tarasow Elżbieta, Grodzka
Zylberberg Józef, Jerozolimska

Handlujący farbami.

Kempner, Grodzka
Lipiński Kiwa, Jerozolimska
Szlezyngier Michał, Szeroka

Handlujący obówiem.

Epsztein Lejb, Jerozolimska
Fuks Ides, Synagogalna
Lichtensztein Lewin, Synagog.
Lederberg Iciek, Jerozolimska
Pokrzywa Dawid, Synagogal.
Pokrzywa Szlama, Stary-Ryne.
Paulink Konstanty, Grodzka
Prudom Nusem, Synagogalna
Taub Szlama, Synagogalna
Taub Iciek, Jerozolimska

Handlujący smołą.

Fabian Mordka, Bielska
Fabian Zyskind, Bielska
Minc Mordka, Bielska

Handlujący lampami.

Finkensztein Szlama, Szeroka
Raciążer Ben amin, Szeroka
Wagner Albert, Grodzka

Piwowar.

Dobrowolski Franc., Królewiec.

Handlarze i handlarki.

Aurbach Iciek, Grodzka
Aurbach Estera, Szeroka
Atłas Wigdor, Szeroka
Bartlakowska Julianna, Bielska
Berkowicz Zacharyasz, Bielska
Brylant Lejbuś, Szeroka
Bergman Ber, Szeroka
Bromierz Itła, Grodzka
Bran Kamir, Szeroka
Cypel Gersz, Szeroka
Cymerman Haim, Szeroka
Drejman Jakób, Szeroka
Dzwirek Majer, Szeroka
Felc Wilhelm, Jerozolimska
Fabian Mordka, Bielska
Fabian Zyskind, Bielska
Frank Iciek, Rynek
Flaks Iciek, Więzienna
Grzebień Jakób, Szeroka

Griecielman Jankiel, Szeroka
Glasberg Machła, Szeroka
Goldsztein Haim, Szeroka
Gajzler Fiszel, Szeroka
Grzebień Iciek, Szeroka
Granat Lejzer, Synagogalna
Garniec Jakób Szeroka
Halcbald Iciek, Szeroka
Jarząbkowska Franciszka, Szeroka
Jarząbkowski Jan, Dobrzyńska
Janowski Lejb, Szeroka
Kursztejn Haim Dobrzyńska
Kursztein Aryel, Jerozolimska
Karafiołka Ruchla, Bielska
Kutner Szlama Bielska
Keller Iciek, Szeroka
Karafka Bays, Szeroka
Kohn Beniamin, Szeroka
Kohn Abram, Szeroka
Klamka Trajtel, Szeroka
Kowalski Majer, Szeroka
Krupa Hana, Szeroka
Kochany Jakób, Bielska
Kenigsberg Abram, Królewiecka
Kenigsberg Lejbuś, Królewiec.
Koral Józef, Grodzka
Kohn Tuel, Szeroka
Kübeł Estera, Szeroka
Kapusta Mizla, Grodzka
Kugiel Taub, Więzienna
Lewanda Haim Jerozolimska
Lejsner Majer, Szeroka
Laugman Jella, Więzienna
Lewkowicz Ryfka, Grodzka
Lew Izrael, Szeroka
Lotenberg Jakób, Szeroka
Mürtz Mosiek, Synagogalna
Miotła Abram, Jerozolimska
Mak Lejb, Bielska
Mintz Mordka, Bielska
Motel Marjew, Szeroka
Melcer Iciek, Szeroka
Maślanka Josek, Szeroka
Nelkin Mordka, Szeroka
Okollica Szarek, Szeroka
Piechotka Joel, Bielska
Przedecki Mosiek, Szeroka
Pieprzykowska Marya, Szeroka
Rozenstrauch Mosiek, Stary-R.
Rotman Froim, Bielska
Ruża Josek, Szera
Rudawy Szlama, Szeroka
Rapoport Haim, Szeroka
Rozenthal Szmul, Szeroka
Rozenbaum Josek, Więzienna
Rotman Anssel, Szeroka
Stempniewski Andrzej, Parowa
Sztein Łap, Szeroka
Szafraniec Szymon, Szeroka
Szmiga Dawid, Szeroka
Szumacher Łoja, Szeroka
Szrael Wolff, Szeroka
Sobotka Lojzer, Bielska
Szenman Blima, Grodzka
Szpiro Frymet, Szeroka
Tracz Abram, Bielska
Toper Mordka, Szeroka
Wasserman Suszo, Szeroka
Zydek Aron, Szeroka
Zawierucha Majer, Szeroka
Zawierucha Janwel, Szeroka
Żywoska Pessa, Szeroka

Handlujący suknem.

Follman Helena, Stary-Rynek
Rothman Hersz, Więzienna
Rejchsztein L. B., Stary-Rynek
Swiętosławski Szlama, Stary-R.
Sziff Boruch, Grodzka

Pieczętarz.

Gliksman Mendel, Szeroka

Handlujący kolonialnemi towarami.

Bergazyn Lejzer, Stary-Rynek
Bruzda Abram, Szeroka
Bibergol Jolman, Kollegialna
Bogusławski Maks, Warszaws.
Brombergerowa Jochet, Szerok.
Bleizon Michał, Bielska
Cymbler Abram, Grodzka
Dom Zgody. Grodzka
Fliderflum Fiszel, Szeroka
Fraenkel Mordka, Mostowa
Fuks Haim, Szeroka
Gulski Antoni, Stary-Rynek
Gieber Lejbuś, Grodzka
Gerszonowicz Salomon, Kolleg.
Grünszpan Szmul, Misyonarska
Grabowska Józefa, Zduńska
Horowitz Abram, Szeroka
Hadys Abram, Jerozolimska
Jadwiga Iciek, Rynek
Karpiński Kazim., Stary-Rynek
Konik Ryfka, Bielska
Kwiatek Fiszel, Szeroka
Kenigsberg Szymchę, Jerozol.
Kessel Jan, Bielska
Koryto Beniamin, Szeroka
Kenigsberg Gersz, Rynek
Kulpiński Salomon. Szeroka
Lipiński Kiwa, Jerozolimska
Lando Szmul, Więzienna
Lewandowski Aleks., Bielska
Lusiński Szymon, Rynek
Lewensztein Moritz, Michał.-sk.
Landau Izrael, Misyonarska
Lichtensztein Hana, Misyonars.
Langman Eruchem, Szeroka
Łaska Symcho, Więzienna
Mizgajska Julia, Stary-Rynek
Margiel Rajzla, Więzienna
Mauerbergier Szepsel, Szeroka
Majzner Abram, Rynek
Magnes Gersz, Więzienna
Mendelson Kinde, Szeroka
Nejmark Szmul, Bielska
Nejchaus Rafał, Grodzka
Nelkin Sura. Szeroka
Narwa Abram, Bielska
Przedecz Lewin, Stary-Rynek
Papierczyk Lejbuś, Stary-Ryn.
Perła Łaja, Szeroka
Pudermantel Abram, Szeroka
Papierczyk Lejbuś, Grodzka
Płucer Wolff, Bielska
Rafał Haja, Stary-Rynek
Rotenberg Marcin, Więzienna
Rawicki Beniamin, Szeroka
Radzik Juda. Jerozolimska
Radzanower Lejzor, Bielska
Szczygielski Daniel. Stary-Ryn.
Szonwitz Szyja, Szeroka
Stupaj Fajga, Szeroka
Segał Dawid, Grodzka
Szafran Wolff, Rynek
Seweryn Itta, Szeroka
Sochaczewski Fiszel, Szeroka
Szpigiel Ide, Bielska
Topola Szmul, Rynek
Torner Józef, Stary-Rynek,
Torner wdowa, Grodzka
Temersohn Haim. Szeroka
Torner Gersz, Płońska
Tyziskier Lejbuś, Szeroka
Winogron Majlest, Kollegialna
Wyrobek Szmul, Szeroka
Witenberg Mosiek, Szeroka
Wiśnia Iciek, Bielska
Zylberman Dwojra, Szeroka
Zylber Lewek, Płońska
Zejman Abram, Szeroka
Żochowski Józef, Stary-Rynek

Utrzymujący garnkuchnie.

Czapliński Feliks, Stary-Rynek

Dymant Matys, Dobrzyńska
Grochowska Joanna, Stary-Ry.
Hausman Adolf, Stary-Rynek
Słowik Dawid, Dobrzyńska
Zaltzsztein Fajbuś, Szeroka

Restauratorzy.

Hejdrych August, Kanon. Ryn.
Kowalewski Onufry, Mich.-skw.
Kiruszyn Gabryel, Nadwiśle
Mentlewicz Ferdyn., Grodzka
Malczykowski Maryan, Kolleg.
Majewska Julia, Bielska
Nejmark Dawid, Stary-Rynek
Ostrowski Józef, Szeroka
Olszański Leonard, Grodzka
Pawłowski Teofil, Warszawska
Sawicki Ludwik, Stary-Rynek
Tarasow Elzbieta, Grodzka
Topolewski Szymon, Kollegial.
Wierzbicki Ludwik, Bielska
Żółtowski Antoni, Stary-Rynek

Handlujący galanteryjnemi towarami

Braun Mosiek, Stary-Rynek
Czapka Fiszel, Michał. skwer
Etinger Lejbuś, Jerozoliska
Grunbaum Szmul, Synagogalna
Globus Hana, Grodzka
Goldber Rochmel, Grodzka
Horowitz Ruchla, Bielska
Konsztan Mosiek, Stary-Rynek.
Lewinberg Lewin, Jerozolimsk.
Łaska Dawid, Grodzka
Mizgajska Julia, Stary-Rynek
Mezle Franciszka Stary-Rynek
Nejman Paulina, Grodzka
Nejman Jakób, Szeroka
Prudecz Abram, Stary-Rynek
Smrodynia Szmul, Jerozolimsk.
Stablewska Melonia, Grodzka
Szpektor Mosiek, Bielska
Sarna Haim, Bielska
Tomer Abram, Szeroka
Zylberberg Józef, Stary-Rynek

Szwaczki.

Rzewnicka Aleksandra Zduńs.
Wojenka Amalia, Flor. skwer

Fortepianiści.

Lobiszewski Ludwik, Więzien.
Holsztein August, Bielska
Szmigielski Tomasz, Dobrzyńs.

Handlujący łokciowemi towarami.

Berger D., Grodzka
Bursztyn Abram, Jerozolimska
Bierciński Iciek, Jerozolimska
Benet Iciek, Jerozolimska
Czarnołaska Haim, Jerozolims.
Czarnołaska Fajga, Jerozolims.
Feldman Mosiek, Jerozolimska
Grünberg Abram, Jerozolimska
Gemdel Gedalia, Jerozolimska
Horowitz Jojne, Synagogalna
Jurkiewicz Iciek, Grodzka
Kapłan Majer, Grodzka
Kiwa Kohn, Grodzka
Koralczyk Iciek, Synagogalna
Kalina Estera, Jerozolimska
Kohn Tuel, Jerozolimska
Kohn Gitla, Jerozolimska
Kowalski Szlama, Grodzka
Liberman Szulim, Jerozolimska
Prudecz Majer, Jerozolimska
Papierczyk Szlama, Grodzka
Rotkop Mendel, Jerozolimska
Szach Matys, Stary-Rynek
Szpiro Izrael, Jerozolimska
Taśma Dawid, Jerozolisma
Zys Frajda, Jerozolimska
Zaks Morytz, Rynek

Główne składy nafty.

Dom Zgody, Grodzka
Horowitz Abram, Szeroka
Karpiński Kazim., Stary-Rynek
Lewinsztein Moritz, Mich. skw.
Nejmark Rubin, Bielska
Radzanower Lejzer, Szeroka
Wagner Albert, Grodzka

Handlarze obić i rolet.

Finkensztein Ruchla, Dobrzyń.
Gomulicki Feliks, Szeroka
Grünbaum Szmul, Jerozolimska
Koszarkiewicz Iciek, Jerozoms.
Lewinsztein Morytz, Mich. skw.
Lipiński Kiwa, Jerozolimska
Markowicz Perła, Synagogalna
Papierczyk Ita, Jerozolimska
Sokołow Szmul, Grodzka

Fabrykanci gazowych napojów i wód mineralnych.

Jędrzejewski Waleryan, Grodz.
Jędrzejewski Waler. Warszaw.
Szymański Jan, Kollegialna

Jeometrzy.

Brecht, Stary-Rynek
Cieśliński Konstanty, Zduńska
Merle Jan, Stary-Rynek
Włoczewski Wład., Warszaw.

Fabrykant miodu.

Figowski Abram, Więzienna

Szynkarze.

Andyt Terca, Więzienna
Bruzda Lewin, Bielska
Borucka Teodora, Więzienna
Bimberg Josek, Szeroka
Bernard Lewin Grodzka
Bernard Lewin, Szeroka
Bernard Lewin, Nadwiśle
Bibergas Wolff, Kollegialna
Bibergas Zelman, Kollegialna
Bogusławska Teofila, Parowa
Czapliński Feliks, Stary-Ryne.
Domb Hersz, Warszawska
Drabińska Haim, Warszawska
Dynund Mordka, Więzienna
Farba Abram, Kollegialna
Freudel Lejzer, Królewiecka
Fraenkel Mordka, Mostowa
Frankerberg Jakób, Królewiec.
Goldberg Iciek, Szeroka
Goldberg Józef, Jerozolimska
Grupman Jakób, Szeroka
Goldsztein Itta, Szeroka
Goldberg Józef, Szeroka
Grudziński Mikołaj, Dobrzyńsk.
Grünszpan Szmul, Misyonarska
Godfrid Jakób, Więzienna
Gulski Antoni, Stary-Rynek
Gincberg Lejzer, Grodzka
Gincberg Lewin, Grodzka
Horowitz Szaja, Bielska
Hejdrych August, Kollegialna
Kuźmin Jegor, Kollegialna
Kowalska Józefa, Warszawska
König Ryfka, Bielska
Kohn Noch, Grodzka
Kiruszyn Gabryel, Nadwiśle
Lewandowski Aleks. Bielska
Landau Szmul, Więzienna
Liechtensztein Hana, Misyonar.
Landau Izrael, Więzienna
Motel Morbergier, Szeroka
Munsztuk Marya, Szeroka
Makower Ires, Szeroka
Margiel Baco, Bielska
Majzner Abram, Rynek
Majewska Julia, Bielska
Majzner Mowsca, Kollegialna
Ossowski Abram, Szeroka
Olszańska Magdalena, Grodzka

Prudecz Mowsza, Stary-Rynek
Pawłowski Teofil, Warszawsk.
Redlie Ruchla, Jerozolimska
Rogozin Haim, Szeroka
Rozenman Ryfka, Bielska
Raffeld Mordka, Szeroka
Rotenberg Marja, Więzienna
Szczygielski Daniel, St.-Rynek
Słowik Dawid, Zduńska
Sawicki Ludwik, Stary-Rynek
Szönwitz Haskiel, Szeroka
Thorner Józef, Stary-Rynek
Thorner Gersz, Kollegialna
Thorner Fiszel, Szeroka
Tyszler Frajda, Szeroka
Weinbaum Markus, Rynek
Wulfgang Wolf, Stary-Rynek
Weingaum Markus, Stary-Ryn.
Winogron Mejlock. Kollegialna
Wiśniewski Ludwik, Szeroka
Zylberberg Dwojra, Stary-Ryn.
Zielenka Iciek, Bielska
Zaltzsztejn Iciek, Warszawska
Zylbeberg Taub, Stary-Rynek
Zylber Lewek, Płońska
Załęski Nepomucen, Parowa
Żywocki Gerszon, Nadwiśle

Piwne szynki.

Pęcherek Sura, Bielska
Thoner Michał, Więzienna

Kollektorzy loteryi.

Follman Helena, Stary-Rynek
Kempner, Grodzka
Majzer Mosiek, Kollegialna
Swiętosławski Szlama, St.-Ryn.
Szönwitz Markus, Stary-Rynek

Składy win.

Bebenkowski Józef, Warszaw.
Karpiński Kazimierz, Stary-Ry.
Lewinsztein Moritz, Mich. skw.
Lewinsohn Samuel, Mich. skw.
Menblewicz Ferdynand, Grodz.
Malczykowski Maryan, Kolleg.
Szczygielski Daniel, Stary-Ry.
Tarasow Elżbieta, Grodzka

Handel jedwabnemi towara.

Grünberg Abram, Stary-Rynek
Kapłan Majer,
Kohn Kiwa, Grodzka
Szach Matyche, Jerozolimska

Handlujący płótnem.

Benet Iciek, Jerozolimska
Kohn Kiwa, Grodzka
Rejchsztein Lejzer, Stary-Ryn.
Zaks Morytz

Handlarze sianem i owsem.

Cymbler Abram, Szeroka
Koryto Beniamin, Szeroka
Lesler Lewek, Grodzka
Narwa Abram, Bielska
Pudermantel Abram, Szeroka
Plucer Wolff, Bielska
Rozenthal Kalman, Szeroka
Seweryn Itta, Szeroka
Sochaczewski Fiszel, Szeroka
Stupaj Szlama, Szeroka
Tyński Lejbuś, Szeroka
Zelek Niedźwiedź, Bielska

TARYFA DOMOW
MIASTA PŁOCKA.

Numer hypoteczn.	Num. polic.	Nazwisko właściciel.	Numer hypoteczn	Num. polic.	Nazwisko właściciel
		Aleksandryjska.			*Błonie.*
291	1	Woźnicki	359	1	Kossobudzka
292/3	2	Niemirowski	359	5	Liwanowicz
		Bielska.			*Dobrzyńska.*
117	1	Fiszer Ferdynan.	91/2	1	Kościół parafial.
118	3	Majewska Julian.	93	3	SS. Saramonow.
119	5	Magenta Teresa	94	5	Oberfeld Jakób
120	7	Kessel Wilhelm	95	7	pust. plac n. do k,
121	9	Jagoda Abram	96	9	Aksamitows. Ig.
122	15	Lent Bajla	97	11	Czarnecki Andr.
123	—	SS. König	98	13	Dzierżanows. Fr.
124	8	Łent Bajla	98	13	Fogiel Iciek
125	6	Perelgiitz	99	15	Lisicki Stanisł.
126	9	Niedźwiedź Ben.	100	17	Żółkowski Anto.
127	2	Neumark Szmul	100	17	Nyrenberg
128	10	Drzymała	101	21	Rokicki Stanisł,
128a	10	Sarna Lewin H.	102	12	Piechowska Tek.
128b	10	Majzner Cywia	103	10	pusty plac
184	14	Krzywicka Kam.	104	8	SS. Balewskiego
184b	12	Nejmark Sucher	105	6	Wegner Julian
185	19	Gładyszews. Wi.	105 ½	6	Wegner Julian
185	19	Lipski Marcelli	106	6	Wegner Julian
185 ½	19	Globus Mordka	117	29	Tomaszewski Ja.
504	37	Budnicki Stanis.	138	31	Lewita Ludwik
505	—	Kuntzman	139	35	Kowalski Aloizy

Numer hypotecz.	Num. polic.	Nazwisko właściciel.
140		
141	37	Ambroziewic. Jó.
142	37	pusty plac
143/4	48	Mejer
145	43	Ewang. cmentarz
146	43	Lewinsohn Sam.
147/8	—	pusty plac
149	—	Lewinsohn
150/1	—	pusty plac
152	—	,, ,,
153	46	Szmigielski
154	44	Kanaszyński
155	42	Kalwaszyński
156	38	Kursztein Dwojr.
156½	38	kasy miast. roga.
157	—	katolicki cment.
158	32	Lewandows. Józ.
159	30	Lisicki Erazm
160	28	Thorner
161	26	Sochocki Jan
161a	26	Staniszewski
161b	26	Sliwicki Palemo.
162	26	Wierzbicki Lud.
163	18	Woźnicki
164/5	12	Gołyński Stefan
		Dominikańska.
290	1	Grochowski Jan
323	3	Brochocki Piotr
324	2	Bogolubow Sie.
		Grodzka.
29		
30	3	Cohn Kiwa
31/2	5	Segał Rafał
33	7	Jędrzejews. Wal.
34,5 i 6	9	Sigelberg Rubin
37	11	Lewin Zeman
38	13	SS. Wagner
39	15	Lewin Zelman
40,1 i 2	17	Lewinsohn Sam.
43	2	SS. Lisiccy
44	16	Kempner
45	14	Strzyg Jakób
46	12	Tarasow Wasili
47	10	Tyszka Sewery.
48	8	Schmit Maurycy
49	6	Pauli Ferdynan.
50	4	Michalski
89	1	Horowitz Szmul
		Gimnazialna.
69/70,71	2	Rz. gm. gim. mę.
		Jerozolimska.
1	1	Lula Abram
2	1	Smrodynia Szm.
3	3	Papierczyk Iciek
4	5	Czarnołaska Jak.
4	5	Przedecz Majer
5	7	Jakób apt.
6	9	Redlic Ruchla
7	11	Cohn Iciek
8	13	Rothkopf Mend.
9	15	Segał Rafał
41	17	Kaliski Enoch
42	20	Ejzenberg Szoel
67	19	Szejnoklejnfeld
78	18	SS. Dantziger
79	16	Makower Iciek
80/1	14	Małogłowa Jak.
82/3	12	Segał Rafał
84	10	Cohn Salomon
85	8	Langman Michał
86	6	SS. Sarna
87	4	Benet Iciek
88	2	Morstejn Abram
		Jędrzejowska,
476	—	Dąbrowska Lud.
477	1	Reichstein Lejz.
478/9	—	puste place
		Królewiecka.
189	4	Nejmark Szmul
190	1	Cybulski (stod.)

Numer hypotecz.	Num. polic.	Nazwisko właściciel.	Namer hypotecz.	Num. polic.	Nazwisko właściciel.
191	—	pusty plac	2	5	Libchen
193	2	Neumark Lejbuś	3	7	pusty plac
—	—	Königsberg Lew.	4	9	Swiętosławski
194/5	6	puste place	5	20	Kirsztejn Izrael
196	7	Przytulski Józef	6	18	Westfal Zofia
197	11	Grabecki Grzeg.	7a	14	Goldman Haskiel
52	17	Gołąb Iciek	7b	12	Rejehsztein Lejz.
53/59	—	puste place	8i9	10	Dąbrowska
		Piekarska	10	8	Żołtowski Anto.
73/4	1	puste place	11	6	Grabowski Józef
75,6 i 7	—	"	12	4	Zawodzińska
79	3	Teatr	13	2	Dzierżanow. Fr.
80—84	—	puste place	14,5 i 6	1	Magistrat
85/6	5	SS. Gutekunst	17	3	Karpiński Kazi.
87	9	Kirsztejn	18	11	Szreder Karolina
88	11	Majerczak	19	13	Zalewski Jan
89	19	SS. Danziger	20	15	Grabowski Józef
89a	19	Grabowski Józef	21	17	Konig Ryfka
90	—	Zawodzińska	22	19	Wolfsohn
		Płońska.	23	21	SS. Gutekunst
337	1	Rożańska Marya	24	23	Grupman Jakób
338	3	Dziankowscy	25	25	" "
339	5	SS. Dąbkowscy	26	27	Bogusławski An.
340	7	Rakowski Majer	26	29	Pokrzywa Szla.
341	—	pusty plac	28	31	Kowadło Aron
342	9	Kuneman Gusta.			*Szeroka.*
343	11	Fankanows. Kar.	258	4	Lula Abram
344	13	Silber Lewek	"	8	Bimberg
345	18	Kasy miasta	258e	4	Schonwitz Has.
345/6	15	Franke Józef	258c	2	Barański
346	15	Eibich Józef	258b	4	Torner Manas
347	20	Karolewicz Fran.	257	6	Schünwitz Natnn
348	14	Marks Francisz.	256	10	Kempner
349	12	Rozenblat Gold.	256	10	Altman Mosiek
350	1	plac pusty	255	12	Sarna Mojżesz
351	8	SS. Knapik	255	15	Węgorz
352/3,4	6	Szteinbach Bog.	255	12	Kulpiński Zelm.
354	2	Dzierżanows. Fr.	254	16	SS. Wasereng
		Stary Rynek.	264	16	Sarna Jakób He.
1	2	SS. Markiewicz	254a	16	Horowitz Abram

Numer hypotecz.	Num. polic.	Nazwisko właściciel.
253	20	SS. Landsberg
353	20	Szpiro Ita
251/2	22/4	Dziewanow. Hil.
251b	24	Bruzda
251a	26	Wysocki
250	28	SS. Małogłowy
249	39	Wysocki
248	36	Pudermantel Ab.
248	36	Wajsrok Szlama
247b	38	LipsohnSzymch.
247	38	Myśliborski
246	42	Szlezinger Gersz
246	42	Goldszyd Iciek
245	46	Gajzler
245	46	Asch Majer
244½	48	Sejdel Jakób
244	50	Cymbek A.
244	50	Zawierucha Zel.
243	52	Nürenberg Zyzie
243	52	Sadzawka Gitla
110	—	Kasy miasta
111	—	,,
112	—	Bieleckiej plac
130/1	51	Globus
132/3	55	Turkelfaub
134	57	Jagodziński
135	59	Kassy miasta
136	6	Szmagier
60	45	Kwiatek Fiszel
60	43	Czerkas Bresler
61	41	Blum Fridel
62	39	Keller
62	39	Munsztuk Marya
63	35	Adalberg Gersz
64	33	Kohn Beniamin
64	30	Drejsohn Eman.
64	29	Goldszyd Iciek
65	27	Rotman Jakób
66	25	Sotman i Nelson.
68/9	23	Karasek
70	21	Królik Marya
71	19	Szejnwald Mejer
72	17	Altman Iciek
73	15	SS. Berkman
74	11	Cukier
75/6	9	Poznersohn
77	18	Szoel Ejzenberg
10/1	1	*Synagogalna.*
		Bieżuński
12/13	3	puste place
14	1	Grupman Jakób
15	2	Gutekunst
16	3	Bendwerger Ab.
17	—	pusty plac
18/9	5	Laski Dawid
21	—	pusty plac
22	26	Papierczyk Lew.
23	27	Szwarcenberg
24	—	pusty plac
25/6	24	Lederberg
27/8	22	Keller
29	20	pusty plac
30	18	WeingoldMosie.
31	16	Karafka Szulim
32	14	Borwica
33	12	Taub Szlama
34	10	Bożniczny Dozór
35,6,7	—	puste place
38	8	Szpiro
38	6	SS. Szwarcenbe.
39	4	Kowalski Szlam.
40	2	Zamość
		Tumska.
60	4	Dom Rządowy
61	5	Kościół
62/3	1	Dom Rządowy
64	3	Rząd. gim. żeńs.
494	6	Grabowski
495	5	Segał

Numer hypotecz.	Num. polic.	Nazwisko właściciel.	Numer hypotecz.	Num. polic.	Nazwisko właściciel.
		Teatralna.	383½	45	Szlak Dawid
72	1	Rządowa Ochro.	383	47	Wiśniewski Ad.
		Warszawska.	384/5	49	Swierzak Wikt.
259/60	2	Maltz	269	39	Markowska Mar.
261/2	4	Kurawski Julian			*Więzienna.*
263/5	5	Dyr. Tow. Kred.	325	—	Reich Szlama
265	8	Fogel Iciek	326	13	Bachurski
?66	10	Wąsowicz Hipo.	327	11	Borucki
266	10	Wołowski Anto.	328	9	Zalewski
267/8	14	Kościół ewange.	329	7	Chmieliński
269	18	Smoliński Mich.	330	5	Cnirko Karolina
270	20	Lubowidzki	331	3	Biernacki
281	22	Holtz Władysła.	332	1	Messner Walery.
272	24	Szpit. S. Trójcy	333	2	Więzienie
273	21	Dzierżanow. Kaj.	334	4	Konopski
274	19	Dom praw. duch.	334	4	Strzeszewski
275	17	„ „	235/6	—	Strzeszewski
276	13	Filii banku pols.	480	14	Surska
277	9	Bebenkowski	480,5	—	puste place
278	7	Niemański Igna.	486	12	Kossobudzka Jó.
279	5	Żochowski Stan.	487	10	Obniscy
270	3	Rządowy	488	8	pusty plac
281	1	Bergeman SS.	489	—	Poczta
362½	23	Maszkow Jan	490/1	19	Karski i Kossob.
363	23	Kowalska Józefa	492	21	Dominowska
364	25	Erbacher	493	23	Rejnert Adam
365/6	27	Tyrchowski	493	25	Kretkowski
367	29	Jagodziński	496	29	Wejsman Joach.
368	33	Ziółkowski	497	31	Altman Jakób
368	37	Dąbkowski	498	35	Horowitz
896½	—	Kasa miasta	499,502	—	puste place
370/1	28	Koszary rządow.	498	33	Gołda
372	—	Pułkowy lazaret	241/2	—	puste place
373	—	Kasy miasta	198,9	9	puste place
374	—	Sniegocki	i 200		
375/6	—	puste place	201/2	—	„ „
377,8 i 9	30	Blumberg Rober.	203,4	—	„ „
380	—	Kasa miasta	205	25	Przybojews. Ma.
381	1	Lisicki SS.	206	—	„
382	30	Blumberg	207	27	Faryaszews. Pul.

Numer hypotecz.	Num. polic.	Nazwisko właściciel.	Numer hypoteczn.	Num. polic.	Nazwisko właściciel
208	29	Mlicka	305/6	25	Jerchan August
208³/₄	31	Olszewski	307/8	—	pusty plac
208a	31	Dąbrowski Lud.	309	14	SS. Gajkie
208/9	33	Kowalkowski Jó.	310	16	Fryderyka Szm.
208/9	35	Strzeszewski Ja.	311/12	18	Linda Marya
209b	35	Gąsecki Ignacy	313	20	Mauerberg Cha.
209	35	Hofman Jan	314	23	Audran Jan
210	41	Chyczewski Hip.	316	21	Zalewski Stanis.
211/12	39	Królikowski Jan	317	19	Kampenhauzen
213			318	17	Barański Szym.
214/5		puste place	319	15	Rząd Gubernial.
6,7,8			320/1	13	Pawłowski Leo.
219	26	Malicki Maryan	321	11	Flatau Berta
220	—	Stary Żyd. cme.	322	9	Żółtowski Anto.
221	24	Kotarski Franc.	—	8	Kozłowska
222/3	22	SS. Lisickiego	—	5	Rejch Szlama
224			—	1	Olszewska Szm.
225			360	31	Kusociński
226	20	Zgliwicki Kons.			*Michałowski skw.*
227	18	Rogalski	40/2	17	Kanoniczny Ry.
228	27	Chądzyński Kar.	43	2	Lewinsohn
229	27	,,	54/55	3	Perlgriltz
229b	16	Kowalski	57/7	5	Konsystorz
230/1	16	Spiro Szmul	58/9	1	SS. Kuliga
232	—	puste place	65	4	Baliński
233	19	Filipowski	66½	10	Dom biskupa
234	8	Frankenberg Ja.	68	—	Werner Juliusz.
		Kollegialna.	298	1	Trybunał
282	2	Malczykow. Ma.			*Misyonarska.*
283	4	Siłakowski Jan	299	—	Zbigniew Woźn.
284	6	SS. Bulewskich	300	—	puste place
285	8	Kozłowska Mar.	301	2	Szpital S. Alek.
286	10	SS. Gąsiewsk. I.	302	6	SS. Wunderlich.
287	12	Brudzyńska Lu.	303	8	Marczewski Sta.
288	14	Nawiński Samu.	255	22	Chmielińskich
294	18	SS. Ostrowscy	356	—	Hofman
295	20	Sulikowski Kaz.	356½	—	German Ludwik
296	22	Potworows. Piotr	357	—	Sliwiński Ludw.
297	24	Szubert			*Mostowa.*
304	27	Sommer	386/7	7	Szrejber Ferdy.

Numer hypoteczn.	Num. polic.	Nazwisko właściciel.	Numer hypoteczn.	Num. polic.	Nazwisko właściciel.
388	3	Lisiccy			*Niecała.*
389/90	10	Magazyny solne	43	1	Altman Iciek
391/2	—	puste place	44/5	3	Altmán Jakób
393	1	Szwarc Szmul	46	5	Altman Taub
394	3	Browarski Anto.	47	7	Altman Mosiek
395	4	Konopka Antoni	48	9	Schönman Hersz
395	5	Nowicki Stanisł,	49	11	Chaim Karol
396	6	Motyliński Józef	50	13	Tobiasz Fuks
397	--	Kassy miejskiej	51	15	Czapka Jakób
398	7	Drozdowski Sta.	236	24	Kowalski
399	8	Kłobuszewski F.	237/8	22	Flaks
400	—	Szlachtuz	238	20	Bemberger
401/2	8	Kiruszyn Gabry.	239	18	Slepowroński
403	9	Puternicki Marc,	240	—	Kassy miasta
404	10	Soczewka Jézef	192	28	Blebicki
405	11	Karasiewicz Pio.	174	46	Kościół po Ref.
406½	12	Podlaski Jan	175	44	Tomaszewski
407	13	Puternicki Bart.	175½	44	Kutnowski
408	15	SS. Kopczyński.	176	42	Sarna Mojżesz
409	17	Szmigielski	177,8,9	38	Neümark Szmul
410	18	SS. Lubińskiego	180/1	32	Karwowski
411	19	Malanowicz	181	32	Ponarski Cypry.
412	20	Przędziński Ma.	182/3	20	Wierzbicki Lud.
413	21	Chajnowski Mar.			*Ostatnia.*
413½	22	Brzeziński Jan	186	5	Buczkowski
414	23	Mieczkowski Ig.	187b	3	Szymański Tom.
415	25	Puternicki Jan	187a	2	Goszczyńska
417/8	—	puste place	188	—	Kassa miejska
419	26	Lubiński Stanis.			*Okopy.*
420,1,2	—	puste place	360	1	Zalewski Maksy.
423	28	Majer	360	2	Kowalski Antoni
424	30	Sanicki Iciek	360	3	Bromka Piotr
425,6,7	—	puste place			*Wiatraki.*
		Nowa.	358	1	Roller
166	1	Jezierski Maciej	359	3	Popławski
167/8	—	pusty plac	359½	8	Nowakowski
169	2	Karolewicz	359¾	3	Kołodziejska
170	—	pusty plac	359	5	Nowakowski
171/2	9	Kwasiborsk. Elż.	359	4	Kolczyński

Numer hypoteczn.	Num. polib.	Nazwisko właściciel.	Numer hypoteczn.	Num. polic.	Nazwisko właściciel.
359	9	Jankowski	109	12	Piechowska
359	5	Mulcon	113	10	Grabowski Leon
359	2	Zawadzki	114	8	Bieżoński
360	4	Popławski	115a	6	Mierzejewska T.
		Zdunska.	115b	4	Kenke
107	1	Karpiński	116	3	Cybulski
108	—	pusty plac			

SPIS ULIC MIASTA PŁOCKA.

1. Aleja
2. Aleksandryjska
3. Bielska
4, Błonie
5. Dobrzyńska
6. Dominikańska
7. Grodzka
8, Gimnazialna
9. Jerozolimska
10. Jędrzejowska
11. Królewiecka
12. Kollegialna
13. Michałowski skwer
14. Misyonarska
15, Mostowa
16. Nowa
17. Niecała
18. Ostatnia
19. Okopy
20. Piekarska
21. Płońska
22. Stary-Rynek
23. Szeroka
24. Synagogalna
25. Tumska
26. Teatralna
27. Warszawska
28. Więzienna
29. Wiatraki
30. Zduńska

Jarmarki w Cesarstwie Rossyjskiem.

1. Główne jarmarki w Cesarstwie.

W STYCZNIU: *Berdyczew*, od 13 do 20.—*Birsk*, od 14 do 19.—*Charków*, 6.— *Griazowiec*, od 15 do 25.—*Homel*, od 1 do 7.—*Jareńsk*, od 18 do 28.—*Kiew*, od 15 do 1 lut.— *Lalsk*, od 18 do 23.—*Lebedjan*, od 1 dwa tyg. trw.— *Makarjew*, (w Kostromskiéj gub.) od 14 do 23.— *Mezeń*, od 10 do 20.—*Menzelińsk*, od 1 do 11.—*Niżnij-Nowgorod*, od 5 do 7.—*Oloneck*, od 6 do 14.—*Orel*, od 6 do 20.—*Rostow* (nad Donem) od 30 przez 15 d. *Szunga*, 6.—*Ufa*, od 21 do 31.—*Welsk*, od 18 do 25.—*Wesegońsk*, od 16, 10 dni.

W LUTYM: *Błagowieszczensk*, (Szenkurski pow.) od 25 lut. do 10 mar.— *Irbit*, od 1 lutego do 1 mar.—*Psków*, od 10 do 20.—*Romny*, w poście.—*Rostow*, od środy 1-go tyg. do soboty 3-go tyg. wielkiego postu.—*Simbirsk*, 1 tydzień wiel. postu.—*Starokonstantynow*, w ostat. d. Syropost. *Szenkursk*, od 2 do 10.—*Totma*, od 10 do 20.

W MARCU: *Berdyczew*, 28.—*Bielce*, 3.—*Kiew* 1-szy tydz. wiel. postu. — *Kotelnicz*, od 1 do 23. *Krasnoborsk*, od 15 do 23.—*Nikołajewsk*, w 3-m tyg. wiel. postu przez 6 d.— *Ostrow*, od 1 do 10. *Petrozawodsk*, od 17 do 28. — *Pinega*, od 23 do 31.— *Simbirsk*, 1-szy i 2-gi tyd. wielk. postu. — *Starokonstantynow*, od 17 do 25.—*Szunga* (Ołoneckiéj gubernii), 25.

W KWIETNIU: *Borysow*, po poście 10 dni.—*Ekaterinosław*, 13.—*Konotop*, od 23 przez 7 dni. *Nowomirgorod*, w 5-m tyg. wiel. postu.—*Starokonstantynow*, w poned. w 1-m tygod. postu.—*Sudża*, od 23 do 27.—*Wilno*, od 23 kw. do 15 m.

W MAJU: *Bałta*, 25, 10 dni trw.— *Charkow*, od 15 maja do 15 czer.— *Kiew*, 9.— *Kislar*, 1.—*Korsuń*, od 10 do 25.— *Lebedjan*, od 5 do 29.—*Romny*, na Wniebow.—*Saratow*, od 9 maja do 4 czer.—*Smoleńsk*, od Wniebow. (3 dni).—*Taganrog*, od 9 maja do 17 czerwca.

W CZERWCU: *Berdyczew*, od 12 dwa tyg. trwający.—*Bieszenkowiczi*, od 29 do 27 lipca.—*Charków*, na ś. Trójcę.— *Dynaburg*, od 5 do 20. *Ekaterynburg*, od 26 do 29.— *Grodno*, od 25 do 25 lipca.— *Kiew*, od 15 do 1 lipca.— *Kostroma*, w piąt. w 9 tyg. po poście, 14 d. trwa.— *Kowno*, 29, dwa tyg. trwa.—*Kursk*, w piątek w 9 tyg. po poście.—*Niżnij-Nowgorod*, 24, dni 3 trwa (na konie).— *Simbirsk*, od 3 do 11 (na konie).— *Tula*, w piątek w 10 tygodni po poście.

W LIPCU: *Kereńsk*, od 1 do 13.—*Niżnij-Nowgorod*, od 25 do 5 sierp. — *Orenburg*, przez całe lato.— *Połtawa*, od 10, cały miesiąc trwa.—*Pustozerska osada* (Mezeński pow.), od 16 lipca do 25 sierp.— *Saratow*, od 6 do 9.— *Starokonstantynow*, d. 20.—*Tula*, dni 8.—*Żytomir*, dni 8.

W SIERPNIU: *Berdyczew*, 15, jeden tydzień trwa.—*Charkow*, od 30 do 6 wrz.—*Nikołajewsk*, dnia 1 trw. dni 6.—*Nowomoskowsk*, od 1 do 9.—*Piatigorsk*, od 1 do 5.—*Starokonstantynow*, d. 15. *Szadryńsk*, od 29 do 4 września.—*Woroneż*, od 15 do 29.—*Żytomir*, d. 14.

W WRZEŚNIU: *Archangielsk*, d. 1.—*Bogulma*, od 14 do 26.—*Jarańsk*, od 20 do 1 paździer. *Lebedjan*, 10 cały miesiąc.—*Nowoczerkask*, d. 14. *Ołonieck*, od 8 do 16.—*Rostow* (nad Donem), d. 8. *Starokonstantynow*, d. 8.

W PAŹDZIERNIKU: *Charkow*, d. 1.—*Enotajewsk*, od 16 do 22.—*Kiszeniew*, od 26 do 26 listopada.—*Kozumeńskoje sieło* (p. Kemski), od 10 do 1 listop.—*Wytegra*, od 1 do 15.

W LISTOPADZIE: *Berdyczew*, d. 1 tydzień trwa.—*Ekaterynburg*, 24.— *Krasnoborsk*, od 28 do 4 grud.— *Kuźnieck* (w Tomskiéj gub.), od 8 do 21.— *Nowopyszlińskoje sieło*, (p. Kamyszłowski), d. 14, 10 d. trwa.—*Tula*, od 8 do 22.—*Ustsysolsk*, od 16 do 2 grudnia.

W GRUDNIU: *Dynaburg*, od 25 do 15 stycz. *Issym*, od 6 do 1 stycz.—*Kadynkow*, od 9 do 15. *Nowgorod*, od 20 do 24.—*Sarapul*, od 15 do 25. *Smoleńsk*, od 6 do 6 stycz.— *Ustjużna*, od 15 do 6 stycz.— *Wytegra*, od 25, 10 dni trwający.

2. Jarmarki w gub. Król. Polskiego.

Gubernia Warszawska.

POW. WARSZAWSKI. *Warszawa*, jarm. 2 w maju, w 2 pon. po ś. Filipie i Jakóbie, w listopadzie w poniedz. po Wszystkich śś. Każdy trwa 3 tyg. z których pierwszy tyd. wstępny, 2-gi właściwy targowy, a 3-ci tyd. wypłat się zowie. Prócz tego jarmark na wełnę od d. 3 (15) czerw. trwający przez d. 3. Kontrakty na ś. Jan Chrzciciel.—*Nowy-dwór*, jarm. 6, we środy po Nawróc. ś. Pawła, po ś. Józefie, po ś. Serwacym, po ś. Henryku, po ś. Nikodemie, po ś. Marcinie.—*Okuniew*, jarm. 2, we wtorki po Niedz. Przewod., przed ś. Mikołajem.—*Piaseczno*, jarm. 6, w poniedziałki, po Niedz. Starozap., po Niedz. Kwiet., po ś. Jakóbie, po ś. Mich., po Wszyst. śś., po ś. Łucyi.

POW. RADYMIŃSKI. *Jadów*, jarmarków 6, w poniedz. po 3 Kr., w poned. po ś. Helenie, we środę po ś. Stan., w poniedz. po ś. Józefie Kal., po Nar. N. P. M., po ś. Karolu Borom.—*Radymin*, jarm. 6, we wtorki, po ś. Dorocie, po ś. Joach. po ś. Juwencyuszu, po Wniebow. N. P. M., po ś. Remigiuszu, po Niepok. Poczęciu N. P. Maryi.

POW. NOWOMIŃSKI. *Kałuszyn*, jarm. 6, we wtorki, po 3 Kr., po ś. Macieju, po Niedzieli Kwiet., po ś. Bartłomieju, przed ś. Szym. Juda, przed ś. Tomaszem Ap.—*Kołbiel*, jarm. 6, we śr. przed ś. Karolem Wielk., po ś. Wincentym Fer., po ś. Trójcy, po ś. Michale, po ś. Marcinie, po Niepok. Poczęciu N. P. M.—*Karczew*, jarmar. 6, w poniedz. po ś. Walentym, po Niedzieli Kwiet. po ś. Trójcy, po ś. Bartłomieju, po Wszystk. śś., po ś. Łucyi.—*Nowomińsk*, jarm. 2, w poniedział. po Niedzieli Białéj, przed Ziel. Świąt.—*Siennica*, jarm. 6, w poniedziałki po 3 Królach, po Niedz. Kwiet., we wtorek po ś. Stan., w poniedział. po Nar. N. P. M., po ś. Jadwidze, po Wszyst. śś.—*Stanisławów*, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach,

po Niedzieli Środopostnéj, po ś. Piotrze i Pawle, po ś. Mateuszu, po ś. Marcinie, po ś. Łucyi.

POW. GÓRNO-KALWARYJSKI. *Czersk*, jarm. 6, we wtorki: po 3 Król., przed ś. Janem Chrz., po ś. Jakóbie Ap., po ś. Michale, przed ś. Szym. Judą, przed ś. Tom. Ap.—*Góra-Kalwarya*, jarm. 4, we środy: po 3 Król., po Wielkiéj Nocy, po Zielonych Świąt., po Bożem Ciele. — *Warka*, jarm. 6, we środy: po Oczyszczeniu N. P. M., po Niedzieli Środopost., po ś. Stanisł., po ś. Tekli, po ś. Leonardzie, po Niepok. Pocz. N. P. M.

POW. GRÓJECKI. *Grójec*, jarm. 6, we czw. po ś. Walentym, po ś. Marku, po ś. Annie, przed ś. Idzim, po ś. Jadwidze, przed ś. Mikołajem. — *Mogielnica*, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Kwiet., po Zielon. Świąt., po Wniebowz. N. P. M., po ś. Franciszku Serafic., po ś. Elżbiecie. *Tarczyn*, jarm. 6, we środy: po ś. Kazimierzu, po Niedz. Przew., po ś. Bogumile, po ś. Mateuszu, przed ś. Szymon. Judą, przed ś. Tom. Ap.

POW. GRODISKI. *Błonie*, jarm. 6, we wtor. po Oczyszcz. N. P. M., po Niedzieli Kwiet., po ś. Trójcy, po ś. August., po ś. Łukaszu, po ś. Katarzynie.— *Grodisk*, jarm. 5, w poniedziałek, po Niedz. Zapust., we wtorek po ś. Wojciechu, w poniedz. po ś. Annie, po ś. Marcinie, przed ś. Tomaszem Ap.—*Mszczonów*, jarmar. 6, w poniedz. po Nawróc. ś. Pawła, po ś. Marku, przed ś. Janem Chrz., po ś. Bartłomieju, po ś. Michale, po Niepok. Pocz. N. P. M.— *Nadarzyn*, jarmark. 6, w poniedziałki: po 3 Król., po Niedz. Środop., po ś. Annie, po Podwyż. ś. Krzyża, po ś. Leonar., po ś. Łucyi.— *Wiskitki*, jarmar. 6, we wtorki: po ś. Józefie, po ś. Stanisławie, po Bożem Ciele, po Wniebowzięciu N. P. M., po śś. Kozmie i Damianie, po Wszystkich świętych.

POW. SKIERNIEWICKI. *Skierniewice*, jar. 6, we czwartki: po 3 Król., po Niedz. Środop., w środę przed ś. Filipem i Jak., we czwart. po ś. Jak. Ap., po ś. Franciszku Ser., po ś. Elżbiecie.

POW. ŁOWICKI. *Bielawy*, jarmark. 5, we wtorki: po ś. Józefie, przed ś. Filipem, po Nawiedzeniu N. P. M., przed ś. Szymon. Judą, przed ś. Tomasz. Ap.—*Bolimów*, jarm. 6, we wtorki: po 3 Król., po ś. Kazim., po ś. Urbanie, po ś. Annie, po Narodzen. N. P. M., po ś. Marcinie.—*Łowicz*, jarm. 6, w poniedz. po Niedz. Starozapust., we wtorek po Niedz. Kw., na ś. Jan Chrz. 3 d. trwać mający, w poniedz. po Wniebowz. N. P. M., na ś. Mateusz, ośm dni trwający, w poniedz. po ś. Andrzeju.— *Sobota*, jarm. 6, we czwartek po 3 Król., w Wielki Czwartek, we czwartek po Ziel. Świąt., we środy po ś. Wicie, po ś. Bartłomieju, po Wszystkich Świętych.

POW. SOCHACZEWSKI. *Iłów*, jarmar. 6, we czwartki: po ś. Walentym, po 40 Męczennik. po ś. Bazylim, przed ś. Idzim, po ś. Jadwidze, przed ś. Tomaszem—*Sochaczew*, jarm. 6, we wt.: po ś. Prysce czyli po dniu 6 (18) stycz., po Niedz. Kwiet., po ś. Wojciechu, po Ziel. Świąt., po ś. Maryi Magdal., po ś. Urszuli.

POW. GOSTYŃSKI. *Gostynin*, jarm. 6, we wtorki: po ś. Weronice, po ś. Gertrudzie, po ś. Stanisł., po ś. Jakóbie, po ś. Andrzeju, przed ś. Tomaszem Ap.—*Kiernozia*, jarmar. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Oczyszczeniu N. P. M., po Zwiast. N. P. M., po ś. Małgorzacie, po Podwyż. ś. Krzyża, po Niepok. Pocz. N. P. M.— *Osmolin*, jarmarków 6, we wtorki: po ś. Agnieszce, po ś. Kazimierzu, po ś. Jakóbie Ap., po ś. Stanisławie, po ś. Kunegundzie czyli po dniu 21 września (3 października), po ś. Marcinie.

POW. KUTNOWSKI. *Krośniewice*, jarmar. 6, w poniedziałek po Oczyszczeniu N. P. M., we wt.; po ś. Józefie, po ś. Antonim, po ś. Michale, po ś. Marcinie, po Niedz. Adwentu.—*Kutno*, jarmarków 6, we czwartek przed ś. Walentym, po Niedz. Środopost., przed ś. Filipem i Jakóbem, Zielone Świątki 10 dni trwa zaczynać się ma od wtorku, we czwartek po ś. Franciszku Serafic., po ś. Elżbiecie. — *Żychlin*, jarmarków 6, w poniedziałek po 3 Król., po ś. Grzegorzu, we wtorek po ś. Wojciechu, w poniedziałek po ś. Piotrze i Pawle, po ś. Mateuszu, przed ś. Szym. Judą.

POW. WŁOCŁAWSKI. *Brześć*, jarmar. 6, we wtorki: po Oczyszczeniu N. P. M., po Niedz. Kwiet., po ś. Annie, po ś. Michale, po ś. Katarzynie.— *Włocławek*, jarmarków 6, we czwart. po 3 Królach, po ś. Janie Bożym, we wtorek po ś. Stanisławie, we czwartek po ś. Dominice, po Narodz. N. P. M., po ś. Leonardzie.

POW. RADIEJEWSKI. *Nieszawa*, jarmarków 6, we wtorki: po ś. Fabianie i Sebastyanie, po ś. Józefie, przed ś. Janem, po ś. Bartłomieju, po ś. Michale, po ś. Marcinie.

Gubernia Kaliszska.

POW. KALISZSKI. *Kalisz*, jarmarków 6, w poniedziałek po Oczyszczeniu N. P. M., w poniedziałek przed ś. Markiem, d. 16 (28), 17 (29), 18 (30) maja 3-dniowy na wełnę, w poniedziałek po ś. Idzim, po ś. Jadwidze, po ś. Marcinie. *Opatówek*, jarmarków 6, w czwartek po ś. Dorocie, po ś. Piotrze i Pawle, po Narodzeniu N. P. M., po ś. Łukaszu, po Wszystkich świętych, po Niepok. Poczęciu N. P. M.

POW. SŁUPECKI. *Pyzdry*, jarmarków 6, we czwartek po 3 Król., po ś. Teofili, czyli po dniu 21 lutego (5 marca), w środę po ś. Stanisławie, w czwartek po Nawiedz. N. P. M., po ś. Michale, po Wszystkich świętych.—*Słupca*, jarmarków 6, w poniedziałki: po 3 Królach, po Niedzieli Środop., przed Zielonemi Świątkami, po Wniebowzięciu N. P. M., po ś. Mateuszu, po ś. Katarzynie.

POW. KONIŃSKI. *Konin*, jarmarków 6, we środy: po 3 Królach, po ś. Albinie Bisk., po ś. Teodorze, po ś. Remigiuszu, po Wszystkich św., po Niepok. Pocz. N. P. M. —*Władysławów*, jarmarków 6, we środy: przed ś. Józefem, po Wniebowstąpieniu Pańsk., przed ś. Piotrem i Pawłem, przed ś. Bartłomiejem, przed Wszystkiemi świę. przed ś. Barbarą.

POW. KOLSKI. *Koło*, jarmarków 6, we wt. po Oczyszcz. N. P. M., po Niedz. Środop., po ś. Stanisławie, po podwyższ. ś. Krzyża, przed ś. Szymonem Judą, po ś. Katarzynie. — *Kłodawa*, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po Nied. Środop., po ś. Wojciechu, po ś. Jakóbie, przed ś. Idzim, po ś. Klemensie.

POW. ŁĘCZYCKI. *Łęczyca*, jarmarków 6, we wtorki: po ś. Franciszku a Paulo, po ś. Alex. Bisk., czyli po dniu 23 maja (4 czerwca), po ś. Alexym, czyli po dniu 5 (17) lipca, po ś. Jadwidze, po ś. Katarzynie, po Niepok. Pocz. N. P. M. *Piątek*, jarm. 6, w poniedziałki: po ś. Agnieszce, po ś. Kazimierzu, po Niedz. Kwiet., po ś. Trójcy, po ś. Kozmie i Damianie, po ś. Andrzeju Ap.

POW. TUREKSKI. *Dobra*, jarmark. 6, w poniedziałki: po ś. Walentym, po Niedz. Przew., po ś. Trójcy, po ś. Mateuszu, po Wszystkich świętych, przed ś. Tomaszem.—*Turek*, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Król. po Niedz. Kwiet., po Bożem Ciele, po Wniebowzięciu N. P. M., po ś. Łukaszu, po Niepok. Pocz. N. P. M. — *Warta*, jarmark. 6, we czwartek po Nawr. ś. Pawła, przed Wielkanocą, we środę przed ś. Stanisławem, we czwartek po Nawiedz. N. P. M. po ś. Franciszku Seraf., po ś. Łucji.

POW. SIERADZKI. *Szadek*, jarmark. 6, we wtorki: po ś. Walentym, po Niedz. Kwiet., po Ziel. Świąt., po ś. Jakóbie, przed ś. Szymonem Judą, przed ś. Tomaszem Ap.— *Sieradz*, jarmarków 6, we wt. po 3 Król., po ś. Józefie, po ś. Stanisławie po ś. Annie, po Wszystkich świętych, po Niepok. Pocz. N. P. M.—*Zduńska Wola*, jarmarków 6, we wtorki: po Niedz. Środop., po ś. Wojciechu, po ś. Tekli, po ś. Janie Kapistr., po ś. Klemensie, przed ś. Wiktorya.

POW. WIELUŃSKI. *Lututów*, jarmark. 6, we wtorki: przed ś. Franciszkiem Salez., po ś. Józefie, po ś. Urbanie, po ś. Annie, po ś. Mateuszu, po Niepok. Pocz. N. P. M.— *Praszka*, jarmarków 6, w poniedziałek po ś. Grzegorzu, we wtorek po ś. Stanisławie, w poniedziałki: po ś. Jakóbie, po Narodz. N. P. M., po ś. Katarzynie, przed ś. Tomaszem Ap.— *Wieluń*, jarmarków 6, we wtorki: po ś. Agnieszce, po Niedz. Białéj, po Zielonych Świątkach, po Nawiedzeniu N. P. M., po ś. Michale, przed ś. Barbarą.

Gubernia Petrokowska.

POW. PETROKOWSKI. *Petroków*, jarmarków 4, we wt. po ś. Stanisławie, w poniedziałek przed ś. Janem Chrz., po ś. Jakóbie Ap., po ś. Marcinie.—*Sulejów*, jarmarków 6, w poniedziałek po ś. Agnieszce, po ś. Grzegorzu, we wtorek po ś. Stanisławie, w poniedz. po Wniebowz. N. P. M., po Podwyż. ś. Krzyża.— *Wolborz*, jarm 6. we wtorki: po ś. Kazimierzu, po Wniebowst. Pańs., po ś. Piotrze i Pawle, po ś. Rochu, po ś. Jadwidze, po Niepok. Pocz. N. P. M.

POW. BREZIŃSKI. *Breziny*, jarmar. 6, we czwartek po ś. Pawle Pust., po ś. Grzegorzu, w środę przed Znalez. ś. Krzyża, we czwar. po ś. Annie, po Podwyż. ś. Krzyża, po ś. Katarzynie.—*Tomaszów*, jarmar. 6, we wtor. po Oczysz. N. P. M. po ś. Francisz. a Paulo, po ś. Alexandrze Bisk., po 23 maja (4 czerwca), po Przemien. Pańsk., po ś. Justynie, po Niepok. Pocz. N. P. M. *Ujazd*, jarmark. 6, w poniedz.: po Oczyszczeniu N. P. M., po ś. Grzegorzu, po ś. Trójcy, przed ś. Wawrzyńcem, po ś. Franciszku Ser., po ś. Łucyi.

POW. RAWSKI. *Inowlódz*, jarmark. 3, w poniedz. przed ś. Filipem i Jakóbem, we wtorek po ś. Juwencyuszu, czyli po dniu 20 maja (1 czerwca), w ponied. przed ś. Szymon. Judą.— *Rawa*, jarm. 6, we wtorki: po ś. Macieju, przed Niedz. Kwiet., po ś. Piotrze i Pawle, po Nar. N. P. M., przed ś. Szymonem Judą, przed ś. Tomaszem.

POW. ŁODZIŃSKI. *Łódź*, jarmarków 6, we wtorki: przed Oczyszcz. N. P. M., przed Niedz. Kwiet., przed ś. Antonim, przed ś. Hipolitem, przed ś. Szym. Judą, przed ś. Tomaszem Ap.— *Tuszyn*, jarmar. 6, w poniedziałki: po Oczyszcz. N. P. M., po Niedz. Kwiet., po Bożem Ciele, po Wniebowz. N. P. M., po ś. Franciszku Ser., przed Bożem Narodz. — *Zgierz*, jarm. 6, we środy: po ś. Pawle Pust., po ś. Longinie, po ś. Zofii, po ś. Henryku, po ś. Nikodemie, po ś. Leopoldzie.

POW. ŁASKI. *Łask*, jarmar. 6, we wtorki: po 3 Król., po Niedz. Kwiet., po Zielon. Świąt., po Narodz. N. P. M., po Wniebowz. N. P. M., po ś. Michale. — *Pabjanice*, jarm. 6, w poniedz. po ś. Agnieszce, we wtorek po ś. Józefie w poniedz. po ś. Aloizym, przed ś. Wawrzyńcem, w czwartek przed ś. Szymonem, w czwar. po ś. Tomaszu.— *Widawa*, jarmar. 6, w poniedz. po Niedz. Zapust., w poniedz. po 3 Niedz. postu, 6 dni tr. we wtorek po Ziel. Świąt., w poniedz. po ś. Małgorz., po ś. Marcinie, po 3 Niedz. Adw.

POW. RADOMSKI. *Pajęczno*, jarm. 6, w poniedz. po Oczyszcz. N. P. M., po Niedz. Kwiet., we wtorek po ś. Antonim, w poniedz. po Wniebows. N. M. P., po Narodz. N. P. M., po ś. Leonardzie. — *Radomsk*, jarmar. 6, w poniedz. po 3 Królach, w pierwszy poniedz. Wielk. Postu, po Niedzieli Kwiet., we wtorek po ś. Małgorzacie, w poniedz. po Podwyższ. ś. Krzyża, po ś. Andrzeju Apostole.

POW. CZĘSTOCHOWSKI. *Częstochow*, jarm. 6, w poniedz. po ś. Agnieszce, po Niedz. Kwiet. we środę po Ziel. Świąt., w poniedz. po ś. Wojciechu, po ś. Michale, po ś. Łucyi.—*Krzepice*, jarmar. 6, w poniedz. po ś. Dorocie, po Niedz. Środop., we wtorek po Zielon. Świąt., w ponied. po N. P. M. Szkapl., po Narodz. N. P. M., po Niepokal. Pocz. N. P. M. —*Olsztyn*, jarmar. 2, we wtorki po Niedz. Środop., po ś. Stanisławie.

POW. BENDINSKI. *Bendin*, jarm. 6, w środy: po 3 Król., po Niedz. Środop., po ś. Wojciechu, po ś. Piotrze i Pawle, po Narodz. N. P. M. po Wszystkich świętych.—*Siewierz*, jarmarków 6, w poniedziałki: po ś. Macieju, po Niedz. Kw., przed ś. Janem Chrz., po Narodz. N. P. M., po ś. Łukaszu, przed Bożem Narodz.—*Żarki*, jarm. 6, we wtorki: po 3 Król., po Niedz. Suchéj, na ś. Stanisław, od 1 do 8 maja, po ś. Piotrze i Pawle, przed ś. Idzim, po Wszystkich Świętych.

Gubernia Radomska.

POW. RADOMSKI. *Radom*, jarm. 2, na ś. Jana Chrz., trwający dni 5, i od dnia 28 sierpnia (9 wrześ.) trwający dni 5.—*Skaryszew*, jarm. 6. w pon. po Niedz. Wstęp. dni 3 trwający, po Niedz. Przew., po ś. Jakóbie Ap., po ś. Bartłomieju, przed ś. Szymon. Judą, przed ś. Tomaszem Ap.

POW. KOZIENICKI. *Kozienice*, jarm. 6 w czw. po ś. Agnieszce, po Niedzieli Białéj, w środę po ś. Janie Chrz., po ś. Bartł., w czwartek: po ś. Łukaszu, po Niepok. Poczęciu N. P. M.— *Zwoleń*, jarm. 6, we czw.: po 3 Król., po Niedz. Kwiet., przed Bożem Ciałem, po Przemien. Pań., po Podwyż. ś. Krzyża, po ś. Katarzynie.

POW. IŁŻECKI. *Iłża*, jarm. 6, we wtorki: po Oczyszcz. N. P. M., po Zwiastowaniu N. P. M., po ś. Stanisławie, po Wniebowstąp. N. P. M., po ś. Jadwidze, po Niepokalanem Pocz. N. P. M.

POW. OPATOWSKI. *Łagów*, jarm. 6, we środy: po 3 Król., po Oczyszczeniu N. P. M., po ś. Wojciechu, przed ś. Janem Chrz., po ś. Bartłomieju, we czw. po ś. Marcinie.—*Opatów*, jarm. 6 we środy po Niedz. Zapust., po Niedz. Kwie.,

przed ś. Janem Chrz., po ś. Bartłomieju, po ś. Marcinie, przed ś. Tomaszem Ap.—*Ostrowiec*, jar. 6, we czwar.: po 3 Król., po ś. Józefie, po Przem. Pań., po ś. Michale, przed ś. Szymonem Judą, po ś. Katarzynie.—*Słupia*, jarm. 6, we środy: po 3 Król., po ś. Benedykcie, przed Znalez. ś. Krzyża, przed ś. Wawrzyńcem, po Podwyższeniu ś. Krzyża, przed ś. Barbarą.

POW. SANDOMIERSKI. *Osiek*, jarm. 6, we środy: po ś. Walentym, po ś. Stanisławie, po Nawiedz. N. P. M., po ś. Piotrze w Okowach, przed ś. Szym. Judą, przed ś. Tomaszem Ap. *Sandomier*, jarm. 2, w pon., po Wniebowst. Pań., po Narodz. N. P. M.—*Staszów*, jarm. 6, w poned. po 3 Król,, po Oczyszcz. N. P. M., po Niedzieli Białéj, przed ś. Janem Chrz. po ś. Mateuszu, po ś. Andrzeju Ap. —*Zawichost*, jarm. 6, wponied., po 3 Król., po Niedz. Białéj, po Bożem Ciele, po N. P. M. Anielskiéj, po Podwyższeniu ś. Krzyża, po pierwszéj Niedzieli Adwentu.

POW. OPOCZYŃSKI. *Opoczno*, jarm. 6, we czw.: po 3 Król., po Przew. Niedz. po ś. Maryi Magdalenie, po ś. Bartłomieju, po ś. Mateuszu, po Wszystkich ŚŚ.—*Przysucha*, jarm. 6, we czw: po ś. Agnieszce, po Niedzieli Kwiet., po ś. Piotrze i Pawle, przed ś. Wawrzyńcem, po ś. Franciszku Ser., przed ś. Barbarą.

POW. KOŃSKI. *Końsk*, jarm. 6, we wtor: po Nawróceniu ś. Pawła, po ś. Macieju, po ś. Józefie, po ś. Jakóbie, po ś. Urszuli, przed ś. Mikołajem.—*Przedbórz*, jarm. 6, w pon. po ś. Dorocie, we wtorek po ś. Józefie, po ś. Antonim, w poniedz. po Wniebowz. N. P. M., po ś. Jadwidze, po ś. Łucyi.—*Radoszyce*, jarm. 6, we środy: po 3 Król., po ś. Wojciechu, po Bożem Ciele, po ś. Annie, po ś. Mateuszu, po ś. Marcinie. — *Szydłowiec*, jarmarków 6, w poniedz: po 3 Król., po Niedz. Środop., po Niedz. Kwiet., przed ś. Wawrzyńcem, po ś. Franciszku, po ś. Marcinie.

Gubernia Kielecka.

POW. KIELECKI. *Chęciny*, jarmark 6, we wtor. po ś. Macieju, po ś. Wojciechu, po ś. Piotrze i Pawle, po Narodze. N. P. M., po Wszystkich ŚŚ., po Niepok. Poczęciu N. P. M.—*Kielce*, jarm. 6, we wtorki: po ś. Agnieszce, po Niedz. Kwiet., po ś. Trójcy, przed ś. Rozalią, po Wszystkich ŚŚ., po trzeciéj Niedzieli Adw.

POW. ANDREJEWSKI. *Andrejew*, jarm. 6, we czw.: po 3 Król., po ś. Kazimierzu, we środę po ś. Wojciechu, w piątek po Bożem Ciele, trwający dni 8, na ś. Franciszek Seraficki, trwający dni 8, we czwart. po ś. Katarzynie.—*Małogoszcz*, jarm. 6, we czwar. po ś. Agnieszce, po Niedzieli Środop., w środę po ś. Stanisł. po ś. Janie Chrz:, we czw. przed ś. Wawrzyńcem, przed ś. Szymonem i Judą.

POW. WŁOSZCZOWSKI. *Włoszczowa*, jarm. 6, we wtorki: po 3 Król., po Niedzieli Kw., po ś. Trójcy, przed ś: Idzim, po ś: Franciszku Ser., po Wszystkich SS.

POW. OLKUSZSKI. *Olkusz*, jarm: 6, w pon. po ś Agnieszce, po Nied. Środop., po Wniebows. Pań., po ś. Annie, po ś. Michale, po Niepok. Pocz. N. P. M.—*Pilica*, jarm. 6, we wtorki: po 3 Król., po ś. Kazimierzu, po ś. Stanisławie, po Nawiedz. N. P. M., przed ś. Idzim, po Wszystkich ŚŚ.

POW. MIECHOWSKI. *Miechów*, jarmark 6, w poniedz. po Oczyszcz. N. P. M., we wtorek po Niedz. Kwiet., w pon. przed ś. Janem Chrz., po Narodzen. N. P. M. po ś. Marcinie, po ś. Łucyi.

POW. PINCZOWSKI. *Opatowiec*, jar. 6, we wtorki: po 3 Król., po Przewodniéj Niedz przed Znalez. ś. Krzyża, po ś. Jakóbie, po Podwyż. ś. Krzyża, przed ś. Szymon. Judą.—*Pinczów*, jarm. 6, we wtorki: po ś. Dorocie, po ś. Grzegorzu, po ś. Piotrze i Pawle, po ś. Bartłomieju, po ś. Urszuli, po ś. Łucyi.—*Wiślica*, jarmar. 6, we wtor. po ś. Agnieszce, po Zielonych Świątkach, po ś. Małgorzacie, po Narodzeniu N. P. M., po ś. Jadwidze, po ś. Marcinie.

POW. STOPNICKI. *Busk*, jarm. 5, w środy: po 3 Król., po Niedz. Środop., jarmark ciągły 4-ro miesięczny, przez czas kąpieli letnich, od dnia 20 Maja (1 czerwca), do dnia 19 września (1, październ.) trwający, z wyłączeniem Niedziel i Świąt uroczyst., po Wszystkich ŚŚ., po Niepok. Pocz. N. P. M.—*Stopnica*, jarm. 6, we środy po 3 Król., po Niedz. Przewod., po ś. Antonim, po ś. Maryi Magdal., po ś. Franciszku, przed ś. Mikołajem.—*Szydłów*, jarm. 6, we wtorki: po 3 Król. po Niedz. Środop., po ś. Stanisławie, przed ś. Władysławem, przed ś. Idzim, po dniu Zadusznym.

Gubernia Lubelska.

POW. LUBELSKI. *Lublin*, jarm. 6, w poniedziałek po Niedz. Kwiet., we wtorek po Zielon. Świąt. 3 dni trwający, w poniedz. po ś. Bernardzie, dni 3 trwający, po ś. Michale, po Wszystkich ŚŚ., przed Bożem Narodzeniem.

POW. LUBARTOWSKI. *Lubartów*, jarm. 6, we wtorki: po 3 Król., po Niedzieli kwiet., po ś. Stanisł., po ś. Annie, po ś. Bartłomieju, po ś. Dyonizym.—*Łęczna*, jarmar. 6, w poniedz: po 3 Król., we wtor. po ś. Józefie, w piątek po Bożem Ciele ośm dni trwający, w pon. po ś. Magdalenie, na ś. Idzi 10 dni trwający, w ponied. przed ś. Mikołajem.—*Miechów*, jarm. 6, we środy: po ś. Macieju, po ś. Wojciechu, po ś. Michale, po ś. Marcinie, po Niepok. Poczęciu N. P. M.

POW. NOWO-ALEKSANDRYJSKI. *Józefów nad Wisłą*, jarm. 6, we wtorki: po ś. Józefie, po ś. Feliksie, przed ś. Janem Chrz., po ś. Michale, po Wszystkich SS., przed ś. Mikołajem.—*Końskowola*, jarm. 6, we wtorki: po Niedz. Wstępn., przed Znalez. ś. Krzyża, po Bożem Ciele, po ś. Annie, po Podwyższeniu ś. Krzyża, po ś. Łukaszu.—*Opole*, jarmark 6, w pon. po 3 Król., po ś. Macieju, we wtorek po Niedz. Kwiet., po ś. Piotrze i Pawle, po Podwyż. ś. Krzyża, po ś. Katarzynie.

POW. JANOWSKI. *Janów*, jar. 6, we wtorki po Oczyszcz. N. P. M., po ś. Stanisławie, przed ś. Janem, po Podwyż. ś. Krzyża, po Wszystkich ŚŚ., po Niepokal. Pocz. N. P. M.,—*Urzędów*, jar. 6, we wtorki: po pierwszéj Niedzieli Postu, po Niedz. przewod., po Bożem Ciele, przed ś. Wawrzyńcem, po ś. Łukaszu, po Niepok. Pocz. N. P. Maryi.

POW. BIŁGORAJSKI. *Biłgoraj*, jarm: 6, we wtorki: po 3 Kró., po ś. Macieju, po Zwiastowaniu N. P. M., po ś Maryi Magdalenie, po Wniebowzieciu N. P. M., po ś. Francisz. Seraf.

POW. ZAMOSTSKI. *Szczebrzeszyn*, jar. 6, we wtorki po Niedz. środopos., przed ś. Filipem i Jakóbem, przed ś. Janem Chrz., po Wniebowz. N. P. M., po ś. Michale, przed ś. Mikołajem,—

Zamośće, jar. 6, w poniedz. po Nawr. ś. Pawła, po ś. Kazim., po Wniebows. Pańsk., po ś. Piotrze i Pawle, po Narodz. N. P. M., po ś. Marcinie.

POW. KRASNOSTAWSKI. *Krasnostaw*, jar. 6, we wtorki: po Oczyszcz. N. P. M. po n. K., po Zwiastow. N. P. M. po n. K., po ś. Piot. i Pawle po n. K., po ś. Annie po n. K., po ś. Michale po n. K., po Niepokalanem Pocz. N. P. Maryi. po n. K.

POW. CHOŁMSKI. *Chołm*, jarmark. 6, we wtorki: po Zwiastowan. N. P. M., po s. K., po ś. Mikołaju, po s. K., przed ś. Janem, po n. K., po Narodz. N. P. M. po s. K., po Opiece Matki Boskiéj, po s. K., po ś. Andrzeju Ap., po n. K.

POW. HRUBIESZOWSKI. *Hrubieszów*, jar. 6, we wtorki: po Nawr. ś. Pawła, po ś. Józefie, po ś. Stanisławie, po ścięciu ś. Jana, po ś. Mateuszu, przed ś. Szymonem Judą.

POW. TOMASZOWSKI. *Tyszowce*, jarm. 5, we środy: po 3 Król., po ś. Stanisławie, po ś. Dominiku, po Podwyż. ś. Krzyża, po ś. Leonar. *Tomaszów*, jarm. 6, we środy: po 3 Król., po ś. Bartłom., po ś. Tekli, po ś. Łuk., po ś. Marcinie.

Gubernia Siedlecka.

POW. SIEDLECKI. *Siedlce*, jarmar. 6, we wtorki: po 3 Król., po Oczyszcz. N. P. M., po Niedzieli Środop.. po ś. Annie, po ś. Mat., po ś. Mar.

POW. WĘGROWSKI. *Węgrów*, jarmar. 6, we wtorki: po ś. Agnieszce, po Niedz. Środop., przed ś. Filipem i Jakóbem, po ś. Piotrze i Pawle, przed ś. Idzim. po ś. Katarzynie.

POW. SOKOŁOWSKI. *Sokołów*, jarm. 6, we czwartki: po 3 Król., w Wielki Czwartek, po Bożem Ciele. po ś. Michale, po ś. Edwardzie.

POW. KONSTANTYNOWSKI. *Janów Ordynacki*, jarm. 6, we wtor.: po O. N. P. M., po ś. Stanisławie, przed ś. Janem, po Pod wyż. ś Krzyża, po Wszystkich ŚŚ., po Niepok. Pocz. N. P. M. *Konstantynów*, jarm. 4, w poniedziałki: po 3 Kr., po Nowym Roku, w 1-szy poniedziałek w marcu, w pazdzierniku, w listopadzie.

POW. BIELSKI. *Biela*, jarm. 2, we wtorki: po Zielonych świątkach, po s. K., po ś. Annie, po n. K.—*Terespol*, jarm. 2, we wtorek po Ziel. świąt., w piątek po ś. Piotrze i Pawle.

POW. WŁODAWSKI. *Parczew*, jar. 4, we wtorki: po ś. Wojciechu, przed ś Janem Chrz., po ś. Cezaryi, po ś. Marcinie.— *Włodawa*, jar. 4, we wtorki: po s. K., po Ziel. Świąt. po ś. Janie Chrzcic., po Wniebowz. N. P. M., na Opiekę Matki Boskiéj, 7 dni trwający.

POW. RADYŃSKI. *Międzyrzec*, jar. 6, we czwartek po ś. Walentym, we środę po ś. Wikt., we czw. po ś. Jakóbie Ap., przed ś. Mikołajem, p. s. K. — *Radiń*, jarm. 6, w poniedziałki: po 3 Król., p. s. K., po Niedz. Środopost. p. s. K., po Niedz. Kwietn., po s. K. po n. Trójcy, p. s. K., przed ś. Rozalią, po Wszystkich ŚŚ.

POW. ŁUKOWSKI. *Łuków*, jarmark. 5, po Niedzieli 1-éj wielkiego postu, po Niedz. Kwiet., we wtorek 4-ty po Wielkiéj Nocy, w poniedz. 2-gi po Zielonych Świąt., w poniedział. 1-szy po Narodzeniu N. P. M.

POW. GARWOLIŃSKI. *Garwolin*, jarm. 6, we środy: po ś. Macieju, po Przew. Niedz., po ś. Małgorzacie, po ś. Bartłomieju, po ś. Katarzyn., przed ś. Tomaszem Ap. — *Maciejowice*, jarm. 6, we wtorki: po Oczyszczeniu N. P. M., po ś. Stanisławie, przed ś. Grzeg., po Wniebow. N. P. M., po ś. Michale, po ś. Katarzynie.—*Żelechów*, jarm. 6, we czwartek po ś. Macieju, we środy: po ś. Stanisławie, po ś. Maryi Magdalenie, po Wniebowz. N. P. M., po ś. Marcinie.

Gubernia Płocka.

POW. PŁOCKI. *Drobin*, jarm. 6, we środę, po Zwiastowaniu N. P. M., we wtórek po ś. Stanisławie, we środy: po ś. Antonim Pad., po ś. Maryi Magdalenie; we wtorki: przed ś. Szymon. Judą, po ś. Katarzynie.—*Płock*, jar. 2, we wtor. przed ś. Janem Chrz., po ś. Michale.— *Wyszogród* jarm. 6, we wtorki: po ś. Józefie, po Wniebow. Pańsk., po Bożem Ciele, po ś. Jakóbie, po ś. Michale, po ś. Łucyi.

POW. LIPNOWSKI. *Lipno*, jarm. 6, w pon po 3 Król., po Niedz. Kw., po Wniebow. Pańs. po N.P.M. Szkaplerznéj, po ś. Mich., po ś. Szym. Judzie.—*Skempe*, jarm. 6, we czwart. po ś. Macieju, we środę po ś. Stanisławie, we czwartek. po ś. Małgorzacie, po Narodzeniu N. P. M., po ś. Franciszku, po ś. Marcinie.

POW. RYPIŃSKI. *Rypin*, jarm. 6, we wtor: po ś. Macieju, po ś. Wojc., po ś. Piotrze i Paw., po ś. Ign. L., po ś. Michale, po Wszystkich ŚŚ.

POW. SIERPECKI. *Raciąż*, jar. 6, we wt. po ś. Agnieszce, po Niedz. Kwiet., po Ziel. Św., po Wniebow. N. P. M., po ś. Michale, po ś. And. *Sierpiec*, jarm. 6, we środy: po Oczyszcz. N.P.M. po ś. Grzegorzu, po ś. Marku, po ś. Wicie, po Wszystkich SS., po ś. Łucyi.

POW. MŁAWSKI. *Mława*, jarm. 6, we wt. po ś. Macieju, przed ś. Filipem i Jakób., po ś. Trójcy, po ś. Piotrze i Pawle, po ś. Mich., przed ś. Mikoł.—*Szreńsk*, jarm. 6, we czw. po 3 Król., po Nied. Kwiet., we środy: przed ś. Janem Chrz. po ś. Jakóbie, po ś. Idzim, po ś. Jadwidze.

POW. PRZASZNYSKI. *Chorzele*, jarmar. 6, w poniedz. przed Zapust., po Niedz. Kwiet., po Bożem Ciele, po Narodz. N. P. M., po Wszystkich ŚŚ., po Niepok. Pocz. N. P. M.—*Przasnysz*, jar. 6, we środy: po Oczyszcz. N. P. M., po Nied. Kw., po Wniebow. Pańs., po ś. Jakóbie, po Narodz. N. P. M., po ś. Katarzynie.

POW. CIECHANOWSKI. *Ciechanów*, jar. 6, we środy: po ś. Weronice, po Niedzieli środop. po ś. Stanisł., po ś. Maryi Magdal., po Narodz. N. P. M., po ś. Marcinie.

POW. PŁOŃSKI. *Czerwińsk*, jarm. 6, we wtor: po 3 Król., po ś. Wojciechu, po ś. Małg., po Narodz. N. P. M., przed ś. Szymon. Judą, po ś. Marcinie.—*Płońsk*, jarmark. 6, we wtorki: po Niedz. Kwietn., po Zielonych Świątkach, po ś. Piotrze i Pawle, po ś. Bartłomieju, po Wszystkich SS., po Niepok. N. P. M.—*Zakroczym*, jar. 6, we wtorki: po ś. Pawle Pust., po ś. Katarzyn. Seneńskiéj, po ś. Marku i Marcelim, po ś. Kunegundzie, po Narodzeniu N. P. M., po ś. Marcinie.

Gubernia Łomżyńska.

POW. ŁOMŻYŃSKI. *Łomża*, jarmark. 6, w poniedziałek, po Oczyszczeniu N. P. M, w poniedziałek 2-gi Wielkiego postu, we wtorek po Nied. Kwiet., w poniedz. po N. P. M. Skaplerz., po ś. Michale, po ś. Stanisł. Kost.—*Nowogród*, jarm. 6, w poniedz. po 3 Król., po ś. Macieju, we wtorki: przed ś. Stanisławem, przed ś. Janem Chrzcicielem, po Narodzeniu N. P. M., przed ś. Szymonem Judą.— *Zambrów*, jar. 6, we wtorki:

po ś. Walentym, po Niedzieli Środopostnéj, po Zielonych Świątkach, przed ś. Idzim, po ś. Łukaszu, po ś. Łucyi

POW. MAZOWIECKI. *Ciechanowiec*, jarmarków 6, w poniedziałki: po Oczyszczeniu N. P. M., na ś. Wojciech, po Bożem Ciele, przed ś. Wawrzyńcem, po ś. Mateuszu, po ś. Andrzeju. *Tykocin*, jarmarków 8, we wtorki: po Oczyszczeniu N. P. M., po ś. Trójcy, po ś. Wincentym à Paulo, po ś. Franciszku Serafic., po ś. Marcinie, przed ś. Tomaszem Ap.

POW. OSTROWSKI. *Czyżew*, jarmarków 6, we czwartki: po ś. Macieju, po ś. Stanisławie, po ś. Michale, przed ś. Szymon. Juda, po Niepokal. Poczęciu N. P. M.—*Ostrów*, jarmarków 6, w poniedziałki: po Wniebowstąpieniu Pańsk., po ś. Małgorzacie, przed ś. Wawrzyńcem, po ś. Jadwidze, po ś. Feliksie Walezyuszu.

POW. PUŁTUSKI. *Nasielsk*, jarmarków 6, we wtorki: po Niedzieli Środopostnéj, po ś. Wojciechu, po św. Jakóbie, po św. Michale, po Wszystkich Świętych, po Niepokalanem Poczęciu N. P. M.—*Pułtusk*, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po ś. Józefie, po Zielonych Świątkach, po Narodzeniu N. P. M., po ś. Jadwidze, po ś. Elżbiecie.

POW. MAKOWSKI. *Maków*, jarmarków 6, we środy: po ś. Macieju, w Wigilię Bożego Ciała, po ś. Bartłomieju, po ś. Michale, po ś. Leonardzie, przed ś. Tomaszem Apostołem.— *Rożan*, jarmarków 6, we wtorki: po ś. Agnieszce, przed Zwiastowaniem N P. M., po ś. Stanisławie, po ś. Janie Chrzcicielu, po Wniebowzięciu N. P. M., po Wszystkich Świętych.

POW. OSTROŁĘCKI. *Myszyniec*, jarmarków 6, we środy: po 3 Królach, po Zwiastowaniu N. P. M., po ś. Trójcy, po Wniebowzięciu N. P. M., po ś. Michale, po ś. Marcinie.— *Ostrołęka*, jarmarków 6, we środy: po ś. Walentym, po ś. Józefie, po Nawiedzeniu N. P. M., po Podwyższeniu ś. Krzyża, po Wszystkich Świętych, po Niepokalanem Pocz. N. P. M.

POW. KOLNEŃSKI. *Kolno*, jarmarków 6, we czwartki: przed ś. Franciszkiem, po ś. Grzegorzu, we środę, przed ś. Floryanem, we czwar. przed ś. Kilianem, po ś. Tekli, po ś. Katarzynie. *Stawiski*, jarmarków 5, we wtorek 2-gi po 3-ch Królach, w wielki wtorek, przed ś. Antonim, po ś. Franciszku Serafickim, przed ś. Barbarą.

POW. SZCZUCZYŃSKI. *Grajewo*, jarm. 5, w poniedziałek, po ś. Agnieszce, we wtorek po ś. Józefie, w poniedziałek po Wniebowzięciu N. P. M., po Wszystkich Świętych. — *Rajgród*, jarmarków 6, we wtorki: po Oczyszczeniu N. P. Maryi, po ś. Kazimierzu, po Przewodniéj Niedz., po ś. Stanisławie, po Narodzeniu N. P. Maryi, po ś. Franciszku Serafickim.— *Szczuczyn*, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po ś. Macieju, po ś. Wojciechu, przed ś. Janem Chrzcicielem, po ś. Michale, po ś. Marcinie.

Gubernia Suwałkska.

POW. SUWAŁKSKI. *Suwałki*, jarmark. 6, we środy: po ś. Romualdzie, po ś. Benedykcie, po ś. Stanisławie, po ś. Rochu, po ś. Justynie, po ś. Andrzeju.

POW. AUGUSTOWSKI. *Augustów*, jarmar. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedzieli Kwietniéj, po ś. Antonim, po ś. Wincentym, po ś. Bartłomieju, po ś. Marcinie.

POW. SEJNEŃSKI. *Łozdzieje*, jarmarków 5, we wtorki: po 3 Królach, po Niedzieli Środopostnéj, po Bożem Ciele, po ś. Annie, po ś. Katarzynie.— *Sejny*, jarmarków 6, we wtorki: po Oczyszczeniu N. P. Maryi, po ś. Kazimierzu, po ś. Stanisławie, po Nawiedzeniu N. Maryi Panny, po Niedzieli Różańcowéj, przed ś. Mikołajem.— *Sereje*, jarmarków 5, we wtorki: po ś. Jerzym, po ś. Antonim, przed ś. Wawrzyńcem, przed ś. Szymonem Judą, po ś. Łucyi.

POW. KALWARYJSKI. *Kalwarya*, jarm. 4, we wtorki: po Wniebowstąpieniu Pańskiem, przed ś. Janem Chrzcicielem, po ś. Bartłomieju, po ś. Marcinie.

POW. WOŁKOWYSZSKI. *Wierzbołów*, jarmarków 6, we wtorki: po Oczyszczeniu N. P. Maryi, po Niedzieli Kwietniéj, po Bożem Ciele, po Wniebowzięciu N. P. Maryi, po Niedzieli Różańcowéj, po Wszystkich Świętych.— *Wołkowyszki*, jarmarków 5, we wtorki: po św. Józefie, przed Wniebowstąpieniem Pańskiem, po Nawiedzeniu N. P. Maryi, po Niedzieli Różańcowéj, po św. Marcinie.

POW. WŁADYSŁAWOWSKI. *Władysławów*, jarmarków 6, we wtorki: po 3-ch Królach, po Oczyszczeniu N. Panny Maryi, po ś. Stanisławie, w poniedziałek po ś. Piotrze i Pawle, po Podwyższeniu ś. Krzyża, przed ś. Szymonem Judą.

POW. MARYAMPOLSKI. *Maryampol*, jarmarków 6, we środy: po 3 Królach, po ś. Wojciechu, po ś. Piotrze i Pawle, po Wniebowzięciu N. P. M., po ś. Michale, po Wszystkich Święt.— *Preny*, jarmar. 6, w poniedziałek po 3 Królach, po ś. Macieju, we wtorki: po ś. Antonim, po ś. Annie, po Narodzeniu N. P. M., po ś. Marcinie.

ROK KSIĘGARNIA, 1876.

SKŁAD NUT I MATERYAŁÓW PIŚMIENNYCH

Kempnera w Płocku,

z następującym wyciągiem Katalogu, Szanownej Publiczności się poleca.

CZĘŚĆ TEOLOGICZNA.

Adoracye czyli dwanaście godzin klęczenia przed Najświętszym Sakramentem. Przekład z francuskiego, 16-a. Warszawa. 1862. — 50.

Alzog Jan. Historya powszechna kościoła, przełożona na język polski według 5-go wydania niemieckiego przez J. z P. B. 6 tomów, 8-ka. Warsz. 1865 r. (rs. 6), zniżona. 3 —

Angerstein Piotr. Popularna symbolika, czyli krótki wykład istniejących różnic pomiędzy kościołami rzymsko katolickim, ewangielicko-augsburskim czyli luterskim i reformowanym. 8-a. Warszawa. 1872. — 30.

Antoniewicz Karol ks. Czytania świąteczne dla ludu naszego, oddział I i II razem, wydanie czwarte. 12-a. Kraków. 1865. — 50.

— Droga krzyżowa, z rycin. stacyj. 16-a. Krak. 1871. — 17½.

— Listy w duchu bożym do przyjaciół, 12-a. Krak. 1870. — 25.

— Ojcze nasz. Upominek missyjny dla małych dziatek. 16-a. Wilno. 1861. — 10.

— Przez krzyż do nieba. Kilka uwag zbawiennych dla osób wszelkiego stanu. 12-a. Warszawa. 1857. 7½.

— Wianeczek majowy Najświętszej Bogarodzicy Maryi, 16-a. Warszawa, 1869. 7½.

Bellecyusz Aloizy. Świętego Ignacego ćwiczenia duchowne, czyli rekollekcye, w języku włoskim wydane, na nowo wydane

przez ks. Antoniego Breściańskiego, na język polski przełożone, do użytku wszystkich zastosowane i rozmyślaniami z Pisma Ś-go o tajemnicach żywota Chrystusa Pana pomnożone. 12-a. Berlin, 1866. 2 —.

Bezżeństwo duchownych. Ustanowienie, pobudki i skutki onego. Kwestya podjęta ze względu na odbywający się Sobór powszechny przez pewnego katolickiego kapłana. (Przekład z niemieckiego). 8-a. Warszawa, 1870. — 15.

Biblia, to jest księgi starego i nowego testamentu, na polski język przeł. przez ks. Jakóba Wujka. Wydanie czwarte stereotypowe poprawne J. N. Bobrowicza. ozdobione 500 obrazkami i 5 sztych. na stali. 2 tomy. 4-o. Lipsk. 5 —

Biblia łacińsko-polska, czyli Pismo Święte starego i nowego testamentu. Podług tekstu łacińskiego wulgaty i przekładu polskiego ks. Jakóba Wujka T, J. Z komentarzem Menochiusza T. J. przełożonym na język polski. Wydanie ks. S. Kozłowskiego. 4 tomy. 8-a. Wil., 1861—65, 12 —

Bona Jan kardynał. Droga do nieba. Tłómaczone z łacińskiego przez ks. A. S. Kraśniskiego. Wydanie drugie. 16-a. Wilno, 1863. (kop. 90) zniżona. — 50.

Bonawentura S. Żywot Pana i Zbawiciela naszego Jezusa Chrystusa, czyli droga zbawienia. 12-a. Bochnia. 1864. — 75.

Bougaud Em. ks. Ojcostwo i macierzyństwo, czyli wzór dla rodziców i nauka dla dzieci na tle życia S-ej Moniki, matki Św. Augustyna, osnute, a przez ks. S. T. Mankelun z piątej edycyi przetłómaczone. 12-a. Warszawa, 1874. 2 50.

Bourdon Matylda. Agata, czyli pierwsza komunia, tłómaczone przez M. Antoniewiczową. 12-a. Drezno, 1870. — 80.

Brodziński K. Dzieje starego i nowego testamentu, czyli wybór przykładów i nauki z Pisma Swiętego, według wydania T. Derome z drzeworytami. Wydanie 11-e przejrzane i powiększone przez ks. K. B. Grabowskiego. 2 tomy. 16-a. Lublin, 1865 — 75.

Chaignon ks. Rozmyślania dla wiernych, przekład z 2-go wydania francuzkiego. 4 tomy. 16-a. Warszawa, 1870. 4 —

Długosz Jan. Żywot Ś-go Stanisława, biskupa krakowskiego, oraz żywoty ŚŚ. patronów polskich, czeskich, morawskich, pruskich i szlązkich, nie umieszczone w historyi lombardskiej. Przełożył z łacińskiego oryginału, według wydania Hallerowskiego z r. 1511 ks. L. Karczewski. Z wizerunkiem litograf. Ś-go Stanisława. 8-a.. Krak., 1865. 1 80.

Dorszewski K. ks. Lekcye i ewangelie na niedziele i święta całego roku kościelnego, wyłożone i objaśnione. 2 tomy. 8-a. Poznań, 1870. 3 —

Droga do pozyskania spokojności sumienia i wiekuistego szczęścia w niebie, przez ks. A. M. S. T. 8-a. Krak. 1871. 1—

Droga krzyżowa. W trzech sposobach do odprawiania podana: pierwszy z dzieł Ś-go Alfonsa Liguori wzięty, drugi przez ks. Honorata kapucyna, trzeci przez ks. Prokopa kapucyna. 16-a. Warszawa, 1868. — 20.

Dubois H. ks. Wzorowy kapłan, czyli uwagi nad obowiązkami i cnotami kapłańskiemi, oparte na słowach Pisma Ś-go, soborów i ojców kościoła, z francuzkięgo przełożył ks. J: N. S. 8-a. Kraków, 1869. 2 —

Dupanloup F. ks. Dziecie. Przełożył tłomacz dzieła Demaistre'a. O papieżu. 16-a. Warszawa, 1873. 1 20.

— Małżeństwo chrześcijańskie. Przełożył tłomacz dzieła Demaistre'a: O papieżu. 16-a. Warsz., 1872. — 90.

Emmerich A. K. Bolesna męka Zbawiciela świata, wedle rozmyślań. przekł. franc. przez X. T. B. 12-a. Warszawa, 1873. — 45.

Encyklopedya kościelna, podług teologicznej encyklopedyi Wetzego i Weltego, z licznemi jej dopełnieniami, przy współpracownictwie kilkunastu duchownych i świeckich osób, wydana przez ks. Michała Nowodworskiego. Tom I — V. 8-a. Warszawa, 1873—74, tom po 2 50.

— Prenum. na następne tomy (których będzie 14) po 2 —

Faber Fryderyk Wilhelm. Krew przenajdroższa, czyli cena zbawienia naszego. 12-a. Warszawa, 1874. — 65

Fabisz P. W. ks. Krótka wiadomość o kardynalskiej godności i o kardynałach gnieźnieńskich. 8-a. Gniezno, 1868. —60.

Flavigny hr. Nauki matki dawane swym dziatkom, o religii i obowiązkach z niej wypływających. Tłómaczyła A. R. Zarzycka. 12-a. Warszawa, 1861. — 45.

Gaume J. ks. Krótki katechizm wytrwałości, czyli wykład historyczny, dogmatyczny, moralny i liturgiczny religii, od początku świata aż do dni naszych. Wydanie drugie, 2 tomy w jednym. 12-a. Warszawa, 1874. 1 —

— Przewodnik dla spowiedników. Dzieło ułożone z pism najcelniejszych, najdoświadczeńszych i najosobliwszych spowiedników w kościele. Przełożył z francuzkiego ks. Urban Rokicki. Wydanie 2-gie. 8-a. Wilno, 1873. 1 80.

Gaume J. ks. Woda święcona w XIX wieku, przełożył i swoim nakł. wydał ks. W. Magnuski. 16-a. Warsz., 1872. — 50.

— Zasady i całość wiary katolickiej, czyli wykład jej historyczny, dogmatyczny, moralny, liturgiczny, apologetyczny, filozoficzny i socyalny od stworzenia świata aż do naszych czasów. Przekład z francuzkiego podług 6-go wydania paryzkiego, poprawnego i znacznie pomnożonego. Wydanie trzecie. 9 tom. 8-a. Krak., 1870—71. 8 —.

— Znak krzyża Ś-go w XIX wieku, tłómacz. przez Rolę z przedmową ojca Prokopa. 8-a. Warsz. 1873. — 45.

— Życie nie jest życiem, czyli wielki błąd XIX wieku. Przekł. ks. W. M. 16-a. Warszawa, 1872. — 60.

Głos synogarlicy na pustyni świata tego jęczącej, to jest: Duszy chrześcijańskiej rozmyślania, do Pana Boga oblubieńca wiecznego wzdychania, i w chrześcijańskiej doskonałości ćwiczenia. Przez niektórego kapłana z zakonu Serafickiego O. S. Franciszka ojców Reformatów mało-Polskiej Prowincyi zebrane dla pożytku dusz krwią Chrystusową odkupionych. Za dozwoleniem Zwierzchności przedrukowane. W drukarni Jasnej-Góry Częstochowskiej K. P. 1811. 8-a. Kraków, 1871. — 75.

Gondek F. ks. Ćwiczenia duchowne, czyli lekarstwo niebieskie dla człowieka. Trzecie poprawne i powiększone wydanie. 12-a. Kraków, 1870. — 50.

— Józafata dolina, czyli sąd ostateczny. Wydanie trzecie 12-a. Kraków, 1870. — 25.

— Siedm grzechów głównych. I. Pycha, II. Łakomstwo. 8-a. Kraków, 1869. po — 25.

— III. Nieczystość, IU. Obżarstwo. 8-a. Krak., 1871. — 30.

— V. Zazdrość, VI. Gniew, VII. Lenistwo. 8-a. Kraków 1871 — 40.

Gorzelański M. ks. Zbiór nauk i przemówień do dzieci przy pierwsz. spow. i Kom. Ś-ej. 12-a. Warsz. 1869. 1 50.

Hofmanowa K. Święte niewiasty. Obrazki pobożne, kobietom żyjącym w świecie ofiarowane. Wydanie nowe. 2 tomy. 12-a. Bruksella, 1862. 1 20.

Hołowiński I. ks. Hymny kościelne z brewiarzy, mszału i ksiąg liturgicznych wyjęte i wedle porządku pacierzy kapłańskich na sześć ksiąg podzielone. Przełożone z łacińskiego. Wydanie pośmiertne. 12-a. Krak. 1856. — 67½.

— Toż samo. Na papierze welinowym 1 80.

Kancyonał pieśni nabożnych według obrządku kościoła katolickiego. Na uroczystości całego roku, z przydatkiem nowych pieśni, osobliwie o Bożem Narodzeniu. 16-a. Warszawa, 1870. — 75.
Kantyczka, czyli pieśni nabożne w kościele katolickim używane. Nowe wydanie. 16-a. Wilno, 1861. — 35.
Katechizm rzymski, według uchwały św. Soboru Trydenckiego dla plebanów ułożony, z rozkazu najprzód Piusa V, potem Klemensa XIII po łacinie wydany, na polski język w lat cztery po soborze przez JM. księdza Walentego Kuczborskiego, archidyakona pomorskiego, przetłómaczony, teraz zaś z małemi poprawkami i z niektóremi dodatkami przedruk. 3 tomy. 8-a. Jasło, 1766. 2 40.
Ketteler W. E. ks. O soborze powszechnym i jego znaczeniu dla naszego wieku. Przekład polski z piątego wydania niemieckiego, przejrzany i pomnożony przez ks. Wład. Knapińskiego. 8-a. Warszawa, 1870. — 60.
Koran (Al-Koran). Z arabskiego, przekład polski Jana Murzy Tarak Buczackiego, tatara z Podlasia, wzbogacony objaśnieniami Wł. Kościuszki, poprzedzony życiem Mahometa z Washingtona Irwinga, pomnożony poglądem na stosunki Polski z Turcyą i Tatarami przez Juliana Bartoszewicza. 2 tomy. Warszawa, 1858 6 75.
Kozłowski S. ks. Historya Ś-ta dla użytku młodzieży. 2 części, I. Historya starego testamentu. II. Historya nowego testamentu. Wyd. 5-te. 12-a. Wilno, 1872. 1 —.
Kto jest Chrystus? 8-a. Warszawa, 1873. — 20.
Lacordaire Jan Chrzciciel Henryk. O Jezusie Chrystusie. Konferencye miane w kościele N. P. Maryi w Paryżu. Przekł. A. Nowosielskiego. 12-a. Naumburg, 1870. 1 20.
Lebon Hubert. Sam na sam z Bogiem. Rozmyślania duchowne, tłóm. ks. M. Gorzelański. Wydanie drugie. 16-a. Warszawa, 1873 — 30.
Liguori Alfons. Marya Ś. Jak kochać Jezusa. Nauka podana duszom pragnącym zapewnić zbawienie swoje i dążącym do doskonałości. Tłómaczenie O. Prokopa kapucyna. Wydanie drugie. 12-a. Warszawa, 1873 — 50.
— Jak nas ukochał Jezus, czyli pobożne męki pańskiej rozmyślanie. Tłomaczenie ks. Prokopa kapucyna. z przydaniem Drogi krzyżowej przez ojca Honorata kapucyna. 16-a. Warszawa, 1868 — 60.
Na papierze welinowym. 1 —.

Manuale precum et spiritualium exercitionum sacerdotibus et alumnis seminarii utilissimum. 16-a. Wil., 1869. — 75.

Marciński A. ks. Droga do prawdziwego spokoju sumienia i doskonałości moralnej. 8-a. Warszawa, 1873. 2 50.

— Toż samo. Wydanie skrócone. 1 60.

Miesiąc Maryi. Rozmyślania na każdy dzień maja, tak o tajemnicach N. M. Panny, jakoteż o nabożeństwie na Jej cześć. Przekł. z francuz. 12-a. Warsz., 1861. — 20.

Morawski J. ks. Ambona Ducha Ś-go do serca mówiącego. Pustynia bogomyślna, albo ćwiczenia duchowne przez dziesięć dni. 8-a. Poznań, 1869 — 90.

Nicolas A. Bóstwo Jezusa Chrystusa. Nowe dowody z ostatnich napadów niedowiarstwa. 8-a. Wilno, 1869. 1 —.

— Niepokalana Dziewica Marya ze stanowiska dogmatycznego uważana, czyli nowy wykład chrześcijanizmu. przekład ks. Stanisława Ul... 8-a. Warsz., 1858. — 75.

Nowenna do Św. Antoniego, czyli nabożeństwo na dziewięć dni lub wtorków rozłożone, razem z innemi nabożeństwami z różnych książek zebrane. 12-a. Rzeszów, 1860. — 22½.

Opis życia i czynów Pana Jezusa, i z tychże wyprowadzone nauki dla młodzieży. Z 15-go wydania niemieckiego przełożył ks. P. Rzewuski. Wydanie trzecie. 12-a, Warszawa, 1862. Kartonowane. — 45.

Na papierze welinowym z 8 rycin. na stali. 1 20.

Pastorałki i kolędy w czasie świąt Bożego narodzenia w domach śpiewane. 16-a. Częstochowa, 1872. 1 —.

Perreuve ks. M. Dzień chorych. Przekł. z francuzkiego. 16-a. Warszawa, 1872. — 50.

Pinart ks. Ogień miłości Jezusa Chrystusa, czyli dowody gorącej miłości ku nam Zbawiciela w dziele odkupienia naszego. Wydanie nowe. 12-a. Wilno, 1869. 1 —.

— Pokarm duszy chrześcijańskiej, albo rozmyślania bolesnej męki Jezusa Chrystusa, z dodatkiem modlitw do spowiedzi i komunii św., oraz dwóch sposobów słuchania mszy św. Przekł. z francuz. 12-a. Naumb. 1870. — 82½.

W oprawie. 1 20.

Pismo Święte starego i nowego testamentu, podług tekstu łacińskiego wulgaty, przekład ks. Jakóba Wujka, zatwierdzony przez stolicę apostolską. Wydanie nowe z objaśnieniami podług I. Fr. Allioli, zaaprobowane przez konsystorz Archidyecezyi Warszawskiej, ozdobione 230

illustracyami Gustawa Dore. Folio. Warszawa, 1873—75. Przedpłata na 62 zeszytów. 31 —.

Pohl A. Institutiones teologiae moralis ad usum seminariorum. Editio tertia auctior, 2 tomy. 8-a. Warszawa, 1859 (rs 3). zniżona 1 20.

Prokop ks. kapucyn. Miesiąc Maryi, dla ludu wiejskiego i dla odprawiających to nabożeństwo w gronie domowników ułożony, a na szczególną cześć Niepokalanego Poczęcia Boga-Rodzicy zaofiarowany. Wydanie 9-te. 16-a. Warszawa, 1873. — 25.

— Nowy miesiąc Maj, rozważaniem prawd wiary u stóp Maryi uświęcony. Wyd. 3-e. 16-a. Warsz, 1871. — 30.
Na papierze welinowym. — 40.

Putiatycki A. Enchiridon hermeneuticae sacrae. 8-a. Warszawa. 1856. 1 20.

— Katechizm parafialny, obszerniejszym wykładem rzeczy objaśniony, dla wygody pasterzy w winnicy pańskiej pracujących, jakoteż rodziców i nauczycieli. 8-a. Warszawa, 1853. 1 —.

— Mały katechizm, dla młodzieży wyznania rzymsko-katolickiego. 16-a. Warszawa, 1874. — 7½.

Rachunek generalny sumienia, dla przygotowania się do spowiedzi wielkanocnej, podczas missyj, jubileuszu i wszystkich innych uroczystości, wiernym katolikom poświęcony. 16-a. Warszawa, 1866. — 22½.

Reusch H. dr. Biblija i natura. Zestawienie biblijnego opowiadania o pierwotnych dziejach ziemi z rezultatami nauk przyrodniczych, przetłómaczył z 3-go niemieckiego wydania ks. M. Nowodworski. 8-a. Warsz., 1872. 1 50.

Rituale. Sacramentorum ac aliarum ecclesiae Romano-catholicae caeremoniarum. Ex Rituali synodi provincialis petrocoviensi deprømptum. Editio nova aucta et emendata. 8-a. Wilno, 1872. 1 35.

Roberti J. ks. O ważności małych cnót. Wydanie trzecie 16-a. Kraków, 1868. — 15.

Rzewuski G. ks. Katechizm rzymsko-katolicki, przystępnym sposobem wyłożony. Wydanie drugie, poprawione i znacznie powiększone. 8-a. Warsz., 1873. — 25.

Sailer M. J. ks. Teologia pasterska. Z niemieckiego przełożył Leon Rogalski. 2 tomy. 8-a. Warszawa, 1862 i 1864, (rs. 4 kop. 50). zniżona. 2 25.

Salezyusz Franciszek. Św. Filotea, czyli droga do życia pobożnego, z dodatkiem zwyczajnych modlitw codziennych. z niemieckiego przetłomaczone przez ks. Stabika. Wydanie trzecie. 16-a. Berlin, 1863. — 60.
Wydanie welinowe, z rycinami. 1 60.

Ségur ks. biskup. Nauka pobożności dla dzieci. Przełożył z francuz. i dodał na początku wykład pacierza i głównych zasad wiary ks. K. 16-a. Wilno, 1872. — 80.

— Uczta święta. O częstej komunii, przekł. z francuzkiego. Wydanie drugie. 12-a. Kraków, 1860. — 15.

— Widoczne prawdy. Przekł. z francuz. X. K. E. 32-a. Wilno, 1870. — 10.

— Wolno-mularze, czem są, co robią i czego chcą, z 18-go wydania francuz. przeł. Wł. M. 12-a. Warsz. 1869.—40.

Słownik obrzędowy, ułożony podług najlepszych źródeł, przez ks. S. S. D. 8-a. Wilno, 1871. — 60.

Tomasz a Kempis. O naśladowaniu Chrystusa, ksiąg cztery, przekł. T. Matuszewicza. 16-a. Wilno, 1874. — 40.
Toż samo. (Bibiot. naboż. katol.) 16-a. Lipsk. 1 10.

Ulanecki S. ks. Maj illustrowany. Część I. Marya w słynących łaskami obrazach. Część II. Opisanie 30-tu obrazków zawartych w 1-ej części. Modlitwy, odpusty, litanie, koronki etc. 16-a. Warszawa, 1860. — 45.

Vade mecum ad infirmos. 12-a. Kraków, 1870. — 20.

Wappler A. ks. Historya kościoła katolickiego, napisana dla wyższych zakładów naukowych. Przełożona na język polski przez ks. W. Jakubowicza. Wydanie drugie, popraw. i pomnoż. 16-a. Warszawa, 1874. — 75.

Wilczek J. ks. Teologia pastoralna. Tom. I. O homiletyce. 8-a. Kraków, 1864. 1 —
Tom. II. O troskliwości pasterskiej 8-a. Krak., 1869. 1 —
Tom. III. O liturgice. 8-a. Kraków, 1871. 1 —

Zientarski R. Śpiewnik kościelny (Cantionale ecclesiasticum) obejmujący pieśni, hymny, antyfony, nieszpory etc. Z melodyami, oraz objaśnienia tyczące się świąt i obrzędów kościoła rzymsko-katolickiego, ułożony podł. muz. kość. choral. i figural. 8-a. Warsz., 1871. (rs. 2), zniż. 1 50.

Życie Św. Genowefy, napis. dla matek, dzieci i poczciwych ludzi, którzy w swych cierpieniach szukają pociechy w Bogu i swej niewinności. 8-a. Warszawa, 1872. — 20.

KAZANIA.

Antóniewicz Karol ks. Kazania i nauki dotąd nie drukowane. Pamiątka pobytu jego w Krakowie w roku 1850, 51, 8, a Kraków 1864 — 35.

— Nauki i mowy przygodne miane w Krakowie. 8-a. Kraków 1871 — 50.

Bogdan Jan ks., Kazania i mowy pogrzebowe. 8-a. Warszawa, 1861 (rs. 4) zniżona 1 80.

Bojanowski Tomasz ks., Słowo Boże, we wszystkie niedziele roku w kościele parafialnym Śgo Krzyża w Warszawie na chwałę Boga w Trójcy Świętej i zbawienny pożytek bliźnich opowiadane. 4 tom. 12-a. Warszawa, 1853, 54 3 50.

Bonnardel ks.. Nauki parafialne na niedzielę i znakomitsze uroczystości w roku, zebrane przez ks. Wojciecha Świątkiewicza. 5 tomów, 12-a. Warszawa, 1859—62 (rs. 5) zniżona 3 —

Foerster Henryk, Kazania niedzielne całego roku kościelnego, tłómaczone z niemieckiego przez ks. L. F. Karczewskiego. 2 tomy, 8-a. Kraków 1861 2 70.

Golian Zygmunt ks., Kazania. 2 tomy, 8-a. Kraków, 1871, 72 1 50.

Grzechów siedm głównych w siedmiu kazaniach postnych (pasyjnych) rozebrane i objaśnione. Z niemieckiego przetłómaczone przez ks. Zając. Wydanie 2. 12-a. Leszno 1862 — 30.

Guillois Ambroży ks., Katecheta na kazalnicy. Układ kazań, konferencyi i nauk o głównych przedmiotach wiary chrześcijańskiej. Dzieło pozgonne, wydane przez ks. Alia, z francuzkiego tłómaczył Leon Rogalski. 3 tomy. I. Dogmata. II. Moralność i Sakramenta. III. Święta i uroczystości religijne. 8-a. Warszawa, 1860 (rs. 5) zniżona 3 —.

Hołowiński Ignacy ks., Kazania niedzielne, świętalne i przygodne, oraz allokucye miane w Petersburgu. Wydanie pośmiertne. 12-a. Kraków 1857 2 —.

Isakowicz Jan ks., Kazania i nauki na wszystkie uroczystości w przeciągu całego roku, miane przez kapłana obrzędu ormiańskiego, Archidyecezyi Lwowskiej (Ogólnego zbioru t. I), 8-a. Lwów 1856. 1 40.

— Kazania o męce Pańskiej i nauki przygodne. (Ogólnego zbioru t. II), 8-a. Lwów 1857 1 40.

— Ojcze nasz, na ośm nauk pasyjnych rozłożony, tudzież

przypowieści Chrystusowe w naukach passyjnych wykładane. (Ogólnego zbioru t. III), 8-a. Lwów 1860 1 65.

Isakowicz Jan ks. Kazania niedzielne w przeciągu całego roku. (Ogólnego zbioru t. IV), 8-a. Lwów 1862 1 65.

— Kazania i nauki świętalne i przygodne. Tom I. (Ogólnego zbioru t. V.), 8-a. Lwów 1872 2 —.

— Kazania passyjne, 8-a. Kraków 1872 — 50.

Kazania roratne i na większe uroczystości Najświętszej Maryi Panny, przez ks. C. F. dominikana, 8-a. Wilno 1860 — 60.

Koenigsdorfer Marcin ks., Homilie katolickie, czyli wykład świętych Ewangelij na niedziele i święta miane do swoich parafian, a teraz dla wygody proboszczów osobliwie wiejskich na język polski przełożone przez ks. Pawła Rzewuskiego. Wydanie 2gie, 2 tomy, 8-a. Warszawa 1857 1 80.

— Kazania katolickie, dogmatyczne, moralne i o tajemnicach, na wszystkie niedziele i uroczystości, dla wygody proboszczów przełożone przez ks. Pawła Rzewuskiego. 4 tomy, 8-a. Warszawa 1855 6 —

Komperda Jan ks., Kazania parafialne na niedziele całego roku. Popularnie i obrazowo ludowi opowiadane. 2 tomy, 8-a. Warszawa 1864 2 40.

— Kazania parafialne na wszystkie święta uroczyste w roku, popularnie i obrazowo opowiadane ludowi. Wydanie 2gie. 8-a. Warszawa 1863 1 20.

Mętlewicz Józef Kalasanty ks., Kazania na wszystkie w roku niedziele i święta. 4 tomy, 12-a. Petersburg 1853 (rs. 4) zniżona 2 —.

Piramowicz Antoni Konrad ks., Dwuletnie kazania świąteczne i passyonalne, z dodatkiem kilku mów przygodnych, napisane oryginalnie. 2 tomy, 12-a Warszawa. 1851 2 —.

— Nowe kazania passyonalne i inne niektóre, z dodaniem mów pogrzebowych. 12-a. Warszawa 1858 1 20.

Szyjewski Walenty ks., Kazania dogmatyczno-moralne na wszystkie uroczystości Najświętszej Maryi Panny, popularnie opowiedziane. 8-a. Kraków 1867 1 —.

— Kazania przygodne. 8-a. Kraków 1868 1 —.

— Mowy pogrzebowe. 8-a. Kraków 1867 — 85.

Wierciszewski Władysław ks., Kazania dogmatyczne i moralne. 8-a. Kraków 1871 1 —.

— Kazania niedzielne, świętalne i majowe. 2 tomy, 8-a. Kraków 1869 2 25

Wilczek Józef ks., Homilie niedzielne. 8-a. Kraków 1861 1 87½.

Wilczek Józef ks. Kazania przygodne. Wydanie 2gie, 8-a. Tarnów 1860 1 50.
— Rocznik drugi kazań niedzielnych na cały rok. 8-a. Kraków 1874 1 65.
Wujek Jakób ks., Posthilla-Catholica, to jest kazania na ewangelie niedzielne i odświętne przez rok cały, według wykładu samego prawdziwego kościoła świętego powszechnego. Teraz znowu przejrzana i poprawiona. Przydane są niektóre nowe kazania, i obrona tej Postylle, na przeciw sprosnym wykrętom i potwarzom Postylle kacerskiej i regestr dwojaki. 2 tomy, 8-a. Kraków 1868, 70 15 —.
— Postilla katolicka mniejsza, w 2-ch częściach. Wierny przedruk pierwszego wydania w Poznaniu 1579 roku. Część Isza. Ozimia, to jest kazania krótkie albo Wykłady świętych Ewangelij na każdą niedzielę i na każde święto, od Adwentu aż do przenajświętszej Trójcy, wedle nauki samej prawdziwej kościoła świętego powszechnego. Dla ubogich kapłanów i gospodarzów i pospolitego człowieka teraz znowu z pilnością napisana. Część II. Letnia, ode dnia Przenajświętszej Trójcy aż do Adwentu. 8-a. Warszawa 1870 3 —.

KSIĄŻKI DO NABOŻEŃSTWA.

Dunin, oprawiony w płótno, wydanie Langiego
— ozdobny z złoconemi brzegami, wydanie Langiego 2 —.
— na lepszym papierze, z ślalorytami, w skórę oprawny, z złoconemi brzegami, wyd. Langiego 2 70.
— na dobrym papierze, oprawa zagraniczna, wydanie Langiego 3 30.
— na dobrym papierze, oprawa zagran. z klamrą, wydanie Langiego 4 —.
— oprawiony w aksamit, z klamrą i ozdobami, wydanie Langiego 4 50.
— w małym formacie, w skórę oprawny, wydanie Langiego — 50.
— w małym formacie, ze złoconemi brzegami, wydanie Langiego 1 —.
Cicha łza chrześciańska, oprawna w płótno, ze złoconemi brzegami. Warszawa 1867 1 80.
Cicha łza chrześciańska, oprawna w szagryn 2 25.
" " " w aksamit z ozdobami i klamerką 4 —.

Głos duszy, oprawiony w płótno z złoconemi brzegami, Wilno 1860 1 80.
Głos duszy, oprawiony w szagryn. Wilno 1860 2 25.
— w oprawie zagranicznej „ 2 70.
— oprawiony w aksamit, z ozdobami i klamrą. Wilno 186. 4 20
Módlmy się, w oprawie płóciennej, z złoconemi brzegami, Warszawa 1871 1 80.
— w oprawie szagrynowej, Warszawa 1871 2 70.
— w oprawie paryzkiej, z klamerkami, Warszawa 18710 cena od 4 rs. 50 kop. do 10 —.
U Stóp Krzyża, w oprawie płóciennej, z złoconemi brzegami. Warszawa 1870 1 80
— w oprawie szagrynowej. Warszawa 1870 1 25
Zdrowaś Marya, nabożeństwo dla młodego wieku, w pięknej zagranicznej oprawie, Warszawa 1872 1 —.
Pod twoją obronę, nabożeństwo dla dzieci, w pięknej zagranicznej oprawie. Warszawa 1857 — 75.
Mały wybór nabożeństwa, oprawny, na ładnym papierze, wydanie Langiego, 1870 22½.
Książka do nabożeństwa dla dzieci, Langiego 1870 — 7½.
Ołtarzyk mały dla młodzieży, w skórze oprawny, 1870 — 30.
Krótki zbiór modłów, przez Leja, oprawiono w skórze, Warszawa 1869 — 30.
Książka do nabożeństwa dla uczniów, w oprawie. Warszawa 1867 — 50.
Książka do nabożeństwa dla chłopców wiejskich, na ładnym papierze, oprawna. Warszawa 1870 — 20.
Książka do nabożeństwa dla dziewcząt. Warszawa 1870 — 20.
Oraz wiele innych, jako to: Ołtarz złoty, Pielgrzym Ziemski, Pokarm duszy chrześciańskiej, Ogień miłości; w różnych formatach i książkach przez panią Hoffman.

GOSPODARSTWO WIEJSKIE.

Bogucki Adolf. Jedwabnictwo nasze i obce. Dwa odczyty na rzecz Towarzystwa Dobroczynności. 8-a. Warszawa 1871 — 30.
Cuny Piotr. Nauka chodowania pszczół. Część I. obejmująca naukę budowy ulów. 8-a. Warszawa 1872 1 50
Część II. obejmująca przyrodę pszczoły i jej chodowanie

w ulach z plastrami, a w szczególności w słomiankach w okolicy ubogiej. 8-a. Warszawa 1872 1 50.

Część III. obejmująca chodowanie pszczół w ulach z plastrami ruchomemi, czyli w ulach ks. Dzierżona. 8-a. Warszawa 1873 1 —.

— Uwagi nad nauką pszczolnictwa i nad budową ulów. 8-a. Warszawa 1871 — 75.

Czepiński Michał. O uprawie wina w ogrodach. Z dwiema tablicami figur. 8-a. Warszawa 1874 — 60.

— Powszechne ogrodnictwo, czyli nauka zakładania ogrodów, uprawy roślin użytecznych, a w szczególności pielęgnowania roślin warzywnych, kwiatów i drzew owocowych, z zastosowaniem do potrzeb kraju napisana. Wydanie 3, przejrzał i pomnożył Karol Langie. 3 tomy, 8-a. Kraków 1868, 69 4 —.

Darowski Wincenty. Katechizm rolniczy dla młodzieży wiejskiej. Wydanie 2, poprawione, 12-a. Kraków 1865 — 20.

Dolinowski Ks. J. Pszczolnictwo praktyczne czyli chów pszczół w ulu ramowym. Wyd. II, (z 75 drzew.), 1875 1 20.

Encyklopedya rolnictwa i wiadomości związek z niem mających. Wydana pod red. J. T. Lubomirskiego, Ed. Stawiskiego, St. Przystańskiego, L. Kronenberga, J. Zamojskiego, Tom Iszy A — C. 8-a, Tom IIgi D — G. Warszawa 1873, 74. Przedpłata na całe dzieło składać się mające z 5ciu dużych tomów czyli 50 zesz. 20 —.

Gawarecki Zygmunt. Notatki agronoma podczas dwóch oblężeń Paryża. 12-a. Warszawa 1873 2 —.

Górski Ludwik. Nasze błędy w gospodarstwie folwarcznem. 8-a. Warszawa 1874 — 50.

Gregorowicz Jan Kanty. Dobry ekonom czyli popularnie przedstawiony skrócony wykład z zastosowaniem do potrzeb kraju polskiego, nauki o naturze i pokarmie roślin; o własności, uprawie i obsiewie gruntu; o produkcyi i obchodzeniu się z nawozem. 2 tomy, 12-a. Warszawa 1859 (rs. 2) zniżona 1 50.

Haffer. Kultura łąk, przełożył z niemieckiego Albin Kohn, z 10 tablicami. 8-a. Warszawa 1860 (rs. 2) zniżona 1 —.

Heiden E. Prof. Dr. Nauka o nawozach i statyka rolnicza. Przełożył z niemieckiego Robert Brühl. 12-a. Warszawa 1874 1 35.

Jelinek J. W. Reforma sadownictwa, czyli nowy sposób uszlachetnienia i hodowania drzew owocowych. Przekład z niemieckiego. Wyd. H. Kuczalskiego. 16-a. Warsz. 1874 — 45.

Jourdier August. Katechizm rolnictwa, przełożył Stanisław Zdzitowiecki. 101 drzeworytów w tekscie. 8-a. Warszawa 1859 (rs. 1 k. 50) zniżona — 75.

Karwacki Aleksander Dr. Ogrodnictwo warzywne, drzew owocowych i krzewów jagodowych oraz użyteczność tychże. 8-a. Warszawa 1871 — 60.

— O hodowaniu i pielęgnowaniu kwiatów i roślin pokojowych. Wydanie drugie przejrzane i powiększone przez N. O. 16-a. Warszawa 1874 — 37½.

Kohlmann W. Tabelle kubiczne do drzewa okrągłego rzniętego i ciosanego, obliczone podług stopowej miary. 24-a. Eilenburg w Prusach 1873 — 95.

— Tabelle kubiczne do drzewa okrągłego, obliczone według stopowej miary. 24-a. Eilenburg w Prusach 1873 — 36.

Kotarski Jan. Przewodnik rolniczy, do przejścia z trzech i czteropolowego gospodarstwa w płodozmian, oparty na pastewności, oraz praktyczny sposób postępowania w rolnictwie 12. Warszawa 1866 — 50.

Kurowski Jan Nepomucen. Weterynarya popularna. Nauka poznawania i leczenia chorób zwierząt domowych, z 13 tablicami rycin. 2 tomy, 8-a. Warszawa 1865 3 —.

Lewandowski Jakób Henryk. Poradnik weterynarji gospodarczej, czyli nauka dochodzenia przyczyn, poznawania i leczenia chorób koni, bydła rogatego, owiec, trzody chlewnej, psów i kotów sposobem allopatycznym i homeopatycznym oraz zapobiegania tymże, równie jak chorobom ptastwa domowego, ryb i owadów gospodarskich, dla użytku ziemian i lubowników koni, podług dzieł weterynaryjnych najnowszych autorów niemieckich wypracowany i licznemi spostrzeżeniami na 30-letniem własnem doświadczeniu oparte uzupełniony. Z wykazem najlepszych owczarń w Szlązku i Królestwie Polskiem. Edycya druga zupełnie poprawna. 2 tomy, z 19 tablicami, 8-a. Warszawa 1858 2 25

— Psycho-Zoologia, czyli nauka o zmyślności i rozwoju władz umysłowych u zwierząt. 8-a. Warszawa 1873 1 20.

Lubieniecki Julian. Dokładna praktyczna nauka dla pasieczników, jak mają chodzić koło pszczół, aby rozmnożyć prędko pasieki i wydobyć z nich zysk jak największy, tak w zwyczajnych naszych ulach krajowych jako też i w ulach dzierżonowskich. Drugie wydanie poprawne i pomnożone

przez Konstantego Kluczenkę. 3 tomy, 8-a. z 28 tablicami. Lwów 1871, 72 4 —

Lucas Edward i Dr. Medicus Fryderyk. Sadownictwo, poradnik podręczny dla wykładu uprawy owocowej oraz własnego nauczenia się takowej, przełożył z niemieckiego Fryderyk Osterloff, z drzeworytami w tekscie, 8-a. Warszawa 1873 1 20.

Łyskowski Ignacy. Gospodarz. Część I. Rolnictwo. Część II. Hodowanie i choroba koni, bydła i owiec. Częśc III. Ogrodnictwo. Część IV. Pszczolnictwo. Wydanie czwarte poprawne, 12-a, Brodnica 1868 — 60.

Majewski Karol. Zasady rolnictwa. Tom I., 8-a. Warszawa 1874. Prenumerata na trzy tomy 6 —.

Noskowski Władysław. Kultura lnu w Belgii. Sprawozdanie z podróży naukowej odbytej w roku 1869/70 z polecenia Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego i temuż komitetowi przedłożone. 8-a. Lwów 1871 — 50.

O produkcyi buraków ze stanowiska cukrownictwa. 8-a. Poznań, 1869 — 40.

Pohlens E. Leśnictwo praktyczne. Wykład zastosowany do potrzeb obywateli ziemskich posiadających lub życzących zaprowadzić u siebie lasy (z 47 drzeworytami i planami) 1875 rs. 2, z przesyłką 2 20.

Pietraszek J. Żniwiarka, jej historja, budowa i użycie. Podręcznik dla techników i rolników, (z 42 drzaworytami) rs. 1 k. 20, z przesyłką 1 50.

— Mechanika popularna czyli podręcznik dla maszynistów i techników w ogólności, tudzież dla gospodarzy wiejskich i do wykładów w szkołach rzemieślniczych. Prenumerata na 6 zeszytów wynosi 3 60.

Ramoszyński Jan. Zasady pszczolnictwa, obejmujące: naukę o życiu pszczoły, ulu ramowym i jego częściach, przepisy prowadzenia pasieki rojnej i miodnej, o chorobach pszczół i inne ogólne wiadomości potrzebne. (Autor otrzymał złoty medal na wystawie rolniczo-przemysłowej Warszawskiej 1870 roku za ulepszenie ula ramowego i wzorową pasiekę). 8-a. Warszawa 1871 1 50.

Rogojski J. B. Listy o kulturze. List I. Teraźniejszość i przyszłość rolnictwa. 8-a, Warszawa 1870 — 20.

— List II. Prawidła kultury. 8-a. Warszawa 1871 — 45.

Rohlwes Jan Mikołaj. Nowy lekarz czyli sposoby leczenia koni, bydła, owiec i innych domowych zwierząt, tudzież kar-

mienia i rozmnażania onych. Tłómaczenie uwieńczonego dzieła przez Towarzystwo ekonomiczne w Marchii z dołączeniem weterynaryi homeopatycznej przez J. H. Lewandowskiego. Wydanie 10-te, z 2 tablicami. 12-a. Warszawa 1872 1 20.

Rosenberg Lipiński Albert. O uprawie roli. Streszczenie dzieła (der praktische Ackerbau) do użytku praktycznych rolników, zwłaszcza dla rządców i ekonomów zastosowane. Wydanie 2gie, 12-a. Warszawa 1872 — 30.

— Praktyczne rolnictwo, zastosowane do racyonalnej uprawy roli a oparte na studyach organicznej i nieorganicznej chemii, dla użytku podręcznego ziemian. Przekład z niemieckiego pod kierunkiem Redakcyi Biblioteki Rolniczej. 2 tomy, 8-a. Warszawa 1874 4 —.

— Wykład teoryi uprawy ziemi. Z dzieła „Der praktische Ackerbau“ wyjęty i streszczony przez praktycznego rolnika, z przedmową i uwagami z nauki i doświadczenia czerpanemi. Wydanie drugie znacznie pomnożone. Z 4ma drzeworytami. 8-a. Lwów 1872 1 60.

Schlipf J. A. Nauka gospodarstwa wiejskiego, podług najnowszych zasad popularnym sposobem wyłożona, dla użytku praktycznych gospodarzy. Dzieło to ukoronowane nagrodą przez Towarzystwo agronomiczne w Niemczech, z ostatniego niemieckiego wydania przetłomaczył P. E. Leśniewski. Wydanie trzecie poprawione i znacznie pomnożone. 12-a. Warszawa 1870 1 20.

Settegast H. Dr. Hodowla zwierząt. Podług trzeciego niemieckiego wydania przełożył i własnemi spostrzeżeniami dopełnił Aleksander Trylski. 8-a. Warszawa 1875 3 —.

— Nauka żywienia domowych zwierząt gospodarskich. Z niemieckiego przełożył Ludwik Bogucki. Z 27 drzeworytami 12-a. Warszawa 1874 1 50.

Śniegocki A. Uprawa i użytkowanie lucerny, z dopiskami o esparcecie. 16-a. Warszawa 1874 — 45.

Sołdraczyński Ignacy. Gospodarstwo wiejskie i przemysł w górach ziemi Sanockiej. 8-a. Kraków 1866 — 75.

— Wskazówki dla gospodarstwa wiejskiego. Tom I. 8-a, Kraków 1869 3 75.

Trylski Aleksander. Nauka o nawozach czyli podręcznik praktyczny dla gospodarzy wiejskich, obejmujący w sobie sposoby praktycznego użycia i ocenienia względnie do war-

tości główniejszych nawozowych środków. 8 figur drzeworytniczych w tekscie. 8-a. Warszawa 1870 — 50.

Wężyk Edmund. O suchej destylacyi drzewa, w celu otrzymywania terpentynowego olejku, olejów smolanych, tłuszczów drzewnych, parafinowych, smarowideł do osi, trybów i maszyn, parafiny, kwasu drzewnego, kwasu octowego, octanów i sody, wapna, żelaza, miedzi, glinki, potażu, spirytusu drzewnego, smoły, kreozotu, paku, kalafonii, węgla, sadzy, dziegciu, potażu i t. p. na podstawie własnego doświadczenia opracował. Z 71 drzeworytami w tekscie. 8-a. Warszawa 1872 2 —.

NUTY MUZYCZNE.

Szkoły na fortepian przez Hüntena, Nowakowskiego, Cramera i Zientarskiego; na skrzypce Niedzielskiego. Oraz różne kompozycye w łatwym układzie dla początkujących, jako to: Beyera, Bertyniego, Czernego, Cramera, Fliegla, Łodwigowskiego, i z różnych kompozytorów na 2 i 4 ręce. Wszelkie zamówienia wykonywają się w najkrótszym czasie.

INSTRUMENTA MUZYCZNE.

Skrzypce zagraniczne, harmonie, flety, gitary, struny włoskie skrzypcowe, gitarowe i na violonczelę.

REJESTRA GOSPODARSKIE.

1. Książki kontraktowe dwojakie, dla ordynaryuszów i dla stołowników z szczegółowemi kontraktami, pisane podług ustawy gminnej.

2. Kontrolla służbowa, w 3ch oddziałach: dział Iszy dla Ordynaryuszów, dział IIgi dla stołowników, dział IIIci dla robotnika najemnego, ze skorowidzem.

3. Kontrolla krów i przychodu mleka. Wszystkie ułożone są p. Z. O. i zalecane były przez pisma rolnicze.

4. Regestra przychodu i rozchodu zboża oraz inwentarza bardzo dobrze ułożone, służące zarazem do ubezpieczenia w mniejszych i większych wydaniach.

5. Regestra kassowe, z mniejszych i większych wydań.

6. Kontrolla najmu, ułożona na cały rok, mniejsza dla ludzi w ilości 45ciu, większa dla 60ciu.

7. Dziennik czynności, czyli kontrolla szczegółowa z wykonanej robocizny.

8. Kwitaryusze rozmaite, jako to: kassowe, leśne, assygnacye na zbieraniny z 52 numerami, służące jako dowód na rok cały, oraz różne kolorowe kwity, używane zwykle jako dowód tymczasowy wykonanej robocizny.

9. Książki rachunkowe, liniowane i czyste, w różnych formatach.

Przytem firma Kempnera, egzystująca w Płocku od lat 19 wszelkie inne obstalunki, jak osobiste tak i przez pocztę, jak uskutecznia tak będzie uskuteczniać najakuratniej i po cenach umiarkowanych.

W składzie materyałow piśmiennych i rysunkowych.

Papier biórowy w ryzach i librach, papier rysunkowy w arkuszach i łokciowy, krajowy i zagraniezny: Wathmana, Cahusona i sekcyjny, papier listowy: angielski i francuzki, biały, różnokolorowy i fantazyjny na powinszowania.

Bilety z powinszowaniem imienin i nowego roku, od zwyczajnych, t. j. 1½ k. do najozdobniejszych t. j. 75 k. za sztukę.

Rejscejgi, cyrkle pojedyncze grafiony, i ekierki odznaczające się matematyczną dokładnością.

Pióra gęsie i stalowe, obsadzki, ołówki Fabera, ołówki do rysowania syberyjskie po k. 15 i pędzle dla malarzy.

Wzory rysunkowe paryzkie do ołówkowych i olejnych rysunków.

Olejne farby w najlepszym gatunku oraz płótno do takowych.

Książki rachunkowe liniowane i czyste w różnych for matach.

100 biletów wizytowych litografowanych i wyciskanych 75 kop.

Kajeta dla młodzieży w różnych oprawach, sztambuchy pamiątkowe w aksamit oprawne, albumy fotograficzne w różnych wielkościach, ramki do fotografij; kupując ramę, fotografię oprawia się bezpłatnie; atramenty: krajowe i zagraniczne w różnych kolorach tak zwyczajny jak angielski, tusz chiński, farby francuzkie Chenala i carmin prawdziwy.

SKŁAD
MATERYAŁÓW APTECZNYCH
KEMPNERA
W PŁOCKU.

Poleca się Szanownéj Publiczności, oraz PP. Kupcom i Fabrykantom, iż posiada znaczny zapas towarów, a mianowicie:

1. Wszelkie środki lekarskie dla PP. Aptekarzy oraz apteczek domowych
2. Lekarstwa specyalne: Francuzkie i Angielskie.
3. Mydła toaletowe, benzina do czyszczenia plam, proszek Perski, proszek Kajenna, płyn na pluskwy, trociczki, kadzidła salonowe w najdelikatniejszych zapachach, kadzidło do kościołów,
4. Krochmal ryżowy holenderski, pszenny, krajowy, farbki w laskach, w gałkach, tabliczkach i w proszku, glans do bielizny.
5. Oliwa najlepsza do jedzenia, oliwa do smarowania maszyn do szycia, oliwa do palenia, oliwa do maszyn, smarowidło do osi.
6. Farby olejne do drzewa, żelaza kamieni, lakiery spirytusowe, damarowe i kopalowe, olej lniany, pokosty, politury, massy woskowe do posadzek. wosk, orlean, kléj stolarski, potaż, farby suche.
7. Perfumy wyborowe z kwiatów z fabryk francuzkich i angielskich, woda kolońska zagraniczna, woda kolońska Ostrowska, woda kolońska z fabryk krajowych, pudry ryżowe, Paryzkie pomady, fiksatuary, proszki i odontina do zębów.

8. Farby farbierskie, farby anilinowe, oraz wszelkie środki do użycia technicznego.
9. Kit do okien zimowy, kit do szyb, gips chirurgiczny, ips dla owiec, gips do pola.
10. Kora korkowo, korki rozmaitej wielkości do oksefców i butelek.
11. Narzędzia chirurgiczne, klizopompy, saręgi, szprycki, mamki, odciągacze pokarmowe, smoczki, krążki (vel) pessaryja, banieczniki. lancety, katetery, respiratory, wyksatyna gumowa na podkłady dla dzieci i chroych, paski rupturowe, suspensorya i t. d.
12. Narzędzia chirurgiczne weterynaryjne, troakary, puszczadła, igły do zawłok, szpryce.
13. Srodki dezinfekcyjne: chlorek wapna, kwas karbolowy, koperwas żelazny, witriolėj cynkowy.
14. Tran biały wydzielony parą, tran z Bergen, tran Jongha, syrop chrzanowy z jodem.

MAGAZYN
ALBERTA
WAGNERA

W PŁOCKU

przy ulicy Grodzkiéj N.38.

Zaopatrzony zawsze w jak największy dobór rozmaitych towarów zagranicznych, jako to: francuzkich, angielskich, niemieckich, — oraz krajowych, a mianowicie:

Oddział I.

Lampy stołowe, salonowe, ścienne, wiszące. Żyrandole kościelne i salonowe, Kandelabry bronzowe, Latarnie gospodarskie i ręczne i t. p. przybory do lamp.

Oddział II.

Wyroby porcelanowe i fajansowe, oraz szkła: Angielskie, Francuzkie Niemieckie, Czeskie i Krajowe w garniturach i pojedynczych sztukach; oprócz tego serwisy: do obiadu, herbaty, kawy, octu i oliwy, przybory do umywalni, wazony ozdobne do kwiatów.

Oddział III.

Wyroby platerowane z fabryk krajowych: Józefa Frageta i Norblina to Comp., po cenach fabrycznych—jak również i zagraniczne.

Oddział IV.

Wyroby rossyjskie: samowary w rozmaitych fasonach, czajniki, tace i t. p.

Oddział V.

Wyroby z bronzu, mosiężne, żelazuz i blaszane, jako to: Tace białe i lakierowane, Maszynki do kawy i jaj, Cukierniczki, Świeczniki, Lichtarze, Kuchenki ogrzewane naftą, Popielniczki, Kałamarze, Dzwonki i Flakony różnéj wielkości.

Oddział VI.

Wyroby drucianne, jako to: Koszyki do ciast, Owoców, Kluczy, Noży, Pieniędzy i robót damskich, oraz Kobiałki, Wieszadła i Klatki.

Oddział VII.

Ozdoby salonowe i filary marmurowe, Urny, Wazony, Figury rozmaitéj wielkości, Konsole, Postumenta do wizytowych kart; Ramy złocone, Listwy takież, jak również portiery do firanek.

Oddział VIII.

Szkatułki, Pudełka do cygar, Nesseserki; Kataryńki dziecinne, Harmonijki ręczne, Noże, Scyzoryki, Nożyczki, Grajcarki, Grzebienie, Szczotki Szczoteczki, Albumy, Barometry, Termometry.

Oddział IX.

Zabawki dziecinne i przedmioty mogące służyć jako prezenta dla starszych na Gwiazdkę, oraz rozmaite akcessorya do ubierania choinek.

Oddział X.

Perfumy Francuzkie i Angielskie, Mydła tualetowe w różnych gatunkach, Woda kolońska, Pomady, Fiksatuary, Créme do golenia. Puder de Ris, Velonfrue, Kosmetyki do farbowania włosów i wiele innych przedmiotów dla tualety damskiéj i męzkiéj.

Oddział XI.

Broń myśliwska i rewolwery systemew: Percousine, Lefaucheux. Centralfeuer, oraz różne przybory myśliwskie, jako to: Ładunki, Szrut, Kapiszony, Gilzy, Maszynki i wiele innych przedmiotów do polowania potrzebnych.

Oddział XII.

Piece białe porcelanowe z fabryk zagranicznych, jak również drzwi hermetycznych do takowych, rur i przyrządów przed pieca.

Oddział XIII.

Gwoździe drucianne rozmaitéj wielkośei i gatunku, oraz Łóżka żelaznej.

Oddział XIV.

Skład tektury ogniotrwałéj do krycia dachów, Asfaltu, Laku astaltowego, Goudronu, Cementu Portlandzkiego i Cegły ogniotrwałéj.

Przy powyższym Składzie, urządzoném zostało Bióro do przyjmowania obstalunków, na krycie dachów tekturą ogniotrwałą i polakierowaniem jako też wykonanie robót Asfaltowych i Cementowych.

Towary drobniejsze, tu niepomieszczone, znajdują się w osobnym Spisie, który na żądanie chętnie się udziela.

FABRYKA
WYROBÓW CEMENTOWYCH
ALBERTA WAGNER
W PŁOCKU.

Posiada na miejscu znaczną ilość rur cementowych dla odpływu wód objętości od 1½ cala do 54 cali, jako też przyjmuje zamówienia podług cen umiarkowanych na wykonanie cementowych *kanałów*, *mostów*, *studzien*, *dren*, *nagrobków*, *filarów i t. d.* — Cenniki i rysunki wzmiankowanych przedmiotów na żądanie franco wysełam.

A. Wagner.

20. Pasy do Maszyn dubeltowe i pojedyncze od 2-ch do 5-ciu cali szerokości.
21. Panewki mosiężne i z białego metalu kompozycyi.
22. Łóżka żelazne.
23. Drzwiczki hermtyczne całe żelazne z fabryk warszawskich i zagranicznych,
24. Drzwiczki hermetyczne kryte blachą mosiężną,
25. Piece pokojowe całe żelazne, lane i kute.
26. Piece z fajerkami urządzone.
27. Kuchnie stałe z piecykami do ciast.
28. Cement prawdziwy portlandzki.
29. Statki kowalskie różne.
30. Węgle kamienne dla kowali i do pieców zwyczajnych.
31. Żelazo surowe różnego gatunku.
32. Blacha żelazna w różnych formatach i grubościach.
33. Blacha cynkowa Angielska.
34. Blacha biała w małych taflach.
35. Osie toczone zagraniczne i krajowe, półtoraczne i kolejne.
36. Tryby, Koła, Wały do rożnych sieczkarń i młockarń.
37. Zaprzęgi na konie.
38. Wozy półtoraczne i kolejne na toczonych osiach.
39. Dery i dywany na konie.
40. Gwoździe maszynowe kute i drucianne.
41. Garnki, Rąble, Brytwanny polewane.
42. Garnki i Grapy bez polewy różnéj wielkości.
43. Łańcuchy dla bydła i koni, do wiązania wozów, Wiatraków i t. p.

Wszystkie powyżéj wymienione przedmioty po jak najprzystępniejszych cenach sprzedają się.

Wszelkie obstalunki Maszyn rolniczych z fabryk krajowych i zagranicznych jak najspieszniéj uskuteczniane będą.

HANDEL WIN I KORZENI

MAURYCEGO LEWENSTEIN

w Płocku.

Zaopatrza zawsze swój skład w znaczne zapasy **Win Węgierskich** z winnic z okolicy **Tokaju** osobiście zakupionych. **Francuzkich, Szampańskich Reńskich** i **Hiszpańskich** oraz **porteru** i **piwa Angielskiego** z pierwszych zródeł sprowadzonych, jako też **Miód Cognac** i **Likwory** w różnych gatunkach. **Nalewki kijowskie, Trufle, kapary, oliwki** w oryginalnych słojkach **Musztarda,** w różnych gatunkach. **Bakalij** swieżych i wszylkich towarów kolonijalnych. **Cukru** po cenach fabrycznych **Kawioru astrachańskiego Sledzi holenderskich Serów** różnych gatunków i t. p. tudzież **Obicia** i **Rolety** po cenach fabrycznych, które to artykuły poleca Szanownej Publiczności miasta i okolic Płocka po cenach stałych i umiarkowanych, nadmieniając że kupującym Wino Węgierskie w beczkach odstępuje się stosowny rabat.

MAGAZYN MEBLI

W PŁOCKU

przy ulicy Grodzkiéj Nr. 37.

W DOMU WŁASNYM.

Z dniem 1 Stycznia 1876 r. otwiarem Magazyn różnych Mebli, krajowych, wiedeńskich, Berlińskich i Hamburskich, również Skład Luster od najmniejszych do największych, w ramach Złoconych, Machoniowych i Orzechowych, Tremo Salonowych i do sypialni.

Nadto magazyn mój zaopatrzony będzie w Gzymsy do firanek, Pokrycia na meble aksamitne (Utrecht) jedwabne i wełnianne brokatele. Materace do łóżek; Łóżka żelazne i kołdry watowe, potrzeby kuchenne drewniane, utrzymywać również będę.

Skład Maszyn do szycia różnych systemów ręcznych i nożnych z fabryk amerykańskich i Niemieckich, igły niczi, Oliwy, jako i wszelkich przyrządów do Maszyn do szycia potrzebnych. Wszelkie towary jakiemi zaopatrzony będzie mój magazyn, zakupione zostały przezemnie z pierwszej ręki i dla tego będę w możności sprzedawać takowe po cenach dotąd

w mieście Płocku niepraktykowaych. Maszyny do szycia nabyć będzie można na wypłaty miesięczne, lub nawet tygodniowe. Za dobroć tak machin do szycia, jak i mebli daję gwarancyę na lat dwa.

Przy magazynie moim urzondzonym będzie

Warsztat

w którym tapicerowie sprowadzeni przezemnie z Warszawy i z zagranicy, wykonywać będą wszelkie roboty tapicerskie tak do magazynu mego, jako i na zamówienia Szanownej Publiczności.

ZAKŁAD

Fryzyersko-Perukarski

i Galanteryja

HIPOLITA BERNATOWICZ

ORAZ

Magazyn wszelkich Perfumeryi i Kosmetyków toaletowych tak zagranicznych jak i krajowych, Szczotek i Grzebieni,

W PŁOCKU

ulica Grodzka Nr. 39.

Ma zaszczyt polecić Zakład swój wszelkim wymaganiom Publeczności, tak w doborze wyrobów gotowych, jako też w wykonywaniu wszelkich obstalunków na roboty i zamianę wyrobów fryzierskych, które wypełnia podług najświeższych żurnali i na czas oznaczony po cenach umiarkowanych. — Przytem w Zakładźie swoim ma urządzone osobne Salony męzkie i damskie do strzyżenia, fryzowania i czesania, oraz Apartament do farbowania włosów.

Hipolit Bernatowicz.

HOTEL POLSKI

W PŁOCKU

na ulicy Kollegialnéj pod Nr. 285|8.

Został w roku bieżącym pod kierunkiem i wedle planu miejscowego Budowniczego Gubernialnego Wgo Górskiego, urządzony z wygódkami na wszystkich piętrach w sposób, jaki dotychczas był znany tylko w krajach zagranicznych i rozszerzony do 30-stu pokoi gościnnych, mogących wygodnie pomieścić osób sześćdziesiąt po różnych cenach a mianowicie za stancyę od kop. 25 do rs. 1 na dobę. — W tym Hotelu można także wynajmować miesięcznie pojedyńcze pokoje z umeglowaniem i usługą hotelową po cenach zniżonych.

Przy powyższym Hotelu jest Restauracya która wydaje obiady pojedyńcze na abonament miesięczny; dostarcza wszystkiego na żądanie i przyjmuje obstalunki; umeblowanie w całym Hotelu dobre, trwałe i praktyczne; dzwonki drucianne.

Z wyż wymienionego hotelu wychodzą codziennie dwa razy omnibusy osobowe i powozy kursujące pomiędzy Płockiem i Kutnem i tuż przychodzą. Celem powzięcia wiadomości o porządku ich wysełania, można zgłaszać się do właściciela omnibusów a także otrzymuje się z całą uprzejmością informacyą w tym względzie i w samym hotelu w stancyi pod N. 31, gdzie się prowadzi administraca ogólnych interesów hotelowych i attynencyi do niego należących.